

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

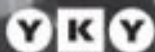
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Edip Cansever

Sonrası Kalır I

BÜTÜN ŞİİRLERİ

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

SONRASI KALIR

I

Bütün Şiirleri

Edip Cansever (1928-1986) İstanbul'da doğdu. İstanbul Erkek Lisesi'nden mezun olduktan sonra girdiği Yüksek Ticaret Okulu'ndaki öğrenimini yarıda bırakarak babasının Kapalıçarşı'daki dükkânında ticarete başladı ve 1976 yılına kadar antikacılık yaptı... Turgut Uyar ve Cemal Süreya ile birlikte "İkinci Yeni"nin öncü şairleri arasında anılan Cansever'in ilk kitabı *İkinci Üstü* (1947), henüz 19 yaşında bir delikanlının, dünyayla ilk karşılaşmasının, tanışmasının ve ilk itirazlara yeltenişinin izlenimlerini dile getirir. Yer yer acemice de olsa alttan alta, akacağı derin ve geniş yatağın ilk işaretlerini de taşıyan *İkinci Üstü*'nden sonraki ikinci kitabı *Dirlik Düzenlik* (1954), büyük ölçüde "Garip Şiiri"nin etkisinde kalsa da, şairin daha sonra İkinci Yeni'ye ulanacak şiir yaklaşımının ilk ipuçlarını verir; bu kitapta yer alan "Masa da Masaymış Ha" adlı şiir, Türk şiirinin en çok bilinen şiirleri arasında yer alacaktır. Dilini olduğu kadar konularını, yöneliş ve tercihlerini de bulduğu kitap olan *Yerçekimli Karanfil* (1957), "bireyin yalnızlığı ve yabancılığının güdülediği sonsuz arayış çabası" biçiminde özetlenebilecek Cansever şiirinin temellerini atar; ve aynı izlek, "dramatik şiir" in ayrı ayrı ustalık örnekleri olan *Umutsuzlar Parkı* (1958), *Petrol* (1959), *Nerde Antigone* (1961) ve *Tragedyalar* (1964) ile sürer. *Çağrılmayan Yakup*'la (1969) başlayan sol siyasal eylemlere duygusal ve düşünsel planda katılışın şiirleri, *Kirli Ağustos*'ta (1970) çeşitlenerek sürdükten sonra, *Sonrası Kalır*'la (1974) destansı boyutlar kazanır. *Ben Ruhi Bey Nasılım* (1976) ve *Sevda ile Sevgi* (1977), toplumsal planda yaşanan "yenilgi"nin ardından yeniden bireysele dönüştür; ve *Şairin Seyir Defteri* (1980), *Bezik Oynayan Kadınlar* (1982), *İlk yaz Şikâyetçileri* (1984), *Oteller Kenti* (1985) adlı kitaplar, bu "içe kapanış"ı evrensel yalnızlık planında kavrayışın şiirlerini bir araya getirir. *Yerçekimli Karanfil* ile 1958 Yeditepe Şiir Armağanı; *Ben Ruhi Bey Nasılım* ile 1977 TDK Şiir Ödülü; ve *Yeniden* adlı toplu şiirleriyle Sedat Simavi Vakfı Edebiyat Ödülü bulunan Edip Cansever'in yayımlanmamış şiirleri *Gül Dönüyor Avucumda* (1987) adlı kitapta toplanmıştır.

Edip Cansever'in
YKY'deki kitapları

Sonrası Kalır – Bütün Şiirleri (iki cilt, 2005)
Şiiri Şiirle Ölçmek – Şiir Üzerine Yazılar,
Söyleşiler, Soruşturmalar (2009)
Öncesi de Kalır (Kitaplarına Giremeyen Şiirler) (2009)
Ben Ruhi Bey Nasılım (2016)
Yerçekimli Karanfil (2017)
Çağrılmayan Yakup (2018)
Kirli Ağustos (2019)
Umutsuzlar Parkı (2020)

Ben Ruhi Bey Nasılım- 40 yaşında (özel baskı, 2016)

Doğan Kardeş:
Gelmiş Bulundum – Seçme Şiirler (2008)

EDİP CANSEVER

Sonrası Kalır I

Bütün Şiirleri

YAPI KREDİ YAYINLARI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Yapı Kredi Yayınları - 2189
Şiir - 194

Sonrası Kalır - Bütün Şiirleri I / Edip Cansever

Kitap editörü: Bedirhan Toprak

Kapak tasarımı: Nahide Dikel

Baskı: Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1 Baha İş Merkezi
A Blok Kat: 2 34310 Haramidere / İstanbul
Telefon: (0 212) 412 17 00
Sertifika No: 44452

1. baskı: İstanbul, Nisan 2005
19. baskı: İstanbul, Ağustos 2020
ISBN 978-975-08-0938-6
Takım ISBN 978-975-08-0937-8

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2015
Sertifika No: 44719

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
facebook.com/yapikrediyayinlari
twitter.com/YKYHaber
instagram.com/yapikrediyayinlari

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İçindekiler

11 • Sunuş

İKİNDİ ÜSTÜ

- 17 • Salkımlı Meyhane
- 19 • Ekim Aylarında
- 20 • Hoşlandığım Kadınlar
- 21 • –Hareket–
- 22 • Beyoğlu’nda Gece
- 23 • Deniz Şiirleri
- 24 • İzmir’in Akşamları
- 25 • Su Yanındaki Parklar
- 26 • Gün Işığında
- 27 • Sıcak Haziran Geceleri
- 29 • Akşama Doğru
- 30 • Gece Fash I
- 31 • Yeni Zaman
- 32 • Beş Yolcu
- 33 • Gece Fash II
- 34 • –Akşamüstü, Deniz,
Kırlar Vesaire–
- 36 • İkinci Üstü I
- 37 • –Bu Şiir 30 Mısralık
Bir Sevda Şiiridir–
- 39 • Yaşamak Telâşı
- 40 • İkinci Üstü II
- 41 • Artık Hayatım Değişti

- 42 • –Kadınlar İçin Şiir–
- 43 • Marsilya’da Akşamüstü
- 44 • Sarhoşluk
- 45 • Bu Şehir
- 46 • –Dünyanın
Büyük Şehirleri–

DİRLİK DÜZENLİK

- 51 • Halkın Görüşü
- 52 • Masa da Masaymış Ha...
- 53 • Saray Köftesi
- 56 • Dipsiz Testi
- 57 • Fıldırırış
- 60 • Yengeç Gibi
- 62 • Bir Karaborsacının
Şairlere Öğütü
- 63 • Hoşaf
- 64 • Maydanoz
- 65 • Non-Figüratif
- 66 • Ali’nin Yüzü
- 68 • Peşkir
- 71 • Üçüncü Selim’in Kilimi
- 72 • Mesire Yerleri
- 74 • Zurnacı Mehmet
- 76 • Şekerli Gerçek
- 78 • Berbere Bak

79 • Chagall	UMUTSUZLAR PARKI
80 • Benlik Duygusu	
81 • Karşıtlık	<i>Amerikan Bilardosuyla Penguen</i>
83 • Akça Kız Masallarından	137 • I
Dışarı	138 • II
84 • İbrahim'in Evi	139 • III
87 • Yunus Emre Divanı	140 • IV
88 • Dirlik Düzenlik	141 • V
90 • İnsanlık Sevgisi	<i>Çember</i>
	145 • I
YERÇEKİMLİ KARANFİL	146 • II
	147 • III
93 • Ey	148 • IV
95 • Kesin	149 • V
96 • Aaaa	150 • VI
97 • Aşkın Radyoaktivitesi	151 • VII
98 • Yangın	152 • VIII
101 • Var Var	153 • IX
103 • Yerçekimli Karanfil	155 • X
104 • Güneşin Yazdığı	<i>Umutsuzlar Parkı</i>
105 • Tüfekkk	159 • I
107 • Güzel Atomların	160 • II
Yaptığı Ayak	162 • III
108 • Anahtar Deliği	163 • IV
111 • Alüminyum Dükkân	164 • V
112 • Horozla Merdiven	165 • VI
113 • Dolgun	166 • VII
115 • Buz Gibi	169 • VIII
116 • Kaybola	172 • IX
<i>Bakmalar Denizi</i>	177 • X
121 • Gözlerim	178 • XI
122 • Gözleri	180 XII
123 • Uyanınca Çocuk	182 • XIII
Olmak	185 • XIV
127 • Borazan	186 • Çoğullama
128 • Altın Ayak	187 • Çoğullama
	188 • Çoğullama

Sığınak

- 191 • I
- 192 • II
- 193 • III
- 194 • IV
- 195 • V
- 196 • VI
- 198 • VII
- 199 • VIII

PETROL

- 203 • Petrol
- 204 • Beyaz Atlar Surlara
- 205 • Bir Ay Aldım
Diyarbakır'dan Tokat'a
Biri Öldü O Zaman
- 206 • Şey Şey Şey ve
Şeylerden
- 207 • Phoenix
- 208 • Konyak
- 209 • Evli misiniz
ya da
Tunus Çok Mahremdir
- 210 • Acı Bahriyeli
- 212 • Sesli Harfler
- 213 • Ben Bu Kadar
Değilim
- 214 • Tahtakale
- 215 • İnfilâk
- 216 • Tah Tah Tah
- 218 • Ay Kırmızı Aylar
Kırmızılar
- 219 • Robespierre
- 220 • Kavga
- 221 • Uzun

NERDE ANTIGONE

- 225 • Başım Dönüyor
İkimizden
- 226 • Kar Yangısı
- 227 • Kumcul
- 228 • Medüza
- 229 • Bedevi
- 230 • Yılıkı
- 231 • Bakır Heykel
- 232 • Ölü Öldü
- 233 • Şairin Kanı
- 234 • Sevişen
- 235 • Dağılgan
- 236 • Salıncak
- Ne Gelir Elimizden İnsan*
- Olmaktan Başka*
- 247 • Ne Gelir Elimizden
İnsan Olmaktan Başka I
- 253 • II
- 259 • III
- 262 • IV

TRAGEDYALAR

- Tragedyalar I*
- 275 • Tragedyalar I
- Tragedyalar II*
- 285 • Tragedyalar II
- Tragedyalar III*
- 297 • Tragedyalar III
- Tragedyalar IV*
- 307 • Tragedyalar IV
- Tragedyalar V*
- 317 • I
- 319 • II

- 323 • III
 340 • IV
 362 • V
 370 • VI
 375 • VII

ÇAĞRILMAYAN YAKUP

Çağrılmayan Yakup

- 379 • I
 382 • II
 385 • III
 387 • IV
 Cadı Ağacı
 388 • I
 389 • II
 394 • III
 398 • IV
 401 • V
 Pesüs
 402 • I
 406 • II
 414 • III
Dökümcü Niko ve Arkadaşları
 417 • I
 420 • II
 422 • III
 425 • Fener Bekçisi Salih
 Anlatıyor
 432 • Kontrbas Öğretmeni
 Rıza Diyor ki
 434 • Anlatıyor Oltacı Eyüp
 Anlatılmazını
 440 • Hizmetçi Firdevs ve
 Cam Bölmeler
 442 • İskele Memuru Yahya

- 443 • Sahyon, Ayakkabı
 Tamircisi
 445 • IV

KIRLI AĞUSTOS

- 451 • Kabartma
 452 • Oda I
 453 • Oda II
 454 • Cin
Otel
 457 • I
 460 • II
 463 • III
 465 • IV
 466 • Ek
 467 • Uçurum
 468 • Dört Güneş
 469 • O Yalnız
 470 • Kirli Ağustos
 471 • Uçak Alanı
 472 • Kırdı Karanlık
 473 • Kesit
 474 • Yılan
 475 • Cüceler
 476 • Ürperti
 477 • Öğle Sonu
 478 • Ölümün Konumu
 479 • Ölümle Bakılan
 480 • Ölümle Akit
Eski Bir Takvim İçin Şiirler
 483 • I
 484 • II
 485 • III
 486 • Yengeç
 489 • Ölü Sirenler

Gökanlam

- 493 • I
 494 • II
 495 • III
 496 • IV
 497 • V
 498 • VI
 499 • VII
 500 • VIII
 501 • IX
 502 • X
 503 • XI
 504 • XII

*Ha Yanıp Söndü Ha Yanıp
 Sönmedi Bir Ateş Böceği*

- 505 • I
 507 • II
 509 • III

Bir Yitişten Sonra

- 511 • I
 514 • II
 516 • Kar Yağacak
 518 • Kuş Sürülerinden
 Bir Duvar
 520 • Naci ile Turgut'un
 Akşamı
 521 • Metin'in Akşamı
Şahinin Kopardığı Elmas
 522 • I
 524 • II
 526 • III
 Düş Suda
 528 • I
 529 • II
 530 • III
 531 • IV

- 532 • V
 533 • VI
 534 • VII
 535 • VIII
 536 • IX
 537 • X

Gül Dönüyor Avucumda

- 538 • I
 540 • II
 541 • III
Akdeniz Salgını

- 542 • I
 543 • II
 544 • III
 545 • IV
 546 • V
 547 • VI
 548 • Kül
 554 • Aydınlığın Dört
 Bir Yanı

SONRASI KALIR

- 571 • Su
 575 • Elmas Yüklü Bir Gemi
 580 • Pas
 582 • Saate Bakmak
 585 • Suçtur Çocuğun Olmak
 589 • İdris'le Konuşma
 592 • Gelincikler
 596 • Dostlar
 604 • Flaş
 608 • Dallardan Yapraklara
 610 • Yok mu, Var
 613 • O Mavilik Derdi
 615 • Mendilimde Kan Sesleri

620 • Gül Kokuyorsun
623 • Ölü Kalmış Biri Yaşıyor
Her İkisi de
624 • Aşklar İçinde
630 • Uzak Yakınlık
632 • Kurt
635 • Günlerden
639 • Yaz Mutluluğu

641 • Sonrası Kalır
644 • Alışım
646 • Yer Değiştiriyor Korku
650 • Ölü mü Denir
653 • Vardır
655 • Kırın Grameri
656 Gülbilim
658 • Oyun Oynayanlar

Sunuş

Edip Cansever'in sağığında yayımlanan şiirler toplamı *Yeni-den*'de (Cem Yayınevi, İstanbul 1981) "Şair eliyle" yapılmış olan "eksiltme", ölümünden sonraki toplu basımlar olan *Yerçekimli Karanfil* ile *Şairin Seyir Defteri*'nde de (Adam Yayınları, İstanbul 1984) sürdürölmüştür ve söz konusu basımlar, Cansever şiirinin geçtiğı tüm aşamaları yansıtabilmekten uzaktır. Örneke, söz konusu toplu basımlara *Dirlik Düzenlik*'ten sadece dört şiir alınırken, kitaba adını veren "Dirlik Düzenlik" başlıklı şiir bile dışta bırakılmıştır; kezâ, *Yerçekimli Karanfil*'den *Petrol'e*, *Çağrılma-yan Yakup*'tan *Sonrası Kahr*'a, kitapların orijinal basımlarıyla toplu basımları arasında şiir sayısı bakımından ciddi farklar vardır. Dolayısıyla, Edip Cansever'in şiir külliyyatını "bütün şiirleri" alt başlığıyla yayımlama kararı aldığımızda, öncelikle, kitapları ilk basımlarındaki şiir sayısıyla yayımlama zorunluluğundan hareket ettik.

Şair'in, kitaplarının sonraki basımlarına almamakla yetinmeyip tümünden reddettiğı, unutmak istediğı *İkinci Üstü*'ne yer verip vermeme meselesine geldiğimizde ise yayınevi olarak ciddi bir ikilemle karşı karşıyaydık: Şair'in kendi eliyle yapmış olduğı söz konusu "eksiltme"yi bu yeni basımda "tamamlama" yoluna giderken, şairin "reddetmiş" olduğı (ama bir kere yayımlanmış ve artık kamu'ya malolmuş) kitabına yer vermemekle bir tür çifte standarta yol açmayacak, "eksiltmesi"ni reddedip "reddedişi"ni onaylayarak başta kendimizle çelişmeyecek miydik? Öte yandan, bir kere basılarak kamu'ya, en azından edebiyat tarihine malolmuş bir kitabı –hele okur önüne "bütün

şiiirleri" gibi bir iddiayla çıkılıyorken– kimden, hangi gerekçe ve ne gibi bir sansür mantığıyla saklayabilir ya da meraklısının pekâlâ ulaşabileceği bir kitabı gözlerden saklamaya çalışmakla kendimizden başka kimi kandırabilirdik... üstelik –Edip Cansever'in, biraz da Orhan Veli'nin katı eleştirisinin etkisiyle reddettiğini düşündüğümüz *İkinci Üstü* adlı kitabının, şiirine herhangi biçimde gölge etmesi bir yana, Şair'in şiir serüveninin sonuna kadar farklı biçimlerde uğrayacağı izleklerin ilk işaretlerini içermesi bakımından başka hiçbir kitabının taşımadığı bir ayrıcalığa sahip olduğu aşikârken? Kaldı ki, "sonrası kalır" demişti Şair, şiir gücünün o harika sezgisıyla!

Sonuç olarak: Şair'den aldığımız ilhamla... ve bir şairin tüm şiirlerini yayımlama girişiminin, bilinen yayıncılık kalıpları dışında "edebiyat hizmeti" işlevini de yerine getirmesi gerekliğinden hareketle, yaşı kırkı-elliye bulan birçok şairin bile haberdar olmadığı *İkinci Üstü*'nü de kapsayan bir toplamlı çıkma kararı aldık. Ki bugün elinizde tuttuğunuz bu toplam, Edip Cansever'in sağlığında yayımlanan kitaplarının ilk basımlarındaki tüm şiirleri kapsamasının yanı sıra dergilerde kalmış şiirlerin ilk kez bir kitapta toplanması bakımından da ilktir.

Cem Yayınevi'nin *Yeniden*, Adam Yayınları'nın *Yerçekimli Karanfil* ve *Şairin Seyir Defteri* toplu basımlarında yer almayan şiirleri, dipnotlarda kullandığımız (*) işaretiyle karıştırılmaması için (★) işaretiyle belirtip ilgili sayfaya açıklama notu düştük. Bir kısmının, dönemin basım-yayıncılık koşullarından kaynaklandığını düşündüğümüz harf hatalarını düzelttik; ancak özellikle ilk kitaplarda yer alan "yaşıyan, dökülmiyen, harcanmıyan" türü söyleyişleri (dönemin dil tercihini yansıtabilmek açısından) olduğu gibi bıraktık. İlk kitaplarda "kimbilir, herşey, hergün, yanyana, gözgöze" biçiminde yer alan kullanımlarda ise, izleyen kitaplarda günümüzdeki kullanıma dönülmüş olmasından hareketle geçerli imla kurallarını uyguladık; aynı gerekçeyle, ilk kitaplarda yer alan "filân, telâş, plâk, silâh" gibi kullanımları günümüz imla kuralları doğrultusunda düzelttik. Gene, "bütün şiirleri" toplamındaki dil birliği açısından (ve özellikle *Nerde Antigone*, *Tragedyalar* ve *Ben Ruhi Bey Nasılım* adlı kitaplarda), özel isimlerin ek alması durumunda (') işaretini kullandık.

Her iki cilde de *Sonrası Kalır* başlığını uygun gördüğümüz bu yeni basımın, Edip Cansever'in tüm şiirlerini "eksiksiz" biçimde bir araya getirdiği iddiasında, elbette olamayız... ama bugüne kadar yayımlananlar içinde "bütün"e en yakın basıma ulaştığımıza; ve toplu basımlarda yer almadığı gibi, kitaplarının ilk basımlarına da girmemiş, dergiler dışında ilk kez bir kitapta yayımlanan bir dizi şiirin, Edip Cansever şiirine önemli ve yeni açılımlar getireceğine inanıyoruz. Umarız, Şair'e yakışmıştır... Umarız, şiirserverler yeni bir buluşma yaşarlar Şair'leriyle!

Yapı Kredi Yayınları

İKİNDİ ÜSTÜ

İstanbul, 1947*

* Edip Cansever tarafından yok sayılan bu kitap, “toplş şiirleri”nin hiçbir basımında yer almamıştır.

SALKIMLI MEYHANE

“Asmalı Mescit’e İthaf”

Yaz günleri sıcacık meyhanelerde,
Taptaze salkımlar içinde.
Limana insan gürültüsüne karşı
Konuşan olmasa uzun müddet bakıp kalacaktı
Caddelere kolkola gezen kızlara.

Kapının önünde çiçek satarlardı daima
Yoksa kadehlerden anlamazdı mevsimin değiştiğini.
Meyhane her zaman sıcaktı, insanlar daha sıcaktı,
Günlerden bir gün olsun unutmamıştı yalnızlığını.

Unutmamıştı yalnızlığını genç adam
Bütün gün aynı caddelerde.
Pencerelerde aynı sarışın kızlar
Halbuki o sarışınlardan hiç hoşlanmazdı.

./..

Herşey rahattı, insanlar mes'ut gibiydi
Herşey rahattı, dondurmanın eriyişi bile.
Bu yaz kadehlerin serinlemediği bir yazdı.
Bütün caddeler yabancı, kadınlar yabancıydı.

Hangi aşkı hatırlayacaktı hangi memleketi
Tezgârtar seçerdi içkisini, çiçeğini.
Liman tenhalaşınca vakit akşam
Son kadeh serin ama çok serin
Meyhanenin dar kapısında olmalıydı rüzgâr.

Sonra kalkardı birşey söylemeden
Caddeye çıkardı ay ışıkları görünmeden.
En güzel zamanıydı parkların
En güzel zamanıydı iskeledeki leylakların
Sigarasını içesiye kadar Bostancı'daydı.

Mayıstı, havalar sıcaktı, serindi.
Yollar kalabalıktı denize kadar.
Parisli bir kadın şarkı söylerdi kıyıda,
Gene çiçek kokulu yaz akşamlarından biriydi.

Yalnızdı, sıcaktı elleri, dudakları
Neş'eli köy valsı çalıyordu iskelede.
Salkımlar sarmıştı meyhanenin her yanını
Herşey rahattı çocukların adım atışı bile
Bu yaz kadehlerin serinlemediği bir yazdı.

EKİM AYLARINDA

Mevsimlerden sonbahardı,
İnce ince yağmurlar yağıyordu seyyar vitrinlere.
Tenha bir panayırda alışveriş ediyordu.
Sessizdi bütün şehir.

Kolundan çekti, beraber yemek yediler;
Mes'ut oluverdi.
Aylardan Ekimdi soğuktu yapraklar,
Rüzgâr belli belirsiz esip duruyordu.

Akşamları loş bir barda
Şarkı söylerdi kumral bir yahudi kızı.
Caddeler daha aydınlıktı o zaman,
Gözleri daha aydınlıktı...

Karanlık ağır ağır inerdi sokaklara;
Işıklar yanardı.
İzmir batakhanelerine geceleri
Dalyan gibi oğlanlar girip çıkardı.

Alışverişdiler insan kalabalığına,
Bir sabah erkenden,
Her kapısı açılışında barların,
Geceden kalma bir sıcaklık duyuluyordu.

Bir akşamüstü beraber alışveriş ettiler;
Mevsimlerden sonbahardı.
Kolkola kızlar geçti üşüyerek,
İki serseri yorgun yorgun konuşuyordu...

HOŞLANDIĞIM KADINLAR

Ne yapsam, neye benzetsem;
Bu mahzun halimi.
Aşıklık değil benimkisi,
Yolculuk değil,
Neyi duysam hüznlenirim,
En ufak şeyi, rüzgârı bile.
Kimseye benzemez gülmem konuşmam,
Kimseye benzemez hoşlandığım kadınlar,
O kadınlar ki rüzgâra verip saçlarını,
Resimlerde yaşıyan,
Şiirlerde yaşıyan...

– HAREKET –

Bu evde kim oturur?
Kim süpürür bu bahçeyi?
Oldum olası
Akşamları ateş yanar kapısında.

Kimler şarkı söyler içinde?
Soyunur, giyinir,
Yemek pişirir hergün,
Çarşıya çıkar?

Bir de ağaç vardı önünde
Kiraz ağacı,
Her yaz kirazlanadurur
Bıkmadan.

BEYOĞLU'NDA GECE

Bazan şöyle dokunaklı bir şarkı söylenir;
Ekseriya filimlerde gördüğümüz esmer bir kadın
Aydınlık bir sokaktan geçiyordur.
Yahut da sıcacık bir barın içinde,
Kumral, çekingen bir oğlanın karşısında
Dişleri bembeyaz bir İspanyol yahudisi kastanyet çalışıyordu...

Öyle insanlar vardır ki akşamları
Caddelerde korsanlar gibi sıçramak ister
Dalarlar kapısı açık barlardan birine,
Sızılar gece yarısından önce,
Rüyalarında ceylan gibi kadınlar görürler.

Öyle sokaklar vardır ki Beyoğlu'nda,
Uzaktan loş ışıklar gibi görünür;
Ufak tefek kadınlar girip çıkar o sokaklara,
İstanbul batakhanelerinin en kötüsüdür.

Ağlayıp durur bir kızcağız köşede,
Birkaç serseri sigara içer ağır ağır
Şarap kokar, çiçek kokar evler,
Tuhaf bir sıcaklık yayılır dışarıya.

Bir kere de küçük bir kahvehanede oturmuştum.
Canım, kalkıp bir şeyler içmek istedi.
İstanbul batakhaneleri loş bir ışık gibi görünüyordu.
İnsanlar geçiyordu dalgın, iyi kalpli, serseri,
Hoyrat bir delikanlı, sarışın bir kıızı caddeye doğru çekiyordu.

DENİZ ŞİİRLERİ

I- Deniz

Karım kadar samimî,
Sıcaklığım kadar yakın,
İlk defa sarhoş olduğum akşam;
Yenikapı gazinosunda...

II- Bahriye Neferi

Bir kadın geçti yanımdan,
Bir kadın daha,
Ben onların yanbaşımda,
Ben onlara denizi getiren adam;
Bahriye neferi...

III- Yaşamaktan Yana

İnsanlar yaşamaktan bahsediyordu:
Portakal dalından,
Kuş kanadından,
Meyhaneden,
Hatta denizlerden.

İZMİR'İN AKŞAMLARI

Denizlerin rüzgârı denizlerin,
Gelir vurur kızların bacaklarına.
İzmir'in akşamları İzmir'in,
Herkes saadetini düşünür.

Öpülmez ki denizlerin rüzgârı,
Kolay kolay öpülmez ki.
Bir kaçır bir de durur
Kadınlar gibi.

Denizlerin rüzgârı denizlerin,
İnsan unuttur yalnızlığını.
Gemiler yelken açar uzaklarda,
Kim sevmez bu saatlerde yolculuğu.

İzmir'in denizleri koskocaman
Çocuklar uzatır ayaklarını denize.
Midye keser ayaklarını kaçırır
Sevine sevine.

İzmir'in akşamları İzmir'in,
Nasıl sevilmez böyle akşamlar.
Bir yanar bir söner Karşıyaka'nın ışıkları,
Gün olur insanı deli eder.

İzmir'in ışıkları İzmir'in,
Barların, vitrinlerin önünde
Gemiler gelir rüzgârla dolu,
Gemiler gider ışıklar içinde.

SU YANINDAKİ PARKLAR

Başlar yalnızlık ve gece,
Önce denizden.
Ya parktayız, ya meyhanede;
Bir parça daha harcarız gençliğimizden...

Görünmez caddeler ışıktan
Görünmez karanlıkta parklar.
Tam içilecek zamanıdır şarabın,
Kadınların en güzel saatidir,
Bir garip hali vardır insanların.

Yosun kokusu, rüzgâr,
Gezinirken duyduğumuz.
Hava sıcak mı sıcak,
Temmuz.

Uzanır kırlara doğru,
Yalnızlığı olan.
Bu saatte sessizlik acıdır,
Gelecektir parka yalnızlığı duyan...

GÜN IŞIĞINDA

Böyle gün ışığında sabahları,
En güzel şiirlerimi yazmışımdır.
İnsanlar aydınlığa karışınca;
O da her zamanki gibi,
Şarkı söyleyecek, giyinecek,
Caddelerden geçecek güler yüzle,
Giriverecek bir pastacı dükkânına,
Biraz sonra un kokacak elleri,
Hafif bir sıcaklık yerleşecek elbisesine,
Her günkü hayatını yaşayacak!

SICAK HAZİRAN GECELERİ

Saadetin içimde,
Yıldızlar gibi kaynaştığı geceler;
Ben de artık yalnız değilim,
Rüzgârın bütün serinliğini duyuyorum.

Geçen yıl da Haziranın sıcak günlerinde
Çocuktum, böyle âşıktım.
Rüzgârlar yakardı ayak bileklerimi,
İçimi en güzel sevdalar sarmıştı,
Caddelerde gider gelirdim.

Akşamları parklar tenhalaşır,
Gözleri gülerdi kızların.
Vitrinler aydınlanırdı birdenbire:
Gelip geçen otobüslerden.
Kızların yüzleri de aydınlanırdı.

./..

Böyle ay ışığında geceleri
Bütün konuştuklarını duyardım kadınların;
Rüzgârlar getirip götürürdü.
Nehir gibi deniz geçerdi köprünün altından.

Böyle sıcacık şehirlerin
Parklarını ve rüzgârlarını severim.
Böyle ay ışığında geceleri,
Sebepsiz üzülürüm.

Sıcak Haziran geceleri,
Aydınlık bir limanın önünde,
Vinçlerin, mavnaların gürültüsü duyulurdu.
Hafif bir mehtap dolardı vitrinlere.
Her günkü saadetini düşünürdü insanlar.

Bir ara köprünün üstünde
Işıklara bakarken görürdüm.
Şüphesiz yalnızlığımı bilirdi.
Martılar uçardı, bir tuhaf olurdum.
Yosun kokuları yakardı içimi.

AKŞAMA DOĞRU

Yüzünün bütün çizgileri aydınlıktı
Gözlerinin içi, saçları da.
Her akşamüstü caddelerde gider gelirdi,
İstiridyeler, küçük balıklar bulunurdu vitrinlerde;
Ellerini değdirip değdirip geçerdi.

Dükkânların aydınlığına bakakalırdı saatlerce.
Çoraplarına ışıklar düşerdi tek tük.
Akşam demekti pastacının caddeden geçmesi,
Gözleri de yıldızlar gibi ışıldardı.

İstiridyeler, küçük balıklar,
Öylece kalırdı camlarda.
Tenha otobüsler geçerdi yol üstünden,
Renklerini kaybederdi kadın eşyaları.

GECE FASLI

I

Bütün vitrinler ışıklı,
Bütün caddeler kalabalık,
İyi ve rahat insanlar,
Gece faslı her yerde.

Biri gider denize doğru,
Erkekler... kollarında kadınları.
Yalnız kalınmaz bu şehirde
Akşamları.

Herkes yaşar bir yerde,
Meyhanede, evde, sokakta.
Bizim derdimiz yalnızlık,
Bizim derdimiz başka.

Gece faslıdır artık,
Dağılır herkes yerine.
Ya kadınlar derdimiz, ya şarkı
Gecedен geceye.

YENİ ZAMAN

Yaşadım yeni zaman içinde,
Bol yıldızlı gecelerde sevdalandım.
Bahar derdinden başka,
Ekmek karnesiz,
Parasız,
Portakalsız kaldım.
Hattâ ikinci cihan harbinden beri,
Bir de yalnızlık derdim var.

BEŞ YOLCU

İkinci binen yolcunun,
Eli karanfilliydi;
Üçüncüsü efkârlıydı biraz.
Dördüncüsü,
Ufak tefek bir sarışındı,
Deniz hissini veriyordu
Beşinci binen yolcu
Neticede hepsi de neşeliydi.

GECE FASLI

II

İsterim akşam olsun,
Beni mes'ut etsin herşey.
Dolsun eski ahbaplarla masam
Gelsin ufak tefek hatıralar,
İyi günler, kadınların en tazesi
Şarkılar eski makamlardan.
Şöyle hatırlatsın eski günleri
"Şöyle bir on beş sene öteden"
Ya nihavent, ya hicaz
Ya sût-i dilâra faslı Selim'den.

– AKŞAMÜSTÜ, DENİZ, KIRLAR VESAİRE –

Gün bitmeden gider gelirdi,
Caddenin en kalabalık yerinde.
Her akşamüstü aynı saatlerde
Ufak tefek bir sarışınla beraberdi.

Ufak tefek bir sarışınla beraberdi her akşam.
Kirazlar gelir geçerdi küfelerde.
Arabalar ot taşırdı salkım saçak,
Şehrin gürültüsü azalırdı.

Işıkları çoğalırdı dükkânların
Arabalar ot taşırdı.
Şehrin gürültüsü azaldığı vakitler
Akşamdı.

Taze Mayıs rüzgârları eserdi
Yolum kırlara düşünce.
Kadınlar gelip geçmezdi
Öyle büyük şehirlerdeki gibi
Kadınlar geçmezdi.

Bir ikindi sığağı kalırdı
Otların üstünde, damlarda.
Gemiler öyle koskocaman gemiler
Uzaktan küçüktü.

Akşamüstü ağaçların çiçekleri daha pembe.
Sevişen sevişene
Yıldızlar pırıl pırıl
Parkı geçtin mi meyhane.

Kızlar öyle incecik kızlar,
Saçları taranmış,
Sol yandaki hepsinden güzel,
Uykudan yeni kalkmış.

Akşamüstü yollara dökülmüş herşey;
Sıcak buğday taşıyan arabalar,
Denizde öyle koskocaman gemiler
En büyüğü adam boyu kadar.

İKİNDİ ÜSTÜ

I

İnsan herşeye alışıyor.
Sıcak bahar ikindilerine
Harbe, sevda çekmeye.
Küçük gazetecim hergün böyle mağrur.
Benim vanilya kokulu dondurmacım
Gene kapı önlerinde.

İşte taze ikindi güneşim.
Pencerelerde küçük sarışınlar,
Herşey iyi, herşey sade
Anlıyamıyorum şu iç sıkıntımı.
Yaşamak dersen yaşamak,
Sarhoşluğum sarhoşluk.
Ah! Hatırlamak olmasa eski günleri.

– BU ŞİİR 30 MISRALIK BİR SEVDA ŞİİRİDİR –

Çok sıcak bir günde
Misafirliğe gittik.
Uykudan kalktı, yanımıza geldi;
Sıcaktı her yeri.

Açık pencereden rüzgâr geliyordu,
Ağır bir öğle faslı çalışıyordu radyoda.
Çok konuşmadık, yalnız bakiştık.
Geçen yazdan daha sevimliydi.

Taramıştı saçlarını,
Kahverengi elbisesi vardı.
Şöyle bir bakışta vücuduna,
Altüst ediverdi dünyamı.

./..

Biraz da bahçede oturduk,
Çocukları geldi, hep beraber.
Dalıyordu arada bir,
Konuşmuyordu,
Halbuki geçmiş günleri hiç açmadık.

İnsan yaşlandıkça anlıyor
Hayatının en güzel günlerini
Kadınlar öyle kolay anlaşılmıyor.
Farkına varmıyor insan yaşadığının.

En sıcak günlerinde Mayısın
Sessiz sedasız sevişiverdik.
Parklarda, duvar diplerinde,
Caddelerde akşamüstleri,
Gençliğimizin en iyi günlerini yaşadık.

Biraz sonra çay pişirdi,
Kalktı çiçek topladı,
Akşamüstü eve dönüşümüzde,
Hava daha sıcaktı.

YAŞAMAK TELÂŞI

Hiç böyle ısınmamıştım;
Daldaki vişneye,
Vitrindeki aydınlığa,
Salça kokusuna mutfağımın,
Akan dereye, uçan buluta,
Hiç böyle ısınmamıştım yaşamaya.

İKİNDİ ÜSTÜ

II

Beni meşgul ediyor bugünlerde
Ufak şeyler, can sıkıntısı,
Sıcak ikindi şiirleri,
En tazesı aşklarımın,
Ağaçlar, vesaire
Bugün eski sevdalar tazeleniyor içimde.

ARTIK HAYATIM DEĞİŞTİ

İlk defa gelişim Ankara'ya;
Sıcak bir rüzgârla karşılaştım.
Vitrinlerin ışıkları gittikçe azalıyordu,
Henüz ısınıyordu ağaçlar,
Yürüdükçe saadeti duyuyordum.

İnsan yeni bir şehre geldi mi başka oluyor.
Bundan böyle sade geçecek hayatım.
Eski bir aşkı hatırlayacağım zaman zaman,
Her yeni günle değişecek gökyüzü,
Bir sıcak rüzgârdır esecek.

Akşamları şöyle bir uzanacağım;
Kırlara, gençlik parkına.
Kayaş trenine bindin mi şehir dışı...
İçeceğim ayaküstü bir şeyler,
Madem ki karar verdim sade ve yalnız yaşamaya.

Alışacağım zamanla herşeye,
Bu şehrin yabancısıyım
İnsanları dost, sıcacık bir şehir.
Bak, adım atışım bile değişti,
Artık yeni bir hayata başlıyorum.

– KADINLAR İÇİN ŞİİR –

Kadınlar caddelerden geçiyor
Kadınlar pencerelerde.
Ben hepsiyle evleniyorum
Birer saniye içinde.

Şu deniz kenarından gelen kadın
Deniz kokuyor.
Şu kız baharı getirmiş, köşeye,
Karanfil satıyor.
Bu şiir nasıl dostum?
Kadınlardan bahsediyor...

MARSİLYA'DA AKŞAMÜSTÜ

Akşamüstü Marsilya sokaklarında
Burgonya şarabı kokuyor rüzgâr.
Bütün menekşelerini satmış kızlar,
Şehrin geniş bulvarlarındalar kolkola.

Kıyıda küçük ve serin kahveler,
Bütün ayyaşlar gemiciler.
Geceye hazırlanıyor şehir geceye;
Bütün gençler neş'eye susayanlar,
Şu sakız çiğneyen ihtiyar,
Marsilyalı veya Provanslı şu çapkın,
Biraz da dalgın gezer cenuplular...

İşte kadınların en güzeli,
En sert şarapların,
İşte her günkü yerimiz;
Rumca şarkılar söyleyecek bir tanemiz...
Gün daha taptazeyken gürültüsü kesilmeden şehrin,
Serinlik inmeden limana,
Başlıyacak gece faslı Marsilya'da...

Marsilya'da gece başlayacak.
Akdenizin bir ucunda.
Sarhoşlar kolkola gezecek sabahlara kadar,
Hele bir şarap kokusuyla essin rüzgâr...

SARHOŞLUK

Dün gece şiir yazmışım sarhoşluğumda;
Kadından, aşktan bahsetmişim.
Yağmurun eğri yağdığından,
Caddelerin düz olduğundan şikâyet etmişim.
Bir dünya görmüşüm keyfimce,
İnsanları ve düşünceleri bana benzer.
Değişivermişim...

BU ŞEHİR

Canım sıkılır kahveye çıksam.
Eve girsem bir baş ağrısı.
Kahveciye borçluyum,
Manava da borçluyum.

Adam olamadım bu şehirde,
Adam olamadım.
Akşamları yalnızlıktan,
Sabahları işsizlikten,
Ve senin yüzünden,
Deniz kenarı...

– DÜNYANIN BÜYÜK ŞEHİRLERİ –

Ben büyük şehirlerin kocaman caddelerinde yaşadım
İnsanlar iyi kalpli, kötü kalpli, serseri.
Ekmek peşinde, kadın peşinde, denizde
İnsanlar çoluklu, çocuklu.
Kocaman fabrikaları, ay ışığında fahişeleri,
Sonra da loş ışıklı eğlence yerlerinde yaşadım.
Büyük şehirlerin, büyük kadehli meyhanelerini bilirim
İspanyolca, Rumca, Fransızca şarkılar söylenir
Bazan da Asım beyden, Tanburî Cemil beyden plâklar çalınır,
Velhâsıl koskoca bir dünya bir kadeh içinde hercümerç
olmuştur.

Bu şehirlerin limanlarındaki heybetli vapurlardan
Ceviz ve bakır çalan serseri ruhlu çocukları tanırım.
İstanbul'u, Marsilya'yı, Tokyo'yu,
Sonra Afrika'nın sıcak kokulu kadınlarını severim.
Uzun boylu gemicilerin rutubet kokan bileklerini
Okyanusun en dalgasız en rahat yerlerini
Kıyılardaki sıcakkanlı kum çocuklarını
Ve hattüstüvanın meyva kokan insanlariyle sıcak güneşini
severim.

Bir bir tattığım Dünya gecelerini size de duyurmak isterim.
Size duyurmak isterim büyük şehirlerde duyduğum yalnızlığı
Binlerce insanla haşır neşir olmuşken.
Bol ışıklı vitrinlerdeki kadın çamaşırlarında
Memleketimin ve karımın sıcaklığını duyarım.
Koskocaman bulutları, yıldızları, parkları
Parklarda dans eden beyaz entarili Avrupa kızları.

Ve renk renk caddeleri, denizi, kahveleri
Dört köşe bir elmas gibi pırıl pırıl meyhaneleri
Nerde olursa olsun, bütün büyük şehirlerinde dünyanın
Memleketime duyduğum özlemi söylemek isterim
Bir bir tattığım dünya gecelerini
Size de duyurmak isterim.

DIRLIK DÜZENLİK

İstanbul, 1947 / Yeditepe Yayınları

HALKIN GÖRÜŞÜ★

Sizi biz şımarttık bu kadar
 Şışirdik göklere çıkardık
 Yaşasın dedik şiir diye buna derler
 Görülmemiştir böylesi mehtabın

Aşk dedin mi bini bir paraya
 Şair işi bu karışık düzen
 Övünmek için söylemiyoruz
 Biz olmasak ne işe yaradınız bilmem

Ha babam yazıp çizdiniz
 Aştı mehtaptı canına okudunuz tabiatın
 Kiminiz sürdürüp gitti yalnızlığını
 Bir düşüncedir tutturdu kiminiz
 Ağlamaklı ettiniz en sonunda halkı

Siz çaldınız biz de dinledik
 Üstümüzü başımızı yokladık
 Hangisini söyleyelim daha bilmem
 Tüy döşekler aradık altımızda

Biliriz siz aydınlık işleri severdiniz
 Kişi de öyleydi o zamanda
 Şimdiyse toplum değişti
 Bir saygı başladı gerçek olana

★ Bu işaret, söz konusu kitabın ilk basımında yer alan şiirin, sonraki *Yeniden* (Cem Yayınevi, 1981) ile *Yerçekimli Karanfil* ve *Şairin Seyir Defteri* (Adam Yayınları, 1984) toplu basımlarında yer almadığını göstermektedir ve farklı bir durum söz konusu olmadıkça notlanmayacaktır. (Ed.)

MASA DA MASAYMIŞ HA...

Adam yaşama sevinci içinde
 Masaya anahtarlarını koydu
 Bakır kâseye çiçekleri koydu
 Sütünü yumurtasını koydu
 Pencereden gelen ışığı koydu
 Bisiklet sesini çıkırık sesini
 Ekmeğin havanın yumuşaklığını koydu

Adam masaya
 Aklında olup bitenleri koydu
 Ne yapmak istiyordu hayatta
 İşte onu koydu
 Kimi seviyordu kimi sevmiyordu

Adam masaya onları da koydu
 Üç kere üç dokuz ederdi
 Adam koydu masaya dokuzu
 Pencere yanındaydı gökyüzü yanında
 Uzandı masaya sonsuzu koydu
 Bir bira içmek istiyordu kaç gündür
 Masaya biranın dökülüştünü koydu
 Uykusunu koydu uyanıklığını koydu
 Tokluğunu açlığını koydu

Masa da masaymış ha
 Bana mısın demedi bu kadar yüke
 Bir iki sallandı durdu
 Adam ha babam koyuyordu

SARAY KÖFTESİ★

Cebinde parası yok ama yoksul değil
İleri görüşleri var okumuşluğu yok
Canı hürriyeti çekmiş saray köftesi yiyor
Koca bir konağın iç odasında
Bin dokuz yüz beşte İstanbul'u düşünüyor

./..

Bin dokuz yüz beşte İstanbul'da
Bir semai kahvesinde şiir okunuyor
Siz de okuyun o şiir güzel
Efendim kim demiş üftâdegânında muhabbet yok

Bin dokuz yüz elli üçte İstanbul'da
Evin küçük beyi saray köftesi yiyor
Siz de yiyin iç odalara çekilin de
İçinize hüznün akıtın iyimser olun biraz
Para pul düşünmeyin sakın
Kötü işler gelmesin aklınıza
Kılığı yok mu bir adamın yoksul demeyin
Ot mu yiyor ekmek mi görmemezlikten geleceksiniz

Bakın bakın bakın
Döşeklere yaz kokuları sinmiş duydunuz mu
Bilir bilmez ötüşleri var toprağın içinizde
Kim demiş tabiatla düzen var diye
Aç bir kedi duvara sürtünüyor onu da görün
Atın kendinizi çalgıların çağanların içine
Uygarlığı insan işlerini bilginler düşünsün

Ardarda betikler yazsınlar size ne
Böyle yaşıyacaksınız işte söz yok
Ölümsüz bir çiçek sofranızda
Yaz güneşi pembeden kırmızıya kırmızıdan pembeye
Kapılar pencereler tabiatla oynaşacak

Bu düzen size insanlığınızı unutturacak

DİPSİZ TESTİ

Beni dinlersen Üsküdar'a gitme
İbrahim'i görme şiir yazma
Şu herkesin bildiği düzlük
Bu deli alacası çayır
Ardıç kuşu türkülü sokak
Senin için değil

Sen yoksun
Çevrende kimseler yok
Zengin de olsun
Yoksulluğun gitmez

FILDIRFIŞ★

Değil öyle şimdi görüşüm değişti
Değişti de ne oldu
Evime gelince oturduğunuz
İskemleler konuştu

Önce bir inanmadınız
Bilirim güçtür inanmak
Bu konuda yazılmış
Birkaç da masal olacak

./..

Ama nedir sizler masalı sevmezsiniz
Kötü lâfı da sevmezsiniz
Bu işin gerçek olduğuna
Ne desem inanmazsınız

Görmeli dersiniz olacak şeyi
Meselâ neyi uçtuğunu kuşun
Üstelik dilinizden düşmez
Kolay olduğu bu işin

Şu bay ki ileri görüşlü
Giyimli kuşamlı üstelik
Ne dese beğenirsiniz
Kuşun halini görüp

Bir söz ki en ünlüsüne değişmem
Değil öyle her yanda duyulan
Uçmakmış süzülüp gitmekmiş
Kuşu ölümsüz kılan

Nedense bu işe akıl erdiren
Halktan birisi
Yanıma geldi arkası dolu
Güzeli çirkini hepsi

Bense vurdum işi düşünmeye
Hepsine lâf anlattım
Yazdığın masal dediler
Ben de iyi ya masal dedim

Dedim ya inanmadım kendime
Baktım bir yığın insan
Bir telâş gökyüzünde
Kuş kayıp sonsuzluktan

Sen misin şiir yazan bilge geçinen
Bin türlü bakan kuşa
Kuşsa o bildiğiniz kuş
Değişen kim benden başka

YENGEÇ GİBİ★

Şu düşünme işini
İyi bilir bizim Mehmet
Ne mi düşünür tuhaf şey
Ne düşünürse memleket

Ne mi düşünür Mehmet
Mehmet şeyi düşünür
Şu köprü ıııklı köprü
Yakından daha büyüktür

Mehmedin elleri küçüktür
Ahçının önünde küçük
Simidin susamlı simidin
Önünde burnu kalkık

Olmuş olacak artık
Bütün yollar yürünmüş
Düz yol eğri büğrü yol
Bir de eğrice yokuş

Çiçekli Maçka yokuşu
İçi denizli çimen
Yanı denize yakın
Balıklı yosunlu filân

İçi geçmiş bir köpek
Bir bulut görmüş havlar
Büyük evlerin içinde
Asılmış çamaşırlar

Giyinir giyinir Mehmet
Kısacık bir don
Upuzun gömlek üstü resimli
Yengeç gibi yan yan

Şu var ki o da insan
Değişmek onun harcı
Aynı yer hep aynı yer
Biraz soğukça değil mi

Yepyeni gıcır gıcır
Bir yer ki görmedik biz
Hep böyle işlerle uğraşır
Nedense bizim aklımız

Akılla dünya değişmez
Akılla dünya değişir
Akılla ne tuhaf akılla
İşimiz ölüp gitmektir

BİR KARABORSACININ★
ŞAİRLERE ÖĞÜDÜ

Bütün bunlar benimse size ne
Öldü mü gerçeklik duygusu
Benden çok sizin işiniz
Karıştırmaya gelince toplumu

Beni övün demiyorum ama
Baksanıza günün adamı oldum
Benim için yüzüyor bu gemiler
Bu insanlar benim için çalışıyor
Bu dağ gibi çuvallar benim mi sizin mi

İşiniz yoksa beni çekiştirin durun
Şair misiniz masalcı mısınız ne
Size nasıl anlatayım bilmem
Yazdıklarınız bile okunmuyor memlekette

HOŞAF★

Sen insansın hoşaftan anlarsın
Biz de anlarız
Ama sen üstün insansın yerin şurda
Bu hoşaf yalnız senin sofranda
Topluma su koyuvermek hoşafın işi
Senin o taraklarda bezin yok
Toplumla sağduyuyla işin yok
Tarihle mantıkla cebirle
Yok işin
Bu gidiş yalnız senin gidişin
Bu duruş benim değil senin duruşun
Bu yaşayış senin babanın yaşayışı

Düşün bir neydin ne oldun
Soyluyum dedin bizi yenlerimize baktırdın
Çalışın dedin bütün gün çalışmıştık
Yürüyün dedin yürümek değildi de neydi bu
Yüzüne baktık aldanmışız
Sen kiiiiim
Hoşaftan anlamak kim

MAYDANOZ★

Hadi git
İşkillenip durmasın söyle
Şimdi sabah işler değişti
Edip'e bir hal oldu şiir yazıyor de

Sus bakalım sen de bıcır böceği
Hişt
Ot musun fasulya çiçeği misin
Seni dinliyecek değiliz

Ötüşün bakalım enayi dümbelekleri
Aklınız olsa kuşluğa özenmezsiniz
Hanginiz çıktı da iki satır yazdı
Hanginiz kafa şişirdi tutsaklık için
Hanginizin insanlığı tuttu birdenbire
Her şey ama her şey bizden olsun değil mi
Bizdik sanki sizin yerinize
Dünyanın kuşu köstebeği
Bizdik kum gibi serili patlıcanlar
Şöyle bir açınca çiçeğini
Dökünce kurtlarını rahatlayan

Ama yaşamaya gelince
Ayrımız gayrımız yok

NON-FİGÜRATİF★

Bu adam halkın içinden yetişmiştir
Şölenlerde şenliklerde bulunmuştur
Giyimli kuşamlı oyunlara gitmiştir
İsa gibi tavırlar takınmıştır
Viskiden başka içkiyi ağzına bile sürmemiştir

Bu adam sonsuza giden bir çizgidir

ALİ'NİN YÜZÜ★

Bu işin doğrucası
Ali işini bilen çocuk
Bir yığın görmüşlüğü var
İç dünyası karışık

Dön dolaş gene aynı yer
Düz yollara ilişik
Nerde düşünse biraz
Orda günlük güneşlik

Elinde değil çoğu zaman
Türbe yanında tarla yanında
Böyle havaların uygunluğu içinde
Yüzünde gaipten bir ışık

Öyle ki yoluna çıkana âşık
Tanrıya âşık insan gücüne âşık
San pestile at koşumuna
Gözünün tuttuğu her şeye âşık

Ali büyük en azdan
Tarlalar doruklar kadar büyük
Yanına varın her şey var
Yakınlık uzaklık dostluk

Üç bulanık yüz ardında
Ayağında hafiften bir çarık
Bakın yüzüne görürsünüz
Kaynaşıp durur insanlık

PEŞKİR★

Peşkir dedim olmadı
Eski peşkir sırmalı
Peşkir için eskiden
İşlenmiş sözler vardı

Şimdi de yok denmez ya
Var ama onu tutmaz
İçinde peşkirin
Ağaçlar kımıldamaz

Ben sonradan gördüm
Morunu da ağacın
Taşlığı geldi aklıma
Üsküdar'da bir evin

Sonra bu düşüncenin
Buluverdim yerini
Tuttum peşkire vurdum
Üsküdar'ın içini

Bir güzel dünya kurdum
Bırakıp bunca işi
Çağırdım insanları
Doldu peşkirin içi

Girdiler birer birer
Kimi ağaca çıktı
Eve girdi kimisi
Peşkire yerleştiler

Çıkmasın diye kimse
Kapısını kapadım
Önce bir şaşırdılar
İnsanları tanıdım

Yeniden çıktılar ortaya
Evler caddeler yeni
Ağaca yeşili koydum
İnsana düşünceyi

Büyümeyi öğrettim
Deredeki balığa
Balık işini bilir
İndi suyun dibine

Buna benzer şeylerle
Peşkire baktım durdum
Neler yapmadım neler
Dünyayı alt üst ettim

ÜÇÜNCÜ SELİM'İN KİLİMİ★

Baktım Üçüncü Selim
Ta ki onun devrinde
Bir ince ut çalınır
Haremde saltanatla

Bilmez mi musiki nedir
Büyük İtrî kim
Uzanmış mindere şöyle
Padişah Selim

Yok kimseler yok efendim
Selim'den önce
Bilmiş olun o duymuş
Görmüş görebildiğine

İşte şu ince kilim
Padişah Selim'den kalma
Ama kilimde kalmış
Ne varsa yaşamakta

Ya şu gördüğünüz dünya
Bir zamanlar böyle
Dönmüş durmuş boyuna
Sultan Selim emrinde

MESİRE YERLERİ

Sonra yavaş yavaş siz de
Kırlara gömüldünüz
Yaşayan bir âleme doğru
Açıldı hafifçe şemsiyeniz

Nasıl da kaynaşıyordu meydan
Değişmemişti kırların hali
Otlar fidanlar gibiydiniz
Uzakta şimdi

Sıcakla beraber upuzun
Dereyle akıyordunuz
Yahut sallanıyordu rüzgârda
Başaklar gibi kollarınız

Devam edin devam edin
Gittikçe otlar karıncalar gibi
İşte serçeler buğday sapları
Günün civcivli vakti

Güneşle karışivermiş
Kırın içinde ne varsa
Öyle gürültüsüz ferah
Sıcak sıcaklığına dünya

Bir de şöyle düşünün
Otlar fidanlar uzanmış
Arasında insanlar
Kaynayıp gitmiş

ZURNACI MEHMET★

Zurnacı Mehmet yokuşta
Yokuşta üç beş çocuk
Üfürür zurnayı Mehmet
Vaktidir artık

Efendim benim işim
Zurnacı Mehmed'i yazmak
Ve Zurnacı Mehmed'in işi
Bütün gün aç dolaşmak

Böyle sanmak dünyayı
Önce güzellikten yana
Şu güzellik de nedir
Bakarsın adım başına

Bakarsın güzel işte
Mehmet üfürür zurnayı
Maviyken yeşil olur
Fırına giden tepsi

Yeşil olur mor olur
Mehmed'in yüzü açlıktan
Birtakım sesler gelir
Açlığa benzer zurnadan

Efendim Mehmed'in işi
Bütün gün zurna çalmak
Belli ki sizin işiniz
Keyifle zurna dinlemek

ŞEKERLİ GERÇEK

Ev karanlık kap kaçak iğne üstünde
Karısı çocukları var mı yok mu belli değil
Masa iskemle ocak
Arama öyle şeyleri
Bir sofra bir yaygı
Bir sedir olsun yok mu
Yok o da yok işte
İğreti bir yaşayış içinde adam
Duvarları yalnızlık yemiş bitirmiş
Gökyüzü üstünde yıldızlar daha üstünde
Kim örtsün damı duvarları kim koysun yerine

Adam bir hiçliğin üstüne uzanmış
Kimseler görmez
Kıl bir torba içinde sabunlar kımıldaşır
Sabaha kadar
Adam bıktığını anlayınca hiçlikten
Gelsin pencere gelsin duvar
Gelsin karısı çocukları
Islak taşlar sabah işleri
Adam dükkâna döner gene
O gerçek dediğimiz şey ıslıl ıslıl
Yapışık sesler çıkarır şekerlerin üstünde

BERBERE BAK★

Aç gözünü bak yüzüme
Ben kimim bil bakalım
Kimim ben
Sen berbersin sizin mahallede
Ben berberim bizim mahallede
Benim pırıl pırıl makaslarım var
Denizi gören ayaklarım var benim
Günün bütün parlayan şeyleri bende
Dünyanın bir berber dükkânlık yerinde
İnsan kafasından başka
Her şey yeni benim için

Kesilen saç kesilmiyenden
Dökülen kan dökülmiyenden
Harcanan şey harcanmıyandan
Bilinen bilinmiyenden
Güzel çirkinden
Daha yeni

Ben berberim ellerim sizin için

CHAGALL★

Bir testi bir tabak
Şinana Chagall .
Üstünde balık içinde balık
Şinana Chagall
Altında yanında tatlı kuruluk
Şinana Chagall
Şu kasap dediğin ne kötü mahlûk
Şinana Chagall
Bir bitki yürümüş gitmiş
Şinana Chagall
Atlardan uzunca böcekten küçük
Şinana Chagall
Burası ne dünyada bir yer
Şinana Chagall

BENLİK DUYGUSU★

O sağduyulu insan sen misin
Göster öyleyse insan tarafını bize
Senin mi pişen aşın gülen çocuğun sevinci
Bizim mi senin sevincin senin hürlüğün
Bu dağlar bu ormanlar senin mi
Her şey senin mi ne dersin
Tarlalar senin evler senin
Davullar senin zurnalar senin
Bayramlar şenlikler senin

Gördüğün her şey senin işte
Sen astığı astık kestiği kestiksin
Sultanlık efendilik bile senin için
Varsa sen yoksa sen
Sen kimine göre insan
Kimine göre benlik duygusu
Sensin içlenen sensin uygulanan
Sensin anlayan dostluktan hürriyetten
Oyundan resimden şiirden
Sensin bizim iç dünyamızı ısıtan
Varsa sen yoksa sen
Sen değil misin yerle gök arasını
Sen değil misin toplumu karıştıran

KARŞITLIK★

Açık konuşalım ayıp değil
Donumuz dizimize düştü
Bu iş fizikle mantıkla kapanmaz
Elâlem yoksulluğumuzu gördü

Biri çıktı durumu açıkladı size
Siz de bir başkasına anlattınız
Şunları dediniz utanmak aklınızdan bile geçmedi
Herifler beyim düpedüz hürriyete aşeriyor
Ama bir düşünün hele bir iyice düşünün
Beni severseniz eve gidince de düşünün
Yoksulluk nerde donsuzluk nerde
Hele yoksulluk dediğin şurda dursun
Önce bir alışsınlar bakalım hürriyete
Hele bir kapasınlar açıklarını
Biraz olsun konuşmayı becersinler sonra

./..

Bu lâflar daha da uzayıp giderdi ya
Benim bir önsezim vardır
Şıp diye durduruverdim herifi
Be adam dedim senden hürriyeti soran kim
Donum yokluğuna yok ama
Ben de bal gibi hürriyeti severim
Sen de seversin öteki de sever
Yani ağaç sevmez mi fıstık çiçeği sevmez mi
Kumru sevmez mi hokkabaz kuşu sevmez mi hürriyeti
Bu tavuk yeşili ağaç
Bu cam göbeği nehir
Hürriyetle adama benzedi
Şu dağ çilekleri yaban elmaları
Basma çiçeğinden güzelse
Hürriyetle büyüdüğünden

Bana bak
Ben öyle kendine güveni olmıyanlardan değilim
Bıkmışım artık uzunlu kısalı lâflardan
Söz yok otur oturduğun yerde
Ben yoksulsam sen de yoksulsun
Ben insansam elbette beni seveceksin
Gücün savaşmak için yenilenmiyecek
Çekip gidecek o içimizdeki noksanlık

İşte beyler bu lâfların sonunda
Topluma bir insan daha kazandırdık

AKÇA KIZ MASALLARDAN DIŞARI★

Akça kızı arıttılar yuğdular
Pencereden dünya resmi göründü
Akça kızı pencereye saldılar
Akıl bu işlemeye başladı

Gök duruldu yer kendini bildirdi
Köşkü sarayı bir yana
Bilseniz nasıl durumu
Düşkünlüğü dünyaya

Açıl sofram açılsın nerde
Sofra nerde yaygı nerde
Kime sorarsa cevap şu
Düşünürüz ilerde

İlerisi dağınık duman
Bir oda tuttular kıza
İçinde neler yok ki
Şu sedir masallardan kalma

Akça kızın tutkunluğu dünyaya
Yüzünde dünya rengi
Bir yemeni başında
Kenarı acı sarı

İBRAHİM'İN EVİ★

Yol kenarında ufacık
İbrahim'in evi
Zaten düşündüğü İbrahim'in
Böyle bir evde oturmaktı

Kediler gibi güneşte
Saadetle içli dışlı
Yukarda saz çalar her gün
Hacı Arif Bey'in oğlu

Ve Hacı Arif Bey
İbrahim'in dinlediği
İbrahim kırlardan ince
Eviniz öğle vakti

Saadet saadet sonra
Ne kötü düşünce bunlar
Tam ablası için İbrahim'in
Saadeti sevmez İbrahim'ler

Ama her zaman taze sıcak evleri
Hele Perihan'a gelince
İbrahim kahvede oturur
Perihan'ı sevdiği halde

Sevdiği halde İbrahim
Gider kahvede oturur
İlkbahardan kurtulmak için
Kahvede oturduğu doğrudur

Kahvedeki ilkbahar
İbrahim'in baharı
Dinlerdim söyler dururdu
İbrahim yalancı

İbrahim çok yalancı
Belliymiş misafirlikte
Gelmezdi sevinirdik
Saadet evlerinde

Saadet saadet evlerinde
Saadeti sevmez İbrahim'ler
Ablası var saçları sıcakta
Çözölmüş buzlar gibi akar

Çözölmüş buzlar gibi akar
Bütün düşöncelerin sonu
Baktıkça İbrahim pencerelere
Sokak büyöür kırlara doğru

Sokak büyöür de büyöür
Alır başını gider
Böyle yapar işte ortalığı
Açılmış pencereler

Düşöünür de düşöünür İbrahim
Elleri ayakları bir tarafta
Ve gittikçe sessiz
Sessizce döner dünya

İşte yol kenarında ufacık
İbrahim'in evi
İbrahim kırlardan ince
Eviniz ögle vakti

Sizi sokakta göremem
Eviniz de uzakta
Nasıl olsa görüşöürüz
Orda saadet fazla

YUNUS EMRE DİVANI★

Bazan aklıma gelir
Düşünürüm boyuna
Görünür bir lâf etmiş
Vaktiyle Yunus Emre

Girmiş böylece dünyaya
Ki artık çıkmak bilmez
Bir görmüş insanları
Bakmış yazmakla bitmez

Bırakıp bunca işi
Bir divan geçmiş şu kadar
Görmüş dünyanın içini
Bir mesnevi bahseder

Düşünmüş yıllarca böyle
Bakmış ki bir uğultu
Bu da yaşamak demiş
Bilmem siz duydunuz mu

Ölüm bu gelmiş bir gün
Yaşamanın içinde
Demiş canım sultanım
Bir şeydi geçti işte

DİRLİK DÜZENLİK★

Bir hoş oldum ele güne karşı
Herkeslerden utandım
Bir yanımlı insanlı kahve
Dünyalar dolusuydu bir yanımlı

Ah beyler söylemesi güç
İşim bitince kahvelik olurum
Bana cezveler tutulunca
Bir yanlara çevrilidir başım

İşte bu yüzden arayış bozdum
Dünyalar gözükmeyen gözümde
Nelere dadandım o yüzden
Mehtaba alıştım pisi pisine

Yollar benimmiş gibilerden
Durmaklı yürümekli bir gece
Kahvenin etrafında şiirler uçuşur
Herkes bir şeyler bırakır çarşıların içine

Alıştım bir kere işim iş
Köşe bucak alaca duman
En azdan bir gökyüzü
Çarşıyı görmeden edemem

Kahveci kahveye uzanır şurda
Akşamı bitiren yanıma gelir
Bir de utanmak olmasa
Dünyayı seviyorum demektir

İçime siner mahallenin kokusu
Gökyüzü karışıkça kuşların işi
Ya içim içime sışmıyorsa
Ne denir kötüdür insanların gidişi

Sonra benim bir kötü huyum daha
Anlatmak istemem kendimi
Uzaklarda çorbalar pişer
şu benim yalnızlığıma karşi

Ah beyler söylenir mi hiç
Az buçuk işim iştir
Bana cezveler tutulunca
Gökyüzü bir daha değişir

İNSANLIK SEVGİSİ★

Bütün işimi bıraktım
Dedim ha bitti ha bitecek
Hadi iyiliği kötülüğü bir yana
İnsanca bir iş miydi o da değil
İçlendim herif eli bıçaklılardan
Uğrular sofrasından kalkmış gelmiş
Öbürü zayıftan belli ki işsiz güçsüz
Yoksulun biri

Duvara vermiş sırtını
İşin tuhafı ardında duvar da yok
Duvar da yoksa onu ayakta tutan ne
Hürlük mü yaşama gücü mü
O da değil
Canı cebinde zaten adamın

Ben düşündüm buldum
Bütün şiirlerimde onu yazdım

YERÇEKİMLİ KARANFİL

İstanbul, 1957 / Yeditepe Yayınları

EY

Bu böyle kimin gittiği? sen dur ey!
Belki de ellerimiz mi? biraz ince, biraz da çok kelimeli!
Bu sanki niye durduğumuz mu? açıkken sevişme bölgeleri
Ay, pencere, göz! siz git ey!

./..

Kim bilir neyi saldığımız bu da; yalnızlığımız gel
Yırtıcı kuşları mı gözlerimizin? onlar mı bu sürüyen?
Yoksa onlar mı işte seninle sevişme biçiminde?
Oysa sevgimiz yerde; kara sevda sen uç ey!

Sen usul, ben yavaş, kime yaraşır bu sessizlik?
Kim biner bu gemiye insandan kıyıları yapıırken
Yetmez mi dalgası vursundu azıcık gözlerimize
Gözlerin gözlerime; siz bak ey!

Şu sen de olmasan insan çıldırarak mı?
Hiç yoktan bir yerlere mi gidecek belki?
Olsun neresi olursa, git karanlık ama git
Gecemizde duranı sen kal ey!

Benim, bu çok elli, bu çok gözlü delişmen
Çok bildim sana yaraşır olmayı günlerce
Şunu sevdim, şuna özendim, şununla yetindim sonunda
Ben miyim şimdi nerede? ben çok ey!

KESİN

Gözlerim bir balığın onu tutma denizlerinde
Gözlerim bir balığın.
Bir balık ellerimde,
Balıktan bir göz ellerimde;
Kırpiksiz, tuzlu, kesin
Bakışları günlerce.

Aaaa

Bir süleyman gördüm hiçbir yanı kımıldamıyor
Oturmuş bir iskemleye
Pek de oturmuşluğu yok iskemle ayaksız
O nasıl şey, bu adam soyut mu ne?
Baksan bir ilgisi var elleriyle
Uzamış, uzamış, uzamış doğrusu elleri
Sevmeye domuzlanıyor gittikçe
Konuştum konuşmuyor
Dürttüm dürtülmüyor
Kızdım, bir bıçak salladım karnına
Aaaa!
Yok yahu bana mısın demiyor.

Şaşırdım, yokladım kendimi iyice
Bir çağ mı değiştik sabah sabah ne?
Artık ölüm insanlardan olmuyor.

AŞKIN RADYOAKTİVİTESİ

Aşkı duydum mu bir başıma kalıyorum
Kasıklarımı ovuyorum bir güzel
En küçükleri var ya ayak parmaklarımın
İlk peşin onları görüyorum.

Bir çelik mavisi damar tam da çenemin üstünde
Çoğu zaman gün ışığında seçtiğim
Tıp tıp atıyor yüzümün kenarcığında
Saçlarım kapkalın geliyor elime.

Gündüzün, ama tam gündüzün oluyor bu iş
Kirlerim, pis kokularım belliyken iyice
Soluyup dururken, bir şeyler geçirirken aklımdan
Uzanıp kalıyorum tâ pencerenin dibinde.

Yukarıyı düşünüyorum, bir aşağı katta oluşumdan
Dört duvar, bir buz dolabı, naylona benzer bir gök
Bütün o zehir gibiliği soğumuş şeylerin
Anlıyorum bir aşk akımıdır dolanıyor üstümde.

Durmadan aşklanıyorum ama hep böyle
Karanfiller gibi taze omzum, dizlerim, ayaklarım
Toplanıp gidiyor derken o deli fişek şey
Gün gibi parlıyor tırnaklarım.

YANGIN

Dışarı çıkıyorsanız dikkat! çiçeklerle karşılaşmayın
Ya da koklamayın onları, iyisi mi, yüzünüzü örtün
şapkanızla
Ya da düşünmeyin hiç, ben bakın öyle yapıyorum
Neden diyeceksiniz? insandaki sevgiliyi eskitiyor bu
çiçekler
Güneşe benzetiyorlar adamı, masaya vurmuş koyun
butlarına
Pek tuhaf! ben de sahanda yumurtayı kıskanırım...

Beni seviyorsanız dikkat! köşe başındaki camcıya sorun
O ne derse doğrudur, dalga geçmeyin adamla
Üstelik beni sevmek haşlanmış pirinçleri beyazlatır. Günaydın!
Sabahlarınız gibidir beni sevmek, horozun renkleri gibidir
Beni sevdiniz mi? yangındır artık parmaklarınız.

Sizi görmüyor muyum dikkat! trenlere çikolata yediriyorum
 Bunu her zaman yapıyorum akılla oynamak yani
 Öyle trenler var ki, insanı şımartıyor;
 Çıkıp kuruluyorum pencere yanına gel keyfim gel
 Gidip duruyorum böylece, adımı bileceksiniz; çok ölkeli adam
 Üstelik daha kalkma saati gelmeden trenlerin...

Sokağa dökölüyorsam dikkat! bu da doğrudur oldukça
 Bir kanunu vardır belki; ya su içmişimdir ya da yıkamışım
 yüzümü

Ya su kovalarına bakmışım çok çok
 Olmıyacak şey mi? niye bakmıyayım denizlere
 En akıllı tarafımdır balıkla deniz tutmak.

Bir cümle tuhafsa dikkat! pek tuhaftır insanın tırnak
 çıkardığı

Sonra da boyadığı, ne demeli sonra da kestiğı
 Korkum yok; ben güpegündüz rakılar boğazlıyorum
 Gözlerimi batırıyorum istakozlara
 Oh ne güzel! şişenin de bir anlamı oluyor böylece
 Kim konuşuyor? ben konuşmuyorum.

Bir gün çok yürürseniz dikkat! sinekler şehirde kalıyor
 Bütün taşıtlar paslanıyor ayrıca
 Pencereyi yıldız, misafirli oda; bol bol öttürüyorsunuz onları
 Çünkü kırlara çıkıyorsunuz, şemsiyenizi bırakın ayıp!
 Bana parmağınızdaki çiçekleri gösterin.

Bir yere kapanıyorsanız dikkat! yanınızda olsun elleriniz
Kim ne der? bakındı işte durmadan ellerinize
Dünyayı dolaşan damarlar içinde.
En kemikli taraflarıyla zencileri döversiniz
En kirli yerleriyle çat kapı fakir mahalleleri
Ayıptır yani insan elini temiz tutmalı biraz.

Bir gün ölümü beğenmiyecekseniz dikkat! ölmeyin kolayla
Kadınlara sarkıntılık edin, hoş giden bardaklar satın alın
Ya da bir aptalın yalnızlığını seçin; çiçekler sulamakla olsun bu
Tıkır da tıkır işleyen apartmanlar vardır ya, sakın ha!
Ya da her sabah
Göğ e bir yüz metre kollarınızla...

VAR VAR

Yok denecek bir şey ama var var
Yılan yılan çinkoya mavi
Damın altında kaç sıra tuğla eksik eksik
Niyedir bilmiyorum pencere koysak mıydı adını?
Bir ördek, bir keçi yavrusuyla dışarı
Gebe karnıyla bir kadının
Güneşin döndüğü tepsiye vurmuşlukla
Vay! çiçekleri, kedileri bakmak bakmak yapan elim
Nedendir bilmiyorum ellerim tutsak mıydı?

./..

Bizi bir pencere gösteriyor ama gösteriyor,
Işıklar sırtımıza vurmuşlukla
Vay ışıklar vay! hep birden çinkoya mavi,
Akıntısı aya doğru uzanan
Bir komşum var kesin gözlü, uzağa baktıkça rahat
Bana ay diye yutturdu pembecikleriyle bir kızı
Onunla birlikte yatıyoruz şimdi
Onunla birlikte kılların uzunluğu
Aramızda bir odada olmaktan başka neyiz var?
Yok denecek bir şey ama var var

Vay! Mendili dörtlere katlayıp cebine koyan ben
Çok ağrıyan yerlerim pembeye mavi
Bir gün üç kişi tam pıçakla çekip alacaklar
Bilirim ondan öyle ne ağrı, ne sızı
Aklıma damların üstünde koşmak, koşmak
Bu uçanlar serçe cıva gibileri serçe
Gittikçe unuttum o kadar insan sevdim de;
Çekik gözlü, kıvrıkcık saçlı, düz beyaz yüzlü o kadar
Diyorum elleri nerde? Benimkisi bu bu...
Hani o büyücek sevgiler? Şimdi de yok mu?
Yok denecek bir şey ama var var...

YERÇEKİMLİ KARANFİL

Biliyor musun? az az yaşıyorsun içimde
Oysaki seninle güzel olmak var
Örneğin rakı içiyoruz, içimize bir karanfil düşüyor gibi
Bir ağaç işliyor tıkır tıkır yanımızda
Midemdi, aklımdı şu kadarcık kalıyor.

Sen o karanfile eğilimlisin, alıp sana veriyorum işte
Sen de bir başkasına veriyorsun daha güzel
O başkası yok mu? bir yanındakine veriyor
Derken karanfil elden ele.

Görüyorsun ya bir sevdayı büyütüyoruz seninle
Sana değiniyorum, sana ısınıyorum, bu o değil
Bak nasıl, beyaza keser gibisine yedi renk
Birleşiyoruz sessizce.

GÜNEŞİN YAZDIĞI★

Alıştık bakıvermeye, az şey mi balkonda deniz
Son gözlerimizi harcadık, en çok da güneşin tuttuğu
Sırası gelmişken söyliyelim de
Biz onunla güneşi, suyu aşka çeviriyoruz
Bana uzun mu uzun portakal dilimlerini anlatıyor
Duvarları boyatıyor her sonbaharda
Şimdiyse ne yapalım? bilemiyoruz.

Saçlarla gözleri kesiyoruz makaslar konusunda
Ayağa kalkıyoruz ayağa gece gündüz
Her elde bir gökyüzü var ağlıyacağımız geliyor bir türlü
Çocuklar bekleme yapıları gibi sokaklarda
Biz ki çok alımlı bir balkonu olan
Sarkarak dışarıya
Bunca olanlara bakar gibisine belki
İnsanda bir türkü var onu çıkarıyoruz.

TÜFEKKK

Alışılmış yerlerde alışılmış adam
Tuhaf adam, çok tuhaf adam, ya da bundan böyle tuhaf
Bir tuhafıktır ama doğrusu
Omuza asılmış tüfek
Bir tüfektir her sokağın ucu
Siyaha kapalı at
Patladı patlayacak
İçine dönük pencere
Sert adım
Tek kelime
Adının çıkardığı ses
Bir çekmece, bir kutu
Bir tüfektir bunlar doğrusu
Dopdolu bir tüfek.

./..

İskemle kendini saklar –böyle de şaka olmaz–
Ansızın görünmek için yapar bunu
Bakınız odanın güttüğü bir şeydir iskemle
Beyaza eğik, sarıya aç
Bir olaydır belki de bir olay
Hem ne güzel –eğer işiniz yoksa–
Birden güzele yer ederiz, ben şapkamla
Elif! sen saçlarınla, adının çıkardığı seslerle sen
Bir kalınlıktır hava
Bir eğlenidir şapka
Birinde bine katlı güvercin
Birinde çıplacık bir baş.
Bir tüfektir ama doğrusu
Ansızın görünen bir şey;
Kesilekalmış bir ot
Bir çıkıntı ay yuvarlağında.
Susmak, o ölüme denk susmak
Var ya,
Bir tüfektir işte insanda
Hem de pırlıl pırlıl bir tüfek
Çocuklar korktuğuyla...

GÜZEL ATOMLARIN YAPTIĞI AYAK

Bir menekşe duyuyorum ellerimsiz
O kadar güzel ki, Amerika bile güzel
Sen bile güzelsin bensizce
Atomlar bile güzel
Moleküller bile
Toplanıp ayak oluyorlar bende
Ağız oluyorlar biraz
Diş oluyorlar keskince
İki göz parlakça
On tırnak sivrice.

Bir menekşe duyuyorum ellerimle
Bir molekül duyuyorum
Bir atom
Korkunç.
Birleşip ayak olmuyorlar bende
Ağız, diş, tırnak
Göz olmuyorlar
Hep birden,
Hep birden bir şey oluyoruz işte;

Ağzı, burnu, elleri, kolları
O korkunç güzelliğe karşı.

ANAHTAR DELİĞİ★

Alp Kuran'a

Bahçeyi aşırılmışlar, tüh! ayrıca üç duvarı, yani gözünün tekini
En güzel oyulanını pıçakla, ya da çelikten bir keskiyle
Bir gidip bir geliyordu o gözle, yani tek kalmış çocuğuyla
Onunla barınıyordu ayrıca, onunla bu ipi kopmuş gökyüzleri
Telleri çözülmüş bir cadde
Oydu bu işte; en yerine konmuş bir kahverengi
Yani gözünün teki
Yani en güzel uyanı anahtar deliklerine.

Sokağı bile aşırmuşlar, yuh! sonra da çarşığı, yani göz
kapaklarının ötesini
Bulutlar altıydı şurası; bakındı hele onu da
Odayı arşınıyor – adı üstüne – o gidip de gelmek
biçimindeki odayı
Hayaller kuruyor çaresiz, sonra da arşınıyor hayallerini
Bir iki yapıyor bunu, derken bırakıyor
Derken bırakır mı hiç, bu öyle güzel ki;
Denizin yanında uykusuzluk gibi.

./..

Akşam, ya da sabahın sekizi –fark etmez– denizin üstünü de
 aşırıyorlar
 Odanın içini de, dış taraflarını da ağaçların
 Bir uçağı da –şöyle bir yola koyuyorlar– elmacık kemikleri
 görünüyor dünyalıların
 Sanki bu olanlardan sonra iki ayakla gezdirebiliyor kendini
 Yani şu eskiden beri olan kendini, bombalar gibi atılan
 kalabalığa
 Ortalık –onu aldığıın yere koy– içi görünen saatler gibi
 Yok biraz öyle, çünkü saatten bile anlatandır ellerine
 Yarı şaka, yarı ciddi.

Daha dünyada tapınaklar yapılmamıştı; çünkü o zamandan
 aşırılmıştı bu kelime
 Ne kadar çiçek varsa –balıklar bile– taşlara sinmişti biraz
 Şimdiyse o taşlar nelere nelere uğratmıyorlar kendilerini
 Demiri kıskırtıyorlar, şu bizim demiri, yani aksiliğe bakın.
 Odayı arşınıyor –adı üstünde– o hayaller kurmak
 biçimindeki odayı
 Birden sevişmeye koyuluyor; ansızın alışmış gibi tütüne
 Ortalık –onu aldığıın yere koy– eli görünen buz dağları gibi
 Hadi! çağımızın akıyla konuşmıyan ilk adamı geliyor.

ALÜMİNYUM DÜKKÂN

Bir göz atıyorum denize
 Çın çın ötüyor balıklar.
 Bu bir giyilmiş ayakkabıdır diyorum.
 Bu bir sulanmış peynirdir diyorum
 Bu bir haşlanmış patates elinizdeki.
 Bu insandaki sezgi
 Bu insandaki akıl
 Bu kanundur kanun
 Çileğin çilek oluşu gibi.

İşte bu gerçektir diyorum; siz de bilirsiniz gerçeği
 Bu çivinin çakılışı
 Bu ekmeğin sürülüşü
 Bu aşkın, bu ayıbın, bu insanın bilinişi
 Bu duymak, bu düşünmek, bu yüksünmek insanda
 Bu toplum içinde, bu toplum dışında
 Bu sizin durumunuz, bu tabiattaki iş;
 Bu akılsız çiçek
 Bu bilisiz ağaç
 Bu düpedüz ileri görüş
 Bu su, bu nehir, bu rüzgâr
 Bu taş, bu bulut, bu hava
 Bu bilinen, bu bilinmeyen
 Bu İsa'dan önce, bu İsa'dan sonra.

İşte bu yeninin yenisi insan;
 Dizilmiş kutu,
 Bükülmüş teneke,
 Alüminyum dükkân.

HOROZLA MERDİVEN

Yukarsı yukarda, aşağısı aşağıda biraz
Horozla merdiven ortada
Canım horoz! merdivende renkleniyor
Çocuğu çocukluyor bir düdüğün kırmızısı
Annemi çağırıyor on kulaçlık bir iplik
Başımı iğiyorum su kovasına;
Ne kadar balık düşünüyorsam o kadar balık.

DOLGUN★

Hem güzel, hem de dolgunluk kuşları bunlar
Dolgunluk sokakları, sanki bir aydınlığı kutluyorum
boyuna
İşte bir dolgunluk şapkası; ikide bir çıkarıyorum
O kadar çıkarıyorum ki, aşkolsun bulutlara
Nereden bakılsa ellerim görünüyor şimdi
Dolgunluk eli.

./..

Bu arada bir marangoz da büyüklük masaları çıkarıyor
Birini edinsem dayanılmaz şeyler koyuyorum üstüne;
Denizler, boş gemiler gibi hareketli bir çiçek
Ben o çiçekle yürümüyorum, yürümeye uyuyorum sadece
Gemiler, gemiler açıyorum odalara uzaklık gemileri,
Oyunlu, kıvrak, herbiri durgunluğu koşan
Çağırsam gidivermeye sence bir uzaklıktan kendimi...

Bunlar da karanlık insanları, diyorum öne alınmalı biraz
Nereden bakılsa iyice kenetlenmiş dişleri
Yani dağınıklık ölüleri, ay doğdu diye güzel
En تنها sokaklar, işte en تنها sokaklar
Açıkça bir tenhalığı savunuyor şimdi
Koyulsam gidivermeye; gözlerindeki...

Sonra bu uzunluk suları; ilk olarak sen
İnsandı gibi, çağırmaktı gibi yerinde
Gidişi tastamamdır balıktan insan katına kadar
Onunla pek yerinde bu dolgunluk kadehleri
Belki ben bile dolgunluk olsun diye sesleniyorum;
– Garson!
Sen bütün bu yaptıklarımı hesaba geçir!..

BUZ GİBİ

Aşk iyidir bak
 Duyumunu artırır insanın
 Hele don gömlek sabahları
 Tıraş olacağını duyarsın
 Yeni gömleğini giyeceğin gelir
 Bir yeni biçim eklersin insan olacağına
 Masaya, merdivene, aynalı dolaba
 Derken ardından şıpınışı bir kahvaltı
 Amanın dersin bu ne delice gidiş
 Paldır küldür açar mıydı fıstık ağacı
 İspinoz düşünür müydü?
 Deli olan kaşınır mıydı?

Kolların upuzun Walt Whitman'ı okumaktan
 Ağzın desen bir karış açık
 Sokaklar, amanın o sokaklar
 Önce bir yeşile işkilli
 Evlerde büyümeler, alıp başını gitmeler olacak
 Kızıp duracaksın üstüne başına konan toza
 Televizyondaki işe
 Usanmak, hızını eksiltmek dendi mi
 Cin ifrit kesileceksin birden

Hey gidi duyumuna yandığının dünyası
 Alıp vereceğin olacak ille
 Aşk maşk buz gibi yaşayacaksın.

KAYBOLA

Sana her zaman söylüyorum, senin yüzünde gülmek var
Bakınca bir yaşama ordusu çıkıyor aydınlığa
Bir çiçek geliyorsun yeraltı çevresinden
Bir kartal gidiyorsun çıplağın ayaklarla
Şimdi bir pembeyi kovuşturuyor
Omzundan yukarıya üç kişi
Deli ediyor onları saçlarında
Bir karanfil çok
Bir karanfil azala azala.

En saklı yerlerinden en güzelliğın çıkıyor
Ansızın doğan hayvanlar gibi güzel
Bakınca bir şiir canlıyorum dünyaya
Yapılan bir şeydir şiir; yuvarlak, kırmızı, geniş
En geniş en kırmızısı o ezilmişler katında
Şimdi bir gizliyi kovuşturuyor
Gözlerinden içeriye üç kişi
Deli ediyor onları mısralarımda
Bir karanfil az
Bir karanfil çoğala çoğala.

Bilmem mi, ellerin vardır, umuttan yuvarlar çizer
 Bakılan bir şeydir el, boşluğu dengede tutan
 Bir uzantıdır işte umutla insan arası
 Bir yonudur ne belli, görmekle anlaşılan
 Gecedен gün yapılan o sevişme yakınlığında.
 Şimdi bir sevdayı izliyor
 Uluslararası üç kişi
 Deli ediyor onları sonsuzda
 Çok isimli bir çay
 Çok yuvarlak bir masa.

Sanki bir tarih içindeyiz, günaydın minyatürler!
 Üç köle uzanık bir dünyayı imzalıyor
 Ansızın dört köşe, ansızın ehram
 En duymalı yerlerinde bir sessizlik
 Güneşin çok parladığı bir arka
 Başları dünyadan dışarıya sarkıyor
 Bozgunda çiçekler örneği; duyulmaz bağırtilarla
 Şimdi bir tarihi sürdürüyor
 Yüzünün gizlerinde üç kişi
 Deli ediyor onları Mısır'da
 Bir insan az
 Bir insan inana inana.

Duymakla, atların çingiraklardan duyduğunu
 Bir ateş yakımını dağda
 En korkulu çağ bu, onu altımızdaki şehirlerden çıkarıyor
 Küflü ev süsleri, geyik durmalı bir hayvan
 Bizi bakmaya zorluyorlar ayrıca.
 Şimdi bir aydınlığı durduruyor
 Beyazlar giyinmiş üç kişi
 Deli ediyor onları boşlukta
 Bir pencere az
 Bir pencere kaybola kaybola...

Bakmalar Denizi

GÖZLERİM★

Sendeki bir şey
Benim gözlerim...

GÖZLERİ

Sanki hiçbir şey uyaramaz
İçimizdeki sessizliği
Ne söz, ne kelime, ne hiçbir şey
Gözleri getirin gözleri!..

Başka değil, anlaşıyoruz böylece;
Yaprağın daha bir yaprağa değdiği
O kadar yakın, o kadar uysal
Elleri getirin elleri!..
Diyorum, bir şeye karşı komaktır günümüzde aşk;
Birleşip salıverelim iki tek gölgeyi.

BAKMALAR DENİZİ

Bakmalar görüyorum bütün gün türlü bakmalar
Pencere bakması, sabahlar bakması, yeşil otlar bakması
Hepsi de beni buluyorlar, hepsi de bir yağmur uysallığında
Gördüm suyunki yumuşak, gördüm ağacınki katı
Gördüm ama şey! gördüm ama nasıl! gördüm ama bu kadar
göz!..
Aynı bir gözler denizi, aynı bir o kadar canlı..

./..

Bakmalar görüyorum gök ortası gibi karşımda
Bulutta göz, uçakta göz, derinlikte göz
Göz oluyorlar birden; bu gözler de yatağa iç yapanları
Masaya üst yapanları bunlar, atlara atça parlaklık
Yıldandan çöreklenmeyi, kediden uyuşmayı çıkaran bunlar da
İşte uzunlardan ayak, işte beyazlar beyazından kalabalığı
Bakmalar görüyorum durmadan göz olan bakmalar
Başlama gözleri; çocuklu, masallı, sinemalı...

Okşama gözleri vardı; gel git eden parmaklarıma
Aşklardan gelenleri; aşkı da bir kullanışlı yapan
Caz bakmaları, düğün bakmaları, dudaklar taşıyan
bakmalar

Bakmalar, ateşte, suda, havagazında
Ateşten, sudan, havagazındandı gözleri.
Kar gözleri; soğuk-güzel, buğu gözleri hamamlarda
En harlısı bu: savaşlarda, en ışıksızı ölülerdeki;
Bitti gözleri onlar bitti..

UYANINCA ÇOCUK OLMAK

Siz ne iyisiniz, ben sizi bir şeylere benzetiyorum
 Bilmem! bir testi, bir bakır sahan kolay mı sizinle?
 Çok rahat bir gökyüzü mü var sizinle?
 Güneş bir pazartesi olarak mı duruyor burnunuzda?
 Yoksa bükülmüş bir nehir gibi mi küpelerinizde?
 Siz küçük adıyla mı çağırırsınız sessizliği?
 Öyle mi? ya kim uyandırır sizde
 Bu sevişme dalgalarını, aşk seslerini
 Bak'ları, duy'ları, okşa'ları, evet'leri
 Hele bu elleri, ayakları bu
 Gözleri, gözleri...

Gidip bir bardak su içiyorum. Ağzım benim!
 Su böyle neye benziyor? Çok çocuklu bir bahçeye değil mi?
 Bakmayla içersek gözlerimiz de bir şeye benziyor
 Senin gözlerin, bizim gözlere, onun gözleri
 Her zaman söylüyorum kuyumcular için imzalı yazı
 gerekmez
 Ama hiç gerekmez, öyle mi değil mi?

./..

Armut ağacı! iyi sabahlar! sana bakınca yüzüm değişti!
 Bütün gün çalışıyorum en kötü iş yerlerinde
 Yorulup bunalınca hep o sana bakmayı deniyorum
 Birden çarşayı gösteriyor dallarının inceliği
 Hem niye saklamalı, çarşayı gösteriyor işte
 Bak! şakur şukur şapka satın alan birisi
 Yusuvarlak bir kişilik ediniyor
 Pis adam –ne kötü dünya– öyle mi değil mi?

Siz yok mu, sizin her yeriniz şaşırıp kalmaya istekli
 Bir bakın, uyanıp kalkınca çocuk olmalarım var benim
 Şu da var: bir sokak en açılmış pencerelere dalıyor
 Dalıyor da söz mü? yatağa uzatıyor otomobillerini
 Aşk duyan bir kadını
 Onun kişiliği olan memelerini.
 Gözlerim! hey sokak! geri getiriyor gözlerimi
 Kimi zaman da bir cam kırılıyor şangur şungur;
 Diyorum böylesi gürültüler şiir için gerekli
 Öyle mi değil mi?

Bizim o duvarlık tabaklar durmadan uzağa götürüyor evimizi
 Daha aldığım gün bildim maydanoz olacak üstündekiler
 Maydanoz olacak, maydanoz olacak, maydanoz olacak
 İyi ama, niye sevmeli her önüne geleni?
 Herkesin, herkese, herkesi
 Daha dün yepyeni bir son koydumdu şiire
 Aldı, yepyeni bir kalabalığı getirdi
 Ama iyi yaptım, öyle mi değil mi?

BORA ZAN

Sizin bir çift göz olan o şeyleri taşıdığınız gibi
 Bir borazan taşırdı; ta-tarata, ti-tiriti
 O çalmıyor muydu, olanca görüntüler ayakta
 Uzaklar, cins ülkeler onunla bir giderdi
 Daha görmedimdi ben oldum bittim öyle yürek canlısı
 Anılar mı? tez gelecekler mi? en güzeldi borazandaki.

Kim sevdi? kim niye öyle? yansıtır dururdu bir eğleniyi
 En çoğul gökler kıpırdar, en yaprağı bollar sevinirdi
 O çalsın gözlere şenlik, akınıp giderdi başka dünyalar
 Başka dünyalar dedimse, en uzağı Kakilit
 Kakilit'deki bir kızı ipince sevdirdi.

Akşamları maviyi çalardı, bilmem ki bilir miyiz? o koyu maviyi
 Bir çıplaktı, ama görmeyin, bir gürültüydü sabahı tutturunca
 Ya ne olaydı derseniz? bendeki istek biraz garipti
 Çıkıversin derdim en güzel olacakları dünyanın;
 Bir sevinç, bir mut dalgası, azların azı da bir sadelik
 Sizin bir çift göz olan o şeyleri taşıdığınız gibi...

ALTIN AYAK*

I

Sana ben olmalıyım, ayaklarımdan ötürü gezinirdik
Sevişir, bir derinliğe çıkarırdık kendimizi
Adımlar atardık insanlık gürültüsünde;
Birinin acısında gibi doyulmaz inceliklerle
Kaçıyor gibisine belki ölümden, korkudan, sestem
Yere bir şeyler düşürürdük uzanıp almak için yeniden
Dursak, ya da bir durmada görünsek
Hiç değil bununla yetinsek azıcık da
Ama ne gezer! şaşmaya ev hazırlar gibi
Sürükler bizi
Dünyanın kendini tekrarlaması elmada
Kendini; leoparda benek.
Ben derim: sana olmak, seni duymak, seni yürümek
Besbelli seni büyümek kendimde
Ellerim kendini tekrarlar sen deyince.

Sana gün olmalıydım, ışığımın otürü aydınlanırdık

Doğrusu şu dünyada kaç kişiyiz ki

Herkesin kalbinde altın gibi bir ayak yatar:

(Bunu neden mi söylüyorum? Bir pazar sabahı lokantaya sığınmıştık; kiliseye, camiye sığınır gibi...

Garson! baktık iyice silinmiş camlardan başkası hak getire. Garson! baktık denizler götüren bir ke-

di. Garson! baktık çıkageldi karayağz birisi; kötümser mi kötümser. Kendini papanın özel asker-

lerine benzetmiş olacak:)

Ayağını kullandı

Bize karşı.

Biz

O gün bu gündür ayağı değerlendirmiş bulunuyoruz.

Oradan çıktık.

./..

II

Büyük bir tiyatrodaki Molière'i oynıyorlar, bizse –alışkanlık
işte– sosislere, siyah havvarlara, patates kızartmalarına
gülüyoruz.

O kadar gülüyoruz ki, ağlamışa dönüyoruz bir bakıma
Sonra çocuk olarak gülmeyi tekrarlatıyoruz kırmızı
balonlara

Sonra da özür diliyoruz; öyle ya, balon çok önemli bir
yuvarlaktır;

Sabahları göbeğim erisin diye
Ayaklarımı çevirdiğim
Balondur işte

Biz balonun yükselmesini, göze batmasını denedik miydi?
diyoruz

Hayır mı diyoruz?

Sorma! günün hiçbir saatinde bu kadar eğlenilmez

Bir yumurta alanına giriyoruz

Biraz da ekmek

Karnımız doydu diye söylemiyorum

Ben şu son günlerde ekmek yemeyi tuhaf buluyorum

İnsanın ekmek yemesi var ya

İşte onu

Tuhaf buluyorum

Ben.

Sana ben olmalıyım, eskimeyi hızlandırırđık
 Bir gemici vardı geçenlerde eskidi gitti
 Balıklar deniyordu, balığın gittiğini, çünkü sadece bir gidendi
 balık

Bize gelince denizin gülmesiydi ayrıca
 Bay "Konserve Taciri" için iyi tuzlanmalı o kadar
 Söylenir: çocuklar için de korkuya sığınmış bir çığlık.
 Kim demişti? Şu kadar bir lenger balığı için dünya kaygandır,
 Bir uyuşmadır tereyağlı ekmekle.

(Hiç unutmam bir gün kalabalığı deniyordum
 kendimde. Adında bolca "Z" harfi geçen bir
 bankada görevliydim. Görevli de ne? Bankanın
 canlı olan tarafıydım sanki. Ben bu değişimle
 büyür büyürken, işi fazlaca uzatmışım galiba.
 Mal sahibini az ötemde dikili buldum; giyinik,
 kurnaz, gülüşlü. Çık! çıkmam. Gel! gelmem. iç!
 içmem. Bak! bakmam. Sonunda:)

Bana sen olmalıydın, kovulmalarımdan ötürü sığınacak
 Ama hep biz oluyoruz dünyada
 Biz
 Derinlik.

UMUTSUZLAR PARKI

İstanbul, 1958 / Yeditepe Yayınları

Amerikan Bilardosuyla Penguen

I

Elleri el gibi kocaman
Beyazda bir nokta gibi kocaman
Kocaman boşluğun küçülttüğü her şey gibi
Biriyle kendini artırıyor durmadan
Biriyle koyunlar gibi güdüyor ötekini
Ayaklarını gizliyor bir köpek
Evine dönerken sonsuza geçen
Göğü kullanıyorken maviye
En kesin fırınlar gibi kızararak
Günümüzden sesler alıyor – sesleri
Devamlı, gülünç, acısız
Acımdan kurtulmuş yerlerine
Sonra duvardan duvara çizilerek
Ölü bir korkunçluğu taşıyor
Sen, hey, duvarlar dibi öldürülmek!
En yeni tam–tamları dünyamızın
Ya da kendiyle bırakılması insanın
Sizi
Sizleri selâmlıyor işte

Doğrusu elinizden ne gelir ki
Siz dolgun yaşamaya bakın günleri

II

Çıkacaksınız çıkın daha karar vermediniz mi?
Baktıkça bakıyorsunuz kendinize
Yetişir! bu da hiç konuşmayan adam yapıyor sizi
Körükler, dev kapılar, balık solungaçları gibi
Emiyor sizi yalnızlık
Kurtarıp rahata geçirin ellerinizi
İşte bir kadın kadına geçiyor yürürken
Sizi alıyor, sizi ölçüyor, sizi yapıyor kendinize
Açığa koyuyor sizi
Bilip de söyleyemediklerinizi
Eve dönmeyi, yemek yemeyi, uykuya dalmaları
Bana sorarsanız ters çevirin uykuları
Alın şu adını "ben" koyduğunuz geceyi
Bakınca göreceksiniz, daha bakınca bir ötekini
Geceler, işte geceler
Gündüzler, işte gündüzler
Beyaza siyah penguen sürüleri gibi

Ama elinizden ne gelir ki
Siz dolgun yaşamaya bakın günleri.

III

Bu gözler onunla az mı yaşadınız gözleri
 Bu dudaklar onunla az mı seviştiniz
 Bana kalırsa gözleri saklamalı
 Eliniz yok mu, bastonla iş görmeli
 Ya da boşluğa takılmış bir eldiven
 Asılın, kurtarın hemen
 Az şey mi kurtarıp rahat etmek
 Ellerle gözleri.
 Bir penguen
 Nişanla pengueni
 Siz kırmızı yerler, kırmızı saçlar severdiniz
 O penguen
 Bir anahtar, bir pencere, bir horoz tüyü
 O penguen
 Çay masaları, öğle yemekleri, gezintiler
 O penguen
 Ölmek mi diyoruz, susturun ölümleri
 O penguen
 Penguen penguen
 Hiçlikle kesilen tahin helvaları gibi
 Güneşi eriten çocuk başları gibi
 Bir tramvay gibi; günümüzde köşe başları yapan

Serüvenler, hafta tatilleri
 Portakal suları gibi içmeyle erkekleşen
 Penguen
 Vur düşür pengueni

Ama elinizden ne gelir ki
 Siz dolgun yaşamaya bakın günleri.

IV

Her evde bir çekirdek gibi insan ağaçları
İnsan elleri
O penguen
Penguen penguen
Soğuk su tadında kadın yüzleri
Bir eski havada belirsizliğe giden
Dörtnala atlar gibi bitmezlik içinde
Örülmeden kazağınız
Dokunmadan çorabınız işte
Hayata yerleşen peşin iplikler gibi
Sevinme iplikleri
Kıskançlık iplikleri
Beni biliyorsunuz ya, öyle sakın
İplikleri
Penguen penguen
Vur düşür pengueni
Ama nasıl, daha karar vermediniz ki

Doğrusu elinizden ne gelir ki
Siz dolgun yaşamaya bakın günleri.

V

Siz değil, o kadar ayrı gidiyor ki sizden
O ne mi, yaşadıklarınız belki
Bir umut oluyorlar sizden önce
Bir aşk, kahveye vurmuş asker ağızları gibi
Siz sabahları şehirlere bakarsınız
Siz sabahları dünyaya bakarsınız şehirlerden
Bir deniz, bir itfaiye eri
Bir pencere sokağa girdi girecek
Damları çiziyor istemenin elleri
Bir çocuk kiremitlerle karışıyor
Cam kırıklarıyla bir kedi
Bir vapur girintiler yapıyor anılarda
Yaşamanın hızları gibi
Eski bir gündüzü açıyor bacaklarınız
Ve elleriniz
Sevişenleri avlıyor bir bitmeyende
Ölümler gülüyor ölümler
Kırın şu sürahileri!
Soğukta durdurulmuş boyunlar gibi
Ve işte
Sizi gösteriyor sizi
Bu yoksulluk odası

Bu kupkuru tahta
Tahtaya geçiyor düşünme sürüleri
Bir yağmur bir yağmur

Ama elinizden ne gelir ki
Siz dolgun yaşamaya bakın günleri.

Çember

I

Vardır ya, hepimiz bir yerde olmak
Ben işte onu..
Tutulmuş gözlerinden ağaç altlarıyla
Bir kırmızı bahçeye yürüyorken ustaca
Bir karınca küçümenliğe yerleşiyorken
Siyah olarak
Bir şemsiye göğşe öykünüyorken arada bir
Dönüyorken ve
Bir doğru ilk başladığı yere
İşte pek fazla kurcalamazsak dünyanın orta yerindeyiz
Ben
Yani çok değişik bir sokağı yakalamış bulunan
Kullanmak için yaşayıp ölmeye.

II

Bir kadın evine girer ellerimden
Bir adam tıraşı uzar ellerimden
Şöyle bir dururum, bunu hepiniz yaparsınız
Daha çok görünmek için yaparsınız bunu
Ve biliyorsunuz ki bu yüzden
Bir köpek bulanıklığa uğradı
Karanlığa yazıldı bir dülger
Biriye “hişt” diyerek yanındakine
Kolunu dürter
Evet, bakalım insan nereye gidecek
Ben omuzlarımı alıp sıkıntıya giderim
Bir asker kışlaya döner
Sonra çok olağan bir şeymiş gibi
Yerine yer koyarak biraz
Bir şehir kendine ilerler
Böylece
Ama böylece
Gittikçe daraltır bizi o siyah
O büyük milyonerli çember.

III★

Penguen ağızları vardı
 Geceleri penguen elbiseleri
 Bir aşk boyunca – nedir ki demiyorum aşkları
 Çünkü her sevgide biraz da cinayet bulunur
 Sevmeleri.

Her soyunmada bulutlar böyle nereye gidiyor
 Her lokanta bir buz dağı olarak titreşir
 Bir buz dağı olarak bekler
 Kimiyse kimi
 Masalar buz
 Aynalar buz
 Bir usta virtüöz kemanıyla
 Her kasılıştta
 Buz

Işıklar erimez buzlar olarak sallandırılır
 Çiçek kokular alıp veriyorken burunlara
 Buz olarak
 Buz, buz
 On adet çarktan çıkma milyoner
 Yanlarında kadından gezintilerle
 Omuzlarında sadece rahata isyan
 Çiçeğin mor kalmasına değil

Ve soralım niye elleri renginde
 Kalbleri renginde niye
 Bu karanfil
 Garson garson ve garson
 Nedir ki bir milyonerde
 Taşınmış, kâğıtlanmış, boşaltılmış
 Serüven artıkları gibi
 Ya da en küçük harflerle
 Vesaire vesaire..

IV

Şunu şuraya koymalı Bill
–Ne kötü bir ingilizce–
Ya da ben
Gene mi yenildim Bill?
Odada, adamın içindeki odada
Radyoyu açıyor Bill
Radyoda kalın harflerle Amerika
Ne kötü bir hava
Ne kötü bir yaşantı
Kadehimi doldur Bill
“Seni seviyorum” de uşak olarak
Pencere korkunç kapa Bill
Radyoyu kapa
– Bill kalbini tutar elbette çünkü Bill –
Kapa, ama kapasana Bill
Çünkü nasıl anlamalı dünya dönüyor
Hep aynı yerde mi dönüyor Bill
Hangi yıldız biraz mavi
Hangisi biraz yeşil
Hiç paran oldu mu Bill
Bozdurup harcamak kadar
Bana bir sevme yarat Bill
Bana bir sevme yarat
Ya da ben
Gene mi yenildim Bill
Ağlama
Ama ağlama Bill
Bill!
Hey!
Bill!

V

Ben, aslına bakarsanız gücenmeyin
 Bir melon şapkayı durdurdum diye
 Çok belli bir masa üzerinde
 Düzeni kurtarmak için.
 Çünkü ben hiç mi hiç etkisi olmayan bir adamım
 Mesela hiç unutmam bir pazartesiye
 Yüzümün birazıyla benim
 Elimle, elimi parklardan sayarak
 Bir ayrılık öncesini getirdim
 Bunu ben yaptım o pazartesiye hiç unutmam
 Çünkü ben sizin bütün alışkanlıklarınızda varım
 Bir duvar bakıra çalar akşama doğru
 Olanca kırmızılarımla koşarım
 Martısı olurum en kadınlı çığlıklarınızın
 Kumaşlara girerim bir çizgiler uyumunda
 Bitmeyen şekeri çocuklarınızın
 Sabahlarınızda çay içme önceleri
 Sizi alma, sizi götürme havası duraklarınızda
 Ne zaman bir sevgili bekliyorsunuz – çünkü bu olabilir
 En önce ben koşarım
 Bunalıp sıkıldınızdı bir toplulukta
 Açık havada, evde, baloda

Benimdir bir sıcaklık; serin
 Bekleyen yatağınızda

Çünkü biliyor musunuz?
 Ben her şeyim.

VI★

Ben işte, neye yormalı beni
Size kürdanla dış karıştırır gibi
Size uykular arası yarış atları gibi
Jandarmalı avlular gibi size
Müzeler gibi; çıkış kapılarında bir adam
Dünyayı ikiye bölmekle ödevli.
Müzeler, size anlatamam müzeleri
İşte en belirli noktası halkların
Diyorum ki zümrüt
Diyoruz ki altın
Sonra el üzerinde, ne tuhaf, akıl üzerinde yükselttikleri
Bir kıral
Bir kıral daha
Üretilmiş Napolyon altınları gibi
Ve kadına eğilimli ağızlarıyla
Çok bakılmaktan eskimiş yüzleri.

İnsan günün her parçasında yaşamıyor
Bu çok doğru
Evet bu çok doğru.

VII★

İsterim her şeyi “ben” koymalı dünyaya
 O kadar güzel ki
 Üstelik kımıldatma
 Kımıldatmıyorum
 Belki de avuçlarımdan anlıyorum
 Kıvrılan dudaklarımdan
 Bir sevince gelmiş olmalıyım: istasyon
 Çuvalları üzerinde gül yapılan
 Bir çocuktan giriyorum, sarışın mı ne
 Yoksa ben sarışın mıyım
 Ve Siirtli iki göz dünyaya alışmak için yoruluyor
 Bu yüzden horozlarım dövüyor
 Bu yüzden tırnaklarını yiyor – olabilir
 Bu yüzden çizmeleri akıl almayacak kadar boyalı
 Bu yüzden elinde her gün bir tüfek
 Bir kırbaç
 Üç buçuk kafası karanlık adamın
 İsa’dan beri getirdikleri
 Sokulmuş geleceğe bile
 Fikirleri yüzünden
 Siirtli iki göz...

Ve bir nehir o kadar nehir ki
 Durmadan akar

Sonra en büyük denizler olur
 İşte o en büyük denizler sonra
 Denizin bittiği yerde başlar

Bu yol insana çıkar.

VIII

Bugün de başlamayı unutuyoruz
 Herkes birbirine bakıyor
 Bulan bulana kendini
 Üç ayaklı bir kedi geçiyor hızlanarak
 Sanki yüzümün bir kenarı dünya
 Bir kenarı
 Duvar da akşam yemeği gibi hindiler olmalı
 Bir ibik, az kırmızı, giderek tanrıyı kurmalı
 Belki de
 Bir avuç kanamak üzere
 Yüz kiloluk bir çiçek büyüyor aramızda
 Belki de aynı zamanda iki kişi
 Aynı bir sözü kullanıyor.
 Ben seni bir avluya bakarak
 Ama ne tuhaf!
 Bir çocuk bulutu mendil sanıyor
 Yüzünü biçimliyor ona göre
 Her bakış bir serüven sayılıyor belki
 Belki de
 Salt başlamayı tekrarlıyoruz işte
 Bir güzellik eri de kuşanarak
 Kımıl da diyor çarşıya

Bize değerler ver
 Dengeyi sağla
 Çocuğa çocuğa
 Düdüğü öttürme olanakları
 Bir güneşlik eri de gölgeyle anlaşıyor
 Kirazla votka içiriyor
 Bir milyoner ağzına
 Güneş de bir parlıyor ki
 Adam da öyle bakıyor ki garsona
 Garson
 Güneşle kurutmak bakımından anlaşıyorlar.

IX

Kim ne derse desin en iyisi
Gözleri durduramıyoruz
İşte bu kadar!
Üstelik ne de çok şey istiyor onlar
Üç aşağı beş yukarı biri
Bir uzaklığı istiyor
Oysa tam istediğimiz gibi uzaklar
Bir şey sonsuz mu, elbette istediğimiz gibi
Çünkü istediğimiz gibi aşk
Çünkü biz sadece
Maviler çalışıyoruz doğadan
Elimiz değdi mi bir nehir kıyısını
Bir yüzük taşının parlamasını çalışıyoruz
Evlilik resimlerinden hüznler çalışıyoruz biraz
Antepli bir ayaktan nakışlar
Balolar, gökler, süvari boyunları
Kadından ağız ıslağı, saçlar
Kıllı göğüsleri erkeklerden
Daha dün gibi bir martının süzülmesini
Çalışıyoruz.

Ama hiçbir i istediğimiz gibi değil

Eve dönünceye kadar bitiriyoruz

Çaldığımız her şeyi.

İşte bunun içindir ki bir yere gitme isteği içimizde

O sonsuz

Ve her zaman bir sokak yaratıyor karşı

Rahata büyütölmüş bir oda

Yeni açmış akasyalarıyla

Bir bahçe bir bahçe

Genişe gülmek gibi

Avunuyoruz onlarla

O kadar avunuyoruz ki avunmak bile değil

Anlaşıyoruz çaresiz

— Bizi karşıya geçirin bay polis!

χ★

Onları gördüm, bir çocuk bağıırıyordu onları
 Fraklı, beyaz yakalı, simsiyah yüzleriyle
 Milyoner yüzleri
 Milyoner ağızları
 Çocuk penguen diyordu, vallahi penguen
 Baba haritalara çömelmiş
 Kutupları gösteriyordu
 Anası bulaşık yıkıyordu – nasılsınız?
 Sabunu bırakarak ellerinden
 Açarak ağzını
 Demek öyle!
 Çocuk koşuyordu, nereye?
 Adam gülüyordu, nereye?
 Kadın anlamıyordu, nereye?
 Milyoner milyoner
 Bize ne
 Gök bir mavilik gösteriyordu, bize ne
 Pespembe solucanlar kayıyordu, bize ne
 Taşlar, kumlar, denizler parlıyordu, bize ne
 Bir ağaç vuruyordu gündüze
 Ne bize
 Çocuk susuyor
 Adam yatıyor
 Kadınsa bulaşığa gene.

Burası
 Bir gündüz ortası.

Umutstuzlar Parkı

I

Biliyorsunuz parkların
 Sizi çağıran tarafları
 İnsanın gizli, karanlık köşeleriyle oranlı
 Orada saklanıyor onlar
 Çünkü her türlü saklanıyorlar orada
 Bir yağmur öncesinin loş sokaklarıyla
 Mantolarıyla, en belirgin kırmızıları taşıyan
 Dağınık mavisıyla gözlerinin
 Sevgi vermez kadın uçlarıyla
 Korkuya, sadece korkuya sığınmış olarak
 Eskimiş, kurtlanmış ikonlarıyla kiliselerinin
 Yalvaran bakışlarıyla – nasıl da sevimsiz!
 En kötüsü, belki de en kötüsü
 Bir duygu açlığıyla soluyarak
 Parklara yerleşiyorlar – parkların
 Onları çağıran köşelerine
 Bir karıncayı selâmlıyorlar; besili, siyah
 Bacak aralarından
 Çömelmiş, öyle sakın
 Selâmlıyorlar
 “Günaydın” diyorlar atılmış bir kâğıt parçası
 Kuleler yapıyorlar ayak parmaklarından
 Birinci katta bir kibrit çöpü oturuyor
 Acılar alıp veriyor dünyadan
 Mora kaykılmış diz kapaklarına
 Dillerini gösteriyorlar
 Bir sıkıntı şiiri gibi
 Sıkıntı
 İşte
 Tam orada duruyorlar.

II

Bu kimin duruşu, bu sizin en gülmediğiniz saatlerde
Her cümlede iki tek göz, bu kimin
Ya da kim korkuttu bu kadar sizi
Bu nasıl sevişmek, üstelik bu kadar hızlı
Ya da tam tersine
Boş vermek öperken, severken boş vermek sevmelere
Sulardan ürpermek gibi dokununca
Ya da ben kimi sarmışım böyle kollarımla
Kime söz vermişim, biraz da unutmak gibi
Denir mi, ama hiç denir mi iş edinmişim ben
İş edinmişim öyle kimsesizliği
Kendimi saymazsam – hem niye sayacakmışım kendimi
Çünkü herkese bağlı, çünkü bir yığın ölüden gelen kendimi
Konuşmak? konuşuyorum; alışmak? evet alışıyorum da
Süresiz, dıştan ve yaşamsız resimler gibi.

Ne çıkar sanki sardıysam sizi kollarımla
Unutmak, belki de unutmak olsun diye mi
Onu da tatmak gibi
Oysa ne bir evim oldu, ne de bir yerim var şimdi gidecek
Ama gitmenin saati geldi
Kirli bir gömleği çıkarıp asmak
Yıkayıp kurutmak ister ellerimi
Su içmek, saati kurmak ve sebepsiz dolaşmak biraz da
Açınca camları – diyelim camları açtık ya sonra?
Sonrası şu: ben bir camı, bir perdeyi açmış adam değilim
Bilirim ama çok bilirim kapadığımı
Öyle iş olsun diye mi, hayır!
Bilirim içerde kendimi bulacağımı
Dışarda görüldüysem inattan başka değil
Evet, çünkü bu karanlık işime en geleni
Kendimi saklıyorum ya, o bir yığın ölüden gelen kendimi
Oramı buramı dürtüyorum, bunu sahiden yapıyorum
Ve açıyorum bütün muslukları
Diyorum sular mı böyle, sular mı olmalı
Ne geldiği, ne de gittiği yer belli
Olmuyor, gene kendimi düşünüyorum
Alıştım istemiyorum.

III

Binlerce, ama binlerce yıldır yaşıyorum
 Bunu göklerden anlıyorum, kendimden anlıyorum biraz
 İnsan, insan, insandan; ne iyi ne de kötü
 Kolumu sallıyorum yürürken, kötüysen yüzümü
 buruşturuyorum

Çok eski bir yerimdeyim, çürüyen bir yerimden geliyorum
 Öldüklerimi sayıyorum, yeniden doğduklarımı
 Anlıyorum, ama yepyeni anlıyorum bıktığımı
 Evlerde, köşebaşlarında değişmek diyorlar buna
 Değişmek
 Biri mi öldü, biri mi sevindi, değişmek koyuyorlar adım
 Bana kızıyorlar sonra, ansızın bana
 Kimi ellerini sürüyor, kimi gözlerini kapıyor yaşadıklarına
 Oysa ben düz insan, bazı insan, karanlık insan
 Ve geçilmiyor ki benim
 Duvarlar, evler, sokaklar gibi yapılmışlığımdan.

Bilmezler, kızmıyorum, bunu onlardan anlıyorum biraz
 Erimek, bir olmak ve unutulmak içindeki onlardan
 Ya da bir başkaca şey: ben kendimi ayırıyorum
 O yapayalnız olmağtaki kendimi
 Böyleyken akıp gidiyorum bir nehir gerçeği gibi
 Sanki ben upuzun bir hikâye
 En okunmadık yerlerimle
 Yok artık sıkılıyorum.

IV

Biliyorsunuz, size geldim sadece
Kapınızdan aldım, ballı çöreklerinizden
Peki bu sevinmek niye?
Girdim ki içeriye yıllardır soyunuyordunuz
Ve işte giyiniyordunuz yıllarca
Bir Mısır, bir Roma, belki de bir Yunan elleriyle
Eski bir insandınız merdiven gıcırdıyordu
Her eski daha bir eskiyi uyarıyordu
Otlar ve geyikler duruyordu tanımsız sadelikler içinde
Sesler mi? acı sesler geliyordu erkeksiz, yanık
Bir türlü bakıyor, gene bir türlü soluyordunuz işte
Düşündüm, ama merdiven gıcırdıyordu
Olmazdı sanki gıcırdamasın, ürpermesindi bir yerimiz
Biliyorsunuz olmazdı
Ağzımız koksun, ama koksun, biz iğrençliğe de varız
Yatalım, leş gibi yatalım, öylesine alıştığımız ki bu
Bir kumru bir kumruyu tamamlasın
Bir yılan, bir fare bir deliği kapasın bu
Sadece bu.

Bak göreceksin nasıl da ayrılmak istiyoruz sonra
Nasıl da kaçmak istiyoruz birbirimizden
Yeniden yeniden yeniden
Yeniden hazırlanıyoruz
Sanki bir güzelliği ödüyoruz
Belki bir güzelliği ödüyoruz.

V

Biz olmayan insanlar , ya da çok ku kuluyuz – böyle
Nereden geldiniz, tam sizi soracaktım – böyle
Biraz da soğuk almı ım, biraz da içki, biraz da bahçe
Yukarı çıkalım, hadi çıkalım, annem çay pi irir size
Çünkü o bizim yukarda her zaman bir mavi olur
G ne ler girer çıkar ellerinize
Biriyle konu ursunuz; olmayan biriyle, hadi sevinin!
Kimbilir, belki de bulu ursunuz
Söz verip sizi bekletenlerle
Sonra da çıkarız – niye olmasın – bahçeye çıkarız birlikte
Otlara basarız, dallara de eriz, bunları hep yaparız
Biraz da susmalıyız, insan bir şeyler aramalı kendinde

Dedim ya, annem de var, ama çay pi irmez size
Durur da durur i te yılanmı  heykeller gibi
Bilmem ki, bilmiyorum da; belki de benim annem yok
Belki de öyle beyaz ki, alı mı  g r nmezli e

Nereye gidiyorsunuz ama nereye
Sanki biz olmayan insanlar  biraz da ku kuluyuz
Ya da çok ku kuluyuz – böyle.

VI

Yüzümü size çeviriyorum, siz misiniz?
Elimi suya uzatıyorum, siz misiniz?
Siz misiniz, belki de hiç konuşmuyorum
Belki de kim diye sorsalar beni
Güneşe, çarşıya, kadehe uzatacağım ellerimi
Belki de alıp başımı gideceğim
Biliyorsunuz ya bir ağrısı vardır gitmenin
Nereye, ama nereye olursa gitmenin
Hüzünle karışık bir ağrısı.

İşte bir denizdeyim, dalgalar ortasında
Kim olsa denizci der, denizden anlayan der bana
Adımı bilmeden der, adımı bilmeden
Şafaklar kadar güzel adımı
O zaman bir kıvrılandır, bir kuruyandır dudaklarım
Ve gittikçe sıkılmaktır ülkesi sıkıntının
Sanki bir yokluğa, bir çaresizliğe bakar gibi
Nice yüzler görürüm, nice değişik kıyılar
İnsanı, o kayalar gibi sert insanı
Bekledikleri kadar.

Bir ağız, bir tütün, bir mızıka gerçeği gibi
Varınca kıyıya birden
Değilsin artık gemici.

VII

Bana bir şeyler söylediniz, anlamadım
 Bir cümle, bir iyi söz, gene anlamadım
 Doğrusu hiç anlamadım, siz ne demiştiniz?
 Ben ne demiştim, ve çekip gitmiştim sonra
 Öyle ya, niye hiç değişmedi bakışlarınız?
 BİTMEDİ DİYORUM BİTMEDİ ŞAŞKINLIĞIMIZ.

O gün bugündür işte – ben meselâ
 Çok usta bir avcının gözleri karşısında
 Bir çocuk olarak taptaze oyuncakların
 Ve çok ölçülü saatlerinde ev kadınlarının
 Ki birdenbire açılan kucaklarında
 BİTMEDİ, AMA BİTMEDİ ŞAŞKINLIĞIMIZ

Bitmedi anlaşıp soyunduğumuz gün – o beyaz
 Bir taş kaldırdığımda o akıl almayacak yaşayış
 Tanrıyı sorduğumda, olur ya, günün birinde tanrıyı
 Odama kapanıp saydığım da ayak parmaklarımı
 Kapımı çaldıklarında – bunu size söylüyorum anladınız
 Kaykılmış, büyümüş gözleriyle onların
 Kim der ki yalan, ve yalandır orda konuştuklarımız
 BİTMEDİ, DAHA BİTMEDİ ŞAŞKINLIĞIMIZ.

Üstelik bitecek gibi değil
 Biri kopmuş ayağından, biri kopmuş kimsesizliğinden
 Sımsıkı tuttuğu dönerken köşeyi
 Elinde bir pıçakla
 Ve öldürmek isterken – kimiyse kimi
 Gülünç, sebepsiz, bilinçaltı
 Ama tutalım, koyvermiyelim
 Tutalım koyvermiyelim bırakın kibarlığı
 Yanılmak kolay, üstelik çok belli işte yanıldığımız
 BİTMEDİ, DİYORUM BİTMEDİ ŞAŞKINLIĞIMIZ.

Paralar bozduruyoruz, gereksiz eşyalar alıyoruz bu yüzden
 İhtikçe içiyoruz o çocukluk günlerinin yüzüyle
 Biri mi öldüydü ne; selviler, mezar taşları, kalabalık
 Ya da bir masal mı söyleniyordu, hiç mi hiç bitmeyecek bir
 masal

Kim bilir n'olduydu gene
 İşte bir sevgilinin bırakıp gitmesi üzerine
 Apışıp kaldığımız, yatıverdiğimiz yemekten sonra
 Saatin kaç olduğu – üstelik sorulmaz ki
 Sabaha kadar sabaha
 Uyuyup uyandığımız
 BİTMEDİ, DİYORUM BİTMEDİ ŞAŞKINLIĞIMIZ

Evlere sığamıyoruz, öylesine büyüdü ki vücutlarımız
 Ve konuşmalarımız, öyle büyüdüler ki peşi sıra
 Hani hep bir olup da eve taşıdıklarımız
 Kahveden, meydandan, sokak içlerinden
 Bulup da çıkardığımız
 Konuşmalar:

- “– Biri geliyor sözü değiştirelim
 – Yürüseğ açılırdık .
 – Bu ne uzun bakmak kendinize
 – Ağzım mı kokuyor ne, yaa!.. çok kötü bir günümdeyim
 – Akşama bezik, evet siz ne içerdiniz?
 – Annem mi, çok sevinecek.
 – Belki de sinemaya gideriz.
 – Bilirsin erken kalkmalı, yarın... (gülüşler) yok canım!
 – Siz yarın deyince aklıma ölmek geliyor, katıla katıla ölmek
 – Bana kalırsa...
 – Evet size kalırsa?
 – Bana kalırsa şimdiden eğlenelim
 – Sus!
 – Biri geliyor
 – Biri geliyormuş sözü değiştirelim.

Yengemin başı ağrıyor, tek sebebi büyümek
 Masalar, tabaklar, hani şu kirazlar koyduğumuz
 Kalmadı adım atacak yer bu yüzden
 Oğuz'a söylemeli, bir daha çiçek getirmesin
 Lâle de saçlarını kestirmeli
 Sonra gereksiz eşyalar var, bir gün oturup konuşalım
 Örneğin şu hasır koltuk neye yarıyor
 Bana kalırsa babamın mineli saati
 Tek başına bütün bir odayı dolduruyor
 Hele annemin güneş gözlükleri
 Yarından tezi yok; çakımı, kol saatimi, eldivenlerimi
 Aaaa! kitaplarınız
 BİTMEDİ, DAHA BİTMEDİ ŞAŞKINLIĞIMIZ.

Üstelik bitecek gibi değil
 Çok yaşlı bir kadın yün eğiriyor – düpedüz ilgisizlik
 Bisiklet yarışları, akşam gezintileri, insan ne güzel eğleniyor
 Sularda aynalar oluyor, otlarda yeşillik
 Bir hırsız giriyor ellerinize, polisler hırsız kovalıyor
 Daha akşama çok var – olsun – biri sizi öpmeye hazırlanıyor
 Bense berbere uğrayacağım, şu saçlarıma bakın!
 Üstelik bilmiyorum bu şarapları nasıl içiyoruz
 Balıkları nereden geliyor soframızın hele
 Yıllardır, ama yıllardır neyi koysalar önümüze
 Alıştık, sadece bir türlü bakıyoruz.

İşte biz böyle yapıyoruz.

VIII

İnsan doğduğu günleri iyi bilmeli
 Size çiçekler aldım, adımı yazdım üstüne, iyi bilmeli
 Korkunç bir yahudi, korkunç bir pastayı bölüyordu ikiye
 Bir avlu taptaze bir çaydanlığı gösteriyordu giderek
 Oooo! demek bütün insanlar çay içecek
 Bilmem! çok uzakta biri sevindi
 Sonra ben sevindim; acı mı, sevinç mi, ama bilmeden
 Belki de ilk olarak vardım ayakta durmanın tadına
 Sıktım ki sıktım bir ara dişlerimi
 Bir bakış, bir korku, ya da gereksiz bir eşya
 Yani nevarsa atılması gereken sırtımda
 Önce yavaş yavaş, sonra hızlı hızlı
 Ve bir ortodoks kabalığınca içten
 Soyundum, yıkandım, ki görülmemiştir böylesi
 Aklıma geldi derken; acı mı, sevinç mi, gene aklıma
Ben ki bir ölüyü beklemekle geçirdim geceyi
Bir ölüyü ve ölünün bütün inceliklerini
 Size çiçekler aldım, adımı yazdım üstüne, biraz da bunun için
 Gözlerim görüyordu, öyle ki, benden ayrı görüyordu gözlerim
 Dişlerim ağrıyordu, denir ki ayrıca ağrıyordu benden
 Bilmem, çok uzaklarda biri sevindi
 Sonra ben sevindim, kadınlar sarışındı
 Ben biraz esmerdim, o kadar
 İşlerim kötü gitti
 Bileydim katılırdım savaşlar oldu ötemde
 Yaşayanlar güzeldi
 İnsan doğduğu günleri iyi bilmeli.

Geçen yıl korkulu bir çağda uyandım
 Sur dışlarına çıktım, sıcak havaları severdim
 Mezarlar gördüm, müzeler daha güzeldi
 Annem sevinmek için boncuklar alıyordu çarşıdan
 Ben boncuğu sevmem, hele kırmızıyı hiç sevmem
 Demek çok uzaklarda biri sevindi
 Sonra ben sevindim, o ben ki işte bütün gün
Bir ölüyü bekledim ve ölünün bütün inceliklerini
 Biri bir cinayetden dönüyordu, şan getiren bir cinayetden
 Biriye bir köleydi; kâğıtlar, kalemle içinde
 Akşamlara dek bir masa katılığınca gülen
Ama o gün bugündür ayrılmadım ben
Ayrılmadım işte o
Beklediğim ölüden.

Pek yakınım olacak; karım, ya da kızkardeşim
 Belki hiçbiri değil, sadece bir kız
 Öyle ki; biralar, yaz günleri onunla biraz güzeldir
 Ama çok iyi bir günde çıldırırverdi
 Yalnızlıktan
 İnsan doğduğu günleri iyi bilmeli.
 Sonra temizce bir yemek yemiştım, hatırlıyorum
 Dövülmüş kısıraklar gibi uyumuştım
 Bir şeyler ummuştım, umudu kesmek gibi
 Sonra da gürültüler yapmak için dışarı çıktım
 Kocaman bir adamdı dışardakiler
Bilmem, böylece kaçta çıktı beklediğim ölüler
 İşte her bakımdan kendini arıyordu biri
 Şaşırmış arıyordu – ben miydım neydim?
 Yıkılmış, bunalmış, sürgün içinde
 Kendini arıyordu; aynı renk, aynı biçimdeki kendini
 İnsan doğduğu günleri iyi bilmeli.

Koşup duruyorken önce aşkların peşi sıra
İyi günler, serin evler, baygın kokulardan gelen aşkların
Bu sanki en azından tanrıyla işbirliği
Ya da buluşmak gibi özüyle insanların
Oysa bir sığıntıydım çok uzaktan bir gülmeye
Yalvaran gözleriyle – açılmış açıldıkları kadar
Ya da bir tilki avında kim bilir kimin inceliği.
–Gözleri, ufukta bir yerdi işte gözleri...–
Belki de yer alıyordum korkuyla avuntu karşısında
Belki de yitirilmiş, yok bakacak bir yeri
Ya da bir ölüydük işte ve ölünün bütün incelikleri
Size çiçekler aldım, adımı yazdım üstüne, iyi bilmeli
Korkunç bir yahudi, korkunç bir pastayı bölüyordu ikiye
Bir avlu taptaze bir çaydanlığı gösteriyordu giderek
Oooo! demek bütün insanlar çay içecek
Hayır! çok uzakta biri sevindi.

IX

Artık ne uyanmak için bu sabahlar
 Ne de bekliyoruz, beklemek için değil
 Üstelik ne de bir karanlıkla anlatıyoruz bu düşünceyi
 Ne açıp da ağzımızı tek kelime
 Yok, hayır, kaskatı durmuşuz sadece
 Durmuşuz; ölümü, acıyı, daha neleri durdurmak için
 Evet bir de cins tuzaklar kurmuşuz gözlerimize
 Tuzaklar, ve sanırım herkesin işi bizi anlamak
 Biz ki dört kişiyiz evde; ben, çocuklar ve karım
 Artık tadını sürdüremiyoruz gizli kalmamın
 İçkiler içiyoruz, en çok da kötü içkiler – Hıh sığınmak!
 Bilmem ki ne demeli, böylesi içinden geliyor insanın
 Belki de alışıyoruz, soylu bir düşüncedir alışmak
 Diyoruz, belki de
 En önce İsa alışmıştır kendi söylevlerine
 Sonra da biz; ya durmak, ya da bir zincirle oynamak bütün gün
 Ya da pek olağan şey, katılmak bir döğüşe
 Korkmak, o kadar korkmak ki sonuca varmak için
 Sinmek, kalakalmak dört duvar arası bir yerde
 Bakınca duvarlara – üstelik böyle de bakmak kendimize
 Biz ki dört kişiyiz evde; ben, çocuklar ve karım
 Diyoruz – ve gülünçtür bu – herkesin işi bizi anlamak
 Artık tadını sürdüremiyoruz gizli kalmanın...

Karımı soruyordunuz, her zamanki gibi çok geveze
Bir gün onu yaşarken görmüştüm – görmüştünüz
Çiçek mi koparıyordun ne, elini tutmuştum – tutmuştunuz
Yani ben ne yaptıysam, o sizin de yaptığınızdı biraz
Ben ki neyi yapmıyordum, o sizin de yapmadığınızdı.

Karımı sormuştu, nedense ölmüştür karım
Sizinle yemeğe gitmek gibi kolay ölmüştür işte
O kadar kolay ölmüştür ki, belki de anlatırım
Ne süs, ne çiçek, ne de bir şölen
Üstelik ne de bir şey eksiltti gülümsemesinden
Konuşup duruyordu gene akşamlara dek
Kumarsa kumar, içkiyse içki
Yani bir kedi gelirdi arada bir
Bir köpek siyaha koşardı ellerinden
Bense o günlerde bir kürk tacirinin evinde
Tırnakları kirli bir oğlanla
Bir gemici durmadan sıkıntıyı anlatır
Şişeleri devirirdi elinin tersiyle.

./..

Karımı sormuştunuz, nedense ölmüştür karım
 Sizinle yemeğe gitmek gibi kolay ölmüştür işte
 O kadar kolay ölmüştür ki elbette anlatırım
 Bana gelince, günlerce kendimi yokladım ben
 Elimi kanattım, yüzümü kestim, kafamı vurdum bir yerlere
 Uyudum uyudum uyudum öylesine
 Ve şaşırdım böylece yemek saatlerini
 Ve sabahlara karşı yattım, aklıma çocukluğum geldi
 Sevdim ki sevdim o her zaman sevmediğim şeyleri
 Koynuma bir pıçak yerleştirdim, düşmeyecek gibi eğilirken
 Geceleri kapkalın adamlarla döğüşüm, ama döğüşüm
 Birinde yaralandım, üç dikiş vurdular göğsüme
 Bir gün de peşi sıra gittim bir adamın
 Siyah elbiseli, siyah şapkalı, eldivenli
 Adamsa ummadığım şey, bir bankaya girdi
 İsteğim kirli işlere karışmaktı, olmadı
 Bir gün de bir lokantaya gittim, yanımda biri vardı
 İğrendim, ama susmayı seçtim sadece
 Böyleyken garsonun biri elini kesti
 Çıkardı mendilini, bir düğüm attı üstüne
 Masaya geldi derken, usullacık masaya
 Geldi: ne içersiniz? sahi biz ne içermişiz?
 Şarap mı, konyak mı, ve ne dermişiz viskiye
 Çıkalım dedim o yanımdaki kız gibi herife
 Başını salladı, kim olsa böyle yapardı, çıktık
 Karanlık, uzakta surlar, ve kadınlar konuyordu üstümüze
 Bense şaşırmış gibi çıkalım diyordum durmadan
 Adamsa bakıyordu, şaşırmış bakıyordu kendimize
 Hep böyle diyordum işte; çıkalım çıkalım çıkalım
 Çıkalım diyordum, çıkalım diyorduk, hadi çıkalım!
 Nereye, ama nereye?

Belki de biliyoruz, doğrusu bilmiyorum, biliyor musunuz?
 Ben askerdim, yağmur mu yağıyordu, bir yere geldim
 Üçüncü sınıf bir otele indim, turnaklarım kirliydi biraz
 Bir o kadar da kirliydi ayaklarım
 Burnum mu kanadıydı ne; ispiroto, pamuk, sırtüstü yatmak
 Yattım öğleye kadar, otelci karısını dövdü aşağıda
 Üç çocuğu vardı otelcinin, bir horozun başındaydılar
 Sabah bir karışık şeydi; sanırım peynirler, salamlar
 kesiyordu adamlar

En ayıp yerlerini tıraş ediyordu biri

Alıştım gitti.

Sonra yıkandım, tıraş oldum ben de, görmeliydiniz

Sonra da bir bara gittim – neee! bara mı gittiniz?

Doğrusu müzeleri gezecektim, biriyle buluşacaktım – sonra da
 Tam üç yıl oluyor özlediğim bir kadınla...

Öldüyse, hayır ölmemiştir, nereden çıkardınız?

Neyse ben bara gittim, çıkarken anladım gittiğimi

Başım da ağrıyordu, üstelik alnımın üstünde koca bir yara

Ya duvara çarptımdı, diyorum, ya da kestimdi bir bardakla

Ya da kim bilir, bana sorarsanız tanrısal bir şey

Elbette, kim ne der, inanmışım ben

Bir keder, bir susuş, ve bütün bunların yüze vurmuşluğuna

Otele döndüm sonra, oteller gidiyordu biraz

Girmeler, çıkmalar, uzanıp yatmalar büyüyordu odalarda

Otelci duruyordu, karısı duruyordu, çocuklar durmuşlardı

Birden aklıma geldi, dilimi çıkardım onlara

Dilimi çıkardım; sipsivri, kıpkızıl, ucunu oynatarak

Onlar ki biraz şaşkın, acıyorlar gibi biraz da

Sonra pek tuhaf oldu, ne yapsam, yalıyor gibi yaptım elimi

Öyle ya, elimi kestimdi ben – ne yani, deli değilim ya!

Yukarı çıktım, bilseniz, çığlıklar içindeydi odam
Yataklar bir şeyleri kaydırıyordu soluk soluğa
Bardaklar büyümüş – o gün bugündür anlatamam büyümeyi
Çoraplar, gömlekler, gravatlar taşıyordu sokağa
Bir kedi esniyordu – ben gördüm – üstünde şehirlerin
Bir böcek – yetişir be – evreni yokluyordu bacaklarıyla
Yığılmış kalmışım öyle, sonradan anlattılar
İyi ki anlattılar, otelci karısını dövdü gene aşağıda
Biliriz, üç çocuğu vardı işte otelcinin,
Ama bilmiyoruz, biz neydik ve ne olmaya?

Kalktım bir bara gittim – neee! bara mı gittiniz?
Doğrusu müzeleri gezecektim, biriyle buluşacaktım – sonra da
Tam üç yıl oluyor özlediğim bir kadınla
Kadın mı dediniz, dedim ya, ne olacak?
Hiiiç!
Alışmak, sadece alışmak.

Ben o kadınla yattım mı, kör olayım bilmiyorum
İnanın yattımsa
Ama bilmiyorum.

X

“Ya ne yapmalı” diyor annem bu geçkin çizgileri
 “Yıllardır aynı evdeyiz” bunu ne yapmalı
 Babam: ve ne yapmalı diyor bu bir yığın geleneği
 İşte bir sahnedeyiz: ev, gelenek, duygulu kadın
 Bense ufacık taşlar üzerinde bir ufacık şey olmanın
 Bir pencere beyaz, bir karanlık mayhoş, ne iyi
 Sürüyle odalar, sürüyle gülüşler, sürüyle konuşmalar
 Ne yazık! vakit de yok kurtarmak için geleceği
 Düşünsek bile şimdiden – düşünemiyoruz ya
 Üstelik ne çıkar bundan, ve ne katardı yaşamamıza
 Hiçbir şey! çünkü ne varsa içimizde gelecek için
 Sanki bir öyküsü bu, hayatı süslemenin
 Soframız, yatak odamız, tavuk kümeslerimiz gibi
 Annemin tarih kitapları, babamın güneş gözlükleri
 Kuyular gibi işte; şişeler sarkıttığımız yaz akşamları
 Tavan arasındaki boşluk, gölgesi karşı duvarın
 Kırlangıç yuvaları, yüzümüzden cins kanatların geçtiği
 Kavunlar karpuzlar yardığimiz, o yemekten ayrı
 düşündüklerimiz, o
 Bir şey mi kaybettik öyle, kim bilir bize neler eklediği
 Sonra bir pıçak gibi durduğu sarısı içe çökmüş lâmbaların
 Babamın kaşları çatık, annemse düşünceli
 Kim bilir n’olduydu gene, diyelim bir yoksulluk önceliği
 Belki de hiçbiri değil, canımız sıkılmak istemiş o kadar
 Annem: ve ne yapmalı diyor bu geçkin çizgileri
 Böylece bir sahne daha: güneşler, alışmak ve biz
 Sanki bir tramvaya bindik, az sonra ineceğiz
 Aksilik bu ya, diyelim ansızın bozuldu tramvay
 İndik, ve yeniden beklemeye koyulduk hepimiz
 İşte bir sahne daha: bir sigara yaktıydı babam
 Annem saçlarını düzeltti, bir şeyler gösterdiydi eliyle
 Bizse kısa bir oyun tutturduk, sevince yetmek için
 Öyle bir sahne ki bu: anladık, sevdik, ve unuttuk her şeyi
 Sonra bir tramvay daha geldi

XI

Size baktığım yol uzamakta
 Kendime baktığım yol uzamakta
 Yoruldum, bunaldım, canım sıkılıyor
 Eve dönmeliyim, iyi bir yemek, uyumak istiyorum sonra
 Yok, eğer uzayıp gidecekse bu iş
 Derim ki vakit erken, hava da güzel nasıl olsa
 Çocuklar görürüm, uzağa bakarım, saçlarımı tararım hiç değil
 Belki de biri seslenir; güneşler güneşler tutan uyruğunda
 Bir resim görürüm ya da – ortalık inceydi biraz
 Ya da bir resim gördüm; köşede, antikacıda
 Ve düşündüm diyelim yanında bizim şamdanların
 Bir uyuşma olacak annemin saçlarıyla
 Ne zaman? elbette sabahları.
 Sabaha baktığım yol uzamakta
 Bilirim, her şey tamam, yemek de yendi kurtuldum
 Uykuya baktığım yol uzamakta
 Uyumak, nasıl uyumak, daha bilmiyorum
 İki perde arası soğuk bir limonata
 Belki de çıkınca evden taşıtlar beklediğimiz
 Ve taşıtlar beklediğimiz durakta
 Birini gördüğümüz ya da; geveze, kaypak, sıkıcı
 Bitmesi bir olayın – ölüm mü geliyor aklınıza?
 Kim bilir, belki de ölüm
 Ama korkmayın, bütün iş korkusuzlukta
 Öyle ya, ha dibinde ölmek gümüş şamdanların
 Ha bir cellât elinde, gözleriniz kapalı
 Belki de yürüyorken, iki taşıt arasında
 Belki de bir intihar; güzdü, çiçekler vardı
 Şişman bir adam kulaklarını tutuyordu dünyada
 Dünyaya baktığım yol uzamakta

Ve biraz düşünsek mi, alıştık nasıl olsa
Kim bilir neyi istiyorduk, neyi anmıştık az önce
Dönsek mi dersiniz, gene dönsek mi oraya
Oraya baktığım yol uzamakta
Ya da bir bahçedeyiz – üstelik kadınlar vardı
Ağzınız, çatallar, tarçınlı pasta
Ya da bir toplulukta – iyi yaptınız!
Bu çok hoştur! – size söylüyorum – yaramaz çocuk!
Beni ne sandınız! – evde mi? – hayır! limonlukta
Ve hemen kalktınız, bir yangın yeriye orası
Ya da aklınız olacak sizi bir yangın yerine bağladı
Kızgın güneşte bir şişe ispirotoyu devirdiniz
Kutsal bir iş yaptınız ve yerleşti sizde bu kanı
Belki de bir din devirdiniz; anneniz, annenizin saçları
Gümüş şamdanlar, sabah ışığı, ve saire
Ve sanki her olay, her davranış ölümün bitişğinde
İşte evdesiniz, iyi bir yemek, uyumak istiyorsunuz sonra
İstemek, neyi istemek, daha bilmiyorsunuz
Açtınız radyoyu, ılıyan bir ses kanınızda:
A I U, İ A O, AĞ UĞ AĞ
Ve kahkahalar arasında kahkahalar
Orada, aşağıda
Tek umut, tek varış, tek kurtuluş gibi
Ve kaskatı kesilmiş, beyaz
Sallanıyorsunuz boşlukta...

XII

Bir kedi başını kaldırdı, ve adam esnedi – tak
 Bir yüzü vardı kocaman düşüverdi avuçlarına
 Bilmem ki gelir miydi? – saat üç buçuk – üstelik hava.
 Sonra şu yağmur bulutu, boşandı boşanacak
 Bir kedi ürperdi, ve adam yeniden esnedi – tak
 Acaba?

Yazıldı saatin üç buçuk olduğu havaya
 Boşandı taptaze üçler halinde bir yağmur
 Kim bilir, bu saatte, onu anlıyorum
 Belki de unutmuştur.

*İşte düğmeler, iğneler, ibrişimler satılan bir dükkânda
 Herkesin akşamı onu buluyordu
 Bir adam sakallarını yokluyordu kasılarak
 Sizi bekliyorum – beni bekliyormuş – niye olmasın?
 Bir bakış, bir gülüş, ve yüzünü yüzüne tutuyordu ustaca
 Adamsa şunu yapıyordu: hiçbir şey, ama hiçbir şey
 Ne tuhaf! – ben olsam! – ne çıkar ben olsam da
 Gelmedi, gelmeyecek ve otuz yıl önce yazlıkta
 Oturmuş bir köstebek yavrusunu bekliyor
 Çıkmadı, ama çıkacak – babası sesleniyor
 Bir sofra duruyor, gerilmiş çilek kokularıyla
 Tam çileğe geldi sıra, uzattı çatalı batıracak
 Hayır! bir tuhaftır bu, insan gecikmek ister biraz da
 Gecikmek: sanırız bizi bir şeyler bekliyor olağanüstü
 İşte ansızın biri çıkacaktır karşınıza
 Hiç yoktan biri çağıracaktır sizi
 Ya da bir kadın bayılacak, bir memur çıldıracaktır önünüzde
 Bir kurşun, bir kurşun daha
 Yere serecektir bir serseri*

Gecikmek: bana kalırsa eve dönmeli en iyisi
 Bir küfür, bir patırdı ve babası çıkışıyor
 Annesi, annesi biliyor başına geleceği
 Bahçede bir kız çocuğu erik ağacını sallıyor boyuna
 Diyelim her olayda böylece bir şeyler bulunur
 Kalsın, daha çok zaman kalsın diye hatırdı
 Bir gün, bir benzin deposu havaya uçmuştu biliyorum.
 Bir alev, bir duman, usulca sokulmuştum
 Yanmış bir cep saatini aklımda tutmuştum yıllarca

Gelmedi, ama gelecek, nedense alıştık zamansızlığa
 Bir kedi başını kaldırdı, ve adam esnemedi bak
 Demek siz! –koca ihtiyar!– ıslandım işte!
 Saat üç buçuk, vallahi saat üç buçuktu gene
 Hey Tanrım! neye yaradı sanki unutulmak,
 Kadın saçlarım tarıyor, ve usulca sokuluyordu adama
 Adamsa ayağa kalkıyor, ve işte ayağa kalkıyordu ustaca
 Dışarı çıkıyor, içeri giriyor; üç aşağı beş yukarı
 Kadınsa domates doğruyor, yok mu ya bu yaz yağmurları
 Evet, sahiden, niye?
 Soruyor kadın:
 Bu yaz yağmurları...

XIII

Şimdi her yerden bakıyorlar – demek uykusuzum
Kral birini çağırıyor, uykusu bitmiş olarak
 İşte salı, akşama doğruyuz, Bay Kemik Taciri kestiriyor
 Vahalam'da, bilmem ki neresidir Vahalam
 Babamın, ak saçlı babamın açtığı yara
 Bir tarla konusu
 Oy bre! dolduran doldurana boşluğu
 Babamın akıttığı kan
 Bilmem ki neresiydi, neresidir Vahalam
 Babamı tanıyorum; çorabı, tütünü, acılarıyla o adam
 Eksiği yok küfürden yana
 Onu buğdaylar öldürecek, sapsarı öldürecekler onu
 Belki de bir gelenek bu
 Ak kılçıklarıyla, ve hep birden – tamam!
 Bilmem ki neresiydi, neresidir Vahalam.

Kral birini çağırıyor, basarak parmağını kâğıda
 Bay Kemik Taciri çamurdan yüzünü üstümde tutarak
 Hırçın ve kadınsal bir sesle çıkışıyor
 Anlamak, sadece anlamak istiyor korktuğumu
 Bir adam sokağın alt yanını doldurdu
 Kırmızı elleriyle
 Masa camında bir çınar yaprağı derinleşiyor
 Evet, sizi anlıyorum
 Yani kendimi
 Saat beş, bu üçüncü çay, kalkınan bir yerimi öldürüyorum
 Ve işte bilmiyorum kaatil kim
 Bir burgu, gene bir burguyu oyuyor
 Ve karım otuzunu dolduruyor bu akşam
 Saat beş, diyorum erken dönmeli eve

Kral birini çağırđı, ve işte birini kovmak üzere
 Gene bir yanlışlık olacak, hadi kazandı Bay Kemik Taciri
 Beni bu kemikler öldürecek; yağlı, pis hayvan kemikleri
 Olanca aklıyla, ve hep birden – tamam!
 Bilmem ki neresiydim, neresiydi Vahalam
Kral tacını çıkarıyor, başı ağrımış olacak
 Onu selâmlıyorum, ben kapıyorum kapıyı ardından
 Saat beş, bakınca camdan onu görüyorum
 Camlarda iri bir gölge derinleşiyor, o
Kralsa tavana bakıyor, bir kristal avize haklıyabilir onu
 Bay Kemik Taciri karşıya geçiyor başarıyla
 Ben sadece paltomu giyiyorum.

Akşam
Kral birini çağırđı; biraz et, biraz da şarap
 Oturmuş masaya Bay Kemik Taciri
 Karısı ve dört çocuğuyla
 Duvarda bir tüfek asılı, durmadan ona bakıyor
 Tavşanlar, keklikler, turnalar oluyor tüfeğin ucunda
 Başkaca bir şey olmuyor
 Ben kötü bir meyhaneye dalıyorum, ortalık küf kokuyor.

Duvara alıştırıyorum gözlerimi – siz nesiniz duvarlar?
 Hiiiç! sadece duvarız biz
 Öyleyse bir yarım saat, karım da bekliyebilir
 Adamlar önce beyaz değil, sonra beyaz
 Bir şapka gene bir şapkaya asılı
 Bir palto gene bir paltoya
 Bir adam kendiyile döğüşüyor bir adamda
 Evet onu anlıyorum
 – Yani kendimi –
 Bir kadın bir sürahide biriyle sevişiyor
 Bir burgu, gene bir burguyu oyuyor ayrıca
 Bir adam dikilmiş ve dikilmiş içiyor durmadan
 Hey tanrım! omuzlu, güçlü, kuvvetli
 Kocaman bir çocuk yüzü taşıyor yalnızlıktan.

Gece; saat on, karım otuzunda olmalı diyorum
 Bir gidip bir geliyorum karanlıklarda
 Çiçekler alıyorum, bitmeyen çiçeklerini gecikmelerin
 Ve dalıyorum içeri ışıksız bir kapıdan
 Aranmak, yenilmek, ve hayır! utanmaktı Vahalam.

Kral utandı, karım iç çekiyor durmadan
 Bir sabah ışığı kendini yerden yere vuruyor
 Kızım uyuyor, ve uyuyan biri gibi konuşuyor karım
 Bir duvar resmi gibi konuşuyor
Kral?
Kral uyandı.

Saat dokuzu on beş geçiyor, üşüyorum
 Güneşler mi vuruyor sırtıma ne, üşüyorum
 Ölgün ve değişmez adımlar atıyorum, üşüyorum
 Karanlık, pis adamlar çıkıyorlar mağaralardan
 Ne umut, ne hiçbir şey, sadece çıkıyorlar
 Bir gece, bir sabah, ve benim bakışlarımı taşıyorlar
 Karım ağlıyor, kızım uyuyor, karımsa gene ağlıyor
 Diyorum
 kim bilir
 belki de
 tamam!
 Orasıydı Vahalam.

XIV

İşte bu boşluk; durmadan bizi çağırıyor
Kremler, pudralar, iç bulantıcı kokular gibi
Bir kır bekçisi köpeğini sevdi
Bir çocuk delinmiş bir kovayı sürüdü –nereye?
Bir kadın bağırdı bağırdı bağırdı
Tam on yıl öncesine yarayacak bir sesle.

ÇOĞULLAMA

Biz kadınız, bilmeden seviyoruz bu kedileri
Seviyoruz, bir sevilme içgüdüsüyle
Bu bizim yüzümüzde ufacık çizgiler oluyor – acaba!
Evet, çok değil, konuşurken düzeltiyoruz
Orayı burayı topluyoruz, yeriye çocuklarımızı öpüyoruz
Ama biliyorsunuz ki gene de
Hepimiz, işte hepimiz
Bitmenin, tükenmenin yorgunluğu içinde.

Gözler mi? tavana dikili; hayır; pencereye
Yağmalar, sürgünler, yangınlar içinde
Çünkü bu boşluk; tüneller, çukurlar, kapkacak ağızları
Mağralar, denizler, gökyüzleri değil de
Bu boşluk, o bir türlü dolduramadığımız, o
Orman, dağ, kısacası evrenle.

ÇOĞULLAMA

Biz bu lâvanta kokularını bilmeden taşıyoruz
Biz bu tavanı bilmeden eski rengine boyuyoruz
Bu bizim terliklerimizde ufacık güller oluyor – acaba?
Evet, çok değil onları bilmeden hoşla gideriyoruz
Sormayın, ama sormayın, bilmeden aralık tutuyoruz kapılarımızı
Bilmeden bekliyoruz, bilmeden uyuyoruz sabahlara değil
Kim bilir, belki de biz
Tanrısıyız en olunmaz şeylerin.

Bu bizim en düzenli hareketimiz: olmak
Asılıp kalmışsınız sokak fenerlerine
Asılıp kalmışsınız öyle, görenler bizi görüyor
Görenler bizi görüyor, ve gidip geliyoruz dikkatle
Doğrusu, niye saklıyalım, hepimiz bunu yapıyoruz
Ama biz yaşıyorken de bunu yapıyoruz sadece
Cansız
Ve gidip geliyoruz dikkatle.

ÇOĞULLAMA

Biz bu kendimizi boşuna soruyoruz kendimize
Boşuna asıyoruz onları, boşuna öldürüyoruz
Bu bizim gözlerimizden ufacık şeyler geçiyor – acaba?
Evet, çok değil, bakışırken düzeltiyoruz
Biz ne garip “iz”leriz ki; doluyuz, bazıyız, avuntuluyuz
Ve bizim en güzel öldüğümüzdür bu: Yaşamak
Ben biliyorum, yalan mı, siz de biliyorsunuz.

Sığınak

I

Bizi deniyorlar ilk olarak
Tartışılmaz bir üstünlüğü deniyorlar
Birazını oyuyorlar toprağın
– Neresi
– İşte burası
Sığınak.

Hepiniz, ama hepiniz kendi karanlığını savunacak
Bütün hep kendi karanlığını
Duygular, duygularınız
Gözyaşı, gözyaşlarınız
Kendiniz için olacak.
Size yalvarırım beni karıştırmayın
Ben sadece bir sığınakçı
Alt yapan toprağın altını
Herkes kendi çaresine bakacak
Üstelik hadi durmayın
Çünkü kurtulmak gibi
Silkinip çıkmak gibi gün ışığına
Çok belli umutlarınız olacak
Ben sadece bir sığınakçı
Beni sakalı kırmızı diye düşünün
Bir meyhanede boynu bükük diye düşünün
Bir canavar gibi düşünün isterseniz
Herkes kendi düşündüğüyle kalacak.

II

Kızmayın ben sığınakçı
Oldu olacak
Bir çift tavla zarıym aydınlıkta
Nasıl atarsanız atın öyleyim
Ne gelirse geleyim
Budur en uygun olanı dünyaya
Yani size karşılık sizi
Savunan bir bakıma
Hiç değil iki kişi arasında
Bir gidip gelme olanağı
Bir bağ
Bir akşamı getiren bir sabahı
Sonra da biliyorsunuz
Biliyorsunuz sonra da
Ödevim
Hepsi bir çarktan çıkmış gibi
Umutla donatmak sizi.

III

Ona bakıyorlar şimdi
Durmadan ona
Bize yaşamasını geçirdi
Kendi yaşamasını
Öyle güzel ki
Ne?
Dünya
Konuşulmadan önce
Tanrı korusun anlamadı biri
Gümüş işlemeli
Bir haç çıkardı göğüs cebinden
Karamsarlık haçı
Elma kokulu bir eve girdi
Gökyüzü kemanlarını çalıyordu bu ara
Bir geyik heykeli
Yan yana semaverle
Odayla insanı öldürüyordu
Cızırtılarla
– Bunu hiç unutmayın rica ederim –
Kar yolları kapadı diyordu
Biri de
Artık

Meyvalar kendi çevresinde dönemiyecek
Birin de çok alıştığı bir şey vardı
Kapı
Sanki bir olmazlığa doğru
Açılıp kapandı.

IV

Siz de pek zayıfsınız size bağırmak düşer
İki tek çivi lâzım size
Çıkarıp asın diye papuçlarınızı
Size de biliyorsunuz
İçkiye eğilmiş sarışın
Size de
En sessiz harfleriyle çağımızın
Sonu gelmiyen bir yalnızlık

Size de size de
Bunu ben biliyorum sadece
Nasıl ki balıkları seviyorsunuz apaçık
Öyle
Nasıl ki okşuyorsunuz ipekli kumaşları
Öyle
Bir sabun elliyorsunuz kaygan, yumuşak
Belli bir ürperti içinizde.

Sizi de ama sizi de
Çıkarıp giyin diye şapkanızı
Birimiz selâmlamalı.

V

Biri gelmiş avuçlarımı yapıyor biraz
Onun çok uzakta bir evi var
Damlarından serçeler kalkıp
Bahçesinde kadınlar olup bir evi
Söyleyin, Diyarbakır'da her şey o kadar beyaz
Hem nasıl, çarşıdan alınır gibi beyaz
Sabahları gibi pazar günlerinin
Bana bir şey söyleyin uyur uyumaz
Bir derinlik öyküsü gibi
Beyaz atları gibi karanlık vâdilerin
Güneşleri çok, tanrıları az
Sizin çok uzakta bir eviniz var
Bahçesinde kadınlar dolaşıp
Çok serin yataklarında siz olup
Ağaçlar kımıldamaz.

VI

Biri bir gemici kasketi bulur
Bu arada akıldan geçen bir tramvay
Nedense ölümü düşündürür
Bize ne
Elbette bize ne
çünkü çok başka ölümler de var günümüzde
Güzelin en güzel olduğu yerde
Hızlının en hızlı olduğu yerde
Diyelim bir acılar ülkesinde
Ölüm.
Yok mu ya şaka gibi gelir size
Biraz da değişmek gibi gelir
Sıkılmak çok sıkılmak gibi gelir işte
Oysa akıldan geçen tramvay
Belli bir titreşim bırakır hepinizde.

Hücum öyleyse
Yeniden başlayan şeylere
Hücum!
Daha doğmamış çocuklara
Hücum!
Dallardan önce köklere

Ve hücum!
Yaşamaktaki ölmeye.

VII

Herkesin olduğu yerde biz de oluyoruz
En değerli yüzler halinde
Sonra hep beraber sığınmak
Nereye?
Kendimize.
Bir papaz dinleri götürüyor kiliseye
Bir çocuk kahveye giriyor azıcık
Bir adam karnına vuruyor elleriyle
İşte çok kadınsı bir akşam ortasında
Çok sevimli bir cinayet
Bir sarraftan giriliyordu içeriye
Ölüm olarak.

Ve size yaşamayı gösteriyordu
Çok rutubetli bir odada
Taşların ortasında
Bir yapışkan otu
Pencereye doğru.

VIII

Olanca kuvvetimle bakıyorum
Her yerde bir şeyler bulunuyor
Dokunma ve renk dağıtma şeyleri.

Bugün pazar kendimi selamlıyorum
Ve sanki kendimi tekrarlıyorum durmadan
İşte bir sarmağışın son yaprağı gibi
Güneşe, öyle birden ki güneşe
Bir erkek, bir dişi olduğum zaman.

Demek ilk olarak kendimi tekrarlıyorum Nokta
Kim bilir, belki de ben
Bu türlü düşünmenin ilk karşılığı
Kendi yaşamamda

İNSAN

SANA GÜVENİYORUM

SAYGILARIMLA.

PETROL

İstanbul, 1959/ İstanbul Matbaası

PETROL

Bıkmıştım, kediler damlarda vardı
Adamlar geliyordu birtakım adamlardan
Ben, Henri, Alain, bir de Bob
Bugün hepimiz noksan
Bugün hepimiz noksan.

Henri'yi tanıyoruz, kim der ki tanımıyoruz Henri'yi
O bizim musluğumuzdur, çok hızlı akar Avrupa'dan
Alain'se açlığımızdır; bir sürü kadınlar tanır
Günün her saatinde ayrılan
Günün her saatinde ayrılan.

Yorgundum, uzakta güller vardı
Yeni bir gül oluyordu bir gülün oynamasından
Bir ay yeni bir ay yapıyordu odaya girdiğini
Biz Bob'u çok seviyoruz, Bob çünkü umutsuzun biri
Ölümler gibi yani, en çabuk akılda kalan.

Kim geçti bu leylâktan nedense anlaşılmaz
Karışık yüzler aldık birtakım çarşılarından
Ben, Henri, Alain, bir de Bob
Burası Avrupa bazan da şiirde olan
Sizi anlıyorum
– Ne çıkar bizi anlamaktan.

BEYAZ ATLAR SURLARA

Benim yüzümde her şeyler var
 Üç dilim ekmek bunlardan biri
 Annem bir taşa oturmuş bunlardan biri
 Sur dışlarında hafif bir eskici olur
 Olur ya, bir kendi olur biraz da elleri
 İnsan yalnız mı buna bir çare düşünmeli.

Dün biraz ağlamıştım bunlardan biridir şimdi
 Çok gülünç bir şekilde kahveye giriyorum
 Sorsam ya kapıdayken gözyaşı girilir mi
 Girilmez, girilmez, bunu her mahmut biraz anlatır
 Korkuyla anlatır, yüzünü baygın tutar anlatır
 Kahveci, seni sevmiyorum bunlardan biri.

Bir deniz yandı gene, yansın ne çıkar sanki
 İşte bir horoz öttü yüzümün yarısında
 Yüzümde bir horoz var dünyanın biri
 Seni sevmek neden mi, acı ve güzel
 Geldikçe geliyorlar ellerinin elleri
 Odalar! çıplak masalar! buna bir çare düşünmeli.

Bu da bir şarap olmalı şimdi boşluğu dolduracak
 İçince bir korsan ağzıyla içmeli
 Eskidir, yorgundur, kayıptır diye yüzler
 Bir sinek bir sinek mi vurunca öldürmeli
 Ve sinek öldü müydü hafif bir uzaklık olur
 Olur ya, hem biraz dargındır hem biraz evli
 İnsan sevdi miydi buna bir çare düşünmeli.

BİR AY ALDIM DİYARBAKIR'DAN
TOKAT'TA BİRİ ÖLDÜ O ZAMAN

Tokatlı diyorlar ya da bir atın başlangıcı
Eğilmiş, sakın, içkiler alıyor kalabalıktan
Şimdi o mor gözleri mor bir kadınla ilgili
Birazı namuslu iyi, birazı açıkça perişan
Ya da bir kadın bir kadını öper gibi
Hiçbir şey anlamıyor yaşamaktan.

Hiçbir şey anlamıyor, diyelim anlamıyor
Ama bir yalmzlığı tamamlıyor durmadan
Askerler geziniyor, her yerde bu göz kahveleri
Ben bu gözlere Tokat'ta rasladımı bir zaman
Hopalı bir vardı, hamalın biri
Daha hiç çıkmayacak karısının koynundan.

Bir kadeh olmalı ya da bir rakının başlangıcı
Ansızın bir göl Anadolu'dan
Bir yanda bir balıkçıl ne zaman istese ölür
Kocaman bir iz bırakır çılgınlığından
Sonra o adamlar ki; çelimsiz, esmer, bıyıklı
Ve bütün gün sevişirler acılarıylan.

Tokatlı diyorlar ya da bir ekmeğin başlangıcı
Ezilmiş, sakın, onca bir yoksulluğu ödüyor durmadan
Bu kimin evreni, bu saçına bir el atma saatlerinde
Bu kim ki ölüyor, Tokat'ta ölüyor her zaman
Ya da bir erkek bir erkeği öper gibi
Hiçbir şey anlamamış yaşamaktan.

ŞEY ŞEY ŞEY VE ŞEYLERDEN

Bir adam kendi tiyatrosunda, tamam
Bir köpek sokak değiştirdi, korkak
İçi süt dolu bir lokanta ve kapandı
Ben ağzıma geleni söyledim, öyle
Gene bir ağaç öttü, bu kaçınıcı.

Sevişsek olmaz mıydı, varan bir
Elbette olurdu, bir kır çiçeği bir bulut
Bir gülüş kanamak üzere, ve gizli
Ve çabuk tarafından bir şey, şarap
Aşk gene kelime değiştirdi, vahşi.

Güneşe çıktık, bunu unutma, varan iki
Ne uzak bir sesimiz vardı, efsane
Gelince Ç ile geliyordu bir çay
Oysa biz iki demiştik, varan üç
Gözler ki demeye kalmadı, derin.

Kim bilir ne seviştik ki saat kaç
Elleri tetikte bütün gazetelerin.

PHOENIX

Ben orda, akşamına orospular dadanan
Camlarında pis sinekler gezinen, ben orda
Eskimiş bir tutuşla şarabını içiyor
Kadınlarda oluyor kadınsız bakışlarla
Başıyla öne düşmüş yüreğiyle beraber
Ya Tanrı'ya inanır ya da isyana.

Kimseye vermiyor ki acılardan atarsa
Kuytular çıkıyor sevişmeler onlardan
Bu nasıl bir bakış ki dünyaya intiharla
Ya da hep kar yağıyor da düşünmesi siyahtan
Öyle ya kim sevişirdi acıları olmasa
Kim bakardı uzağa köpekleri saymazsam.

Orası bir ölümdür şarabımı doyuran
Ölünen yüzler gibi bir bütündür adamlar
Vaftizi gün ışığında bir garip protestan
Tanrısıyla sevişir; herkes bilir sevişmeyi o kadar
Kim ne derse desin ben bu günü yakıyorum
Yeniden doğmak için çıkardığım yangından.

KONYAK

Bugün pazar eve kırmızılar taşıyorum
Amcamı arıyorum duvara bakıyor amcam
Duvarda ne var, ben de bakıyorum
Komşuları çağırıyorum onlar da bakıyor
Çağırsam önüne gelen duvara bakacak.

Sanki hiçbirimiz duvar görmedik
En sevimli cinayetleri işliyorum
Çiviler çakıyorum, bir sivrilik uyumunda çiviler
Kutular, evler, gömlekler asıyorum üstüne
Asıyorum, asıyorum, asıyorum
Aşkın, amcamın, mavinin önünde.

Duvara bakıyorum, duvarı artırıyorum böylece
O da bana bakıyor, bende ne var
Su götürmez bir gürültüyle
Gelin olmuş bir kadın tuhafılığıyla
Size anlatamam güneşi durdurarak.

Bu kaç kapılı bir konyak?

EVLİ MİSİNİZ

ya da

TUNUS ÇOK MAHREMDİR★

Onu ne kadar sevmek bazı sular da
 Bazı evlerde, bazı kayboluşlarda biraz
 Bakılıp tutulan gibi bir bir ellerin çarşısında
 Bir tabak, bir örtüye kolunu çarptırarak
 Oysa her türlü silâhlarla biraz sıkıntı
 Sanırım çok belli bir küçümseme ölü dudaklarında
 Ya da giderek belki bir avuç susmayla oradan
 Koşulup aşka yazılmak en iri puntolarla
 Böyle ansızın işte yetişip sana gelmek
 Seni bu kadar sevmek suç ve ceza.

Ben ilerlemiş çiçek, biraz başkalık
 Çok yerli bir gülümseme cami avlularında
 Gelinip bulmak gibi sonra çocuklar, çocuklarla
 Bir yüzü, bir korkuyu yıllarca sevişmiş olarak
 Olarak pek eski bir odanın aşınmış koltuğunda
 Gidilmiş subaylarla yok, durulmuş gelinlerle toy
 Aç kapaklı bir kutu, çal çingiraklı bir saat
 Yani her sabah uğrayan evlerin çokluğunca
 Böyle ansızın işte her yerden sana gelmek
 Seni bu kadar sevmek suç ve ceza.

İyiydin, karşı karşıydım bir nihilist bakışıyla
 Oysa gel uyaklı bir göz, git konuşmalı bir ayak
 Olup da olmamak sanki en açık anlamında
 Ya da her türlü silahlarla biraz buluşmak
 Buluşup ayrılmak hemen o mağra baskınında
 Bu kaçınıcı eşkiya, çıkarın gözlerimden
 İstemem, gittiğin öyle donmasın bakışlarda
 Bir tiren, bir tiren daha; hızında bir daha öpmek
 Yani pek bulunmayan uyurken kanımızda
 Değil ki ansızın işte bir evrene büyümek
 Seni bu kadar sevmek suç ve ceza.

ACI BAHRİYELİ

Binlerce geyik ya da binlerce kuşun beraberliği
 Aşk, o benim en güzel hayvanımdır
 En yeşil ormanların en yeşil mantığında
 Duyulmaz, öpülmez balığında deniz altlarının
 Ya da bir akşamüstü lokantası gibi
 Çöküp de köylülerin yorgun argın
 Aşk
 Çok belli bir dudakta iki kişi olmanın.

Çok gördüm bir kadındır atlanıp gözlerinden
 Göz, o benim en deli hayvanımdır
 Bir fiildir ne zaman, durakalmış bir fiil
 Ucuza yaralanmış, vurulmuş serserilikten
 Gözdür, kim ne derse desin, bütün aşkların en serserisi
 Kararsız, durgun ve küçülmüş bunca serüvenden
 Aşk
 En bitirim acılarda en dayanıklı büyüyen.

Tükenmez ağızlarda tükenmez seslenişler
 Ses, o benim en çoğul hayvanımdır
 Değil ki yaşarken, niteliksiz sevişirken
 Bendeki her şeye, sizdeki her şeye bir uzanım
 Ya da bir sıkıntıya renk katar gibi
 Fışkırmış içinden bunca kısırlığın
 Ses
 En kesin çığlıkları kendiyle konuşmanın.

Duygular patronu, özeti meyhanelerin
 Lâleler, onlar ki benim en çiçek hayvanlarım
 Elinde bir çakıyla her zaman bahriyeli
 Durup en değersiz yerinde kaldırımların

Ya da bak kardeşim benim adım Süleyman
 Orası karşı kaldırım, orospu bahçeleri...
 Bana kalırsa yanyana gelmeyelim
 Bahriyeli!
 Belki bir sıkıntısı var denizsiz gemilerin.

Bir sorumsuz kapımı çalar her sabahleyin
 Kapılar, onlar ki benim en kadın hayvanlarım
 Oysa ben her türlü kıpırtının ardından
 Bir böcek, bir ılık ve yoksullar gibi korkarım
 Ya da bir yolculukta bunalmış gibi
 Varıp da farkına uzaklığımın
 Korkular
 Bak kardeşim benim adım İsmayıl
 Kafamı kızdırma adamı bıçaklarım.

Binlerce yıl ya da binlerce yılın niteliği
 Zulümler, onlar ki benim en kesin hayvanlarım
 Tunç öküzler içinde yanması esirliğin
 En soysuz ağızları en katı mantıkların
 Ya da bir Neron'un yeniden gelişi gibi
 Görüp de halini değişmiş karınların
 Aşk
 En bitirim acılarda en dayanıklı kalmanın.

Sen miydin acı lâle, cam dışları gibi gösterişli
 Lâleler, onlar ki benim yakınlık arkadaşlarım
 En canlı yüreklerin en canlı mantığında
 Sürüler, sürüler, insan sürülerinin
 Ya da bir Sivaslının gölgesi gibi
 Karanlık, ağır, mahzun dönmenin
 Lâleler
 Kim bilir nerde kim bilir kimi sevdiğimin.

SESLİ HARFLER

Sen, o benim, daha ne duruyorsun aşk kelimesi
Burası ben, gene bir sevdaya çağrıldı o yer
İnanma elimi deniz, ağzımı bulut ettiğime
Ağzım da, ellerim de dünyaya göre
Günüm aydınlıkla biter.

Tut ki ben her türlü görünmenin apayırısı
Gün günden sevdaya benzer
Bir adam düşünülsem şapkası maviyle gelen
Bir ekmek koparılsam işte o sıra
Benzer mi benzer sevdaya
Bir duruşum var çevresi gözlerinden.

Seni yanımda gezdiriyorum aşk kelimesi
Uyanık, duygulu, her günkü yanımda
Bilmem ki ne yapsam, ne etsem bu sevinirliği
Kendimi görmeye parklara gidiyorum
Kiminin bana kiminin çaresizliğe elleri.

Kaçsam o da bir türlü karanlık şimdi
Ne kadar aynı bir dünyadayız seninle
Aşka, döğüşe, maviye yetmek için
Biriyim, cesurum, var mısın ellerime
Bir başka sabaha kadar içelim.

BEN BU KADAR DEĞİLİM

Ben bu kadar değilim
Kışlada ölü bir zaman
Bir güzel at durdukça gider
Gittikçe döner bir güzel at durdukça
Askerim, benim ağzım kuşlardan.

Güneşi sormuyorum lekelenmiş dallardan
Dalları sormuyorum dallardan daha iyi
Yüzümü istiyorum bir süvari alayından
Ne yapsam istiyorum, ama istiyorum
Bir kişi bile değilim yalnızlıktan.

Bir kişi bile değilim yalnızlıktan
Gözlerim ormanlara asılı
Ağaçlar, kırlar ve şehirler geçiyor kaputumdan
O kadar geçiyorlar ki, sadece duyuyorum
Bir an, bir yerde ölümü tanımazlığımdan.

Ben bu kadar değilim
Kışlada ölü bir zaman.

TAHTAKALE

Gövdesi ince uzun, eliyse peynir ekmekli
 Beni mi süzüyor ne, çay mı içiyor ne, anlamadım
 Bir asker, öyle bir asker ki, doğduğu günden beri izinli
 Dünyaya izinli, kadına izinli, sevmeye izinli
 Bilmem ki nasıl olmuş her yerden çıkıvermişler
 Ürkek ve devamlı insan yüzleri.

Güneşler gidiyor camlarda; Bayburt'ta akşam yemeği
 Kolunu kaldırıyor biraz, yüzünü ekşitiyor biraz, biraz da
 Donkişotvari

Biriye elini atmış durmadan karıştırıyor
 Cebini karıştırıyor, güldükçe gülüyor kadının biri
 Güldükçe gülüyor ya da gülmüyor işte güldükçe
 Adamlar sıkıntı çatılmış silâhlar gibi.

Çocuksun, anlamıyorsun, süslemişler her yeri
 Dokunsan ağlayacak, konuşsan susmayacaklar bir daha
 Elleri vardır bilerseniz, durmadan sizi gösterir elleri
 Baksanız bakılırlar, sevseniz sevilirler kimseye benzemeden
 Biri de bir kadındır alınmış efsanelerden
 Bir kadındır güzelim unutmuş erkekleri.

Bu sandık, tahta sandık, üstünde gül resimleri
 Yanında bir adamla; sanırım doğu illerinden
 Üç asker tıraş olmuş, beyaza kesmiş yüzleri
 Şeker mi yiyorlar ne, düş mü kuruyorlar ne, anlamadım
 Belki de bir Tanrısı var acının, hüznün, ayrılığın
 Ki durup dururken öyle ansızın yürüdükleri...

İNİLÂK

Ben gidince hüznler bırakırım
Bu senin yaşadığındır
Bir ev sıkılır kadınlardaki
Bir adam sıkılır kadınlardaki
Seni sevmek bu kadar mı
O benim yaşadığımdır.

Bazan da bir yerde kuşlar vardır
Ne uçmak, ne görünmek için
Bir karanfil pencereyi deler
Bir kapı kendiliğinden kapanır
İstesek sevişirdik, ama olmadı
Biz değil yaşayan acılardır.

Gitsem de her yerde biraz vardır
Hatırda zamansız bir plak
Bir otel kapısı, biraz istasyon
Vardır o seninle birlikte olmak
Buluşur çok uzaktan ellerimiz
Ve nasıl göz gözeyiz ansızın bir inilâk.

TAH TAH TAH★

Güneş yok niye, yağmur var niye, ben niye
Nereden bir şey bu gürültü
Nereden bir şey bu ortalık; at, at, at
Bu çocuk nereden; şeker diye, şeker diye.

Hey adam neredensin, nicesin sen güldüğünle
Dünyadan, dünyadan
Nereden bir şey bu konuşman
Ben zorlu bir askerim olaylar tankında.

Hadi gelelim mi, biz bizde savaş olanız
Hadi girelim mi, biz kapıdan girmek için biraz da
Desene duralım mı, biz durmak olanız tah tah tah
Amcamı çoksevdığım bir dünyada.

Beni ara, beni bul, elbette sarıl bana
Daha dün taptaze bir Afrikalıyı yediler
Bay Siyah İrk düşünüyordu, nereden bir şey bu beyaz
Sizi esenlerim, hürriyet nereden bir kapı açıldığında.

Hadi hep bir ağızdan bu kadar ağız
Hadi hep bir elden bu kadar el
Biz nerde oluruz böyle güzel
Biz nerde oluruz böyle güzel.

AY KIRMIZI AYLAR KIRMIZILAR★

Benim yüzüm budur sanıyorum
Çirkin mi diyorum, değil korkulu
Tarife göre bir atımlık tedirgin
Gününe göre azıcık anlaşılmaz
Geceye sorarsanız bir yere yolcu.

Belki bir sevmeye olayında kayıp
Bakınca anlaşılır gözlerimin çokluğu
Şarabıma gidiyorlar tek kelimeyle
Her şarap bir bitendir tarife göre
Yani bir aşk mevsimidir bardağın sonu.

Bütün yüzler budur sanıyorum
Çok kaybettim niye olduğumu
Oynasam kazanırdım kendime göre
Belki de bir Tanrı bulup, sığınır ellerime
Büyütür dururdum korkunçluğumu.

Onu gezdiriyorum şimdi; o garip, anlaşılmaz
Ben ki ölmedim daha, ölümün yüzü bu
Bir çiçek kırılrsa, bir dal eğilse
Yok diyecek doğrusu ölümün zaferine
Yani bu uzaklık zorunlu.

ROBESPIERRE

Her gün biraz daha yalnız Robespierre
Ve Fransa biraz uğultulu
Yalnızdır akşamı yok edilen bir subay
Bilinmez ürkütölmüş atları ne çok sevdiği
Her yalnızlık biraz ihtilâl.

Çok şeyleri kadınlar için yaptım, kadınlar
Onlar ki yokmuşum gibi sevdiler beni
Beğenmek, beğenilmek gibi ayrı kaldılar
Bir gün de akşamdı, ben o akşamı hiç unutmam
Her sessizlik biraz ihtilâl.

İşte bir tanrı evi, kimler ki geçerken uğruyorlar
Sonra çılgınlar gibi kalabalığa
Belki de yarı kalmış bir sevgiye koşuyorlar
Belki de her boyun eğdikleri, her diz çöküş
Yavaşça bir ihtilâl.

KAVGA

Sivridir ayakları bastıkça katı taşlara
Kadınlar memelidir – Ya viski içelim ya bira
Hayatta olmayan masalar vardır ya
Tam işte onlar içinde bir masa
Mike ile Jim'e söyle bu gece kadınlara.

Mike kadın sevmez, onu kahveye bırakırız ayrıca
Azıcık kâğıt oynar açılır okyanuslara
Hayatta olmayan adalar vardır ya
Tam işte onlar içinde bir ada
Bizi biliyorsun ya – göz kırpar – kadınlara.

Sivridir ayakları gökyüzü vurunca damlara
Bu kavga, bu işte yüzüncü katından bir kavga
Hayatta olmayan insanlar vardır ya
Sen misin Mike, Jim sen misin yoksa
Hadi aldırmayalım – içini çeker – bu gece kadınlara.

UZUN

Ferit Öngören'e

Bir elma tadı gezdiriyorum kafamda
Anlaşılması güç bir elma tadı
Ya sayılarla çiftleşiyor ya notalarla
Hiçbir zaman gebe olmadı.

Bence bu asılmak saati kadınsızlıkla
İğneyle, saatle, bir kadın çorabıyla asılmak saati
Bir müziktir ayrıca iki tek kadın çalışır
Bir yatakla bir müzik iki tek kadın
İki tek kadın çalışır aynı yatakta.

Sonra kadınlar iyi kemanlar kolay
Kemanlar uzun kadınlar kısa.

NERDE ANTIGONE

İstanbul,1961 / Yeditepe Yayınları

BAŞIM DÖNÜYOR İKİMİZDEN

Çocuklar ekmek yiyorlar gibidir sesin
Ön dişleriyle belli belirsiz
Bir martı kalıyor gibidir hiç olmıyandan
Çünkü biz ikimiz de çirkin değiliz
Evet mi hayır mı pek anlamadan.

Ne biçim bir sestir şu bizim dalgınlığımız
Bir tayın dışında ince bir taflan
Az yaşlı bir kadında göğüs uçlarının
Yanarak sımsıcak bir kedinin ağzından
Dönüşüp iç çekmesine gece kuşlarının.

Sonra biz dağ başlarında apansız kurşunlanan
Süresiz baş dönmesiyiz çok garip adamların.

KAR YANGINI

Neden bu kadar kar, bu kadar yıl, bu kadar yağış
Bu kadar uzaklardan nedir bu kadar gelen
Bir uzun çan kulesi bembeyaz Samatya'da
Bir oğlan bir martıyla upuzun seviştiğinden
Yaslı bir kadın gibi gözleri kendine bakan
Kendine baktıkça da çocukları olan hüzünden.

Belki bir söz yığını, yıllar var konuşulmamış
Çıkarlar kar yangını her biri duyduğu yerden
Yüzleri, saçlarıyla, bir de gözbebekleri
Asılırlar boşluğa çocuksu seslerinden
Birtakım dünyalarla önce ve güzel
Kış güneşi, sarmaşık, kim ne anlıyor sanki ölümünden.

O yanık ikindiler, sonrasız, loş gecelerden
Üstlerinde bir sürü çocuk gözleri
Tutuşurlar ne zaman karların ateşinden
Bir ölüm kadar şaştığımız onlar ve kendileri
Yani bu dünyanın en yılgın havarileri
Orada çan kulesi bembeyaz öldüğünden.

KUMCUL

Kum, o nisan günlerinin ufalanmış gölgeleri
Kuruyan gözlerimde kirli bir rüzgâr
Kül renkli bulutlarla bir yangın sonu
Güneşler, şeytan minareleri, yıldızlar
La beraber sayısız ayak izleri
Niye hiç kimse konuşmuyor kadar.

Öyle durgun ki nasıl, çok sıkılan bir yüzde
Hep aynı şeyi düşünmek kadar
Yaşadığınız gibidir uçsuz bucaksız
Upuzun bir kuşa benzer
Gövdesini gördüğünüz yalnız
Kıyıları, gökyüzü, büyütülmüş bardaklar.

Kımıldar ellerinizde kendi elleriniz
Bir balıkçıl tadına alçalır, bu da var
Gelir bir ölüm gibi korkusuz, sessiz
Ve gider geldiğinde sesi doyunluk olan kanatlar.
Gözleri gördüğü yerden bakar
Yılınlar, yitikler, yalnızlar.

MEDÜZA

Naci'ye

Derin, sessiz, iyi böylece
Güz, ölülerini bırakan kuşlar
Yer kalmadı acıya ülkemizde
Derin, sessiz, iyi böylece
Gün ortası alacakaranlık bakışlar.

Bir buluşma yeridir şimdi hüznlerimiz
Biz o renksiz, o yalnız, o sürgün medüzalar
Aşar söylediklerimizi çeker gideriz
Ülkemiz, toprağımız, her şeyimiz
Kıyısında camların bozbulanık rakılar.

Çizeriz yeryüzünü kaygısız ayaklarla
Yüzümüzdür bir yağmur ağırlığınca düşer
Sonra pek anlamadan içkiler ne çabuk biter
Ne kadar konuşursak o kadar bir sessizlik olur
Adımızı sorarız birine, o bize adını söyler.

BEDEVİ

Gözlerimin ıssız, donuk, kahverengi kentinde
Geçiyor ak boyunlu develer, yorgun sürücüləri
Günlerdir, öyledir, bir daha anlamak üzere
Bakıyorlar durmadan pek uzakta bir yere
Sorsanız, görmüşler mi, bir masal kadar olsun gördüklerini
Gözlerimin ıssız, donuk, kahverengi kentinde.

Bilinmez bir yere doğru; ne güne, ne ölüme
Bakıyorlar sadece
Ak dikenler içinde durmuş da bir bedevi
Tanrılar, güneşler, yalgınlar içinde
Bir ateş bile değil, bir bitki, bir dua bile değil
Gözlerimin ıssız, donuk, kahverengi kentinde.

Ne arar, bilinmez ki, bir kanımlık su belki de
Ne durak, ne dinlenme
Gelseler de duyamaz ak boyunlu develer
O yorgun sürücüler çökseler de önüne
En soğuk bir çöl kuşunun bir daha ölüşü gibi
Dünyanın tekdüzenli renginde.

YILKI

Ben burda bir sıkıntıyım, atımdan iniyorum
Benim atım her zaman
Kim bilir kime sesleniyorum, sessizlik
Yosunlar, taşlar, o mezar yazıtlarından
Yaz gelmiş, zakkumlar açmış, elimi bile sürmedim
Sürsem bile ne çıkar, ama sürmedim
Ölü bir şey kalıyor dünyadan, yapraklardan.

Ben burda bir sıkıntıyım, atımdan iniyorum
Benim atım her zaman.

BAKIR HEYKEL

Yüzümü suya uzatıyorum su buysa
 Giysilerimi unutuyorum birden, çıplaklığımı
 Gece yarısı çalınan çalgılar olmasa
 Gece dediğim belki hiç olmasa
 Ben bir tırnak iziyim kanımın akmadığı
 Bir çentik, bir kırık şey... aranızdayım nasılsa.

O zaman neresiydi, hepsi hep karanlıkta
 Bir garip ev içiydi, ışıklar kirli
 Herkesin ellerinde bir şeyler gizlediği
 Alıp okşadığım şimdi çok eski bir olaysa
 Yenisini bulmalı – önce hafif bir yelken
 Bir bakış, bir serüven, kısa bir hastalık hiç olmazsa.

Ben belki de daha çok dağlarda, su başlarında
 Bir uykuydum üşümüş avcılar karışmasa
 Kimseler karışmasa, ne ışık, ne parıltı
 Gölgesi içe vurmuş bir yaratık olmalı
 Söyleyin, bir bakır heykelim ben, çünkü çocuklar korkmasa.

Bana kalırsa bunu
 Çocuklara anlatmalı asıl
 – Gövdesi var kocaman
 – Sahi mi?
 – Gözleri nasıl?

ÖLÜ ÖLDÜ

Dün bütün gün yağmurlardı, bugün yaprak
 Ben yaprak diyorum ya
 Bizim yıkık manastır yüreğimiz
 Ağrısı tutmuş bir tayfa, yalınayak
 Konuşmayı bitirmiş sessizliğe geçiyor
 Sessizliği bitirmiş ölümü kullanarak
 Bizim yıkık manastır yüreğimiz
 Bir pencere, üç iskemle ve İshak.

“Ben, ben olanım” diyen tanrısı İshak’ın
 Bizim yıkık manastır yüreğimiz
 Sonu gelmiş bir dağ yolu gibi kendine katlanarak
 Bir kaçış, bir bıçak altı, bir zehirli su
 Ve bakışlarımız günün en büyük satranç oyuncusu
 Elimizden bir şey gelmiyorsa
 Bu zehirler bize sabahı bulduracak.

Ben İshak’a bakıyorum, İshak bana bakıyor. İshak
 Yüzün ışıklarını söndürdü, ölü öldü
 Çekip gidecek bir gün buralardan koparak
 Eski bir yazı makinesine benzien gözleriyle
 Ne acı, ne hüznün, ne işkence
 Sadece gözleriyle, o kadar
 Saati kurmadık ya, hiçbiri aklımızda kalmıyacak.

ŞAİRİN KANI

Kanıdır şairin bu sevilmiyen yüz
Gözleri bir köpeğin, bırakmış köpeğini
Tanrısız, kimsesiz, her şeysiz biraz
Gözleri bir başına insanlar gibi
Kanıdır şairin ölümle kımıldamaz.

Kanıdır, bilirim, şairin kanı
Kocaman bir aşk lekesi yıkanmış eski evlerde
Kanıdır, bir adam ki düşürüp ellerini
Önce yorgun ve asil, sonra mahzun ve ürkek
Beyazı unutulmuş orta çağ resimleri.

Kanıdır şairin, gecenin her yerinden
Sevişmeye gireriz korkunç ve bıçak gibi
Açılıp yataklara amansız güllerimizle
Sanki biz her cinsel olayda biraz gemici
Bir gidip bir geldiğimiz o hayal illerinde.

Yüzüdür şairin kanarsa yalnızlıktan
Bir yüz ki upuzun kadınsız günler gibi
Ve nasıl bir acıdır ki, acıyla anlatılmaz
Bir hiçin bir ağızla duraksız kemirildiği
Öyle bir sıkıntı ki ölümle kımıldamaz.

SEVİŞEN

Seni seviyorsam bununla her yerin
Öyle iç çekişlerin gibi bir değil iki
Nasıl yaşamaya başlar daha çok
Buluşan iki mısra gibi. Bir şiirin
Kokusuz, tatsız çocuk adları gibi.

Bir kuş da gözlerine uygulanmış sesiyle
Öter durur kıyısız boş saatleri
Ben niye titriyorum'la birlikte
"Sonsuzluk alanıdır yüreğin."

Bir anlık gecesinde bir günlük mevsimlerin
Bildik mi yaşamayı ikimizce
Biz getirdik demektir anlamayı evrene
Sevişmek alanıdır yüreğin.

DAĞILGAN

Sesini söyle sesini
Görünen ağzında yarı çıplak
Seni sevdiğimin görünüşü gibi.

Güzdü, yapraklar vardı
Biz yitirmek için yaşadık bu ölmezliği
Güzdü, yapraklar vardı
Her bir bakışınla o şimdi
Dağılan beni sevdiğinin dağılışı gibi.

SALINCAK

I

Büyük bir oda. Bahçeye açılan bir pencere
Ortada bir masa
Yanda bir kapı
Daha birkaç şey: Örneğin bir yunus balığı camdan, bir heykel
Sabah. Duvarda gün tanrıları
Rezeneler, sedef otları, küpe çiçekleri görünür pencereden
Görünür ama görünmez
Yani hiçbir şey yerinde değil pek. Bugün ne?
Salı! O bile yerinde değil
Bir bardak, bir sürahi yerinden edilmiştir; nereye koysak
Nereye?
Bilmem!
Bir çıkırık bir zaman dışını kolaçan eder şöyle
İyi. Biz buna bir durumun sınırsız gelişimi diyoruz
Diyoruz; sanki o herşey kadar bir herşeyi getirir, yağar
Çıkırık
Bir su gürültüsü, bir pul koleksiyonu, bir duanın yaratılışı
duyulur bu ara
Duyulmaz ama duyulur
Başlar çünkü onlar da; yani pul, su gürültüsü, dua
Başlar bir insan gibi; süreyi, düzeni, ölümü taşımaya

Sabah. Duvarda gün tanrıları
Birin süresiz terlik giyeceği tutmuştur yukarı katta
Aşağıda
İskemle gıcirtısı, ayak
Tütün kokusu, koku
Yaz kelebeği tadında bir soluma
Yer değiştirme, kımıltı
Tekrar soluma
Kadın
Sessizlik.

II

Gün ıştır iyiden iyiye, odanın orta yerinde bir kayalık
 Sarı bir kertenkele... onunla her şey bir iki sıçrar, durur
 Baş kaldırır, düşer
 Bir çorak bağırışı, bir taşın ikiye bölünmesi işitilir. Sonra?
 Bir su arayışı, bir bozgun... Biz buna herşey diyoruz, herşey
 herşey herşey
 Çünkü o, kadın
 Uzanır, sağır bir yokluğun içinden
 Gene bir yokluğu sağır, üşenmez
 Bir gül çukuru tersine döner, bir alev kıyısı doğurganlaşır
 Çıkar boş kuyulardan katılaşmış akşamüstleri
 Böler o bakışları bir sarkaç gibi binlere
 Ama bir zaman gibi değil, bir sarkaç gibi böler
 Yani olanlar olmuştur bir kere
 Bir kartal donakalmıştır sıcaktan. Bir U sesi duyulur
 Yaratılmaya uygun bir ses, U
 Uzağa bakar kartal. O kadar bakar ki, bakmaz
 Taş kesilmiştir taş, boynu ileri düşmüştür
 Tanrım bize bir salıncak!
 Çok çabuk geçmek için şu olup bitenleri
 Bir daha, bir daha, bir daha
 Unutmak, unutmak, unutmak.

Tanrım!

Taş kesilmemek için taş

Bunu evrenin sonsuzluğu diye yorumlar varlığı olmıyan bir söz

Kadınsa kımıldamak ister, olmaz

Yer değiştirmek ister, olmaz

Solumak birdenbire

Gene olmaz

Olacak birşey boşuna aranır, boşuna boşuna boşuna

Bir kaya daha çatlar

Başlar ufacık taşlar yuvarlanmaya

Eser bir silinti, bir sisin dağılışındaki öz

Çıkar o yunus balığı, o heykel

Yaz kelebeği, kapı

Sonra?

III

Sonra ne? Sabah! İy bir gün başlar ne de olsa
Tepeden tırnağa beyazlar giyinmiştir kadın
Ne var ki bir kadın gibi değil, bir aşk, bir umut gibi değil
Bir aralık gibi durur dünyada
İşte bir soru!
Okurken elinde tuttuğu; okumaz, gene elinde tuttuğu
“Önce hep gece vardı” diyen bir kitapla
Biz buna bir sorunun sınırsız gerilimi diyoruz
Diyoruz; çünkü o, kadın
Ne yapsa, neye uygulansa
Bir aralıktır şimdi dünyada
Bir aralık, bir aralık!
Yıllanmış ağaç kabuklarında bir yara

Bir geçit, bir su akıntısı, bir bıçak izi
Ve batık gemilerden Şimdiye arta kalan
Bir batıŐın korkunç, ama hiç bitmeyecek izlenimi
Tanrım ona bir salıncak!
Bir gidip bir geliversin diye boşlukta
Umutla, erinle, tutkuyla
Kendine kendine kendine katlanarak
Hani görmeden daha, bilmeden darıldığı kendine
Tanrım
Ona bir salıncak!
Tam burda
Gözlüklü, kış akşamları yüzlü bir bahçıvan
Sorar o sokak kedisinin dilindeki hızla
Sorar o çiçekleri –bir iek olmıyan yalnız– sorar sorar sorar
Nereye kadar bilinmez
Hani bir sormasa... korkunç!
Hani bir çalgıcı vardı, başını algısına koymasa uyuyamaz
Sonra?
Sonra ne? İŞte bir çamur gibi sıvanmış odaya
Karanlık bir kilisenin
İhtiyar zangounun ağzıyla
Günaydın!
İyi bir gün başlar ne de olsa.

IV

İyi bir gün başlar. Dünyadayız artık. Dünya!
Şu tatlı pencereniz. Sizin. Bunu anlamıyacak ne var? Pencere
Tanıklık ediyor işte. Kendine. Gün mavisi bir şey. Tanıklık
ediyor

Pek açık değil. Değil de... Size. Tanıklık ediyor bir de
Bunu evrenin sonsuzluğu diye yanıtlar varlığı olmıyan bir söz
Yok canım kimsenin bir şey dediği yok, söylenmiş bazı
sözler yaşıyor, o kadar

İşte

Yaşamış bir kadın yaşıyor orada

Yitmek, hani durmadan yitmek, ulaşmak bir aşkınlığa

Var ya

Orada

Tek imge kayalardır, işte orada

Yaşar hiç konuşmadıklarınız, işte orada

Dışa vurmadıklarınız, şimdi orada

Herşey hep kayalardır; otlar da, böcekler de, sular da

Günler de, zamanlar da

–Görünen bir zamandır çünkü orada–

Bir el yana düşmemiş, kaldı ki birden havada

Değilse bir hareket bu, yalnız orada

Orada

Bir ayak boyu yerde, bir kadın

Bırakılmış gibi yıllarca

Tanrım ona bir salıncak!

Ta kesilmesin diye taş

Donakalmasın diye boşlukta.

Hani o balıkçıyla yarışan çaylağa

Kırpışan gözleriyle bakan gemici

Gibi

Baksın o da görmeden

Ne çıkar ustaymış, erginmiş uzağı görmekte gözleri.

Tanrım size bir salıncak!

*Ne Gelir Elimizden
İnsan Olmaktan Başka*

NE GELİR ELİMİZDEN İNSAN OLMAKTAN BAŞKA

I

Ne çıkar siz bizi anlamasanız da
Evet, siz bizi anlamasanız da ne çıkar
Eh, yani ne çıkar siz bizi anlamasanız da

Hiçbir şey! Kadınlar geçtiği o kadın kokusu anlarında
Yıkanmış, mayhoş ve taranmış duygularıyla
Dönüşür içlerimizde az menekşe bir sarmaşık
Menekşe hadi neyse, mor deriz sarmaşıklara
Mor deriz, mor bilinir çünkü, bir yandan güneşler kurur
Her yerde güneşler kurur, sanki yaz günüyledir
Bir adam kayboluyordur bir taşra sıkıntısıyla
Deriz ki, “şuram ağrıyor” bir de, “başım dönüyor”,
“yanıyor avuçlarım”
Belki de bir çığlık mı bu; bu seziş, bu yakınma
Bir çığlık, hem de nasıl: katılmış, donmuş, yaşıyorcasına
Uzansak ellerimizde, uzansak avuçlarımızda, bir çığlık
Nedir mi ellerimiz? – Korkunçtur bir elin bir köşesinde
insan olmalarıyla

./..

Korkunçtur insan olmalarıyla kıyısında bir yüreğin
 Kıyısında gibi yangından, çok karanlıktan geçilmez caddelerin
 Ve korkunç anlamsız gözlerinde ha dünya ha bir park bekçisinin
 Korkunçtur insan olmaları; bir ceset, suda bir şapka gibi
 sallanaraktan
 Bitmiyen bir selâm gibi: hastayken, inceyken, yalnızlıklarda
 aranan
 Korkunçtur –bunu anlıyoruz– bir yüzün en çoğul beyazında
 Korkunçtur insan olmaları göz ortalarında, eriyen türbe
 ışıklarında
 Ve korkunç eriyip kaybolmaların bir köşesinde insan olmalarıyla
 Korkunçtur korkunç!
 Diyerek: ben kimim, kime anlatıyorum, neyi anlatıyorum ayrıca
 Neyim ben, bu olanlar ne, ya kimdir tüketen isteklerimi
 Tüketen kim? – Hani bir yarışın sonuna varmış gibi
 Hani görmeden daha, sezmeden her şeyin bittiğini
 Ama ne zaman saçları kurularken çok eski bir alışkanlıkla
 Çökerken üstümüze bir sözün, bir gümüş kupanın o sebepsiz
 inceliği
 Ansızın bir ürperişle: bitti mi, her şey bitti mi
 Yoo, hayır! – Öyleyse kimdir tüketen isteklerimi
 Bir rüzgâr, duyulup binlercesi birden bir rüzgâr
 Bırakıp beni bir kenara; bir uzağı, ya da bir boşluğu bırakır gibi
 Ve ben ki hazırımdır bir süre unutulmaya
 Ama hep sorulur gibidir benden: ben şimdi ne yapsam acaba

Ben şimdi ne yapsam, ben şimdi ne yapsam kaç kere yalnız
 Hem bunu kaç kere söylemek, ne türlü söylemek adına
 Eskimiş fırçalarda, kırılmış şişelerde, tozlanmış ilaç kutularında
 Okunmaz kitaplarda, uzaksı giysilerde, çocuksuz avlularda
 Anlamsız kahvelerde, bir yolun çok ucunda asılmış koyun
 butlarında

Ben şimdi ne yapsam, ben işte ne yapsam kaç kere yalnız
 Kaç kere yalnız, ama kaç kere yalnız, gene kaç kere insan
 olmalarım

Kapansam, evlere kapansam, yıkanmış bir deniz bulacaksam
 orada

Anılar bulacaksam – Anılar mı dediniz? Ne sesli bir vuruşma
 Odalar bulacaksam, odalarda kadınlar, çiçekler, çok aynalar
 Rakılar, gene rakılar, kırıklar, sonsuz yaralar

Bulacaksam orada, bir koltuğu bir koltuğa doğru

Bir yüzü bir yüze, bir eli bir ele doğru yaklaştıran çocuklar

Sinekler bulacaksam, kaskatı yapan boşluğu sinekler

Zorlanmış bir gülüşten – iğrenip birden – kusmalar, bulantılar

Bulacaksam belki de: susanlar, bilmem ki niye susanlar

Ölümler bulacaksam – ölü gözleri onlar, cesetler, giderek dışa
 vurmalar

Ne dedik, dışa vurmalar mı, yani ilk aydınlığı mı ölümün
 Ölümün ilk aydınlığı mı, ne dedik, sahi biz ne deseydik bu
 konuda

Ne deseydik bilmiyorum, ama var bu kadarcık bir şey
 insanın sonsuzunda

Bu kadarcık bir şey – İyi ya, peki, şimdi kim var sırada

Sakın haaa!.. Biz yoğuz, bizi unutun, yok deyin adımıza

Yok deyin, çünkü biz... biz işte korkuyoruz ne güzel korkumuzla

Ne güzel ellerimizle... Başlayın, hadi başlasanıza
 Örneğin bir kahve falı? Az müzik? Diyorum biraz iskambil
 Ama hiç seslenmiyelim – Seslenmiyelim – içimizden
 oynyalım ayrıca

Dört kişiyiz!

– Hayır, on!..

– Bin kişiyiz!

– Bana kalırsa...

Ne kadarcık bir fark var bizimle bütün insanlar arasında
 Öyleyse başlayalım: Koz kupa! Ah şu sinek onlusu, bire bir
 unutulmaya

Çayınız soğuyacak! çayınız mı dediniz? Ne tuhaf biraz
 anlıyorum

– Üç karo!

– Pas diyorum!

– Susalım baylar, dört kupa!

Ah şu sinek onlusu! Koz kupa! Çayınız mı dediniz? susalım!
 Susalım – Niye susalım – Anılar mı dediniz? Ne sesli bir
 vuruşma!

Ya sonra? – Bırakın şu sonrayı, bilmem ki nedir o sonra

Gene mi, başladınız mı? peki şimdi kim var sırada

Sakın haa!.. biz yoğuz, bizi unutun, yok deyin adımıza

Yok deyin, çünkü biz... biz işte korkuyoruz ne güzel korkumuzla

Ne güzel ağzımızla... Yok canım, ben var ya, istiyorum sırada
Olmayı istiyorum – Sahi mi – ama isterseniz siz olun
Siz olun, biz olalım, kim olacak? – Hep böyle oyalansanıza
Yani “Şu sinek onlusu, susalım baylar, koz kupa.”
Gibi oyalansanıza
Biraz oyalansanıza.

Bir oyun başka olamaz oyundan gibi
Bir söz başka olamaz sözden gibi
Bir şey başka olamaz bir şeyden gibi
Tam öyle gibi, varıyor gibi bir mutluluğa
Ne gelir elimizden insan olmaktan başka
Ne gelir elimizden insan olmaktan başka
Ne çıkar siz bizi anlamasanız da
Evet, siz bizi anlamasanız da ne çıkar
Eh, yani ne çıkar siz bizi anlamasanız da

./..

Hiçbir şey! Kimse bir gün gözlerimi sevmiyecek, biliyorum
 Kimse bir gün kimseyi sevmiyecek, korkuyorum
 Bir yaşlı kadın en erkek boyutunda
 Kendisiyle çiftleşecek kaç kere yalnız
 Kaç kere yalnız, kaç kere şaşırılmış, bitkin kaç kere
 Bir ölgün ses bulacak sesinden çok uzaklara
 Vardır ya, hani bir yer, uzakta pek uzakta
 Ölüm mü? – yok canım, çok sesli bir evrende çok erken daha
 Üstelik bilmiyoruz da, doğrusu bilmiyoruz, ölüm mü, bunu hiç
 bilmiyoruz

Diyoruz: yaşasak çıkmazları, sevişsek olmıyanlarla
 Tavşansı sıçramalarla bitirsek şu ormanı
 Böylece, niye olmasın, işte bir orman daha
 Sanki bir gölgeye geldik; yorulduk, acıttık, susadık biraz
 Ve doyduk, ve içtik, ayıldık bir anlamda
 Ayıldık ve sorduk, baktık ki hep ormandayız
 Kaç kere ölmemişiz, kaç kere sormamışız, bu kaçınıcı dalgınlığımız
 Yani kaç sesli bir evrende kaç kere yalnız
 Ne ölmek, ne anımsamak! sadece yaşamakla
 Tam öyle gibi... Demeyin: eh, biraz yorulsak da
 Demeyin, sakın haa, yok şu kadarcık bir şey insanın sonsuzunda
 Şu kadarcık bir şey – öyleyse... yani biz şimdi ne yapsak acaba
 Biz şimdi ne yapsak, biz şimdi ne yapsak, biz işte biraz
 bilmiyoruz ya
 Diyoruz: yaşasak çıkmazları, sevişsek olmıyanlarla.

II

Ben mutsuz kişiyim, size yüzümü getirdim bu anlamda
 Nasıl seğırttim işte, kızmayın işte, dün o hekim dedi ki
 Dönünce birden yüzüme, yüzümün bu en yitik çağına
 Dedi ki: siz niye yoksunuz acaba
 Bilmem ki – doğrusu bilmiyorum – niye yokmuşum ben
 Sahi ben niye yokmuşum – öyle ya – elbette sordum ona
 Dedim ki – ne desem beğenirsiniz – iri bir top çekiyor gibi
 bilardo masasından
 Dedim ki, falan filân...
 Örneğin ölüversem şu daralmış yüreği kullanarak
 Ölüversem şuracıkta
 Bakınca herkes orama burama
 Derler mi bir ağızdan: bu ölen de kim
 Hey tanrım! bu ölen de kim, yani kim yaşamış kendi adına.

Yani kim yaşamış kendi adına
 Vardır ya, hani hep görürsünüz, berber dükkânlarında
 Tam önünde kapının, beyazla kırmızı bir şey döner
 Döner de döner öyle; hani bir simge, bir şey
 Hani ne başlar ne biter
 Hani ne vardır ne yoktur
 Tanrısal bir harekettir din adamlarınca
 Bana sorarsanız büsbütün hareketsizlik
 Çıldırır insanı, zorlanmaya görsün insan bakmaya
 Hem sonra şaşarım buna, niye olmalı insansak bu akıntıda
 Herkes gibi bir şey, niye olmalı
 Bakınca işte şurdan şuraya
 Masalar, masada yazı makinaları
 Derim ki, niye olmalı
 Bu yenilgin elleri, düzensiz, ak kâğıtları
 Sürüngen parmakları
 Çağrısız yüzleriyle önce ve ıssız
 Hayata bir şey demiyen bu garip adamları
 Bu cami önlerini, bu mühür kazıcılarını
 Mühürlere yazılan loş, kuytu, serin

Yıllarca unutulmıyan o kadın adlarını
Ve duvar diplerini; kararmış, dik yakaları
Bilmem ki niye
Yani masalar işte, masada yazı makinaları
İstemem, niye olmalı
Evleri, evlerde kalmaların umutsuz şarkıları
Devingen çocukları, kırılğan bardakları, kirli – mor balkonları
Bakımsız avluları
Avlular... ve uzun ve esmer domino oyuncuları
Sonra gene upuzun kahveye çıkmaları
Öyle hep çıkmaları; güneşli, düz sokaklardan
Bitmiyen bir zamandan devşirmek ihtiyarlığı
Kadınsa – nasıl artık – seğırtken bir ürperişle
Yeniden bir erkekle... ama hiç ummadığı
Öyle ya ummadığı, çünkü korkmakla bundan
Nemli bir vücut gibi düşürüp yalnızlığı
Ki sevin sin diyerek çardaklı kahvelerde
Yaş masalar üstünde onların anlamadığı
Derim ki, niye olmalı
Niye olmalı bilmem
Şöyle bir yol kenarında yerini sektirmeden
Ölmiyen bir şey gibi sevimsiz dilenci suratları
Ve akşamüstlerini, kıvrılan dudakları
Değişmez bakışları
Bir hüzün gibi değil, doğrusu değil
Hüzünden daha fazla, ölümsü duyguları
Derim ki, niye olmalı
Şu oynak bacakları, yıkanmış köpekleriyle yanyana
Kadife ayakları
Bir sarı yol üzerinde neşesiz kadınlarla
Hep aynı çizgiyi peyliyen o yorgun çocukları
Niye olmalı
Herkes gibi bir şey, niye olmalı.

Varken kendini bulmak, bulmalı
 Hem nasıl bulmalı ki, çılgınca uzaklaşan
 Sizlere gelmek için, geçerek bir ot kokusundan
 Atlayıp bir çiti birden, okşayıp bir kediyi
 Ah nasıl istediğim, sizlere gelmeli belki
 Sizlere, sizlere gelmeli bitirmiş gibi bir şiiri
 Öyle ki, kalmadan artık, yapacak bir şey kalmadan
 Üstelik – bilmiyorum ya – biliyormuş gibi en azından
 Ben sizin hangi ülkenizde olduğumu o zaman
 O zaman şimdi ne zaman, iyi bilerek
 Gelirim de sizlere, alınınca odaya
 Şöyle bir köşeye oturuncaya
 Kadarki o sıkıntıyı geçerek
 Başlarım konuşmaya.

Derim ki, öksürmüyorum, iyi bir fırçalamıştım dişlerimi
 Tıraş olmuştum ayrıca
 Bu gömlek yepyenidir; bakmayın ucuzdur, kötüdür,
 dayanılmaz kokusuna
 Ya sonra kaç kere şaştım o nasıl çarşılarda
 Aynalar, danteller, cins baharatlar satılan orada
 Bilseniz kaç kere duydum bir kızın neyi duyduğunu
 Bahçesiz bahçelerde, ağaçsız ağaç altlarında günlerce
 uyunduğunu
 Ya nasıl istedim ki, “çok iyi”, “ah ne güzel” dediklerini
 Kırılarda, ot yiyen bir tavşanda süresiz olmak gibi
 Ve nasıl yitirdim ben kendimi.

Durmadım, geldim işte, iyi bir fırçalamıştım dişlerimi
Tıraş olmuştum ayrıca
Gömlekten söz açınca aklıma geldi
Ben omuzlarımı sevmem, o geldi birden aklıma
Bir sürü kemiktir onlar, salt kemik, takır da takır boyuna
Sevmiyorum ayaklarımı da
Yok koyacak bir yer, bulamıyorum, gözlerim var iyi ki
Çünkü ben mutsuz kişi, durmadan onları kullanıyorum
Gözleri, göz bildiğim her şeyi

Yazık ki bir fırtınayla her zaman kirleniyorlar
Bir şehrin içinden geçen nehirler gibi
Sürüyüp götürüyorlar olanca pislikleri

Kaskatı bir intiharı, yok yerden bir cinayeti
Bir sevişmeyi... o benim yapayalnız gözlerime fırlatıyorlar
Hıh!.. işte bunlar da kendi gözleri
Kızarmış aklarıyla kendi gözleri
Her gün bir o kadar görmeyle kayboluyorlar
Ve dalgın bir bakışta yansıtıp yürekleri
Kayboluyorlar bir bir
Öyle ki – ben diyelim – yeniden bulmak için onları
Yeniden bulmak için
Çırpınıp duruyorum dört duvarında kendimin.

O zaman gelsin omuzlarım, gelsin ellerim
 Ayaklarım da
 Öyle bir üst kat manzarasıyla, bir vurgu gibi
 Takır da takır, takır da takır boyuna
 Yürüyüp gidiyorum onlarla
 Parklara gidiyorum üstüste niyetler çekmeye
 İhtiyar kumruların ağzından
 Kocaman kamyonlara düzenle sıralanan
 Kutulardan birini
 Çekiyor gibi en altından
 Alışıyorum buna da, bu fırtınaya da
 Bir ellik, bir avuçluk, bir anlık bu avuntuya
 Çünkü bu hep böyle oluyor her zaman.

Derken bir "hey!" çıkıyor çok kısık bir sesle ağzımdan
 Hey, sana söylüyorum, park bekçisi, serseri!
 Bir parça şarabım var altından
 Yaş desen kırkı bulmuş, ölümümünden bir parça
 Yani bak kısa yoldan bir toplam
 Nasıl da çizgilendim, büsbütün aklaştı saçlarım
 Ve yorgun bir duman gibi savrulup çay ocaklarından
 Düzlere vursam düzlerden
 Dağlara vursam dağlardan
 Önce bir kendime doğru: kimsesiz, ince, sokulgan
 Sonra hep her şeye doğru, o denli hızlanarak
 Ve cansız, ve soluk kilise resimleri gibi
 Acılı, bungun, geçerim dalgınlığınızdan

Öyleyse de bana, nasıl anlamam
 Tükenmiş sevgilerce mektuplarda bulunan
 O “her şey” kelimesi gibi
 Anlamı bitmek olan
 Nasıl anlamam ben kendimi
 İşte hey park bekçisi serseri
 Bir parça şarabım var altından
 Çeksem diyorum kafayı, sen bari açma çeneni
 Açma ya, istiyorum, azıcık anlayıver beni
 Bilsen ki o enayi, hani cam tacirinin karısı
 – Hani ben memurdum yanlarında –
 Gelecektir birazdan. Öff!.. şimdiden ne sıkıntı ha
 Giyinmiş, sürünmüş, takınmıştır şirretliğini
 Gececektir karşıma, bir beni süzecektir, bir elimdeki şişeyi
 Ama ne denir sanki, bilmez mi işte o da
 Her şeyi nasıl teptim, bilmez mi
 Oysa kaç kere yüz verdi, üstüme saldı gözlerini
 Baktı ki iş yok bende, üstelik aldırmiyorum
 Bir akşam yemeğinde, dostlarıyla beraber
 Eliyle dürterekten yanındaki erkeği
 Beni göstererekten: Ha ha ha, hi hi hi...
 Gerçi sarhoştı biraz, bana ne onun sarhoşluğundan
 Sonra bilmem ki nasıl, öyle bir canlıydı elleri
 Durmadım, çıktım sokağa, sokaksa ne güzeldi
 O cansız, o soluk kilise resimleri gibi
 Bir tanrı duruyordu az ötelerde
 Mutluydum, niye mi? çünkü ben yaratmıştım o tanrıyı, o şeyi
 Ah yaşasam diyorum, o günü bir daha yaşasam
 Ve hüzün... isterik bir kadın gibi üstüne çekse beni.

III

Ben sanki unuttum da yaşamakta olan her şeyi
 Acıyı, sevinci, aşkı; o her zamanki her şeyi
 Derim ki vakit olmayacak, olmayacak pek şimdi
 Hanlarda, ve pirinç karyolalarda, ve deliksiz uykularda gibi
 Tadarken bir ekmeği hep, kurarken bir cep saatini
 Tam öyle gibi, çok alıngan birinin doyumsuz yalnızlığında
 O karanlık sözlerin daha bir kesinliği.
 Gibi
 Vakit olmayacak pek şimdi.

Bir bir gezindim de ben bütün mezarlıkları
 Zakkumları gördüm ve erguvanları
 Ölüler gördüm ölüler, bir avuç kemikle o sonsuz
 Onlar ki ne yaparlar, hiç bilmem – ben sevmem omuzlarımı
 Ayaklarımı da
 Takır da takır, takır da takır omuzlarımı
 Ayaklarımı
 Ayaklarımı, omuzlarımı
 İçimde yürürler doldurup uykularımı
 Dışında yürürler, ki benden değiller gibi kaskatı
 Ah nasıl bilirim ben vakit olmadığını
 Yaşarken olmadığını, sonra hiç olmadığını
 Ve nasıl isterim ki, açınca bağrımı birden
 Der gibi, diyerekten: ey Lazar çık dışarı!
 Çık dışarı, çık dışarı!
 Oysa ne mezarlar konuşur, ne Lazar çıkar dışarı
 Ne de bir ses olur ağzımda: kaygılı, titrek
 Göstermek için sizlere yaşıyor diye insanı
 Ne sanki bir böcek gibi olduğum yerde kurumak
 Süpürün kabuklarımı!
 Ne öyle balıklar gibi vurmak kıyıya
 Döndürmek için sulara bir balık boyu yaşamı
 Ah nasıl bilirim ben vakit olmadığını
 Yaşarken olmadığını, belki hiç olmadığını
 Ya sonra nasıl işte, kuşkuyla sorarak

İnsan, insan, insan, ben miyim başkaları mı
 Ben miyim başkaları mı – yani bin köşeli, bin kıyılı
 Bir kavrayışla
 İstesek bir şey değil
 İstesek daha fazla
 Takır da takır, takır da takır omuzlarıyla
 Ayaklarıyla
 Nedir mi insan? – ya nedir sahi, biraz anlatsanıza!..
 Hadi anlatsanıza!
 – Elbette, anlatırız, niye anlatmayalım
 – İnsan mı dedik, ne dedik? haa, tamam, bize kalırsa...
 – Evet, size kalırsa
 – Hiç canım, biraz oyalansanıza!..

Ne çıkar siz bizi anlamasanız da
 Evet, siz bizi anlamasanız da ne çıkar
 Eh, yani ne çıkar siz bizi anlamasanız da

Hiçbir şey! İşte çok beyaz yataklarda çok beyaz öğlen uykuları
 Bir suçun olmazlığı, bir elin çalmazlığı kapınızda
 Bir deniz – ta dibinden – süresiz duyduğunuz
 Kutsal ama din değil, bir tutku kafanızda
 Dersiniz: bir konser sonu, geçmekte yaz ikindilerinden
 Bir pencere sapsarı; ya sizden, ya müziğin renginden
 Dersiniz hiç çekinmeden
 Dersiniz: niye kullanmıyayım ben bu duygusal zamanı
 Bir balkon çok eskiden
 Balkona eklenerekten bir dağ başı
 Sonra balkonla dağ
 Ansızın bitiştiren
 Öyle bir kuş sürüsü tek kuşa benziyerekten
 Bir aşağı bir yukarı
 Niye kullanmıyayım ben bu duygusal zamanı

Niye kullanmıyayım öylesi bir ustalıklı
 Bularaktan bir yüzü, okşıyarakta saçları
 Derim ki tam sırası, yakarakta bir cıgara
 Üfleyip tutarakta bir sürü akçıl dumanı
 Ve nasıl bir fiyakayla elleri cebe sokmalı
 Bilirim, böylece vakit olmalı.

Bilirim, böylece vakit olmalı.

Bir caddeyi kullanmalı azçok, bir göğü, bir kadeh siyah martıyı
 Denedim, sen varsın ya, sen olunca bir o kadar dayanıklı
 Yerler var, boyunca sokaklar, geçince çok duvarları
 O duvarlar ki hep öyle: akasya, Erzurum, askerlik fotoğrafları
 Ya kâğıtlar – ne de çok – çok gözlü bir deniz hayvanı kâğıtlar...
 Nerde bir Alaska var, nerde bir Alaska yok, işte onları
 Nerde bir Afrika'yı
 Afrika... ve akılda tutulan yerleşik insan kokuları
 Diyorum kullanmalı
 O durmuş saatleri, başbaşa evrensiz kalmaları
 Şehvetli çarşıları; çarşılar... yağ, balık, gül yazıları
 Kocaman evleri sanki, bir kocaman anahtarları
 Bulanık bir göz gibi – tam öyle gibi – çok kaygan odaları
 Odalarda yanyana, erinçli, hür yatmaları
 Diyorum kullanmalı
 “Nereye? – Bilmem ki..” işte o adamları
 Eskimiş kanları azçok, bir filmin koptuğu yeri, resimsi bakışları
 Peygamber soylarını, o uysal ateşleri, hurma şaraplarını
 Ve kutsal kitapları
 Öyle ya, sen varsın ya, sen olunca bir o kadar dayanıklı
 Bu ölümsüz kalmaları
 Yani bir sonsuza varmayı boyuna – biz ikimiz seninle
 Ama sen kimsin işte? bunu hiç sormamalı
 Bunu hiç sormamalı; bitmesin, sürsün diye
 Böylece, azıcık vakit olmalı.

IV

Korkunç, biz buna sonbahar diyoruz, oysa bir böceğin vızıltısı
 Bir yaşlı çocuktan azalan sesi dünyanın – bir böceğin vızıltısı
 Pis lokantalarda çekilmez akşamüstleri – bir böceğin vızıltısı
 Bilmem. Kimi duymak istiyorum ben? Sizi mi? – bir böceğin
 vızıltısı

Ah şimdi o taş evin sığağında – sanki bir anmak istediğim öyle
 uzak ki, nasıl

Nasıl bir hüznün baş kaldırışı – bile değil– bir böceğin vızıltısı
 Herkes ne çabuk göçüyor. Azıcık korkuyorum. Dün biri gitti
 Olanlar oluyor işte – ne yaparsın – bir böceğin vızıltısı
 Akşamları uykum kaçıyor. Kaçsın – Yaşlı teyzem diyor ki
 Diyor ki – vallahi anlamıyorum – bir böceğin vızıltısı
 Bir de hep unutuyorum – anlamadığımı – özürler diliyorum
 durmadan

Ohoo!.. Teyzem mi? uyumuş oluyor çoktan – şu kantolar
 ülkesinde canım

Eski bir Üsküdar'da, bir gül kokusu ağırlığında dolaşıyor belki
 Hay allah! nereden çıktı şimdi? bu saatte kim olabilir ki
 Yani ben kimseyi tanımıyorum ki – kendimi bile – ah şu böceğin
 vızıltısı

Bir gün kırmızı gözlü birinin gülbahar oynayışında beraberdik.
Her neyse, amcamın namuslu günleri...

Neden bana kız resimli çakısını vermedi acaba, bir türlü
öğrenemedim

İstemem düşünmeyi bile – Yahu ben demin sokaktaydım, şimdi
nerdeyim, meyhanede miyim

Konyak mı içiyorum? niye mi sevmiyorum Mısır ehramlarını,
Osmanlı tarihini

Bu hangi şarkıcı mı? – sıkıyor beni – kolyenizi sevdim
Nermin hanım!

Bu kaçak tütünü niye mi içiyorum? Bilmem ki... Hani bir
sorguya çekseler beni

Çeksinler, ne suçum var sanki, suçsuzum ben vallahi billahi
Azıcık dalmışımdır – ha şunu anlasaydınız – bütün suç
dalgınlığımda

Polis mi? tutsak mıyım? ne adamsınız siz! götürün bari
ilgisizliğimi

Bu konyak niye çok pahalı, ben bu orospuyla yattım diye mi,
ayıp

Çok ayıp! hem birazdan gene yatacağız, öyle değil mi sevgilim
Siz şu hesabı getirin hele, ben böyle kalçalar görmedim

Bizans'tan beri

Gülmeyin canım! şu hayvan suratlı adam bize bakıyor da
ondan kızıyorum

Bu turunc likörünü kim içiyor sabah sabah? demeyin, sahi ben
gene mi yalnızlıyorum

Gene mi, ah niye ağlıyamıyorum bu güneşli İstanbul vakti
Hani ben böyle istiyorum da, bırakın böyle olsun, öyle mi

Olsun. Herkes ne güzel kıyılarda ne güzel ayaklarına bakıyor
Bir gökyüzü dinleniyor içimizde, bir huysuz at, bir soru. Derken
bastırıyor o böceğin vızıltısı
Gittikçe bastırıyor, iyi bastırıyor şimdi, örneğin ben o vızıltıyla
uyanıyorum sabahları
Ne gelirse yapıyorum elimden – duymamak için – sanki bir dilim
ekmeği bir yıl kadar uzatıyorum
Sanki bir istasyona vuruyorum ilkin, şöyle bir ilkçağa vurur gibi.
İyi mi
Ya da bir tiren geçiyor da az ötemden, ben o tirenin Doğru
yolcuları
Bir süre değişik, bir süre anlamamış, giderek tam eskisi gibi
kendime bakıyorum
Dedim ya, ne gelirse yapıyorum elimden – unutmak için – ah
şu böceğin vızıltısı
Bastırıyor durmadan. Bense yalnızlığa daha bir yalnızlık
koyuyorum, hepsi bu
Yani bir böcekte yaşıyorum – dersem inanın – onu deviniyorum
hep, bilmem ki...
Bilmem ki... üstelik sevmiyorum da – neyi sevmiyorum ben –
yalnızlığı, öyle mi

Kim bilir, belki de, bütün gün sesleniyorum çünkü – Nereden
Örneğin bir sonbahar sözcüğünden, bir dil bilgisi yanlışından,
bir satır başından belki. Belki de
Bir Doğu kentinden iyice, bir ölü gömme töreninden, sesli bir
manastırdan azçok, bin adet bir ak güvercinden
Kendimden, yanlış ve eksik olan bir yerden; bir nymphe
masalından sanki: korkuyla sinen, şehvetle yiten, ses olan
doygunsuzluğuma, yankıma eşitlenen
Her şeyden, ama her şeyden; değil bir eşkıya çatışmasından
yalnız, kuru bir dereden, dural bir kargadan, ölümün
yepyeni bir sözlüğünden
Yepyeni bir sözlüğünden. Ölümün. O yılgın silahlardan. Yan
bir şiir parçasından belki. Bir sokak kargaşasından. Cinsel
bir çekişmeden
Arta kalan bir yerden: bitkisel gözlerinden, katılmış içlerinden,
o kansız evlerinden, sürekli çok hüznlerinden

./..

Bilmem ki neden. İşte bir çocuk durgunluğu gibi. Ama tam
öyle gibi. Önce bir sorguya takılı: uyumlu, ürkek, bitimsiz
derinleşen

Ve içsel bir bulantıdan. Ve çirkin bir gülüşten. Ve güçsüz bir
atılımla belirsiz bir av hayvanı döllerinden

Gelince birden gelen; nedensiz bir üşüntüden, kıyısız bir
denizden, ışıksız bir lâmbadan – Az konuşan, iletken

Onların dillerinden, onların kuşkusundan, onların her şeyinden;
dışardan hiç bilinmiyen

Sinsi pis çentiklerden. Sanki bir tortu gibi. Arınmaz kirler gibi;
gelişen, artan, insanı biriktiren

Nedense biriktiren. Sonra hep dışa vuran. Birden. Öyle bir pas
lekesi. Gibi. Kararsız sözlerinden, dengesiz aşklarından,
tanrısız ellerinden

Yenilgen. Ve karşıt bir yörüngeden: dualarda eriyen, kuytularda
direnen, içkilerde küçülen

Atılğan bir duruşla o sonrasız, edilgen

Böyle hep seslenirim ben. Duyan kim? Ama ben seslenirim –
Nereden

Nereden? – Baktıkça üreyen, saydıkça çoğalan, vardıkça
yetiştirilmiyen

Seslenirim kendimden: öyle soy, öyle güzel, öyle çekici

Vardır ya, sirenler gibi işte: “Size ben öğreteceğim dünyanın
gizlerini!”

Gel gör ki anlatamam, vardıramam sözlerimi. Bildiniz, hep o
böceğin vızıltısı
Durmadan bastırıyor. Kötü bastırıyor şimdi. Örneğin ben o
vızıltıyla bakıyorum yanıma yöreme
Bakınca bir baş dönmesi – o kadar hızlı ki her şey – Bir kalın
testere bir gökyüzünü kesiyor tam ortasından
Bir katılık bir katılığa yapıyor. Bir çark dönüyor iç mavileriyle.
Şu, bu...
Bir çocuk ip atlıyor. Biri bir tel çekiyor karşıya. Bir mağaza
vitrini gürültüyle duruyor, anlatılmaz
Ha babam yazıyor biri. Bir haham bir Tevrat'ı dört dönüyor
Yahu bu sokaklar da kim
Yapmayın, meyhaneyim ben, çok kadehten hiç kadehim yok
benim
O kadar hızlıyım ki, başım dönüyor – bari şu vızıltı olmasa
İyi ya, belki de yalnız değilim – değilim de – durmuşum bir
yalnızlıkta
Durmuşum, bunu anlıyorum, duyurmak istiyorum üstelik
İstiyorum – duyurmak – düşmeden bir kayıtsızlığa.

./..

Yani ben böyle istiyorum, bırakın böyle olsun
Diyorum – pek uzaktan – sevgilim, boş geçirmiyelim mi geceyi
Ben o senin omuzlarını düşündüm, bundandır, şimdi gözlerim
beyaz
Benim gözlerim beyaz – hem nasıl– bilmiyorum, ya seninki
Mi dersin, hayır mı, boş geçirmiyelim mi geceyi
Kapasak mı pencereyi acaba
Geçiyor – anneniz mi – eskimiş yün kazaklarla
Babanız – daha erken – gelmiyen babanızla
Gelecek! – annenizdir – çoğalan gözleriyle kapıda
Gelmiyor – babanızdır – bulunmuş eşyalar konusunda
Ağlıyor – annenizdir – Yok canım, biraz oyalansanıza!
Gibi oyalansanıza
Girerekten mutfığa, soraraktan o kalaylı taslara

Çünkü o baş dönmesi ya orda, ya yukarda tavan arasında
Güveler, hep güveler; bir delik, bir delik daha
Biraz oyalansanıza!

Bir oyun başka olamaz oyundan gibi
Bir söz başka olamaz sözden gibi
Bir şey başka olamaz bir şeyden gibi
Tam öyle gibi, varıyor gibi bir mutluluğa
Ne gelir elimizden insan olmaktan başka.
Ne gelir elimizden insan olmaktan başka.

Ne çıkar siz bizi anlamasanız da
Evet, siz bizi anlamasanız da ne çıkar
Eh, yani ne çıkar siz bizi anlamasanız da

Hiçbir şey! Biz gene anlarız nasılolsa
Evet, biz nasıl olsa anlarız
Tanrılar kaybolurken yepyeni tanrılarla.

TRAGEDYALAR

İstanbul, 1964 / De Yayınevi

Tragedyalar I

KORO

Çünkü bir bir yıkılmakta açsanız radyoları
Sokaklar, köpekler, tanrının bütün eşyaları.

EPİSODE

Biter elimizdeki şey, biter her şey
Kalırız, kan gibiyiz, donarız bir tanrısalda
Seslerle ve kırık tırnaklarla
Ve donar çılgınlığımız: gemilerde hiçbir kaptan yok
Yok, çünkü denizler kocaman, ölümler büyük
Bir soğuk ay soğuk ve تنها
Duyulur. Yalnızlık mevsim olur
"Ki çiçekler kendilerini toplar orada"
Ve zamanlar boğuşur, sırasız, biri bir ötekinden kalınlaşır

Düşer çay saatleri, anılar kalır
Sızar ölümler burdan bembeyaz masalara
Kahvelerde bilardolar hem solar
Silinir ve güneş gözlükleri takılır bir daha
Yazılar durur, telefonlar susar, son pullar yapıştırılır
Bir şeyler eksik kalır usul ve bakır.

KORO

Biz ki bir güz artığı, erkeğiz hem de kadınız
Doldurulmuş bir geyiğiz, korkarız, açıklanırız.

EPİSODE

Ve kalır yılgınlığımız: gök bırakılmaktan doğan bir yaratıktır
İçer içkisini, geriler
Bardağında bir ölü; hem ölümsüz hem ölü
Onca bir alışılmadık. Daha çok özgürlüğü
İle kararsız, yalnız, mumyalanmış bir öykü
Bu ölü.

Bir de var ölü değil. Değilse
Çünkü her gün ve böyle bir şeyler gerekirse
Aramızda bir şeyler, ürperten sürgünlüğü

Bizlerden bizlere doğru ne gitsin bu vakitlerde?

KORO

Yenilmek olunca korku, suyunu
Sindiren, sindiren kayaların renginde
Aramızda bir şeyler, bir sessizlik sözlüğü.

EPİSODE

Bu odur ki, biraz kin
Kayalaşmış saçlarla o taştan çiçeklerin
İçinde kayalaşmış, boyası kesin
Kin
Ağrısız, sonsuz, bütünü sevgilerin.

Bir gün ki tanrısız ve bavullarsız çıkagelmenin
Gölgeli, ama hiç anlaşılmadık bir istasyonunda
Olmakla ve soğuk hormonlarla
Birinin bir ötekinden anlamsız güzelleştiğinin
Çağrısıyla çoğalan her günlük gazetelerin
Hep aynı bir yürekten atılıp yorgun
Doğasız, bungun, bir gidip bir gelmelerin
Ardında ve kırık tırnaklarla
Ansızın kurduğumuz bir imge, bir efsanenin
Bizi tam böyle tutan yasalarında...

KORO

Ölüyüz. Ölüler kendilerini toplar orada
Çağlar ki kalınlaşır, gerilir, eylemler hazırlanır
Düşer kan saatleri, çarşılar kalır.

EPİSODE

Kan! acısıyla oluşan bu sonsuz nedirliğin
Kanı ve serin
Akşamları seslerimizin değiştiği saatlerde
Her şeyin bir türlü kaldığı, içimizdeki bir şeyin
Durmadan bir türlü kaldığı ve böceklerin
Kaygısız benek değiştirdiği. İşte o saatlerde
Azıcık olmak için
Kan!
Çamuruyla bulaşan sayısız eylemlerin
Utkunun, aşkın ve yenilginin
Sonra her şeyin artık, birden her şeyin
Yıllanmış isteklerin, ateşsiz cehennemlerin
O ölüm günlerinde, o süssüz törenlerde
Alanlarda dirilen korkusuz, yeğîn
Kan...

KORO

Bile bile, öykü öykü, gibi gibi
Bir kenti aradığımız, bir başka kentin
Adıyla aradığımız ve asıl bulmaktaki
Çözülmez güzelliğin...
Kan!
Hem sonu hem doğuşu en gerçek ilkeliliğin.

EPİSODE

Oysa hep böyle avuçlarsız ve bavullarsız çıkagelmenin
Gölge, ama hiç anlaşılmadık bir istasyonunda
Her gün bir yerlere doğru sayısız tiren biletlerinin
Gişeler, soğuk su ve güneş gözlüklerinin
Kayarak sallantısında
Kayarak, bilmeyerek, ve asıl hiç aldırmayarak
Boyutsuz, dingin, çaresiz bir geyiğin
Doldurulmuş bir geyiğin koşarak korkak
İçkiler, içkiler, o tekrar içkilerin
Yeni açmış yapraklarına
Kurarak yapısını hem aşkın hem ilgisizliğin.

KORO

Bozulduk. Ve bozuldu alinyamız. Yalnız
Kuşandık yastutmaz giysilerini SENİN

KOROBASI

Hepimiz tanrı kaldık, kimse mutluyum demesin.

Tragedyalar II

KORO

Ve umutlar sonsuzdur. Çünkü en büyük yaslar
En büyük ölümlerden sonra tutulur.

EPİSODE

Gelirler bir geminin yolcular listesindeki adlarıyla
Tozlu ve incir ağaçlarından örölmüş kazaklarıyla
Çağlara göre sıralanırsa çok yönlü ve haritasız
Yastutmaz bakışlarıyla
Bir yürek resminden yapılmış yürekleriyle
Böylece, gündüzün en müthiş bir yerinde, gündüzün
Başkalarınca işitilmedik bir yerinde
Sanki bir yaz bahçesinde binlerce sarı ampulün
Onları sonsuz ve tedirgin dünyaya akıtan biçiminde
Öyle.

Ve yoğun caddelerde, tekdüze otobüslerde
Çok uzun pasajlarda, bir sürü duraklarda, geçitlerde
Her türlü otellerde. Yönü pek bilinmeyen
Yalnızlığı kurutan birtakım asansörlerde
Öyle.

Ve öyle çok sesten katı bir sessizliğe geçerkenki
Bulanık, kirli
Biçiminde bir yaz ayını. Upuzun kokulu tabutunda
Bilmeden yer değiştiren bir süryani
Solgun balmumu çiçeğinden o hiç anlatılmayana
Bakarkenki
Kızgın demir yüzlü bir su hayvanından
Yansımış kızgın yüzünü bildirerek
Kimselerden öğrenmediği bir gülüşle
Kimselerden öğrenmediği bir gülüşle
Böylece, insanın en müthiş bir yerinde, insanın
Başkalarınca işitilmedik bir yerinde
Acısızlık açınca ölmemeekteki renklerini...

KORO

Başlar ceplerinizin alkolle işliyen saatleri.

EPİSODE

Ve akar tozların, küflerin, iç çekişlerin
Nar şuruplarının kanı evlerin
Bir akşamüstü kargaşasında, bir umutsuzlukta
Hiçbir zaman önce ve sonra

Birden bir yabancılığa sürgün gitmenin
Ormanını kuşatan bitkisel yalnızlıkta
Kandır kesilen imgesi her menekşenin.

Kandır hiçbir yere uymayan eller, sayılar
Tüylerin
Ölümün tüyleri gibi uzayıp çekilmesi
Kan, bu nasıl kan ki, kanı ölümün
Geceye değgin bir ölümlünün
Kendini tanıya yok dedirtmesi

Ve hepsi.

KORO

Direnmek elinizdeydi, bu neydi
Çünkü ey paralar, bültenler, sabah gazeteleri
Banka müdürleri, şirketler, tröstler ve karteller
Ey papa XXIII. John, ey bütün din kitapları, nükleer denemeler
Ey sizi bir şeylerle durmadan değiştirenler...

EPİSODE

Gelsinler

Biz onlara yalnız gazetelerimizi göstereceğiz
Ağzımızdaki bir şeyleri çarçabuk yutacağız
Bir kadeh de içkimizden alacağız. Aldıktan sonra
Biz sahi nerelerde kalmıştık?

Biz böyle nerelerde, yorgun, yaralı
Bir atın tek başına bir ovayı kapladığı
Oralarda
Ve günün her saatinde fal açan bir adamın
Şu sinek onlusunu bir türlü kullanamadığı.

Her şey ne kadar beyaz!

Her şey ne kadar beyaz. İçimizde sakladıklarımızın birazı
Sesimiz ve bütün düşündüklerimiz, her şey
Yolcular, o soğuk istasyonlar, bizim her günkü tekrarlarımız

Değil mi, ne kadar beyaz gemiler
Fenerler ve bütün yol göstericiler. Parmak uçlarımız
Kim bilir kime yazdığımız bin yıllık dilekçeler
O buz tutmuş güneşler, eski eşya satıcıları
Ve sirkler
Ey büyük sirk tanrısı, sen bizim her türlü aşkınlığımız
Ve yalnız.

AĞIT

Ey yetersiz el, ilkimiz, şaşkınlığımız
Ağışın ne kadar beyaz
Gökyüzün ne kadar anısız kaldığımız
Akşamları sarı defterlerin, katalogların
Alkolün ve soğuk örtülerin eli olmanın

Kansız ve değişik ağrıdığı
Yani hiçbir şeyin, öfkenin bile daha birşey olmadığı
Ey yetersiz el
Ödemenin, sevişmenin, korkunun
Soğudukça kararsız
Ve çıplak, kara imleri bir stenonun
Gibi bir bir döküldüğü, anlamsız
Ey yetersiz el
Sen nerde eskidinse ordayız
Erinç mi, değil mi, ama ordayız
Yüzlerin sayılar ve yenilmiş şehirler kadar ağırlaştığı
Ve aşkın bakımsız kaldığı, işte ordayız.

EPİSODE

kalmakhepböylekalmakmıyenibiryagmuryağıncaya
Dağlardadağlarda ve soğuk her yerimizde, çağlarda
Yılınız çünkü sen, ey soğumak korkusu
Ey umut, ey beyaz örtülerin tükenmez uzunluğu
Kimse bir gün sana koşmaktan kendini alamaz.

KORO

Ey sizler, ey ölümlüler
Ey kimseyi saymadan mutluluk dileyenler
Ey nerde olursan ol dongun kalabalık
Yiterek seslerinden ve değışkenliklerinden
Bir şeyi hep sevmelerinden ve birden
Yıllara, yüzyıllara usulca ilişenler

Ey sizler
Yani ey otel kâtipleri, ey sonsuz otel kâtipleri...

KOROBASI

Varın, duyurun artık birlikte sesinizi
Duyurun acınızdan yeni bir soy yaratmanın
Doyumsuz, sonsuz, o eşsiz görkemini

Daha işiniz bitmedi, öykünüz sona ermedi.

Tragedyalar III

EPİSODE

Çünkü bu kahverengi akşam saatlerinde
Her şeyi en soğuk ölçülere vuruyoruz
Bir uzak han kavramına. Hanların
Rahmindeki bir yolcuya, bir semendere
Ve soğuk bir çağdan geçiyoruz. Çağlardan
Başımızda siyahtan bir hâle.

KORO

Birdenbire yapayalnızsanız her yerde
Ve bundan korkuyorsanız
En küçük şeylerden bile. Örneğin birine saati sorsanız
Karşıdan karşıya geçseniz bir caddede
Sesinizi alçaltıp dikkatle bakarken çevrenize
Biriyle bir şeyler konuşsanız

Ve her gün kitaplar, dergiler alsanız. Postacı her gün mektup
getirse
Sözgelimi bir resmi dairede
Fazlaca oyalansanız
Şöyle bir iki otobüs kaçırsanız üstüste, neden olmasın
Kaldı ki, hiçbir şey yapmasanız bile
Tuhaftır
Sanki herkes kuşkuyla bakacaktır yüzünüze.

Ve işte bir lokantaya girdiniz, garsonla çene çaldınız
Şarapla yiyecek bir şeyler söylediniz, hepsi bu kadar
Biraz da güldünüzdü aklınızdan geçen bir şeye
Ya gülünç bir olaya, ya önemsiz bir söze
Ama az ötede düğmeleriyle oynayan
Ve yiyen tırnaklarını bir adam
Duraksız sizi izliyordur belki de.

Ya da bir dernekte üyesiniz, azıcık mutlusunuz
Ya da küçük bir memur bir banka servisinde
Durmadan suçlusunuz
Durmadan suçlusunuz
Durmadan suçlusunuz ve artık kendinizi
Gücünüz yok ödemeye.

Giderek siz oluyorsa bütün bir kalabalık
Yüzünüz yüzlerine benziyorsa, giysiniz giysilerine
Ansızın bir hastanın kendini iyi sanması gibi
Gücünüz yetse de azıcık bağırırsanız
Bir yankı: durmadan yalnızsınız
Durmadan yalnızsınız.

EPİSODE

Yani bizim hiç korkmadığımız şeyler
 Doğrusu en çok korktuğumuz şeylerdir gerçekte
 İçimizde kahverengi bir dağ ölüsü yatar
 Bir yarasa ayaklanır. Aç gözlü bir kuş
 Varır kocaman bir şey olmanın bilincine
 Birden bir ses biçiminde, radyomuzun içinde
 Duyurur iki caz parçası arasından biri
 Ya gülünç bir yas töreni
 Ya toptan bir öldürme.

Belki de
 Soğumaya yüztutmuş bir fincan sütlü kahve
 Dönüşür ellerimizde kanlı, kırbaçlı
 Bastırılmış bir greve, yırtılmış dövizlere
 Örneğin üç yüz ölü, bir o kadar yaralı
 Ve sömürge şapkalı ve sten tabancalı
 Gözü dönmüş biriyle
 O güvenlik manşetleri birtakım gazetelerde.

Yani bizim hiç korkmadığımız şeyler
 Belki en çok korktuğumuz şeylerdir gerçekte
 Ki bütün işkenceler, ezinler ve kırımlar
 Damlayan bir musluktur yerine göre
 Yoksa bir enkaz altında bir ölüm
 Ya da puslu bir havada, bir cinayette
 Bir ölüm
 Ölümün anlamı ne?

KORO

Sizin hiç korkmadığınız şeyler ya da hep öyle sandığınız
 Beslenir kimi zaman da sevgilerle
 Çok içten bir selâmla ve içten bir gülümsemeyle
 İşte her sabah rastladığımız birinin
 Durakta, yolda, işyerinde
 Ya da bir meyhanenin kuytu bir köşesinde
 Yıllarca süren o dostça ilişkinin
 Ve hatta bir sevgilinin
 Yerine
 Kin dolu gözleriyle bir ölüm yargıcı gibi
 Biri
 Kapkara giysilerle, özentî bir zincirle
 Öyle
 Dikilmiş sorguya çekiyorsa sizi
 Ve sakın sormayın işte: bir hesap yanlışlığı mı, değil mi
 Vakit yok öğrenmeye.

Canım en basiti, arkanızdaki bir duvarın
 Mineler, sarmaşıklar, o yaban gülleriyle
 Örtülü bir duvarın ansızın
 Kanlı, kireçli bir taş yağmuru halinde
 Korkunç bir silah olduğunu yerine göre
 Düşünün
 Ve sakın sormayın işte: bir hesap yanlışlığı mı, değil mi
 Vakit yok öğrenmeye.

Ya da bir düşte yürüyor gibi
 Islak mavi bir sabahtı, açtınız pencerenizi
 Şöyle bir gerindiniz, gökyüzüne baktınız
 Tutarak sapından bembeyaz bir karanfili
 Sevinçle okşadınız
 Ve içerde kahvaltınız bekliyordu sizi
 Öyle ki, kahvenizi içiyordunuz, birazdan çıkacaktınız
 Tam o sıra kapının zili
 Tuhaf şey... bu saatte... kim olabilir ki
 Ve işte az önce aldınızdı gazeteleri
 Öyleyse?
 Yaktınız bir sigara daha, kapıya yöneldiniz
 Bırakıp masaya kahvenizi
 Kilidi çevirdiniz, açtınız kapıyı usulca
 Bir kurşun!
 Birden o zamansız, o yersiz başdönmesi
 Hani av araçları satılan bir dükkân vardı
 İçi doldurulmuş çulluklar, kardelen çiçekleri
 Bir kurşun!
 Geçerken uğrardınız, iyiydi, cana yakındı
 Yeleşinden çıkmazdı elleri
 Bekârdı, umutsuzdu, yalnızdı
 Ve belki...
 Bir kurşun!
 Sormayın kendinize: bir vahşet mi bu, değil mi
 Düştünüz sırtüstü yere ve işte avlandınız
 Sadece avlandınız
 Ağız dil bilmez söylemeyi.

Ötede

Islak mavi bir sabahtı. Gökyüzü
 Bembeyaz karanfiller, pencere
 Kahveniz, masanız, kahvaltınız
 Bir yankı
 Ve bütün çay fincanları: durmadan yalnızsınız
 Durmadan yalnızsınız.

AĞIT

Gün bitti. Saat kaç. Bitecek mi bir gün savaşımız
Hak edilmiş hüznlerimiz olacak mı bizim de
Dönüp dönüp arkamıza baktığımız
Bir dünya kalıntısı üstünde
Hak edilmiş hüznlerimiz olacak mı bizim de.

KORABAŞI

Daha bir süre böyle
Silahlar eleştirecek sizi belki de
İşte siz
Toplayıp susacaksınız içinizdeki ölüleri
Bakmadan geçeceksiniz o duvar diplerine
Gözleriniz olacak, yüzünüz, elleriniz
Ne korku, ne kin, ne de yenilme
Ve asıl günleriniz olacak, günleriniz
Duyup da bilmediğiniz, bilip de tatmadığınız
Dünyanın tekdüzenli renginde.

Tragedyalar IV

EPİSODE

Ya alkol olmasaydı. Bir uzun bardaklarımız vardı. Herkes
 birbirinden artardı
 Bulanık, bungun artardı
 Kuru gök, kuru bir yağmur bırakırdı sesimize
 Çok uzaklarda çok düşündüğümüz bir şey solar solar solardı
 Meyhaneler biraz olsun solardı
 İmgeler ve bütün çözüm yolları. Bardaklar
 Bardaklar, o uzun bardaklar, dişi alkoller yani
 Çiftleşip bırakırlardı sesimizi
 Sirkler ve bütün sirkler, atlıkarıncalar öyle
 Çılgınca dönerlerdi sesimizde
 Biz bütün görme gücüyle görürdük sesimizi
 Renksizdi
 Ve nasıl kirliydi ki, her günkü kuşkulardan

Her türlü engellerden, aşklardan ve kurallardan
 — Sesimizi duyuyor musunuz. Hayır!
 — Sesimizi duyuyor musunuz. Evet!
 Yani işte böyle biz
 Tek anlamlı iki söz parçası olan.

./..

Biz bir de çok eski zamanlardan kalmış olurduk. Ve bir de
Sert içkiler içerdik – Bu tuhaf akşamları kim çizdi
Öyküsü tanrılardan ve açık denizlerden derlenen
Bu tuhaf akşamları kim çizdi
Güçlü bir soluk tarafından ve hırsla.
Ve kirli
Ve büyük bir sirk çadırı gibi, uçsuz bucaksız
Bu tuhaf akşamları kim çizdi
Biz içkiler içerken

Biz içkiler içerken cam kapılar yeryüzünü keserdi
Düşük organlarıyla kadınları keserdi
Biz içkiler içerken
Kesilince giderdi
Cam kapılar dönerdi, dünyacığımız kanardı
Cam kapılar dönerdi
Gökboyu giderlerdi bir saydamlığı akıtıp
Doğanın gizlerine ve bütün rahimlere
Gökboyu giderlerdi
Tezgâhlar bira çekerdi
Tezgâhlar bira çekerdi, çürük ot oralarda kokardı
Çürük ot, çürük ot...
Oralarda kokardı

Sonra hep eski zamanlardan kalmış olurduk, o تنها
 Bahçelerde, tasvirlerde, bir garip kum sarılığında
 Olmuş olurduk
 Sonra birden çağımıza girerdik. O çılgın
 Atlarımız, örtülerimiz alkolden
 Anılarımız, içgüdülerimiz
 Ve büyük çıplaklığımız alkolden
 Alkolse biraz olsun alkolden yaratıldığımız
 Tanrımız bilincimiz tanrımız
 Çağımıza girerdik.

Çağımıza girerdik, kaygan ve boyutsuz bir anlam biçiminde
 Kurumuş bir kan kokusu ağzında
 Kemikten bir av borusu tadında
 Ağrılı bir hayvanın benekleri üstünde
 Çağımıza girerdik
 Çağımıza girerdik, çiftleşip bırakırdık çağımızı
 Bırakınca giderdik
 Bırakınca giderdik. Sonra her şey giderdi. Ve artık
 Bir silâh patlasa, bir kurşun
 Doğayı baştanbaşa kanatan
 Bir kurşun olurdu. İçkilere dönerdik.

Çünkü başka ne vardı, alkoller bizi yıkardı
 Sığ denizler gibiydi alkol, geçerdi üstümüzden
 Ve birden bırakırdı bizi
 Biz öyle kalırdık da çakıllaşmış ve beyaz
 Seslerimiz birbirinden artardı.

Çünkü yalnız o vardı, o alkol biçiminde olmak
O sonsuz buruşukluk
O sonsuz buruşukluk: ya alkol olmasaydı
Ya alkol olmasaydı.

Ve alkol olmasaydı biz ölümsüz kalırdık
Dayanılmaz acısında bir ölümsüzlüğün
Biz öylece kalırdık
İngelerin ve bütün çözüm yollarının bir öte dünyasında
Yani bir gerilimde, her şeyin bir kavram olup aktığı kanımızda
Oralarda
Sevişirken kalırdık
Akarsular alkollere girer kalırdı
Balıklar tanrı tanrı devinirdi, kalırdı
İçe ingin gözlerimiz vardı, kalırdı
Bir sessizlik gününün durmadan kutlandığı
Oralarda kalırdı.

Çünkü yalnız o vardı, o alkol biçiminde olmak
O sonsuz buruşukluk
O sonsuz buruşukluk: ya alkol olmasaydı
Ya alkol olmasaydı.

Herkes nerelerden olsa biraz sarkardı
Bir şeyden, bir olaydan, korkunun ilk yerinden
İşkenceler biraz olsun sarkardı
Ve duvar kâğıtları sarkardı ve sinek pislikleri, ampuller
İntihar zabıtları sarkardı
Evraklar, çekmeceler
Telefonlar biraz olsun sarkardı

./..

Ve sesler örtmek için sesleri, sarkardı
Ve eller
Çürükler, sinir uçları
Bir korkunçluk gününün durmadan kutlandığı
Sert duvarlar beyaz beyaz kanardı
Ve polis müdürleri sarkardı kuşkunun ilk yerinden
Belki de bir cümleden: bütün işkencelere rağmen konuşmaz
Diye harfler öyle öyle sarkardı
Ve konuşmalar sarkardı, yoktu ki bir şey konuşacak
Savunmalar ne de olsa sarkardı
Ve cezaevleri sarkardı ve ıslak tabutluklar
Ve kurallar sarkardı, yasalar sonra sarkardı
Bir şeyden, bir olaydan, acının ilk yerinden
Herkes nerelerden olsa biraz sarkardı.

KORO

Ellerin ve bütün eylemlerin biraz olsun sarktığı
Sizi yoksaymaya geldiklerinin anlamıyla
Şimdi bir anlama geldiğigiller çağı.

EPİSODE

Ya alkol olmasaydı. Bir uzun bardaklarımız vardı. Herkes
birbirinden artardı
Bulanık, bungun artardı
Kuru gök, kuru bir yağmur bırakırdı sesimize
Çok uzaklarda çok düşündüğümüz bir şey solar solar solardı.

Tragedyalar V

I

Odalardan odalara bu kadar çok geçmeler
 Kapıların hiç bitmeyen açılıp kapanması
 Kuru kan, ölü asker, ağustosböceği
 Gibi bir ses, bir yankı
 Sonra bu yankıyı birden soğutan
 Kurutup güne koyan bir anlam
 Aynalardan aynalara kırılan sigara ateşleri
 Ve alkol.

Yani bir alkol yörüngesi. Kocaman
 Bir gün iskeleti konsolun üstünde
 Doğanın ve bütün kızgın yaratıkların bağirtisından
 Yanmış bir gün
 Ve sınırsız doğurganlığı ağır, kadife perdelerin
 Bir sarnıç uğultusuyla, kaybolmuş bir anahtarın
 Kemirilmiş kalıntısıyla...

Ve onlar ceninler gibi orada. Öyle bir rahim çıplaklığına
 Uzatılmış bir ışıkla buruşmuşlar gibi
 Çok ağır bir tabutu kaldırıyorlar gibi arada
 Elleri üzerinde. Ve boşluk yalpalayınca
 Ve dünya kımıldayınca biraz. Dünya
 Yanıtsız bir eşya gibi. Sonra?

./..

(Sonra o geçitte, aşağıda
Bir krizantem soyunup yapraklarından
Ağıyor sanki ısıtılmadık bir güçle
Bir gündoğrusu hafifliğiyle, sabahsı, ıslak
Ve tedirgin bir yolcu biçiminde. Atışı duyulmaya
Başlayan bir yürekle gün iskeletinin
O garip efsanesine, geceye
Bitişik bir sabah gibi ağıyor.
Ve çocuksu düşlerin hep birden büyüttükleriyle
Bir çiçek olmaktan sıyrılarak
Doluyor odalara
Stepan, Vartuhi, Armenak
Diran ve Lusin
Yani o altın tüveycin etkisinden koparak
Sonu gelmez bir durumun
Sonu gelmez kapılarını açarak
Devinen, bağırان, çok içen bir de
Yani korkular, iğrenmeler, anlaşmazlıklar olarak
Doluyor odalara
Lusin ile Vartuhi
Diran ile Armenak.
Belki arasına o yorgun
Bedeviler geçiyorsa pasajdan
Stepan, Stepan!
Olsa olsa Stepan.)

II

Kuru kan, ölü asker, ağustosböceği
Baba Armenak durmadan sıkılıyor
Eşyalara bakarken sıkılan bir profili
Oymalarda sıkarak
Yeniden sıkılıyor. Bir hamamböceği sırtını parlatıyor kör ışıktaki
Düşlerdeki böcekler gibi ve düşlerdeki
Birtakım kıvrımlarla
Bir durumun sonu gelmez parçalarına bakarak
Aynı zamanda saydam bir duygu lekesi de
Ağır ağır yayılıyor gün iskeletinin üstünde
Bir insan eti lezzetinde günü dolduruyor
Besliyor günü
Gün
Sıcak ve kirli
Yani o alkol yörüngesi onu katılaştırıyor
Konsolun üstünde.

Sonra bu saydam leke Diran ile Lusin'in
Karışık bir evlilik fotoğrafı üstünde
Giderek eroinleşiyor
Baba Armenak durmadan sıkılıyor

./..

Kara giysili insanların çevrelendiği
 Bir kilise kapısında
 Bir cinayet söylentisi gibi çevrelendiği
 O taşkın yüzlerin
 Ve büyük bir taşın yöresinde ufacak taşlar gibi
 Sanki bir Kremlek anıtı gibi... işte orada
 Baba Armenak sıkılıyor
 Sonra artık herkes içiyor.

(Ve alkol tanrının dengesini yitirdiği
 Gibi bir gürültüyle çıtırdıyor
 Ve tanrının uçsuz bucaksız denizlerde güneşlendiği
 Bir günde alkol
 Dünya bir sıkıntının yönetiminde ve uzun
 Herkes biraz içiyor.)

Bu nasıl bir anlamdır ki, her yerde biraz duyuluyor Stepan
 Bir ölü gömme töreninden doğmuş olan Stepan
 (Armenak'ın böyle bir günün gecesinde
 Topraksı bir titremeye Vartuhi'ye sokulduğu
 Çiftleştiği ve...)

Anlaşılması değil de sayılması olan Stepan
 Gözlerinin ıssız, kara bir tabancaya takıldığı
 Ateş etmeye hazır bir tabancaya
 Takıldığı Stepan
 Ve elleri annesi Vartuhi'nin
 Kahverengi sabahlığını andıran
 Bir iki kımıldayışla geçiştiren günü.

Sonra Vartuhi

O her yerde dürbünleri olan kadın

Mineden, seдеften, bağadan

Ve koynundan durmadan

Dürbünler çıkaran Vartuhi

Bir de çok uzaklara bakmak için din kitaplarından

Dürbünler yapan

Ve her şeyi birden yaşamakta olan yüzüyle

(Çünkü belki İsa'nın

Acıdan ve uzun boylu bir korkudan

Çıkarılmış bir homoseksüelliği götürüp

Bir gökyüzü boşluğunda biçimlendirdiği zaman

Ve sonra yeniden doğduğu zaman. İşte Vartuhi

Görmek için bunları birtakım din kitaplarından...)

Stepan'la kesin anlaşmaları olan

Çıldırma, vuruşmak için geceleri

Ve dinsel Çin müziği Vartuhi

Yarı kalmış bir çiftleşmedeki

Yarı kalmış yaratıkları doğuran

Bir cehennem gibi dayanılmaz yapan kendini

Vartuhi

Stepan.

Ki herkes biraz alırdı

Koparıp geçerdi Stepan'dan

Öyle bir acı çekme kıvamında soluyan

Gün iskeletinin ucunda

Stepan.

Ve Diran, Armenak'ın sinirli oğlu
Sevimsiz bir büyücünün ellerinde dolaşan
Çirişli, mavi bir kordela gibi
Ütülü pantolonu, her türlü mavi gözleriyle
Kül sarısı sakalları olan
Ve görünmez yarasaların konakladığı
O pirinç karyolaların altından
Bir seziş gibi çıktığı
Ve bir maden tadından
Başka bir şey olmıyan Diran
Gömlekleri ayçiçeği, ıhlamur kokan
Lusin'in ilk kocası
Ve küçük istirdiyeler gibi çabuk çabuk kapanan
Bembeyaz elleriyle
Akşamları garsonluk yapan barlarda
Çürük ilkyaz ağacı Diran
Ve kadınların o çürük sesleriyle çağırdıkları
Kareli yeleğiyle koştukça çocuklaşan
İpekli sesler çıkaran. Unutulmuş bir erkekliğin
Acısından oluşan bir Anka gibi
Ve yakan kendini durmadan
Zavallı Diran
Düşlerinde eriyen balmumundan bir olayın
Eridikçe çizdiği o yapışkan yollardan
Geçince evde olan
Bir dua gibi okunan Lusin'in gözlerinde
Bir dua gibi
Ve ayakta Stepan
O sessizlik yörüngesinin ucunda
Ve Diran bağırır, bağırır, bağırır
Bir yok olma tutkusuyla bağırır
Ki bundan bir daha doğan isterik Diran.

III

Sonra herkes içerdı, devinirdi durmadan
Yanı bir çılgınlık yörüngesi, ağırlı, tutsak
Gün iskeletinin yanında
Ve sallantılı
Dururdu.

Konuşmalar olurdu. Herkes biraz olsun konuşurdu. Ve bundan
Hiç kimselerin uğramadığı oteller
Ve bazıl okantalar gibi karanlıklı
Lekeler bulunurdu konuşmalarında
Herkes bir yerlere dayanmış, öyle dururdu
Yüzyıllar kirlı dururdu. Ve alkol
Dökülürdü binlerce kuşun çığlığı gibi
Sıkıntı kımıldardı: saat kaç?
Yörünge bozulurdu
Lekeler yer değıştirirdi: temmuzun ilk günleri
Gibi birtakım lekeler
Bir gider bir gelirdi
Yanı hiç bitmezdi ki temmuzun ilk günleri
Kavgalar kavgaları eskitirdi. Ve bir de
Armenak'ın, Diran'ın kendi oğlu olmadığı düşüncesine
Bir sonsuz tortu bırakan
Lekeler...

./..

(Ey alkolden ölenler, büyük ölümler
Ölümle yalnızlık arası
O bilinmez ülkeyi şehvetle tüketenler!)

Ve Armenak'ın gene çok içtiği bir geceden sonra
Bir pazar sabahı
Genelev yakınlarında o falcı kadına rastlayıp
Şapkasını ayaklarıyla ezdiği
Ve neden ezdiği pek bilinmeyen
Sonuna kadar sıktığı kıravatını
Ve neden sıktığı pek bilinmeyen
Baba Armenak
Sonra yanık kelebek renkli saçlarını
Etine çok yakıştıran bir orospuyla
Ölümün ekşi sarı kokusuna daldığı
Baba Armenak'ın
Ve ölüm bulununca kendine maskot yaptığı
Otopaz heykelciği koynundan çıkarıp
Yüzüne tutaraktan ağlayıp bağırması
Ölümün kansız rengine sığın Armenak'ın
Gene bir insanın kansız, soğuk parlaklığından
Yani bir ölüden, ölünün devinimsiz taşkınlığından
Bir mağribi gibi kayıp da
O topaz taşta Diran'ın
Sarı bir kan gibi donuşup kalınlaşması.

Ölünün Armenak'la
Armenak'la Diran'ın
Diran'ın ölüyle sanki
Bir kini, bir kuşkuyu şehvetle sanırması.

(Ve neden koz gece olmalı. Ve ölü
 Bir denizin dengesiz ağırlığı
 Gibi sallantılı ve yoğun
 Bir yandan vurulunca bir yandan kalınlaşması
 Ölünün
 Gök bir kilise kavramı gibi alımlı, üstte
 Bir ışık demetiyle bir sürü yarattığı
 Sürüp de acıların üstüne
 Geri çekmesi onları
 Sonra bir makasın kana batmış parıltısı. Koz ölü
 Olmalı. Ve bütün kozlar ölü olmalı. Sonra?
 Kısa bir şey, bir yokluk
 Bir sürü ak köpeğin karlarda dolaşması.)

Bir yankı
 Yani bir olayın bir başka olayda
 Yeniden kazanılması
 Vartuhi, kısa saçlı Vartuhi
 Bir gece gözetlerken Lusin ile Diran'ı
 Ağzını dürbünleri gibi büyütüp küçülttüğü bir gece
 Neden sanki Stepan'ın onun sırtını okşayıp
 İncil'in can alıcı bir yaprağını eline
 Küfürden bir dua gibi bırakması

(Sanki bir kurgu mu bu, yepyeni bir olaya
 Bir ermiş mi yani Stepan ya da bir satranç ustası
 Yoksa bir insan mı yalnızca, kaçınılmaz bir önseziyi
 Yaşlı bir âşık gibi ustaca kullanması.)

Ve sonra Vartuhi'nin, kısa saçlı Vartuhi'nin
 Armenak'ın odasındaki yaldızlı aynayı kırıp da
 Kaçak Beyoğlu taşlarını sokağa fırlatması
 Ve işte gürültüde dinlenen Baba Armenak'ın
 Bir Budist rahibi gibi, çok dünyasız bir sesin
 Önünde hızlanarak kendine katlanması.

Ve Lusin
 Bembeyaz ağlaması Lusin'in, dokunulmamış Lusin'in
 Dokunan parmak uçlarına hep aynı
 Parmak uçlarıyla. Ve gözlerine
 Hep kendi gözleriyle bakan Lusin'in
 Saçlarını saçlarıyla yoklayan
 Orgların, ilâhilerin
 Coşkusuyla tükenen ve yangınlaşan
 Ve durmadan kendini
 Bir tebeşirle çizer gibi karanlığına
 Stepan-Lusin-Stepan!
 O ceviz çekmecelerin kokusunca
 Mumların ve bütün tırnak uçlarının
 Açlığınca avutan kendini
 (Bir ermiş mi yani Stepan ya da bir satranç ustası
 Uсталğınca kaydıran
 Bir dua artığı gibi kendine
 Lusin'i...)

Ve Lusin binlerce flaşla parlatılmış gibi
 Günlerce korunduktan sonra
 Bir gece yarısı:

LUSİN

Günlerce korudum ben kendimi
Konuşmak istiyorum artık Stepan
Seninle konuşursam her şey aydınlanacak sanki.

STEPAN

Beni güçlendiriyorsun Lusın. Ne var ki
İstemiyorum güçlenmeyi ben. Daha doğrusu
Bulunmuş bir eşyayım da sanki, örneğin
Bir para cüzdanı, bir anahtar zinciri
Ya da eski bir saat... her neyse
Kullanıyorum kendimi bulduğum gibi.

LUSİN

Bilmiyorum Stepan. Bildiğim bir şey varsa
Öyle bir satranç taşının oyuncusuyla
Çok zorlu bir durumda konuşması gibi
Konuşmaya geldim seninle.

STEPAN

Mutluydun. Dokunulmaz bir içgüdüyle
Yaşıyordun ölümsüzlüğünü. Ve tanrı
Yetiyordu sanırım bütün isteklerine.

LUSİN

Yitirdim inançlarımı Stepan. Ve nasıl alabildiğine
Sorumsuz dolaşırsa kan vücutta
Bir yandan bir parçası olarak insanın
Bir yandan büsbütün yabancı insana
Giderek tanrıyı buldum ben de. Tanrıysa
Yitirdi kesinliğini bir insan kılığında.

STEPAN

Ve sonra dayanılmaz bir yalnızlığın altında
İnsanları gördün birden ve bütün kasvetleri
Diyebilirim ki, kapatılmış bir özgürlük isteği seni
Çekiverdi sanki odama.

LUSİN

Bir özgürlük de değil bu, daha çok
Bir özgürlük duygusu belki
Bence bu duygunun bir karşılığı olmalı
Tanrıya inandıkça tanrının olması gibi.

STEPAN

Bilmem ki, nasıl anlaşırsız bu durumda
Çünkü ben mi yöneteceğim seni, yoksa
Sen mi alacaksın buyruğuna beni
Hiç değilse dengeyi kim sağlayacak
Ayrıca böylesi bir denge gerekli mi, değil mi.

LUSİN

Kopunca inancımdan, bir insan inancından kopunca
Bir de yalnızsa böyle... ve bu durumda Stepan
Her şeyartık insandır
Denemek istiyorum bunu, anlıyor musun?

STEPAN

Benim anladığım daha fazla bunlardan
Bir konyak içer misin?

LUSİN

Öyleyse şunu söylemek istiyorum kısaca
Denemek istiyorum ben kadınlığımı da
Kadınlığımı ve her şeyi
Hiçbir şey ummadan. Akşamüstü kiliselerin
Boşluğunda kaybolan
Sinirli dualarla tanrıda olmak gibi
Ya da bir esrime gibi, dayanılmaz bir mutluluk gibi...

STEPAN

Peki, ya Diran?

LUSİN

Diran'la bir ilgisi var mı sana gelmemin?

STEPAN

Gerçi aldırđım yok benim de Diran'a
Ve benim hiçbir şeye aldırđım yok, kurallara da
Ama var ya, bir kadeh tutma biçimi gibi
Ya da bir telefonu açınca
Ne diyorsam karşımdakine rneğin
Kurtarmak işin bir durumu
İşte ilk cümlede, her zaman
Buna benzer bir şeyler söylemeliyim
Ya Diran?

LUSİN

Unutulmuş gibiyim ben. Ve insan
Bir bakıma unutulmuş gibidir
Bilmem ki, nasıl anlatmalı, yalnız bile değilim
Belki de yalnızlıktan
Daha fazla bir şey bu
Unuttum ben kendimi de Stepan.

STEPAN

Kopunca kendimizden. Ve her şeyden biraz kopunca
Bir g olduğunu sanırsız yalnızlığın
Hatta bir bakıma vnrz de onunla

LUSİN

Güçlüyüm belki de bunun için
Unutmak, unutulmak, kim bilir
Her bakımdan daha iyidir. Ve insan
Bir gün yeniden tanıyabilir kendini. Bir umut!
Ve umut değil mi bizi koruyan. Bu böyle olunca da
Yeniden bir doğuşa hazırlanıyoruz demektir
İnsan neyi daha çok özliyebilir. Ve neyi
Daha çok istiyebilir bundan, bilmem ki.

STEPAN

Hep aynı çıkmazlara düşmek de var sonunda

LUSİN

Ama ben yüceltmek istiyorum kendimi
Etimi, her şeyimi, yeniden
Yüceltmek istiyorum. Şimdi sorarım sana
Bir aşkınlık değilse bu, kısa bir mutluluk olsun değilse
Ya nedir?

STEPAN

İstemek daha başka. Önce mutluluk
Bir yer arar kendine boyatmak için
Sonra bir hastalık gibi yayılır ondan ona
Bana kalırsa Lusın, sen ki böyle tek başına
Başarabilir misin bu işi?

LUSİN

.....

STEPAN

Elini verir misin, elini?
Benim anladığımca sen
Bir başına yüceltmek istiyorsun kendini
Bu böyle olunca da, o zaman
Şaşıрма bir gün mutluluk yerine
Daha hiç denenmemiş bir acıyla karşılaşırsan.

LUSİN

Bir acıyla... daha hiç denenmemiş!..

STEPAN

Bak işte, en soylu isteklerle odama geliyorsun
Ve düşün, insanlığının en alımlı katında
Her şey bu kadar doğal, her şey bu kadar güzelken
Sorum, neden böyle yabancı kalıyorum sana?

LUSİN

Bilemem ki Stepan...

STEPAN

Bak Lusın, çünkü ben sevmiyorum kadınları
Bu tuhaf alışkanlığı, bu gereksiz yakınlığı
Sense bencillik diyeceksin buna. Ya da
Bir zevk düşkünlüğü diyeceksin. Oysa hiçbirini değil...

LUSİN

Peki, ya nedir?

STEPAN

Olsa olsa bunca çıkmazı
Sürdürmek benimkisi bir zevk biçiminde boyuna
Ve yaratmak yeniden bütün iğrendiklerimi.

LUSİN

Kaçınılmaz bir yalnızlık seninkisi. Ayrıca
Katı, ilgisiz, iğreti...

STEPAN

Ve diyebilirsin ki Lusin, soyu kalmamış hayvanlar gibi
Öyle bir buz çağını yaşıyorum da
İçkiyle aşıyorum, içkiyle çözüyorum bu cehennemi.

LUSİN

Hiçbir şey yapmadan, hiçbir şey istemeden gerçekte.

STEPAN

Belki de bir bilinci yoğunlaştırıyorum böylece
Doğarak acılarıma her an yeniden
Ve kendini kanatan bir bıçak gibi işte.

LUSİN

Anlıyorum Stepan, ne var ki, ben de
Çıkmalı diyorum bu boğuntudan
Bu yanlış orospuluktan, bilmiyorum
Bana yardım edebilir misin? Daha doğrusu
Bir yol gösteren değil, bir uğrak
Olabilir misin bana?

STEPAN

Sadece bir anlaşma! Ne çıkar anlaşsak da biz
Ve bütün anlaşmaların dünyada
Sanırım bir anlamı var: yok gibiyiz hepimiz.

LUSİN

Öyleyse yalnız da değilsin sen. Ayrıca
Tutsaksın yalnızlığına Stepan.

STEPAN

Bunu yadsımıyorum ki Lusin. Yadsımıyorum da
Demek istiyorum ki, sen de yalnızsın benim gibi
Biz ikimiz de yalnızsak... ve işte bu durumda
İki kişilik bir yalnızlık olmaz mı bizimkisi?
Yok sanki bir şey yapacak...

LUSİN

Belki de var... ama nasıl?

STEPAN

Zorlasak mı acaba bizim olmayan
Görünmez bir mutluluğun yollarını
Her türlü acılarla yılmadan
Savaşırsak mı geleceği kurtarmak için
Ama gelecek ne Lusin, bilmem ki
Bilsem bile ne çıkar, o zaman da ben neyim?

LUSİN

Düşündüm ben Stepan. Düşündüm daha önce de
Diyorum bir geneleve gitmeli
Hiç değilse bir karşıkoyma biçimi. Ve belki
O yalanlardan, o yalan ilişkilerden
Daha önemli bu, kim bilir.

STEPAN

Bence bu kurtuluş yolu değil. Gerçi her şeyin hakkını vermeli
Üstelik kaygılanmadan
Ama bir tükenme duygusu, ölümsü bir yılgınlık da
Olabilir seninkisi. Öyleyse karar vermeli
Bir çözüm yolu mu bu, değil mi?

LUSİN

Hep böyle baş eğmek mi? İstemiyorum bunu Stepan
Düşmeli bir çirkinliğin içine. Ve yavaş yavaş
Aşmalı çirkinliği.

STEPAN

Bak Lusin, Şu da var ki, genelevse gideceğin yer senin
Zaten bir genelevde yaşıyor gibisin
Her türlü çirkinliğin içinde
Her türlü düşmanlığın, her türlü bencilliğin
İçinde anlaşıyorsun vuruşaraktan
Ve kınılardan durmadan
Öyleyse bir kurtuluş mu bu? Bana kalırsa
Ölümünü içinde taşıyan bir isyan.

LUSIN

İsyandı tanrıya başkaldırmak da. Öyleyse
Ben şimdi neye inanacağım
Yalnızsam, beni yalnız bırakan
Ve yalnız değilsem, kararsız bir yargıç olan
Başkalarına mı?
Yoksa kendime mi Stepan, ne dersin?

STEPAN

Korkunçtur, bana kalırsa adımıza
Hazırlanmış bir oyun var bizim
Hepimizi yalnız bıraktıkları bir oyun
Ve bilirler, insanlar yalnız kaldıkça
Konuştukları dil de değişir
Sonunda hiç anlaşılamazlar. Öyle ki
Bir zaman parçası içinde, bir durumun
Değişmez akışında, tekdüze

Kalırlar bir sıkıntı avcısı gibi
Ve bir gün anlarlar ki, bir güç değildir artık yalnızlık
Ve bunu anlayınca, işte o zaman Lusin
Aşırmek isterler bu zamanla durumu
Koşarlar, koşarlar, tam sınıra gelince
Sanki o tel örgülere yapışmış gibi
Bir duman oluverirler ya da kaskatı
Bir kömür parçası, bir ceset...
Nedir bu durumda insanın anlamı?

LUSIN

Aşmalı bu durumu Stepan.

STEPAN

Duymuyorum ben acılarımı. Ve yitirdim çoktan
Yitirdim bütün karşıtlıkları. Ne umut
Ne umutsuzluk, ne hiçbir şey
Kurtaramaz varlığımı benim. Ve yoğun bir anlamsızlığın içinde
Sanki renksiz, boyutsuz
Ve göksüz, zamansız bir evrende
Tek çıkar yol yaşamaksa Lusin
Yaşıyorum ben de kaygısız
Değişmez bir anlamsızlığı böylece.

LUSİN

Yani bir çıkmazı sürdürüyorsun kısaca
Bu yitiriş kendini, bu çöküş
Sanki bir üstünlük duygusu veriyor sana

STEPAN

Bense bir yalnızlık tarihini örüyorum ustaca. Ve gelecekteki
Bir önseziyi kuruyorum şimdiden.

LUSİN

Asıl iş bir sonuca varmakta.

STEPAN

Varabilir misin?

LUSİN

Öyleyse çok uzun bir yol bu doğrusu.

STEPAN

Bir konyak daha içer misin?

LUSİN

Ayrılalım Stepan, belki biz anlaşıyoruz ama
İlkemiz ayrı yaşamak
Ve ne varsa işte bu ayrılıkta.

STEPAN

Adım Stepan, Lusin. Yani ben
Bir satranç oyuncusu olamam

LUSİN

Elini ver Stepan, ne de olsa bir anlaşmadır bu
Belki de bir anlaşmadır.

IV

(Bir insan yaşanmamışlığı bulunca
Onu artık hiç kimse anlatamaz
Kalır sonsuz gücünün buyruğunda
Ve bütün kesinliklerin üstünde, yalnız
Dolaşır bir ateşböceği gibi kendi aydınlığında.)

Şimdi her yerden bakıyor gözleri. Ve bütün kaygılardan
arkıyor bir yanık lekesi gibi
Stepan

Alkolden bir İsa gibi pencereye gerilmiş
Elleri gökyüzünün katlarında
Ve alkol korumakta onu. Ve zaman
Çekmekte kıvrımlarını ağdırmak için
Yalnızlığına Stepan'ı

Bitmeyen bir insan yapmak için onu. Ve ortaklaşa
Bir kasvet bağıntısına sığdırmak için
Zaman

Öyleyken direnmek istiyor Stepan: bir ilinti!
Yani insandan bir İsa gibi arıyor
Gittikçe daralan boşluğunda kendini.

(Sarı şey! bu dünyada ağrı var
 Ağrıdır unutulmak, korkular
 Çaresizlik bir ağrı
 Ve göğün sürüleri bu ağrıdan kopmuşlar
 Yeryüzü bundan böyle dağınık
 Ki ölüm bir kurtuluşsa ağrının baskısından
 Yalnızlık
 Bir kurtuluşsa... Sarı şey!
 İnsan kendini korumaktan yorgun
 Ağrının gezegen yarattığı
 Stepan.)

Stepan, bir yağmurluğun yerini bulamamış hışırtısı
 Kullanılmış bir jilet yere düşüyor, o
 Bir konyak içer misin? Alıyor, işte Stepan
 Dilidir Stepan'ın "bir konyak içer misin?"
 Yani bir ölü gömme töreninden doğmuş olan Stepan'ın.

(Armenak'ın, Diran'ın babası sandığı birini
 Kumar oynarken vurduğu o gecenin
 Sabahında. Ve sessiz bir düşüncenin
 Kapatılmış bir acının yavaş yavaş yayıldığı
 Ve kutlar gibi bir rahatlığı ölünün
 Toprağa saldırdığı olağan bir vazgeçişle...
 İşte böyle bir günün gecesinde Armenak'ın
 Topraksı bir titremeye Vartuhi'ye sokulduğu
 Çiftleştiği ve...
 Sonra deliler gibi ağladığı bu gözyaşlımsı döllemeye.)

Armenak

Düğmelerini parlatıyor şimdi. Ve Diran
Bir Armenak'a bakıyor, bir de her şeye
(Her şeyse, bu tek görünüşlü dünyamızdan
Bir yer mi ayırmak oluyor kendimize
Kim bilir...)

Ve işte kapının yanında öyle
Bir yer arıyor kendine Vartuhi
Alkolden dürbünleriyle
Aç, susuz bir böcek gibi kabuğuna çekilip
Büsbütün yitmemek için

(Ayrıca, bu durumda hepsi de
Önce bir acıyla katılaşmak
Sonra o acıdan çözülmek uyumunda belki de.)

VARTUHİ

Ben demiştim, bir gün canımız sıkılacak
Bu kadar sıkıntının içinde.

ARMENAK

İyisi ne, biliyor musun, bir şakayı tekrarlıyalım
Hey, Diran! sen kuş olsana gene.

VARTUHİ

Bırak Diran'ı canım
 Hani şu falcı kadını görünce şapkanı
 Nasıl ezdiğini ve sonra kırıvatını...

DİRAN

Sahi bir şapka aldım ben tavşan tüyünden.

ARMENAK

Haa, bildim, geçenlerde söylüyordun gene
 Üç aşağı beş yukarı
 Hep aynı biçimde söylüyorsun bir şapka aldığını.

VARTUHİ

Şapkanı göstere, şapkanı!

ARMENAK

Diran, görelim şapkanı!

DİRAN

Hey, Diran, şapkanı göstere!

ARMENAK

Olmadı, eğlenemiyoruz. Stepan!
 Katılsana sen de oyuna
 Ya da... dur bakayım.. eğer istersen
 Kısa bir şiir oku bize Stepan

VARTUHİ

Boşuna yoruluyorsun, dinler mi hiç Stepan bizi
Tam on yaşındaydı, hiç unutmam
Biri dövüştü onu, dudağı yarılmıştı
Ve hatırlar mısın günlerce
Dudağında gezdirmişti o kanı.

ARMENAK

Vardıkça üstüne kanattıydı yeniden.

VARTUHİ

İşte yıllarca böyle
Kanadı durdu Stepan kendi renginde.

ARMENAK

Önce bir kan biçiminde, önce bir kan biçiminde.

DİRAN

Peki, ne zaman doğdu Stepan, kim inanır öleceğine?

ARMENAK

Ölür mü hiç Stepan, nasılsa doğdu bir kere
Bir konyak içer misin Stepan?

VARTUHI

Susuyor, küstürdünüz çocuğu
Ver Stepan, bardağını doldurayım
Aaa! sahi unuttum, bugün Stepan'ın doğum günü!

DİRAN

Aman ne güzel, Stepan'ın doğum günü!

ARMENAK

Bence kaldırmalı bu doğum günlerini
İnsan bir yas gibi doğuyor yeniden.

DİRAN

Öyleyse eğlenelim, vakit de geçmiyor zaten
Kiliseye gidelim, kiliseye!

ARMENAK

Yani geldiğin yere, öyle mi?
Ne de olsa tanrı çocuğu, ne dersin buna Vartuhi?

VARTUHİ

Hiiç! daha iyi bilirsin sen, kaçırmazsın çünkü cenaze törenlerini
Yakınsındır din adamlarına bu yüzden
Hele bir töreni oldukça incelikli
Sen düzenlemiştin de hani...

ARMENAK

Ben bilmem neyi daha iyi bildiğimi...

DİRAN

Nazlanma canım, herkes bilir ne kumarbaz olduğunu senin.

VARTUHİ

Ne yapsın, yalnızdı, vakit de geçmiyordu.
Ne o, sen de mi yalnızsın Stepan?

DİRAN

Doğrusu ben anlamam ama
Bir türlü insan vardır, der Stepan
Her yerde yalnız olan
Bir türlü insan vardır.

ARMENAK

Yok canım! hangimiz benziyoruz ki Stepan'a

DİRAN

Niye saklayayım, ben benzemek isterim bazan Stepan'a.

ARMENAK

Bence bir başka anlamı olmalı bu sözün.

DİRAN

Bir türlü insan vardır, der Stepan
Her zaman böyle der de... ama siz isterseniz
Dokunulmamış bir anlam yükleyin bu söze
Deyin ki, Stepan her türlü kesinliğin üstünde
Yaşarken bir yaşanmamışlığı...

ARMENAK

Sen mi konuşuyorsun, Stepan mı?

DİRAN

Bir türlü insan vardır, der Stepan.

VARTUHİ

Neden anlaşıyoruz öyleyse?

DİRAN

Sahi, biz neden anlaşılamıyoruz Stepan?

ARMENAK

Benim iskambillerim nerde, bütün gün aradım durdum?

VARTUHİ

Kiminle oynayacaksın?

ARMENAK

Ha, sahi, unuttum, kiminle oynayacağım?

DİRAN

Kendinle oyna, kendinle!

VARTUHİ

Sıkıldım, çıkıyorum, canınız cehenneme
Lusin'i bulurum belki.

ARMENAK

Öyle ya, Lusin nerde?

DİRAN

Kendinle oyna, kendinle!

ARMENAK

Söyleyin, Lusin nerde?

STEPAN

Bana kalırsa önce biz
Yeni bir ad bulmalıyız Lusin'e.

VARTUHI

Doğrusu anlamadım..

STEPAN

Bir kelime ya da bir simge
Buluyormuş gibi çirkinliğimize.

ARMENAK

Peki, ya Lusin nerde?

STEPAN

Yok Lusin diye bir şey yeryüzünde
Stepan da yok, Vartuhi de.

DİRAN

Diran'la Armenak da yok öyleyse...

ARMENAK

Ben varım. Ama örücü Nikola'yla
Piyano tamircisi İvanof
Yok şimdi ikisi de
Öldüler... Biri içkiden öldü
Biri de...

STEPAN

Lusin mi nerde? gitti ya Lusin

ARMENAK

Nereye?

DİRAN

Zaten her zaman Lusin
İsterse biraz giderdi
Bu kez de uzatmıştır azıcık
Belki de
Seyreder gibi bir vitrini
Kalakalmıştır bir yerde.

VARTUHİ

Peki elbiseleri nerde, şapkası?

ARMENAK

Terlikleri nerde, terlikleri?

DİRAN

Belki de atlayıp gitmiştir bir tirene.

ARMENAK

Terlikleri nerde, terlikleri?

Kırmızı terlikleri, rugan terlikleri?

DİRAN

Duruyor elbiseleri. Fildişi
Tarağı da duruyor ve siyah
El çantası ve hepsi.

ARMENAK

Terlikleri nerde, terlikleri
Uyuyan terlikleri, hiç uyumayan
İç çeken, yalvaran, ağlayan geceleri?

VARTUHİ

Hepiniz aptalsınız, canınız cehenneme
Lusin'i bulurum belki
Bulamam belki de
Bulurum, bulurum
Yok canım! bulamam ben Lusin'i
Bulsam ne, bulmasam ne?

ARMENAK

Hiiç, sadece alışkanlık! Hey Diran, bir şeyler söylesene!

DİRAN

Uyumak istiyorum, hazırlanmalı geceye.

VARTUHİ

Canınız cehenneme! Lusin'i bulurum belki.

STEPAN

Hep gitmek biçiminde, hep gitmek biçiminde.

ARMENAK

Benim iskambillerim nerede?

STEPAN

Yok senin iskambillerin, yırtmıştın hani bir gece
Çekmiştin esrarı da bütün gün
Ben kralları, din adamlarını sevmem diye
Yırtmıştın sonra onları.

ARMENAK

Ha, sahi, unuttum, yırtmıştım ben onları.

VARTUHİ

Sonra da korkmuşsun, bütün gün bağırmıştın
Ben cinayet işledim, ben cinayet işledim, diye.

STEPAN

Unutmak biçiminde, unutmak biçiminde.

DİRAN

Bu sabah vardı gazetelerde
Bir öğrenci babasını zehirlemiş.

VARTUHİ

Biri de intihar etmiş yepyeni bir usulle.

ARMENAK

Sen niye ölmüyorsun? Çirkinsin, üstelik de geveze
Ya Diran niçin ölmüyor?

DİRAN

Ben bayılırlım cenaze törenlerine
Üstelik çiçek de yaptıracağım senin için.

VARTUHİ

Biz ölümsüz aile.

STEPAN

Ha şöyle! koro halinde, koro halinde!

ARMENAK

Yok canım, üzülme sen de. Ona bir konyak
Daha versenize
Bari tadını çıkarsın ölümsüzlüğün.

DİRAN

Yani biz küfürle mi anlaşıyoruz ne?

VARTUHİ

Neden olmasın, elbette...

STEPAN

Bence bir efsaneyiz biz, acılı, mutsuz
Ve hayal gücüyle görünürüz sadece.

VARTUHİ

Kapı mı çalınıyor ne? Aaa! bakın, Lusin geldi.

DİRAN

Lusin mi geldi? Ne zaman?
Desene, çoğalıyoruz gittikçe.

VARTUHİ

Lusin, çok kaldın kilisede.

ARMENAK

Yok canım! Lusin değil ki o, bence
Adres soran biri olmalı. Değilse
Bir şirketin satış memurudur.

DİRAN

Belki de bir orospudur, birinden kaçıyor...

VARTUHİ

Belki de... hiç böyle giyinir miydi Lusin
Hem o kadar düşündüm ki onu ben
Kim olsa biraz benzerdi Lusin'e.

STEPAN

Ve herkes birbirine, ve herkes birbirine!

ARMENAK

Bence bir şirketin satış memurudur.

DİRAN

Ya da bir bankanın senedat servisinde...

VARTUHİ

O kadar çoğaldı ki son günlerde
Şu manikürcü kızlardan biri olmalı.

ARMENAK

Kim bilir, belki de gündelikçidir bir giyimevinde.

DİRAN

Olsa olsa lüks otellerden birinde
Asansörcüdür. Bütün gün bir aşağı bir yukarı
Çene çalışırdur müşterilerle.

STEPAN

Gel Lusin! ta kendisi oLusin'in.

DİRAN

Al bakalım, Stepan'ı içki vurdu gene.

ARMENAK

Hey Stepan! canın mı sıkılıyor ne?

DİRAN

Stepan sevgi gösterisinde...

ARMENAK

Biz sahi neden sevmiyoruz birbirimizi?

VARTUHİ

Alıştık sevmemeye.

DİRAN

Bakın şu ellerine, hiç Lusin olabilir mi o?

LUSİN

Ama ben Lusin'im işte
Şöyle bir uğrayayım dedim geçerken.

ARMENAK

Ne dersin Stepan, çok mu kaçırdık yine?

STEPAN

Yok canım, ne kaçırması, Lusin değil ki o!

DİRAN

Sen değil miydin, o Lusin'dir, diyen az önce?

STEPAN

O zaman biraz Lusin'di, şimdi değil.

ARMENAK

Benim iskambillerim nerde?

STEPAN

Geri dönmüş gibiydi, Lusin'di o zaman elbette.

VARTUHİ

Canınız cehenneme! İşte ben gidiyorum.

DİRAN

Eee! gideceksen git sen de...

STEPAN

Yani bir anlamda elbette Lusin değil.

DİRAN

Kim kime benziyor, kim kimin biçiminde?

ARMENAK

Peki, Stepan nerde?

DİRAN

Hayallah! unuttum gene, Stepan da kim?

VARTUHI

Adımı söyleyene, adımı!

ARMENAK

Adını bilmem ama, seni ben
Birine benzetiyorum, birine.

STEPAN

Olmaz ki, işi çok karıştırdık.

VARTUHI

Yeniden tanışalım öyleyse. İşte ben Vartuhi'yim!

DIRAN

Sen Vartuhi olunca.. Diran'ım ben de.

ARMENAK

Diyelim ben de Armenak'ım
Kim kalıyor şimdi geriye?

LUSİN

Lusin'le Stepan kalıyor.
Bense Lusin olduğuma göre...

STEPAN

Tek aday kalıyor Stepan'ın kimliğine.

ARMENAK

Benim iskambillerim nerde?

VARTUHI

Şimdi de fal mı açacaksın?

DİRAN

Hadi kuş gibi öteyim. Kanarya ya da iskete
Gibi öteyim, eğer isterseniz
Ve Stepan isterse
Lusin de isterse, madem ki Lusin'im, diyor..

VARTUHI

Değişsene üstünü Lusin!

DİRAN

Bir şeyler okusana İncil'den
"Ey kardeşler, size muştularım, ve... "

ARMENAK

Bana bir konyak versene Lusin!

STEPAN

İyi geceler!

LUSİN

Her şey aynı her yerde.

V

Ufacık meyhaneler vardı daracık sokaklarda
Baba Armenak içerdİ.

(İçmek! şimdi hep birden neyi deneyelim
Neyi
Sen, tanrıtanımaz kalabalık, büyük ağlamak
Dengesiz yokluk
Yerini bulamamak.
Seni mi, neyi?

Bir akşamüstü kıyılara çıkmıştık, şöyle bir durmak ne güzeldi
Bir pencere açıldı
Bir bardak ekşi erik rakısı içildi
Sanki bir defaya mahsus olmak üzere dünyaya bakıldı. Sonra
Balkonlar eski rengine boyandı ve güneş gözlükleri
Çıkarıldı
Yeryüzü anlatıldı, dinledik
Karışık olduk bir süre. Gözlerimizi
Sallantılı bir denize bırakır gibi içimize bıraktık
Sandallar bir yükü boşalttılar yani
Bir kenti boşalttılar, eviçlerinin
Karışık, durmaz halini

Sonsuzduk. Bir sonsuz adam denirse bize
Ve çılgın bir gemicinin diliyle söylersek
Küçücük bir seren direğinden kocaman
Dünyamız görünürdü.

Sonra her şey birdenbire çirkin, birdenbire çirkin, birdenbire
 Çirkindi
 Bozuldu bir akşamüstü kıyılara çıkmak çünkü
 Eller bir soğuk el resmine girip dondular.
 Ay çürüdü
 Her şey bir hızada kaldı, bütün eşyaları kaldırdılar
 O kaldı
 Bir o kaldı: gelişen korku.

Yani kutsal kitaplardaki değil ve çağdaş felsefedeki
 Seçkin bir dili abartırkenki görkemli
 Bir korku değil
 Değil de, ne Romalı bir köleninki
 Ne engizisyon mahkemelerindeki, ne de
 Barışsever bir yahudinin
 Avlanırken duyduğu
 Bir korku da değil bu.
 Ve bütün insan avlarında duyulan
 Konuşmaya ya da telâşlanmaya
 Hiç mi hiç vakit bırakmadan
 Tüyler, anılar bir daha yaşasın, bırakmadan
 Kocaman bir “vur!” sesi
 Var ya
 O bile değil.

Gelişen bir korku bu yalnız
 Umudu, umutsuzluğu
 Bir anlama getiren
 Anlamsız bir soy olma korkusu

İçmek! şimdi hep birden neyi deneyelim
 Neyi
 Yalnız kaldık, yalnızlığımız bizim çok büyüdü
 Dünya ayaklarımızdaydı galiba. Ellerimiz
 Acılı bir şekilde gökyüzüne takılı
 Ve nasıl benziyordu her şey ki baktığımız
 Bir cambazhanenin kurumuş bir çıkartma gibi
 Serili her şeyine
 İşte burda diyebiliriz ki bay yargıç
 İçmek artık çok yeni bir metafizikti
 Öyleydi
 Size günlerimizi gösterelim, geceleri*
 Yırtıcı kuşlarımızı ve örümceklerimizi
 Didik didik edildiğini gövdemizin bay yargıç
 Ah öyle değil
 İçmek burda çok yeni bir metafizikti
 Getiren cehennemini birlikte
 Baş eğmez, ama yılğın bizleri
 Cezalandıran
 Yapayalnız kalmaktaki eylemimizi
 Suçluyan bir metafizikti alkol
 Öyleydi.
 Ve yaşam söylemekti bay yargıç**
 Bilip de söyleyemediklerimizi
 Eski bir umut kadar eskidik. Ve eski
 Yaralarımızı gösterelim size, çürüklerimizi

* De Yayınevi nüshasında, "han\arımızı" (Ed.)

** De Yayınevi nüshasında, "cehennem" (Ed.)

Koparılmış tırnaklarımızı bay yargıç
O soğuk karanlıklardan soğuk
Artakalan gözlerimizi
Ah öyle değil
Çünkü eski bir toplumbilimdi yargılanmak
Ve eski
Bir cehennemi uygulamaktı bizlere
Baş eğmez, ama yorgun bizlere.

İçmek! şimdi hep birden neyi deneyelim
Neyi
Yangınsız, cehennemsiz
Bir ölüm mü kalıyor sanki geriye
Oysa ölüm çok eski bir metafiziktir bay yargıç
Ve garip bir şekilde kirlenmenin
Adıdır ölüm
Sonra soğuk ve eski
Ve sonsuz bir dilekçenin
Altındaki pullar gibidir
İmzası görünmezse çürümüş iskeletlerimizin.)

Herkes biraz olsun içerdi. Kapı açılınca zil sesleri
Gibi her türlü acıların hep birden delirdiği
Oralarda içerdi
Stepan evde içerdi. Vartuhi
Çantasında taşıdığı dürbünsü bir şişeden
Değişmesi bitince hep yeniden içerdi
Lusin de içerdi de... nasıl anlatmalı
Bulanık bir dünyanın içinde

DüŖe kalka içerd
Ve gündüzler olurdu sonra geceler
Geceler gündüzlere girerdi
Çiçekler getirirlerdi, hiçbir Ŗeyden yapılmamıŖ çiçekler
Bırakır gibi bir mezarın üstüne
Bırakır giderlerdi
Adı geçerdi birinin, hiç olmayan birinin
Sonra adı olmayan bir ülkeye giderdi
Zamanlar birbirine girerdi. Koz gece

(Ve cinayet gecesi Baba Armenak
Yağan yağmurun altında, asfaltta
Ölü bir tilkiyi hatırlıyor
Herkesin ölü bir Ŗeyi vardır. Ölüler çoğaldıkça
Artık hiçbir Ŗey ölemez
Ve bu yüzden olacak Armenak ölümü tanımıyor
Yollar var arasında ölümle
Aşamaz o yolları. Aşmak için
Hiçbir Ŗey yapamaz Armenak
Stepan da öyle
Bunlar ne zaman ölecekler, bilinmez
Bak Lusin ölebilir şimdilik
Diran da, Vartuhi de
Ve Lusin ölmeyebilir de... Sarı Ŗey
Ölüm.)

Peki bu yuvarlak masalar da ne, bu karanlık örtüler
 Upuzun heryerleriyle hiç alışmadıkları
 Bir dünyaya sarkıtılmış bu insanlar da ne
 Sonra bu gürültü de ne. Bu adam
 Neye uzanıyor böyle, anlamıyorum
 Birini mi kaldırıyor yerden. Ve niçin
 Onu kaldırıncı kendisi
 Düşüyor da yere, öteki
 Onu kaldırıyor sonra, anlamıyorum
 Bir tekdüzelik, bir ilinti
 Bir ayakta durma biçimi belki,
 Belki de...

Her neyse, benim ellerimse bunlar, iskambillerim nerde
 O sahi Lusin'di de ben tanımadım mı
 Stepan! korkunç yalnızlık
 Stepan!
 Oğlanlarla kapanıp bir yerlere günlerce
 Sapsarı dudakları ve yağlanmış teniyle
 Çıkagelmesi bir gün. Ve nasıl
 Nefretin en çağdaş biçimiyle
 Bir şeyler çözülüyor, bir şeyler yıkılıyor, anlıyorum
 Öyleyse
 Sayılar neden böyle yumuşak
 Neden hiç kimseler konuşmuyor
 Ben neden yalnızım?

Benim eski bir gramofonum vardı, nerede
 Plâklarım da vardı
 Ben sessiz filmlere giderdim, nerede
 Bilardo oynardım, kırmızı top
 Çarpa çarpa büyürdü caddelerde
 Kadınlar bana bakardı. O zaman Beyaz Ruslar vardı
 Ve korkunç çalgılar vardı meyhanelerde

Örücü Nikola'nın evi vardı, kendi yaptığı votkaları
 Vardı Nikola'nın. Paskalya'da
 Çörekler alırdı bize Nikola. O zaman ne güzel yağmurlar da
 yağırdı

Saçak altları ne güzeldi. Biri kapıyı açardı
 Eski resimler çıkardı, resim resim kokardı onlar
 Bir sürü terlikler çıkardı sonra, bahçe kapıları çıkardı
 Üstüste odalar, saatler, yüzük kutuları
 Kolonya şişeleri, örtüler, daha bir sürü şeyler
 Hep durmadan çıkardı

İpekli kumaşlar başka türlü alınırdı. Kadınlar
 Kapıları başka türlü açarlardı

Nikola, bir de Nikola'nın arkadaşı İvanof
 Piyano tamircisi İvanof'la birlikte

Rakılar içerdik. Benim karışık işlerim olurdu
 Nikola takılırdı bana. Gerçekte fena adamlardık
 Kadınlar kapıları başka türlü açarlardı gene de
 Yumuşak sesler çıkarırlardı. Yatakları tertemizdi
 Sahi ben Hera'yı da sevmiştim bir ara

Şu manikürcü Alman kadını

Kim bilir nereye gitti. Ben Armenak

İmzasını şöyle şöyle atan Armenak

Ve mektuplar yazardım. O zaman genç kızların ipekli şemsiyeleri
 vardı

Ben Armenak

Kaç yaşında olmalıyım.

İçsem mi biraz daha, içmesem mi

Ne diyordu İvanof, sen ne kadar içsen de

İçmedin bir gün bile.

Nerde şimdi İvanof
Saklanıyordur ölümde
Kim bilir, belki de bir piyano olmuştur İvanof
Nikola dikiş iğnesi olmuştur
Yani insan ister istemez
Bir şey oluyor ölünce
Ben iskambil olacağım. Koz kupa olacak gene
Piyano, iskambil ve iğne
Ben Armenak
Vartuhi'nin kocası
Vartuhi
O da mineli yahut sedef
Bir dürbün olacaktır elbette
Sahi ne yapıyordur şimdi Vartuhi
Stepan
Ya ne yapıyordur Diran
Lusin ne yapıyordur. Lusin kim bilir nerde
Herkes kim bilir nerde
İçsem mi bir kadeh daha, içmesem mi
Ne diyordu İvanof
Ölümüne saklanan İvanof
Sen ne kadar içsen de
İçmedin bir gün bile.

Ben şimdi ne yapacağım.

VI

(Saat kim bilir kaç olmalı. Belki
Her türlü saatlerin hep birden
Tanımsız bir yeri gösterdiği
Bir saat olmalı ki...

Çok karanlık bir cümlede durmuş gibiyiz
Herkesin, ama herkesin yanılıp bir yerlere gittiği
Bir cümlede durmuş gibiyiz
Ki bütün mektupların, telgrafların
Durmadan yanlış verildiği
Sapsarı bir cümlede ve geniş.)

Telefonlar kesildi evrendeyiz
Stepan
Alkolün yası çocuğu
Denizden bir İsa gibi kaybolan
Kendi denizlerinde.

Bir konyak içer misin? Alıyor, işte Stepan
Adıdır Stepan'ın "Bir Konyak İçer misin"
Susuyor
Niye susuyor, yok mu bir alacağı dünyadan?

(Sarı bir şey oluyordu bir akşam
 Issız gökyüzünün içinde
 Sarı bir şey! Bu nasıl bir anlamdır ki, elinde
 Bitmez tükenmez duvar kâğıtları taşıyan
 Bir adam
 Bir zaman dışı işçisi belki
 Ya da bir kasvet tanrısı tarafından
 Gönderilmiş bir haberci
 Telâşsız elleriyle dünyayı yorgunlaştıran.

Ve duvar kâğıtları kaplanınca gökyüzüne
 Tam o zaman
 Sarı bir şey yapıyorduk herbirimiz
 Bir ölüm habercisi gibi kendimize
 Sarı bir iğrentiyle ve sarı
 Çılgınlığımızla buluşan
 Bir intihar sonrası gibi ISSIZ
 Sapsarı yüreklerimize.)

Saklıyız. Biri mi geziniyor dünyada ne
 Yok canım, bize öyle geliyor
 Peki, bu ayak sesleri
 Merdivenleri çıkıyor Diran
 Yani yaşıyor olmak
 Yaşamakla bağdaşamaz bazan.

(Çok telaşlı bir şeyleri durmadan yaşamaktan
 Yılğınız
 Ve “ne yapsak” bizim yüzümüzdür
 Yaşlıyız kullanmaktan
 Kadınların aramızda olmadığı saatler
 Gibi soğuk uçlu ve kaba
 Ve inatçı bir keder tanrısı tarafından
 Çekilmiştir sayısız
 Arkamızda duvar kâğıtları, fotoğraflarımız

Olmayan insanlarız. Üstelik olmamaya
 Tanıgız, kararlıyız.
 Sanki bir hayat komasından çıktık da
 Görünsün istiyoruz yeniden
 Hep aynı biçimde yeniden
 Yeniden, yeniden, yeniden çıldırdığımızı.)

Hayat ölüm istiyor, bozgundayız
 Vartuhi
 Bir karanlıktan bir başka karanlığa
 Bir karanlık gibi geçen Vartuhi
 Ölüme dalmış gibi. Ölüme
 Saplı bir bıçak gibi Armenak
 Kara bir çılgınlığın dünyaya uzarkenki
 O ilkel biçiminde.

(Çılgın! şimdi bir çılgınlığı anlamanın
 Vazgeçilmez kendisi olmalı
 Kötü bir akşamüstüne uzatılmış ayak parmaklarının
 Ağır ve güneşsiz sallantısında
 Uykulardan vurulmuş o acaip kuşlarla
 Kansız ve zararsız kuşlarla
 Hiçbir anlama gelmeyen kuşlarla. Sonra
 Çok uzun bir bıçağın kaçınılmaz ölümsüzlüğü
 Bir kaktüs suyunun rahimsi yoğunluğunda
 Ve mezarların ki kustuğu, gebe kalmış toprağın
 Kustuğu yalnızlığa
 Bitmeyen yalnızlığa, gelişen yalnızlığa
 Çılgın
 Yani bir çılgınlığı anlamanın
 Vazgeçilmez kendisi
 Hangi hoş kokulu zamanların, acıyla unutulmuş
 Çağların katı bilinci
 Ve taşlar arasına sıkışmış parlak taşların
 Bir konyak ağırlığınca neyi ateşlediği
 Gibi
 Güçlü ve yılgın.

Ey boşluğu beline asılmış tabancanla
Sen, bütün imgelerin yolunu değiştirdiğin
Sayısız değiştirdiğin yeryüzü eşyalarını
Az bulunur bir çirkinlikle ve hızla
Ve günler yarattığın korkunç ve kaba
Ve yanmış alkollerin, sınırsız alkollerin
Kimseyi sokmadığın o taşkın havasında
Ve ölüm sonrası bir yaratık gibi kendini
Yaşamaya zorladığın kurşunla
Sen
Çılgın
Yani bir çılgınlığı anlamanın
Çağdaş ve seyircisiz tanrısı
Günüyüz, görkemiyiz bir seni kutlamanın.)

Şiirlerin yavaş yavaş bittiği saatler
Bir çocuk yüzünün, bir sokak isminin, bir kitap sayfasının
Bittiği ve uzantısını geri çektiği saatler.

./..

(Bir şeyiz
Kaçınılmaz ölü saatler içindeki
Kimse artık bir şey için daha fazla bir şey söyleyemez
Yaşadıklarımızı ancak toplarız. Dünyadan
Hiçbir şeysiz ancak çıkarız
Ki biz öldük diye yapılır bütün işlemler arkamızdan
Susarız, katlanırsız
Uçsuz bucaksız rengini alırsız bir daha hiç konuşmamanın
Sorularımız ancak kalır, sıkıntılarımız.)

Arkamızdan biraz olsun gülerler
Gülsünler! bu bizim boş bulunup onlara yakalandığımız
Onların gününbirlik yaşadıklarına
Yeni doğmuş gözleriyle kaygısız
Biz ki işte kendimizi ancak toplarız
Son kadehlerimizi ancak içeriz. Sigara paketlerimizi
Ceplerimize koyarız
Kapılardan ancak çıkarız. Masalarda
Sorularımız ancak kalır, sıkıntılarımız.)

Ve kalır kahverengi saatler, hiç bilinmeyenler
Bir çağı gerdiğimiz, süresiz kanattığımız
Kalır elbette bunlar, daha fazla değil
Ve soğuk dünyamızda yanıtsız kaldığımız
Sonra işte acılarımızı ancak toplarız
Şehirlerimizden ancak çıkarız. Boş sokaklarda
Evlerde, tezgâhlarda ve bütün olağanlıklarda
Sorularımız ancak kalır, sıkıntılarımız.)

VII

Ve onlar ceninler gibi orada. Öyle bir rahim çıplaklığına
 Uzatılmış bir ışıkla buruşmuşlar gibi
 Çok ağır bir tabutu kaldırıyorlar gibi arada
 Elleri üzerinde. Ve boşluk yalpalayınca
 Ve dünya kımıldayınca biraz. Dünya
 Yanıtsız bir eşya gibi. Sonra?

(Sonra o geçite, aşağıya
 Bir krizantem giyinip yapraklarını
 Düşüyor sanki işitilmedik bir güçle
 Ölümsü bir delirgenlikle, katı ve soğuk
 Ve değişmez bir yolcu biçiminde. Atışı bitirilmeye
 Zorlanan bir yürekle, gün iskeletinden
 O sonsuz efsaneye, geceye
 Ve bir çiçek olmada varlaşarak
 Düşüyor kan görmemiş taşlara
 Stepan, Vartuhi, Armenak
 Diran ve Lusin
 Yani o altın tüveycin etkisine koşarak
 Sonu gelmez bir durumun
 Sonu gelmez kapılarını açarak
 İniyor kantanımaz taşlara
 Lusin ile Vartuhi
 Diran ile Armenak.

Belki arasına o yorgun
 Bedeviler geçiyorsa pasajdan
 Stepan, Stepan!
 Olsa olsa Stepan.)

ÇAĞRILMAYAN YAKUP

İstanbul, 1966/ De Yayınevi

ÇAGRILMAYAN YAKUP

I

Kurbağalara bakmaktan geliyorum, dedi Yakup
 Bunu kendine üç kere söyledi
 Onlar ki kalabalıktılar, kurbağalar
 O kadar çoktular ki, doğrusu ben şaşırdım
 Ben, yani Yakup, her türlü çağrılmanın olağan şekli
 Daha hiç çağrılmadım
 Biri olsun "Yakup!" diye seslenmedi hiç
 Yakup!
 Diye seslenmedi ki, dönüp arkama bakayım
 Ve içimden durgun ve çürük bir suyu düşüreyim
 Ceplerimdeki eskimiş kâğıt parçalarını atayım
 Sonra bir güzel yıkanayım da...
 Ben size demedim mi.

Evet, kurbağalara bakmaktan geliyorum
 Sanki böyle niye ben oradan geliyorum
 Telâşlı, aç gözlü kurbağalara
 Bakmaktan
 Bilmiyorum
 Bilmiyorum, bilmiyorum
 Ben, yani Yusuf, Yusuf mu dedim? hayır, Yakup
 Bazan karıştırıyorum.

Bazan karıştırıyorum ya, çok uzun bir gündü
 Sonra bu çok uzun günün sıcak bir günü
 Kediler kırmızı alevler halinde koşuyordu
 Onlar işte hep boyuna koşuyordu
 Birileri çıkıyordu ordan burdan
 Hiç çıkmamak halinde ve ölgün
 Birileri çıkıyordu
 Gecedен kalma bir lamba yanıyordu, açık
 Bir pencerenin sokağa doğru içinde
 Bu uyum korkunçtur Yakup!
 Yakub'un olması korkunçlüğudur bu
 Dünyanın insana doğru içinde
 Yakup, Yakup!
 Burdayım, yani ben... evet, geliyorum
 Lambayı söndürmesinler, geliyorum
 Siz bütün lambaları yakın, evet
 Ben, yani Yusuf, Yusuf mu dedim? hayır, Yakup
 Bazan karıştırıyorum.

Ve kendine bilinmeyenler yaratan Yakub'um ben, iyi ya
 Durduğum bir gündü, diyorum, bütün ilgiler sizin olsun
 Her türlü bir şeyler sizin olsun, ben artık
 Hep böyle istiyorum, ayıp değil ya
 Durduğum bir gündü, diyorum, yüzümü göğe doğurduğum
 Bir gündü ve yaşar gibi kaldığım bir yaşama içinde
 Ve yollarda ölü baykuşlar bulduğum
 Bir ölünün günü boyayan renginde
 Çürük evler bulduğum, içleri sonsuz kayalar
 Kayalardan dondurmalar sorduğum
 Ben, yani Yakup, Yakub'un hiç çağrılmamış şekli

Kim bilir ne diyordum
(Kim bilir ne diyordu bir baykuş yaratıldığına
Bir baykuş tarafından
Ve bütün baykuşlar o bütün baykuşların arasında ne oluyordu
Ben ne oluyordum.)

Bütün iskemleler ağır ve hastalıklı
Bir gidip bir geliyordum kendime aptallaşarak
Bunu Yakup söyledi
Dedi ki, çünkü herkes Yakub'u yaşıyordu, bense
Çöllerden ve kızgın güneşlerden icatlar yapıyordum
Kızgın kâğıtların üstüne
Ve alevler halinde dünya bana dokunuyordu
Ve ayakta soğuk bir bira içmiş kadar bir anlamım oluyordu bazan
Oluyordu ve bir de
Bir otobüse bindiğim, biletçinin bilet bile kesmek istemediği ben
Kendimi koruyordum
Bunu bana Yakup söyledi
Öyle bir Yakup ki bu, onca din kitaplarının sözünü bile etmediği
Kimsenin sözünü bile etmediği bir Yakup
Ben
Bunu hep biliyorum
Bunu hep biliyorum ve işte
Özgürüm, cezasız duruyorum.

II

Kurbağalara bakmaktan geliyorum
 Dedi Yakup, bunu kendine üç kere söyledi
 Telâşlı, açgözlü kurbağalara
 Bakmaktan geliyorum. Ben sanki Yusuf
 Ve Yusuf değil
 Her gün bir tahtaboşta asılı duruyorum
 Ve durmuyorum. Ben işte Yakup
 Yok artık karıştırmıyorum.

Taş merdivenleri ağır ağır çıktım, bunu ben böyle yaptım
 Eski taş merdivenleri. Yanımdan bir sürü adam
 Geçti ve kolayca gittiler
 Müzik âletleri renginde ve pırıl pırıl gittiler
 Yanan güneşin altında
 Onlar ki... onlara benzer şeyleri ben çok gördüm
 Ve onlar bir zamanı tamamladılar, öyle yaptılar
 Ve sordum
 Yakup daha başka nasıl bir Yakup olsun
 Ve onlar daha başka nasıl bir onlar olsunlar ki
 Yakup ve onlar nasılolsunlar. İşte ben taş merdivenleri
 Kurbağalara bağlayan taş merdivenleri
 Durmadan kendimle karıştırıyordum
 Kimse beni tutup çıkarmıyordu
 Vıcık vıcık taşlar duyuyordum ayaklarımın altında
 Anlamsız, yapışkan bir yığın taşlar
 Yoruldum! bunu sanki biri söyledi
 Yakub'un biri
 Ara katta bir pencerenin önüne ancak gelebildim
 Kendime bir isim düşünerek
 Birden ki bir isim düşünerek kendime. Hayır, bu kimse değil
 Ancak gelebildim
 Aşağıda bir lunapark kımıldıyordu. Ah kurbağalara bakmam
 gecikecek

Lunapark kımıldıyordu, hem öyle değil
 Bu uyum korkunçtur Yakup
 Bir yokluğun kımıldamaya doğru içinde
 Ve sen ki böyle tanımlanırsan Yakup
 Yakuup!
 Bir şey ki seni çağırıyor, o şimdi ne olmalı
 Gene bir Yakup olmalı bu, Yakup
 Kurbağalara bakman gecikecek, bunu ben nasıl söylüyorum
 Nasılsa ben bunu bir kere söylüyorum
 Güneşse kırmızı top taşıyan bir adamın tahta bacağını çok
 yakıyordu ki
 Adam içinçen bağırdıkça dünya
 Ters yönden yaratılıyordu, diyebilirim
 Bir öğle üzeriydi adamın içindeki kalp
 Kan kalp
 Kırmızı top
 Yakıcı dönüşümler çıkaran
 Belli ki susmak yaratılmamış şekliydi dünyanın
 Öyle değil mi ki Yakup
 Hemen hemen öyleydi, bunu Yakup söyledi
 İyi ki söyledi. Ara katta bir pencerenin önüne ancak gelebildim
 Şimdi bir kurtarabilsem ayaklarımı
 O benim ayaklarımı... taşlardan
 Bir kurtarabilsem
 Saat on ikiyi gösteriyordu ki, ben nerdeydim
 Bir zamansızlığın Yakub'a doğru içinde
 Saat on yediyi ve yirmi biri
 Gösteriyordu ki, ben nerdeydim
 Her saniyedeki ve işte her saniyedeki
 Ben, yani Yakubun o dağılgan şekli
 Nerdeydim.

Bilmem ki. Bir avukat benim ellerimi tuttu. Gözlüklü bir kadındı bu, iyi mi
Kim bilir bir çağın neresinden burada. Anlaşılması
Yoktu ki. Kendine özgü bir duruşu
Yoktu ki. Pek güçlü bir kolları vardı yalnız
Ne diyordum, ben işte Yakup
Çekiverdi beni taş hamurun içinden
Pek öyle gürültüyle değil
Bir başka yapışkanlığın içine
Çekiverdi beni
Göğüsleri pek hoştu, ipekli bir giysinin altındaydı onlar
Sonra elleri ve kalçaları pek hoştu
Kılların ve bütün oynak yerlerin ölümlere doğru içinde
Bacaklarıyla bir şeyler bir şeyler bir şeyler yapıyordu artık
Onu ben çok iyi görüyordum. Ama çarşaflar, öyle birtakım kıpırdanmalar araya giriyordu
Engelliyordu bizi
Ter içindeydik. Ellerimden çekiyordu. Ter içindeydik
Beni kurtarmak istiyordu, bir isim gibi Ben'i
Ter içindeydik
Terlerimiz üstümüzde duruyordu, yıkanmış yeni kaplar gibiydik
Üstümüzde ölgün ve kararsız su tanecikleri bulunan
Biz Yakup
Biz gözlükten, taş hamurdan ve beyaz çarşaflardan
Ve biraz hiç çağrılmamaktan yapılmış
Kurbağalara geldik.

III

Kurbağalara bakmaktan geliyorum
 Dedi Yakup, bunu kendine üç kere söyledi
 Masalarda oturmuşlardı. Ben oradan geliyorum
 Yazı makineleri, kâğıt sesleri
 Ben oradan geliyorum.

Önce bir kenarda durdum, hiç kimse beni çağırmadı
 Sonra bir yer bulup oturdum. Hadi bir sigara içeyim dedim
 Olmaz, dedi mübaşir kılıklı kurbağanın biri
 Belli ki yeni tıraş olmuştu, bana yakasından bir kopça eksik gibi
 geldi
 Öyleyse peki, dedim, ayağa kalktım, şöyle bir duvara dayandım
 Bu kez de duvarlarda sanki duvarca bir sözdizimi
 Olmaz Yakup!
 Peki Yakup ne yapsın, bu aklımdan bile geçmedi
 Herkesin durduğu bir yere gittim. Ben Yakup
 Ya onlar kimdi
 Aralarına aldılar beni. Artık ben hiçbir şey göremiyordum
 Biri bir şeyler söylüyordu yalnız, yüksekçe bir yere oturmuş
 Onu ben duyuyordum
 Duyuyordum, sesi başımın üstünden dünyaya yayılıyordu
 Ve “Yakup” sesini ancak anlıyordum. Yakub’un ötesinde
 Birtakım sözler ediliyordu, onları ben anlamıyordum
 Anlamıyordum ama, iyi sözler söylemiyorlardı benim için
 Sonra bir şey daha vardı anlamadığım: yani ben neydim ki, ne
 yapmış olmalıyım

Ben, yani Yakup
Dedim ki kendi kendime, insan ne söylerse söylesin
Kötü de olsa, iyi de
İnsan ne söylerse söylesin
Ve ne yaparsa yapsın, öyle değil mi
Bütün bunlar bir bir kalacaktır yaşamanın içinde
Diye düşündüm ya ben
Ben, yani Yakup
Bütün gücümle bunu bağırdım
Ben ki bağırdım işte, bütün kurbağalar bir olup beni dışarı
çıkardılar
Bir odaya aldılar beni, ellerime, gözbebeklerime
Daha başka yerlerime de baktılar
Sonra bilmiyorum ki, kapıyı gösterdiler bana
Ben, Yakup, beni hiç kimse çağırmadı
Sokağa çıktım, bir sürü yerlerden geçtim. Şimdi
Hatırlıyorum da, bir deniz kıyısında azıcık durabildim
Yosunlar, kumlar, şeytan minareleri
Ve kumlarda katılaştırmış kıvrımlar
Bağırdım, bağırdım, bağırdım
Tanrının ayak izleri!
Tanrının ayak izleri!

IV

Kurbağalara bakmaktan geliyorum. Ben Yakup
 Bunu Yakup söyledi
 Yıkanmış çamaşırlar duruyordu odamın penceresinde
 Gök işte bu beyazlıktan azıcık alıp veriyordu, diyebilirim
 Bir kırlangıç onu kirletmese
 Ki onlar o kadar çok siyahıtlar ki, ben
 Onları hiç sevmem
 Ve siyah bir şeyleri ben hiç sevmem
 Ve demek ki benim odamda hiç kimseler yoktur
 Adamın düşünülmesi halinde bile
 Kimseler yoktur
 Biri sanki çarşıya çıkmıştır sürekli bir biçimde
 Ve biraz da çarşılar
 Ve durmadan satılan o kırık dökükler bitmez ki
 Bitmesin
 Çünkü bir gün bir boy aynası satın almak istiyorum ben
 Kirli ve eski
 Bir at arabasının aynaya doğru büyüyen içinde
 Onu ben taşımak istiyorum, caddelerin
 İntiharlara doğru büyüyen içinde
 Ben, yani Yakup
 Kurbağalara bakmaktan geliyorum işte
 Açgözlü, mor kurbağalara
 Akşama doğru bir dilim ekmek yiyeceğim belki
 Bir bardak da süt içeceğim. Sonra
 Bir güzel uyumak istiyorum, bütün gün çok yoruldum
 Ben
 Gözlükten, taş hamurdan ve çarşaplardan
 Ve biraz hiç çağrılmamaktan yapılmış Yakup
 Uyumak istiyorum.

Ve sabah bunları bir bir kendime anlatacağım
 Yakub'un gene bir yokluğa doğru büyüyen içinde.

CADI AĞACI

I

Doğanın unuttuğum ya da hiç raslamadığım parçaları
Bir bir oluyor
Ben kendi yarattığım bir yoldan geçiyorum
Yolun üstünde kurumuş bir cadı ağacı
Kurumuş, kansız, bembeyaz bir cadı ağacı
Kenarından bir düş sallantısının ağıyor
Dinliyorum bu ölümsel sesi de –ne ister benden bu doğa–
Dinler gibi bakıcıların tıpkı
Hıştırtısını meşe yapraklarının
Yüce tanrı Zeus’un tapınağında
Bilmek için ne düşündüğünü bu delişmen tanrının
Dinliyorum ben de yıkıntısını ağacın
Oysa biliyorum, ne olacak bir şey var
Ne görünmezlerde bir tanrı
Ki yarattığım bir yolda duruyorum. Öyle
Hepimiz duruyoruz: ilk durak cadı ağacı.

II

Üç kişi iniyor, üç kişi biniyor, ben artık bir pencerenin önüne
 oturuyorum
 Bir açık pencerenin önüne ben
 Sessizce oturuyorum. Bir kır fidanı büyük oluyor, onu öylece
 görmem gerek
 Saydam bir kervan geçiyor üstünden, ki bunlar unuttuğum
 şeyler olmalı benim
 Kervanın ben tutarındaki parçaları
 Hiçbiri ilgimi çekmiyor
 Sıcaktan ölmüş bazı kuşları aydınlık kurutuyor ve kayaları
 Aydınlık kurutuyor. Sonunda bir ses olacak bunlar rüzgârda
 Ayrıntıları ben uğultusunda bir ses
 Ben bunu biliyorum
 Kayaların hep başka kayalarla ilintileri var. Oysa kuşların
 Diyorum bir kuşlar düşüncesiyle ilintisi var da, onlar
 Hiç sanki uçmuyorlar, durmadan hep kopuyorlar
 Bir gizlilik biçiminden, dünyanın böyle ne olduğu biçiminden
 Kopuyorlar bir bir
 Kopsunlar, ben bunu anlıyorum
 Bunu tam anlıyorken cadı ağacı orda duruyor
 Boş bir kasabada çok yaşlı bir hancının
 Tuzlanmış dere balıklarını kutulara dizerkenki
 Elleri gibi, öyle bir yanılmazlıkla
 Duruyor da
 Her şey ki bir süre kendisi gibi duruyor, ben buna seviniyorum
 Çünkü yeryüzünün müthiş şekillerinden biriym ben
 Üstümde gök olarak içimde bir de hayatın bulunduğu
 Yani gerekli bir olmanın yüküyüm sanki anladığıma göre
 Tam işte böyle bir ağırlıkla pencerenin önündeyim gibi
 Cadı ağacına bakıyorum sessizce
 Uzantıları ben kurulukta bir şey bu cadı ağacı
 Çünkü bazı şeyler çok büyümeye ve

Hayatın içindeki gerçek köklerini bulmaya yönelirler de
 Örneğin bazı kış günleri vardır ki, dünyadan almadıkları bir
 aydınlıkla
 Bir ayazma içi gibi oldukları ya da
 Bir han odası
 Gibi oldukları zaman, alkolün
 Kurtarışlı ve boyutsuz çağrışımını taşırlar
 Ben burda büyümekten ve baş dönmesinden kendimi alamam
 İnsanın en gerçek yerindeki ben
 Sonra pek kimse bilmez sanırım, günlük yaşamının tanımadığımız
 yerleri vardır
 Ben işte tıraş makinamın fişini taktıktan sonra
 Onu bir tahta masanın üstüne koyarım
 Koyarım da, masanın üstündeki o sabah cızırtısı var ya
 Sabahın ve günlük yaşamının altındaki şeyleri eşeler
 Bir süre bakarım
 Çünkü sabahların bir mi, iki mi, sonsuz mu
 Beni bulması vardır ki, benimle olan her şeyi
 Bulması
 İşte bu yüzden denebilir ki, sabahlar yeni açılmış sinek
 kâğıtları gibidir
 İnsanı ve onun bütün devinimlerini
 Kendilerine yapıştırırlar
 Ve sabahlar yapışkandırılar, her neyse...
 Çünkü işte yolcular tartışıyorlar şimdi de. Ben o açık
 pencerenin önünde oturuyorum
 O açık pencerenin önünde ben
 Öylece oturuyorum
 Yaşamaya yeni çıkmış sözlerindeyim onların
 Bir iğde fidanı gibi

Yumuşak, tüylü ve anlamsız geleceğinde
 Sözlerinin
 İlk atılım şapkalı bir adamın ellerinden geliyor
 – Cézanne’ın iskambil oynayan adamları vardır
 Gerçekte onlar bir tabutun gecesinde
 Görünmez bir ölüyü oynuyorlardır belki de
 Ve ölü
 Her neyse... –
 Sen ki her şeyi yeni anlamaya çıkmış gibi bakamazsın
 yüzüme
 Diyor ki aynı yolcu, ben bu sestten hiç gelemem
 Öteki yanıtlıyor elbette
 Kalktığım zaman hiçbir şeyi yerli yerinde bulamadım
 Bunca yıl oturduğumuz evi hiç tanıyamadım da, karım dedi ki
 Bahçemizdeki bütün mürdümleri kargalar yemişler
 Anlatılmazlıkta olan bir şeyi
 Kargalar
 Artık biz şimdi ne yapalım
 Dedi ki yolcunun biri de: o bahçe öyle neyin içinde büyük
 Çiçekler neyin içinde büyük öyle
 Ve mürdümler
 Görüyorsunuz ki, her şey bir şeyin içinde, ne yapalım
 Mürdümleriniz yenince...
 Yolcu bir ötekileşme içinde bunları dedi
 Ve kendini öyle gördü, ben buna hiç şaşmadım
 Üstelik işe geç kalmaz mıyım bir de
 Diye ekledi mürdümleri kargalar tarafından yenen yolcu
 Dur bakalım bizim müdür ne diyecek
 Ben yalnızca şuna takıldım: mürdümle müdürün o gizli
 işbirliğine
 Dur bakalım
 Bir başka servise yollayacaktır beni belki de.

(Baylar! umutsuz, düzensiz ve biletsiz böyle nereye?)

Siz artık bunu unutmuş olmalısınız, dedi bir başka yolcu
 Az sonra masanızın başına bir güzel oturun
 Peynirli bir sandviç getirtin ve şekerli bir kahve
 Kalemlerinizi ince ince yontun mesela, ben size söyleyeyim
 Üç ton pamuğun navlunu gibi bir şeyler
 Dünya gibi bir yerde nasıl bir şey oluyor
 Bunu bir iyi düşünün de, müdür gelince
 Müdür gibi bir şeyler nasıl oluyor, öylece bakarsınız
 İyiye baktınız mı, siz artık bu bakma biçiminde
 Yeni bir şey oldunuz, bunu kendimden biliyorum.

(Baylar! müdürsüz, zamansız ve bahçesiz böyle nereye?
 Ben hiç de insan gibi kalkmıyorum sabahları, haberiniz olsun
 Ve şu benzin kokusu yok mu, fena halde dokunuyor bana
 Hem incekler insin, öyle değil mi
 Benim aklımda posta kartları dizili bir dükkân
 Ve pullar dizili
 Ve gazozlar, çikolatalar
 Bir dükkân duruyor, öyle değil mi
 Ben belki bir gün sevineceğim, haberiniz olsun.)

Üç kişi resmini çekiyor cadı ağacının
 Üç biyoloji uzmanı, biri de çakısıyla
 Bir parça koparıyor cadı ağacından
 Ben ne biçim bir şeyim ki, sancısız bir acı duyuyorum
 Tam o sıra
 Ve acı yayılıyor ben olan kollarıma
 Ayaklarıma da

Benim sanki birtakım nesnelerle çok yakın ilintilerim var
 Ve çözülmedik şeylerin de insanıyım ben
 İnsanın en gerçek yerindeki
 Ve anlatılmazlıktaki bir yerden anlatılmaya
 Akan bir şeyim

(Neden bu kadar çok duruyoruz burada, bir türlü anlamıyorum
 İnecekler insin, öyle değil mi
 Ve binenler yerlerine otursun, işte o kadar
 Hem nedir, bir camın üstündeki cam kırıkları gibi
 O saydam varlığınıza
 Hepiniz durmadan yer değiştiriyorsunuz
 Şu da var ki, ben bunu anlamıyorum, o kadar.)

Üç kişi konuşuyor kendi aralarında, üç biyoloji uzmanı
 Ben kendi yarattığım yolda duruyorum
 Öyle hep duruyorum
 Cadı ağaçları ne ölü değildirler, ne de hiç yaşamazlar
 Biz bunu anladıkça artık gidelim
 Ne kadar gitsek o kadar çok iyidir
 Son sözü köşedeki bir öğrenci söyledi
 Gören var mı, dedi, cadı ağacını
 Cadı ağacını yani
 Yok, değil mi
 Kuru gözler kuru şeyleri hiç göremezler
 Ve düş içinde yaşayanlar düş içindekileri.

III

Bir mezarlığın önüne geldik, bu taş ustası kim
 Taşları bu kadar iyi bilen bu taş ustası kim
 Onları yonta yonta böyle bu taş ustası
 Ben telâssız duruyorum yarattığım yolda ki
 Mezarlık U ve H sesleri karışımınca uzuyor
 Bunu duymazlıktan gelemem
 Bir ses gibi, yeni kolalanmış bir örtü gibi
 Bunu duymazlıktan gelemem.

Taşçıyla bir adam ağır ağır konuşmaktaydılar
 Adamın yüzü hiç kımıldamadan konuşmaktaydılar
 Taşçı adamın yüzüne yazılar kazıyor gibi konuşmaktaydılar
 Ve onlar o kadar çok “idi”ler ki, ben onlara
 Bir masal gibi bakmazlıktan gelemem
 Pamuk beyazı bulutların insana benzer yanyana gelişleri gibi
 Durmaktaydılar sonra
 Her an dağıldı dağılacak gibi
 Zaten taşçının sert parmakları adamın dizine dokundukça
 Adamın dizi sisler gibi dağılıyordu
 Yeni biçimler oluyordu böylece, bunu görmezlikten gelemem
 Gelemem de
 Mezarlar bol ışık altında o kadar beyaz idiler ki
 Bir damla kan yeterdi onları canlandırmaya
 Nasıl ki ben kırmızı karanfilleriyle hatırlarım hep
 Bir evin camlara doğru çok boşalan içini
 –Gene bir gün bir deniz hayvanını karnından ikiye bölmüştüm
 Bembeyaz bir kan yollamıştı parmaklarıma–

Taşçıyla o adam ağır ağır yürümektedirler
Belki de oturuyor olmalıydılar, ama yürümektedirler
Birbirlerini dağıtmıştı ki, ben kendi yarattığım
Şehirlerde oluyordum
Neden dersiniz, ben işte oralarda oluyordum
Işıklar, vitaminler, antibiyotikler
Ve insanlar benim dünyamdaki çizgileriyle
Duruyordular ki
Ve sokakların ıslanmış taşlarında o kadar duruyordular ki
Hiç dağılmadan
Ve dağılmaktan korkar gibi lokantalarda
Ve pastahanelerde, gece kulüplerinde
Omuz omuza içilen meyhanelerde o kadar çok duruyordular ki
Bunu anlamazlıktan gelemem
Ölüme bir ölüyle karşılık veriyorlardı arada
Birini gönderiyorlardı içlerinden, ona tahtadan bir tabut yaptırarak
Ve tabutun üstüne neler koymuyorlardı ki
Haçlardan tutun, ayyıldızlardan, içki şişelerine kadar
Bu törenlerden ne umarlardı, bilmem ama
Bir gün birinin ölüsünü çok gezdirdiler
Ordan oraya boyuna
Ölüyle, ölünün dünyasızlığı arası hiç mi hiç kısalmadı
Kısalmadı da, ölü gecikti, çok gecikti mesela
Yıllarca gezdirildi, ben bunu böyle anladım
Ölü durdu, bir başka hayat buldu yepyeni dünyasında
Bunu ölmezlikten gelemem
Kavgalar ediyorlardı. Bir ölüm sınırında sesleri oluyordu
Tabutu unutuyorlardı arada

Ve konuşmaları oluyordu ölüyle. Benim yarattığım dünyaya
sorarsanız

Her yerleriyle o kadar sarı idiler ki

Sapsarı bir kâğıttı ölüm de. Ve taş ustası

Ölümün imza kalemi gibi

Bir yığın taşlar yontuyordu bu uzun yolculukta

Ben o taşları beğendim mi, doğrusu pek bilmiyorum

Bilmiyorum da

Kilise önlerinde, iskelelerde, balık pazarlarında

Gezdirip durduları ölüyü

Din adamlarını kovduları. Sanırım içki filân içtilerdi çukurunun
başında

Çok sıcak yaz günleri insanı delirten caz parçaları

Vardır ya

Öyle bir dalgalanışla göğüslerini açıldır

Yüzlerini tuttuları nereden geldiği bilinmeyen bir dünyaya

Başlarının içi yanıyordu. Gözlerine bakamazdınız

Ölümün dışa vurmuş biçimleri gibiydi onlar

Ve alkol nereye götürüyor olmalıydı ki onları

Ölüyse nereden geliyor

Olmalıydı ki... artık bu sokağın adı ne

Yeni açmış bir çiçeğin şimdiki

Adı ne

Bir güneş parçasının bir salkım söğütün

Dönüp duran yaprakları üstünde

Adı ne, o Noel süsleri gibi göz alan.

(Baylar! incekler insin, öyle değil mi
Herkes çiçeklerini isterse bıraksın
Bir iki şey var zaten yapacak, yolumuz uzun
Hem size söyleyeyim, benim aklımda kadınlar dizili
Bir sürü evler duruyor
Yataklar, perdeler, kolonya şişeleri
Ve çiçekler, prezervatifler
Rengârenk perşembeler dizili
Bir sürü evler duruyor
Ben istersem oralardayım, haberiniz olsun.)

Ölü bir balığın bir suyu ölü bıraktığı yerde
İşte o gibi bir yerde ben
Doğa'nın ve bütün canlılıkların ölü yerlerine bakıyorum
Kendimden ne kadar öldürdüğüm sorulursa
Buna bir şey diyemem
Diyemem de, ben gözlerimi açsam dünya bir başka türlü genişliyor
Bir şeyler azalıyor bir kâğıdı ikiye bölsem
Öyleyse ben nasıl bir şeyim ki, bilmem ki
Bildiğim, dünyanın adamakıllı yansımış bir parçası olmalıyım
Yani gerekli bir olmanın yüküyüm sanki.

Taş ustasıyla o adam bir yerde gene oldular
Benim kendime yarattığım dünyayı bulursanız
Sisler gibi dolaşıyorlar orda onlar
Durmadan değişerek
Bense mezarlığa bir damla kan bırakıyorum
Ya da kokina dedikleri kıpkırmızı bir çiçek.

IV

Çok eski bir avukat yazıhanesine şöyle bir uğruyoruz
 Ben kendi yarattığım yoldan kendimi getirerek
 Eski bir Avusturya kasasının üstüne yumruğumu vuruyorum
 Ne zaman vuruyorum, dünyanın bütün borsaları titriyor
 Ben biraz iğreniyorum
 Ve biraz iğrendikçe ben bir saat kulesinin önünden geçiyorum
 zamansızlık yürürlükte oluyor.
 Gene de, bir erguvan ağacı aklımda kalmış olabilir bu ara
 Kaldı ki, sözlüğe bile bakıyorum, onu kelimeleştiriyorum
 Cercis silignastrum
 Avukat bana bakıyor gözlüklerinin üstünden
 Sanki ne olsun gibi bana bakıyor
 Bir gümüş paranın transfer tutarı gibi
 İki göz oluyor bakınca, kim bilir hangi bankada bozdurulmuş
 Avukatın gözleri
 Hey tanrım
 Hey tanrım, böyle bu dosyaları kim gönderiyor
 Kim
 Benim yargılamak için düşlerimi
 Ellerimi benim, çok seyrek olarak çıkarttığım düşlerimden
 Kim gönderiyor
 Ve her şey nasıl da durmuş olmalı ki, avukat kımıldanıyor biraz
 Elindeki kâğıt keseceğini dünyaya batırarak
 Ve elindeki bir
 Anahtar zincirini
 Biz işte onunla birlikte savunacağız beni
 Düşlerimi ve düşlerimden arta kalan ellerimi
 Biz ikimiz

Böylece parmaklarımı masanın üstüne koyuyoruz biraz
Şimdiden koyuyoruz ki onları, biz buna alışalım
Öyle bir suç unsuru gibi, gerçekte
Benim olmayan eşyalar gibi
Biz buna alışalım.

Gerçekten alışıyoruz da. Ama kimseler kendini savunamıyor
Bunu bildikçe de ben eski eşyalar satılan bir dükkânda oluyorum.
Dükkânın kapanmaya yakın saatlerinde.
Üstleri iğneli birtakım Japon heykelcikleri görüyorum ki
Gözleri yeşimden yapılmış
Vücutları eski hayvan kemiklerinden
Onlara ben bakıyorum
Onları ben anlıyorum ki, üstleri iğneli insancıklar halinde
Ve nasıl yapılmışlarsa öyle
Anlıyorum ki
Biz buna savunmak diyoruz işte
Oysa bir yaratılış biçimi bu ya da pek eski
Bir kendime yetme biçimi...

./..

(Baylar! siz ki hiç yargılanmadan... ayıp değil mi
Beni bir gün alıp götürdüler
Benim iyi yüzüme uydurulmuş yüzleriyle
Yollar ki iri bir yağmurun altında
Gözle görülebilir bir yağmurun altında öyleydi
Nasıldı dersiniz, ben buna bir şey diyemem
Diyemem, çünkü insan düşünür de bir şey diyemez
Dese de, kılı kırk yararcasına düşünmesini
Bilmeyebilir, öyle değil mi
Bunu ben böyle düşündüm
Ben böyle düşündüm ki, karşımda
Durmadan kırmızı yakaları olan birileri
Durmadan bana sordular
Sanki bir bir saydılar aklımdan ne geçirdiğimi
Doğrusu pek anlamadım, anlamadım da
Dedim ki onlara ben de, boşuna yargılıyorsunuz beni
Öyle ya, çünkü siz olmasanız da, ya da sussanız
Ben var ya, kendimi yargılarım, öyle değil mi?)

V

Üç kişi iniyor, üç kişi biniyor, biz kendi yarattığımız bir yola
sapıyoruz
Dağlarda dağ çiçekleri
Öylece kalıyor
Ve tuhaf bir şekilde bir uçuruma akıyoruz
Ne düşmek, ne sarmak, ne gitmek bir parça ileriye
Öylece kalıyoruz
Öylece kalıyoruz
Öylece kalıyoruz.

PESÜS

I

Ben denizin kumları üzerinde durdum
Bir heykel tadında olan ve bunu geçen
Bir şekilde denizin kumları üzerinde durdum
Durdum ki, şehrin son kalıntısı onu unutmak olsa gerek
Diyordum. Ve bütün ayrıntılarından sıyrılmış bir düzlüğün
Ayrı bir nesne gibi, daha sonra da
Hiç görmediğim bir yaratık gibi üstüme gelmeye başladığı
Bir şey olsa gerek
Ben bunu duyuyordum.

Yalnız duymak mı? korktum ve her yerlerimle yalnız oldum
Oldum ki, düzlük dediğim o korkunç varlık
Bitmez tükenmez bir kaynaktan çoğalarak
Üstüme aktıkça benim
Ben kendimi koruyordum
Sanki bir çaresizlikten ödünç aldığım kendimi
Meselâ ellerimi bir heykeli bozmayacak şekilde boşluğa
uzataraktan
Bir anlam vermek istiyor gibiydim düzlüğe
Ve birtakım görüntüleri üstüste yığarak
Bir anlam
Sonra alanlarda, ana caddelerde unutulmuş

Yırtıcı bir hayvan gibi işte ben
 Yapılması akla gelmedik
 Daha bir sürü şeyleri de hep yapıyordum ki
 Pek denenmemiş bir boğuşma şekli oluyordu bu da
 Sonra ben yoruluyordum.

Yalnız yorulmak mı? giderek geri çekiliyordum biraz
 Pençesi asfaltlarda gezen, tüyleri camları ikileştiren
 Aşılır bir yer sanan o beton duvarları
 Mermerleri ve soğuk potrelleri tırmalayan
 Ben
 Geri çekiliyordum biraz
 Güçlenip saidırmak için düzlüğe yeniden
 Ama hiç bilmiyordum ki, neresinden vurulurdu bu düzlük
 Neresinden bozulur
 Bilmiyordum ki
 Bildiğim bir şey varsa, bana pek bir zararı dokunuyordu
 diyemem düzlüğün
 Diyemem, çünkü yerlerim hiç mi hiç acımıyordu ki
 Ne bir baş dönmesi, ne de bir göz kararması
 Duymuyordum ki
 Olsa olsa benim kendime bir şeyler yapmam için zorluyordu beni
 Düzlük
 Ve gerçekten yaptırıyordu da
 Meselâ giderek yenilmem gerekiyordu ki kendime, yenildim
 Uzanınam gerekiyordu ki yere, uzandım sonunda iyice
 Uzandım içimdeki o beyaz düzlüğün taşırdığı
 Bembeyaz taneciklerin üstüne
 Artık çağanozlar bir su gibi beni yalayarak
 Geçiyorlardı tek sesli yaradılışımdan

Ve memeli balıklar ağır ağır doğuruyorlardı içimde
 Ben ve kumlar bir pesüs gibi ağırdan yanıyorduk
 Biz öyle yanıyorduk ki, dünya ise bu alevden
 Bir bağışlanmamış dünyaydı
 Artakalan dünyaydı eski bir Tevrat plağından*
 Gittikçe bizim olmayan bir
 Dünyaydı
 Ve düzlük bir peygamber ölüsü karşısında
 Bitmeyen bir düzlüktü ki... işte ben
 Gene de tam kendisi oldum diyemem düzlüğün
 Diyemem
 Çünkü bazı olaylar bunu doğruluyor
 Ve bazı düşünceler.

Şöyle ki:

Martılardan bir tanesi yalnız yaşıyormuşçasına boşlukta
 Dünyanın en heyecanlı çizgilerini çizdi
 Ve bulutlar doldurdu bu kıvrımları yavaştan
 Ve benim yarattığım tanrılar ki, geldiler
 Bir inip bir çıktılar, çocuklar gibi
 Çılgılık çılgılığa
 Bu metalsi görünümüler arasından
 Sonra ben belki de gözlerimi yumdum
 Her yerlerimle yalnız oldum ki, düzlük
 Etimi ve benim bütün boyutlarımı yemeye başladı
 Ve hayallerimi
 Yemeye
 Demek oluyor ki bir süre kalsam böyle
 –Ne kadar mı, bunun pek önemi olduğunu sanmıyorum
 Kimseler tanımayacak beni. Deniz hayvanlarının

* De Yayinevi nüshasında, “Bir artakalan dünyaydı eski bir tevrat plağından” biçiminde. (Ed.)

Kurumuş iskeletlerine döneceğim
Korktum
Yani hiçbir şey değilim de ben, sadece bir konuyum
Öyle mi
Doğrudum işte yeniden
Bir insan tadında olan ve
Bunu geçen ben
Denizin kumları üzerinde durdum.

Ben denizin kumları üzerinde durdum
Ben, diyorum, demek oluyor ki bir anlamım var benim de
Değişen bir şey olarak ve değiştiren
Bir anlamım var
Peki öyleyse neden hep başkaları tanımladı beni şimdiye kadar
Neden
Gerçi sessiz ve ünü olmayan bir yaratıktım, biliyorum
Ve onlar güçlüydüler, biliyorum
Ne zaman biraz öfkelenmeye kalksam, bu bile
Onların istediği bir öfke oluyordu ki
Sonra ben susuyordum
Ama bir suçluluk da duyuyordum ki, bu da bir başkaca
düşmanımdı benim
Ben neydim.

II

Hiçbir şeyin hiçbir şeyliği gibi bir şeydim. Bir ara
 Hiç kimselerin tutmadığı oyunlara giderdimdim
 Tiyatrolar ki benim en sevdiğim boşluklarımdır. Maun tabutumda*
 Her yerleri çok süslenmiş ölümler gibiyimdir ki
 Bir kurdelenin ya da gümüşten bir haçın altında sanki**
 Geri çekilmiş yüzümle, geri çekilmişliğe dargın yüzümle
 Bir çelişki gibi ölümsüz
 Yaşamakta olurdum.

İlkyazla birlikte kına çiçeklerinin de açtığı söylenir
 Kimi zaman da bir efsane gibi söylenir, kazılardan çıkarılmış
 kalıntı şehirleri
 Anlatır gibi
 Bana kalırsa açtıkları günden yıllarca sonra açar bu çiçekler
 İlkel bir coşkunluğu bir hayat kılığına
 Yıllarca sonra getirirler ki
 Tıpkı fırtınalardan kurtulmuş bir geminin
 Şimşekler, gökgürültüleri
 Ve yırtıcı deniz hayvanlarından
 Ve korkunç gıcırtilardan artakalan bir uğultuyu
 Bir sabah denizinde sütliman
 Güneşli, durgun bir gökyüzünün altında
 Dinlenen gemicilere unutturduğu zaman
 Derim ki, tam o zaman yaşanır fırtına
 Onca telaş, onca ölüm korkusu o zaman.

* De yayınevi nüshasında "mavun".

** De Yayınevi nüshasında "kordelanın"; ve devamında, "Ölümün bir humour'la durdurulduğu yüzümle" dizesi var. (Ed.)

Yani tiyatrolar ki benim en sevdiğim boşluklarımdır. Maun
tabutumda

Her yerleri çok süslenmiş ölümler gibiyimdir ki
Bir kurdelenin ya da gümüşten bir haçın altında sanki
Ölümün bir acıyla durdurulduğu yüzümle
Geri çekilmiş yüzümle, geri çekilmişliğe dargın yüzümle

Öyle bir çelişki gibi ölümsüz
Yaşamakta olurum.

./..

(Bir akşam çok içmiştim, büyümüşüm★
 Bir orospuyla o kadar çok sıkışmışım ki, kalktım
 Oyunun bittiği saatlerde Ulvi Uraz'ın tiyatrosuna gittim
 Bakınca ilgilenemediğim, gene de aklımda tuttuğum bir şeydi Ulvi
 Uraz
 Mavi gözleri kendinin olmayan, olmadıkça da
 Yüzünü bir kasaba tiyatrosundan daha büyükçe tutan
 Bir Ulvi Uraz'dı ki
 Makyajını temizliyordu, sol elindeki pamuğu, onu
 Sonradan nereye attı, pek bilemem
 Bilemem de, ben yeni aldığım bir şemsiyenin ucuyla oynuyordum
 Sanki bir olağanlığı göstermek için, ya da
 Sonsuzla bölünmekte olan Ulvi Uraz'a
 Bir koltuk ayırmak için kendi tiyatrosundan
 Tam bu sıra bir sülüğen turuncusu sahnede duruyordu bile
 Öyle hep duruyordu
 Yani tiyatro canlıydı gene. Bana gelince, ben
 Ben orda misafir ölü
 Ulvi Uraz'sa maun tabutunda kımıldayan
 Bir başka ölüydü ki; sahneden bir çekiç sesi geliyordu
 Doklarda, traverslerde, gece yarıları garajlarda
 Duyulan bir sesti ki bu, insanın
 Her türlü boşluklardan, kendinden
 Sanki bir öcalma duygusu
 Gibi bir sesti ki, ben kalktım
 Nasıl mı? Siyah elbiselerimle birlikte, şemsiyemin
 Ellerimden kanıma doğru simsiyah

★ Burdan itibaren, parantez içindeki tüm bölüm (sf.408-413) Adam Yayınları nüshasında yoktur. (Ed.)

Açılan bir şey oluşu biçiminde
 Ben kalktım
 Yeni boyanmış bir örtünün üstüne bastığımı hatırlıyorum. Ulvi
 Uraz'ın
 Elleri ve küçük ayak parmaklarıyla
 Tabutun kapağını tuttuğunu
 Hatırlıyorum da
 Kalsın.

Ben artık koşuyordum, koşmak da değildi bu, düpedüz kaçıyordum
 Nereye
 Bilmem ki, açık duran bir lokantanın ben olan bir köşesinde
 durdum
 Durdum ki, içiyorlardı
 Günlerdir içiyorlardı. Selâhattin omuzlarının üstünden
 Kim olursa olsun, birine gülüyordu hep
 Herkes ki bir kişiydi, ona gülüyordu belki
 Bir binanın dördüncü katındaki bir alkoliğin
 Dinadamlarının çağrısına uyup da
 Öyle tam vazgeçeceği zaman intihardan
 Sokaktaki bir başka alkoliğin sürekli
 Ve bitmez tükenmez menekşe renkli çağrısına uyarak
 Bir alkol ılıkılığıyla
 Nasıl atladığını pencereden sonra
 Dinliyordu ki
 Biz bunu dünyaya ve zamana gösteriyorduk
 Yani bu korkunç olayla kendimizi
 Daha bir süsleyerek
 Dünyaya ve zamana
 Ve dışarda birtakım insanlar oluyordu. İşte o zaman ki ben

Bir bira söyledim kendime, bardağımı sımsıkı tuttum
 Tuttum ki, ne Edip'tim artık, ne hiçbir şey
 Çok uzak bir yerlere durmadan akıyordum
 Bilmediğim bir yerlere akıyordum, şöyle ki
 Dünyanın ve zamansızlığın bir dehşet gibi açılan içinde
 Birden ki bir Tantalos'tum, umutsuzluğumu
 İnsanlara yedirmiştim de, insanlar beni
 Ellerimi uzattıkça çekilen nar dalları gibi
 Bir dünyada cezalandırıyorlardı. Ve dudaklarımı uzattıkça da
 Çekiyordu biram bardağın dibine doğru kendini
 Sanki bir sonsuza dek öylece durdum.)

Hiçbir şeyin hiçbir şeyliği gibi bir şeydim. İşte ben
 Hiç kimselerin tutmadığı oyunlara giderdim
 Bir kedi ayaklarına sürtünerekten geçerdin –ki benim yaşamamda
 Her zaman bir kedi bulunur, onu ben
 Bir imza gibi yazılarıma koyarım–
 Ve duvarlar yumuşardı, sarkardı
 Ellerimle ittiğim olurdu onları bu yüzden
 Terlerdim
 Sonra bir gazoz içerdim ki, yani ben
 Kısaca söylemek gerekirse, bazı şeyleri hep geciktirirdim
 Meselâ bir mürekkep balığına, bir bahçe kapısının oymalı demir
 parmaklıklarına
 Saatlerce baktığım olurdu, orkideler satılan bir dükkânın
 Önündeki çiçek artıklarına
 Bir bira çekme makinasına, ne bileyim
 Yazısız bir kâğıda günlerce baktığım olurdu
 Ve yıllarca bir saplantıya
 Giderek bakmanın tam kendisi -olurdum. Yani ben

Bakmanın düzlüğü ve hiçliği ve sonrasızlığındaki şey
 Olurdum ki, başkalarını hiç mi hiç ilgilendirmeyen
 Yapayalnız bir ben kurardım
 Yapayalnız bir ben kurardım ve kedi
 Salona girerdi birden, başlama saatini
 Bir o somutlardı sanki.

(Hiçbir şeyin hiçbir şeyliği gibi bir şeydiler onlar da
 Biraz eşyaları vardı
 Bir gidip bir geliyorlardı o eşyalar arasında
 Biraz da susuyorlardı. Ve ağırca bir konsol
 Tüpleri dökülmüş bir halıyla beraber
 –Küllükleri, bir gece lambasını, duvardaki bir gravürü
 saymazsak–
 nların aile resimleri gibiydiler
 Ve biraz da üç kişiydiler ki, ben onları buluyordum
 Biri bir banka afişinde veznedar
 Ben onu buluyordum
 Biriye bir ilaç prospektüsünde acılı
 Ve hastalıklı bir kadın
 Onu da
 Buluyordum ki
 Olsa olsa bir heykeldi, diyebilirim üçüncüsü de
 Ki gündelikçi bir kadın
 Tozunu alıyordu bazan, siliyordu onu iyice
 Böylece üç kişiydiler. Ben birdenbire buzdolabını gördüm
 Yaşayan bir şey olarak
 Diyebilirim ki, değişken bir yüzölçümü vardı yaşamasının
 Ve beyaz
 Ve mavimsi bir şekilde örtüyordu ki dünyayı

Bir seramik gibi onu dondurarak
 Bir mine gibi
 Şunu da söylemeliyim ki, hiçbir şey kılmıdamıyordu bu yüzden
 Bir tanrı yere düşse parçalanacak
 Ve pencerelerden upuzun inşaat demirleri giriyordu içeriye
 Gökler kalıplı ve kalın
 Duruyordu bir buz dağı gibi şehrin üstünde
 Ve dolap buzlanıyordu durmadan. Öyle ki
 Önce mutfağı dondurdu bir buzdolabı mantığıyla
 Odalara girdi sonra, veznedarı
 Heykeli, hasta kadını, giderek
 Koltuğu, masanın altındaki kediyi –evet kediyi–
 Konsolla çatlak bir aynayı da dondurdu
 Bu böyle olunca, yani evin her köşesi donmakta oldu mu
 Birden bir örümcek düşüyordu yere, çıt diye bir ses
 İncecik gövdesiyle kırılıp bölünüyordu
 Örümcek
 Ve ayna hep gösteriyordu. Ben solgun
 Yüzümle buzlanarakтан içimi gezdiriyordum orada
 Ve konsoldan bir kadını kaydırıyordum, o kadın ki
 İyiliği artık çağımıza uymayan
 Bir kadındı ki
 Cinsiyeti belirsiz bir resim gibi duruyordu
 Ellerim arasında
 Ve tuhaf yüzler duruyordu, ben bunu görüyordum
 Anlamları hiç değişmeyen
 Meselâ gülmek sonsuzca uzanıyordu. Anılar
 Bir buz bitkisi gibi renksiz, yabansı
 Acılar ki en kalıcıydı ve nasıl
 Yeni bir insan haritasını çiziyordu buzların altında

Ve insan nasıl da daha çok benzeyerekten insana
Durmuydu ki, şöyleydi:
Sanırım bir soru vardı öyle sorulacak
Bir soru, evet, hiç olmazsa
Biz tarihin hangi döneminde yaşadık olacak
Bir insan müzesi gibi...

Kedi
Çıkardı birden salondan. Ve bitiş saatini
Bir o somutlardı sanki.)

III

Sanırım hiçbir şeyin öyle pek tamamlanmadığı
Bir çağda yaşıyordum. Ve bütün eksik kalmaların
Sessiz ve üzülmeyen bir tanığıydım ben
Ben, diyorum, demek oluyor ki bir anlamım vardı benim de
Düşünen bir şey olarak ve düşündüren
Ama korkarak söylüyorum, çok ağır bir yük gibi taşıyordum
bunu da
Ve biraz da pek kullanılmayan
Ya da hiç bırakmadıkları kullanılmaya
Çok ağır bir yük gibi
Onu ben taşıyordum, düşündüklerimi
Ve bu durumda ne beni etkileyen
Ne de ben etkilendikçe bir başkasını
Etkileyen ve bizi geçen
Bir ben kurmuş oluyorduk ki, o zaman da diyordum
Yani hiçbir şey değilim de ben, sadece bir konuyum
Öyle mi?

Yeniden, yeniden, yeniden doğruluyordum
Bir insan tadında olan ve
Bunu geçen ben
Bir dram gibi sonsuz
Kumları üzerinde sonsuzluğun.

Dökümcü Niko ve Arkadaşları

I

Siz bana Dökümcü Niko, diyorsunuz, İzzet'in yaylı arabasının
yanında

Çok güzel bir duruşum var

Günün evlerini geçiyorum şimdi kendime iyilikler
söyleyerek

Tane tane sokaklar bırakıyorum arkamda

Birinde bir kedilik olan, birinde bir elektrik direği sallanan

Sokaklar bırakıyorum ben

Ben deyince bir daha ben demek istiyorum, mutlu oluyorum
böylece

Sanırım Argos'a çıktıklarından bu yana Fenikelilerin

Yapayalnız bıraktılardı beni. Doğrusu bir yaz günüydü,
kıyılarımız pek güzeldi

Artık gözlerim bin türlü sudan, bin türlü zamandan öyle bir
koyulaştılar

Ve alnım bembeyazdı ve boyum çok uzundu

Bu çakıllar akardı o zaman, bu şehirler toz bulutuydu

Ben işte çok yaşadıysam, ben böyle hep yaşadıysam

Bu ölümsüz bir yalnızlıktan, bu ölümsüz bir yalnızlıktan

Diyorum. Siz bana Dökümcü Niko, diyorsunuz

İnsanlar tanımıyorum ben, ölçüm o insanların iyiliklerinden

Şehirler tanımıyorum ben, ölçüm o şehirlerin büyülerinden

Söze uymayan bir şeyim, tanrıya uymayan bir şeyim de ondan

Oydum ki derim

İzzet'in atları var ya, koşumları ne güzel

Sanki onlar İö'yla Fenikeli kaptanın sevişmesinden

Bir güzel koşumlardı, gittikçe çoğalırlardı

Sonra bir düşünürdüm ki, benim hangisi bu cümlelerin

Hep aynı cümlelerin: İzzet'in atları var ya, koşumları ne güzel

Sözgelimi sabahları olmayacak balıklar satan Madam Hayguhi'nin

Kendini görmek için yerin ve göğün kar tutmasını bekleyen

Madam Hayguhi'nin

Islak bakışlarının durmadan yer değiştirirkenki

Ve kanından rengine akan bir tramvay gibi sanki

Bir anlatımı olabilir mi dersiniz

İzzet'in atları var ya, koşumları ne güzel

Olabilir mi?★

Ben sarı kanlı bir ağaca benziyorum burada

Sonra ben ve bütün iyilikler kırmızı bir boyayla duvara

Sürülmüş bir çarpı işareti gibi duruyoruz

Ve bu çarpıyı gezdiriyoruz sırtımızda ayrıca.

Sahyon'u tanımak ister misiniz, süryani, ayakkabı tamircisi

Oltacı Eyüb'ü, Madrabaz Hayguhi'yi, İranlı Celâl'i

Arabacı İzzet'le Nuri'yi de

Sonra K. Kilisesinin papazıyla, iskele memuru Yahya gelir ki

Belvü otelinin garsonu Kleanti, hizmetçi Firdevs

Öğretmen Rıza ile Fener Bekçisi Salih gelir ki

Şimdilik tam on iki, bir de ben

Ben, yani Dökümcü Niko

Bir akşamüstü saatinden kaçırılmış bahçeler gibi

Hepimiz

Bir ağaç altında olsun, içi boş bir bostan kuyusunun yanbaşıda
olsun

★ Adam Yayınları nüshasında, şiir burada bitiyor; "Ben sarı kanlı bir ağaca benziyorum burada" dizesinden "Sevginin bu ölümcül biçimlerini ve belki." dizesine kadar atılmış. (Ed.)

Ve solgun yaz büfelerinin ve karpuz sergilerinin
Yanıbaşında olsun
Ve sessiz meyhanelerin ve batık gemilerin
İçimizdeki yerlerinin yanıbaşında
Ve uzun gecelerde ve çocuklar görürlerken kendilerini
Ve sokaklar bir aydınlık gibi düşerken sokaklıklarına
Ve siyah halelerle başımızdaki
Vardık ki, biz bunu anlatacağız
Duvar duvar çizilmiş çarpı işaretleri gibi
Biz bunu anlatacağız
Sevginin bu ölümcül biçimlerini ve belki.

II

Sordular. Sorular benim insanlarımdır. Siz bana Dökümcü

Niko, diyorsunuz

Kendimi açıklıyorum, ölçümse kendimin derinliklerinden

Sanırım bir pazar sabahıydı, iki kız çocuğu sonbaharı tanımlıyordu

Kepenleri indirilmiş bir dükkânın önünde

Ve yollardan yaban hurmalarının sarktığı

–Sonbahar, belki de bir hüznün özgül ağırlığı

Yapılmamış Lautrec resimleri ve

Bir mektuptu belki de

Birinin bilmeden ona bir şeyler sardığı

Sonbahar–

Ansızın K. Kilisesi’nin papazı tertemiz giysileriyle

Yanındaki iki kişiden sıyrılarak

Geldi ve durdu –bunu bir iki kez söylemek gerek–

Ben onu her türlü kuşkulardan tanıyordum. Dedim ki

Günaydın. Sanırım iyi bir gün olacak. Pazar mı

Ve dedim, evinizden yeni çıkmışa benziyorsunuz, ben bunu böyle
anlıyorum

Sustu, beni pek yanıtlamadı
 Ve yüzündeki bir kayanın sımsıcak kırmızısını
 Daha bir çoğaltarak
 İlk yarısını biraz önce anlattığı bir olayın
 Gerisini anlatmaya başladı ara vermeden
 Peki, dedim, o olay sadece sizin olacak
 Aziz Yohanna var ya, tanırırsınız elbette bu azizi
 Tuhaftır, ben de yaridan sonrasını biliyorum bu hikâyenin
 Demek oluyor ki ne siz beni tanımış oluyorsunuz
 Ne de ben sizi
 O benden daha önce davrandı, gidip bir evin duvarındaki
 çeşmeden su içti
 Döndüğünde çok uzaklardan üstümüze doğru
 Bir ayçiçeği anlaşılmaz bir şekilde çözülüyordu
 –Ben sarışın mı dedim evet mi dedim–
 Ve K. Kilisesi'nin papazı dedi
 Yürümem gerekecek, dün gece eve hiç uğramadım
 Bazı taşlarla uğraştım, bir ara bir kuş ölüsü buldum
 Ölümün biraz eski rengine
 –Bir giriş noktası mı dediniz evet mi dediniz–
 Doğrusunu isterseniz görebildiğim her şey
 Bir yuvarlağın tersyüz edilmiş şekli gibi
 Hiçbir şey anlatmıyordu. Siz iyi söylediniz
 O olay sadece benim olacak.

III★

Humour, diyordu İranlı Celâl ve gayrı ciddi olmak
 Bir korunma biçimidir yahut yaşamak
 Saat on dört sularında idi, içkimizi
 İçiyorduk idi ki, bir pul İngiliz Kraliçesini gösteriyordu
 Bir bardak uzaydan bir kesiti
 Pencereleler bir bilinmezliğı sürüyordu içimize
 Ve doğa
 Konuştuğumuz bir şey gibi duruyordu, tam öyle duruyordu
 Sıkıntıya boğulmuş kelimeler halinde
 Bir tabağın içinde kavun getirdi Kleanti
 Bugün bir eşya gibi duruyor nedense. Ya da bir eşya onu
 yansıtır olmalı ki
 Rakımızdan bir parça içti ve
 Gitti gitti gitti gitti gitti
 Ben upuzun bir mesinayı sanki çok karıştırarak
 Durdurdum Kleanti'yi
 Durdurdum dünyanın bizlerine bakarak
 Sanırım bir toplantının en tuhaf şekilleriydik
 Ve bu toplantıydı ki durmadan olmak
 Durmadan olmak
 Durmadan olmak gibi bir şeydi ki, değildi
 Tekdüze bir ölümün gelişinden soy almak
 Ve gerilmek ve kalmak
 O bile değildi de
 Gayrı ciddi olmak, diyordu İranlı Celâl ve humour
 Bir korunma biçimidir yahut yaşamak
 Yaralı bir keler balığı tutarında

Ve mezar yerlerinde dolaşan adamlar gibi neden sanki böyle
olduğumuzu anlamayarak
Yaldızlı bir boy aynasının eski bir gramofonla yanyana durması
gibi
Bir çamaşır makinasıyla
Yanyana durması gibi
Rakımızı içiyoruz ve bütün bunları kutlamıyoruz ki
Tersine, İranlı Celâl ağlamaklı oluyor biraz
Yenilmek susmak yenilmek susmak
Saat dersiniz artık kaç gösteriyor kimbilir
Ölülerimizi saymazsak kaç gösteriyor
Saat dersiniz
Kaç gösteriyor ve sormak
Ona söylüyorum, Kleanti'ye, elimde olmayarak
Biz dünyanın nasıl bir anlamını taşıyoruz Kleanti
Bilmem! tabakla kavuna bakıyor. Nuri'yle sol eli görünüyor az
uzaktan

./..

Sonra sağ eli görünüyor, onu bir gölgeden kurtararak
Bize doğru geliyor, elinde bir yılan balığı, aydınlık
Yaratılmış ve uzun bir aydınlık
Hiçbir şey söylemeden oturuyor. Havaya kaldırıyor yılan
balığını Kleanti
Hiç bilmediği bir ülkeye doğru kaldırıyor
 lkeler ki, diyor, kullanılmamış eşyalarla doldurulmuş
odalar gibidir
 lkeler ki bizim kendimizi orada varsaydığımız yerlerdir
Bir trenle gidilir
Bir yılan balığıyla gidilir. Nuri diyor ki
Bana nasıl geliyorsunuz bilseniz
Ben sizlere gitmek istiyordum, gittim
Ben sizlere inmek istiyordum, indim

Ama siz var ya, bir bakıma siz
Boşluklara asılı bir istasyon gibisiniz

Biz neyiz, biz neyiz
Dedik ve sustuk
Susmasak bizim olacaktı durmadan kirlendiğimiz.

FENER BEKÇİSİ SALİH ANLATIYOR

Anlatırım. 444'e benzer bir bahçenin ortasında
 Böyle çok ağaçlı bir bahçenin ortasında
 Diyerek: köpeklerin siyah günüdür, denizlerin durgun günüdür
 Onunsa yakın olduğu günüdür, onunca büyük olduğu, o güneş
 Ve zıpkın kuşlarının bir taş gibi avlarının üstüne
 Düştüğü günüdür ki, ben Salih
 Elleri çok görünür, yüzleri çok görünür, Salih'lere bölünür
 Ve dünyanın ıssızlığından koparak
 İlkelsi bir ıssızlığa yavaşça
 Doğar ve ölür
 Dünyanın en doğal örtüsüdür, o Salih
 Ölümün saydam ve kıpırtısız sallantısını sürdürür
 Ve ölüm... bilmem ne kadar çok sürdüğünü onun, bilmem de
 Bana kalırsa her şey bu arada büyür ve
 Ne olursa bu arada olur
 Bir kemik biraz etlenir, bir deri biraz kirlenir
 Renkler ki sorumsuzsa kımıltı kesinleşir
 Nedense Salih olur – bir kuştur
 Bir balığın şaşkın ve çaresiz duruşudur. Dünyanın
 O tükenmez ıssızlığından getirip
 İlkelsi ıssızlığına yavaşça
 Kendini koyuyorsa olmuştur–

./..

Denizler göğe dönüktür, gök desem şehirlerin üstüne
 O kadar dönüktür ki, içinde insanlar olan
 Bir sorunun en akıl almaz örtüsüdür
 Ben Salih'e dönüğüm, yani doğmak ve ölmek ve doğmak
 fiilinden bir Salih
 Ve kuşum ve korkum ve bilinmezliğim
 Başkaca bir şey yoktur
 Varsa da anlayamam, bende hiçbir şey barınamaz
 Salih'in kendi bile
 Bende hiç barınamaz
 Neden dersiniz, ben biraz "ertesi gün" gibiyim, eksikim,
 unutkanım, öyleyim
 Bilmem ne kadar "her gün" geçirdim, bilmem de
 Bütün günler birbirine benzer, 10'lara, 100'lere, 1000'lere benzer
 Ve biraz 100 000'lere
 Fazlası fazladır artık, "çıt yok" bile değildir
 "Bir ölü hiç duyamaz," o bile değildir de
 Kim sessizliği bir av gibi öğütürse bu odur
 O, yani Fener Bekçisi Salih'se
 Kendimi pek tanımam, varsa da ben tanımam
 Doğrusu Fener Bekçisi Salih olduğuma göre
 Ben işte Fener Bekçisi Salih'im, derim
 Bu bakımdan kendimim: fenerim, Salih'im, 2+1'lere, 1-2'lere
 benzerim
 Birden bir gök girer gözlerimden hem çıkar
 Bir şimşek kokusu dalar içime hem uzaklaşır
 Bir imdat sesi duyarım kimi zaman da, tamam mı
 Bu kimin sesi olmalı, bir ses mi yoksa bir yansıma mı
 Bilemem.

Bilemem, öyle bir Salih'im ki ben, onda hiçbir şey barınamaz
 Salihin kendi bile
 Diyelim bir ekmek alırım çarşıdan, yesem de unutturum onu,
 yemesemde
 Bir çocuk "Sabah oldu" der, sökmem bir türlü bu sözün
 anlamını
 Bir Japon elması, bir tanrı
 Yıgılır da içime taslağı gibi Salihin
 Bir hiçlik gibi yakarlar da canımı
 Ben Fener Bekçisi Salih olduğuma göre
 –Bir su, açık duran bir kapının pervazı da olabilir bu–
 Duyamam.

Sonra ben kendimi bir şey yapıyor saymak bakımından
 tehlikeliyim
 Neden dersiniz, biraz öyleyim
 Meselâ hiç yoktan canım sıkılır bir gün –ne yapsam–
 Ne mi yapsam, alırım bir kâğıt elime, üstüne bir şeyler
 çizerim
 Çizerim, çizerim, çizerim! bunu kimseler önleyemez
 Ne dersin Salih? Evet! Onu ben bir ağaca gizlice iğnelerim
 Çocuklar, sonra birtakım adamlar bu işaretlere bakar bakar bakarlar
 Ben fenerin tepesinden onları seyredirim
 –Sorarım, söyleyin bana, kaçınabilir miyim–
 Bilmem ne kadar "her saat" geçer böylece
 Onlar, o durgun bakıcılar
 Şaşkınlığın engin ve küçümser gülüşüyle
 Bir başka yaratıklar olmaya başladılar mı öyle
 Yani bir gizliliğin, bir bilinmezliğin
 Ölçüsüz ve tanımlanmamış yaratıkları
 Gibi olmaya başladılar mı

Benim varlığım Salih'in varlığıdır artık
Ya onların geride bıraktıkları
Satın alacakları bir eşya –bir sürü ıvır zıvır–
Park gibi, müze gibi bir yer uğrayacakları
Olamaz mı gereksiz bir gevezelik de –neden olmasın
Diyelim –ne gülünç şey– biriyle yatacakları
Sanki bir imza atacakları bir kâğıdın üstüne
Kötümser, dalgın, kapıcıyı çağırıp...
–Yaşamının o buruk, o sevimsiz notları–
Hani bir gazete okuyacakları belki de ya da bir dergi
Ya da telefonda birini...
Duralım
Ya ansızın bir şeylere benzetirlerse bu işaretleri
Onlar, o durgun bakıcılar
Demeye kalmaz, benzetirler de
Sorarım, söyleyin bana, bir şeyler yapacak olan Salih'se
Ne yapsın.

Ne yapsını var mı, bir bez parçasının üstüne
Olmadı bir duvarın, bir oğlak derisinin üstüne
Yeniden çizecektir her türlü işaretlerini Salih
Doğrusu Fener Bekçisi Salih olduğuna göre
Elinden ne gelirse onu yapacaktır
Yani bir gizliliğin, bir bilinmezliğin
Salih'i olduğuna göre.

Bendeki tek şey bir yunus balığıdır, görseniz
 88'e benzer bir yunus balığıdır, görseniz
 Çok acı bir şekilde yunus olmaktan
 Ve kendinden korkmaktan suya indiği
 Yalnızlığın, insanları barındıran içine
 Dalıverdiği bir yunus
 Ki tekrar çıktığında sayısız öpen bizi
 Salih'i
 Ve yunusla Salih'in sayısız kesiştiği
 Bir yunus
 Ben onu kuşatırım, o bütün açlığıyla tüketir içimdekileri
 Y U N U S !
 Bize söylüyorum, diyorum ki, bir yakarış mı bizimkisi
 Değil mi
 Ya da bir ölüm sessizliği mi, ne
 Hangisi
 Ve ne yapsak bu iri, bu güçlü, bu cehennem yüklü gövdeyi
 Böyle tek olmaktan korkunç güçlenen
 Ve kendi saldırısıyla yok ettiği kendini
 Bir parçalanış, bir yitış
 Olabilir mi –zaman geçti mendirekteki korkunç leke duruyor
 Acılar dinlendi, yeniden başlamalıyız–

Aşağıdan bağırırlar, Salih nerdesin
 Salih o zaman bilmez nerde olduğunu
 Salih'in işleri çoktur, tırnakları dersiniz uzayıp gitmiştir
 Ölü tırnakları gibi
 Bir uzun beklemekten tırnakları uzayıp gitmiştir
 Ve yunus Salih'se, Salih'in bir yunus olduğu düşünülürse
 Her çelişkide yunusun bir şekli durur
 Doğurur, yaratır, gene doğurur
 Sayısız yapar bunu
 Ve Salih boşalınca yunustan
 Onda hiçbir şey barınamaz

Salih'in kendi bile
 Onda hiç barınamaz.

Ve Salih yeniden başlar. Bilmem ne kadar "her saat" geçer
 akşama kadar
 Kâğıtlar ve tahtalar gibi düşereken üstüste
 Ben feneri yakarım, o zaman ben feneri yaktıktan sonra
 Kontrbas öğretmeni Rıza'yı görürüm
 Bir gece intihar etti, o beni görmez
 Ben onu görürüm
 Denizin kumlarla kesiştiği bir yerde
 İntihar etti, o beni görmez
 Yunusun bir şekli duran kumların
 Denizle kesiştiği bir yerde
 İntihar etti
 Ve ölüm gökyüzünün geceyle çiftleştiği
 Ve kimselerin iğrenmediği bir aydınlığa
 Sürükledi Rıza'yı
 Ve yunus ki ölümün fırlattığı bir kinle
 O sabah hiç görünmedi
 Rıza da görünmedi –bende hiçbir şey barınamaz–

Kontrbas kara bir 66'ya benziyormuş, öyle
Ve Rıza 666 gibi bükülmüş, öyle
Bir kan kokusu var mıymış, yok muymuş, öyle
Ve öyle
insan yaşarken ölümler bırakmalı ardında. Ben Salih
X'lere, sonsuz'lara benzeyen bir Salih biçiminde.

Anlatırım. 44'e benzer bir bahçenin ortasındayım
Böyle çok ağaçlı bir bahçenin ortasındayım
Diyerek: köpeklerin siyah günüdür, denizlerin durgun günüdür
Onunsa yakın olduğu günüdür, onunca büyük olduğu, o güneş
Ve zıpkın kuşlarının bir taş gibi avlarının üstüne
Düştüğü günüdür ki, ben Salih
Adımın bir kusuru vardır yalnız, bana kalırsa
Ya Sanus olmalıydı, diyorum, ya Lihyu
Bir anlamı olurdu
Bir anlamı olurdu.

KONTRBAS ÖĞRETMENİ RIZA DİYOR Kİ

Ölümüm yeni bir şey olmadı, vardı

Ben tıraş olduğum zaman saat on üçtü, diyebilirim
Kolacıdan gömleğimi aldığımda saat on sekiz
Saat yirmi birdi sanki tetiği çektiğimde
Neden dersiniz
Saat yirmi birdi, derim, tetiği çektiğimde.

Ve nasıldı, dersiniz, bunu anlatabilirim
Bence, bir yaradılış gibiydi ölüm, bunu anlatabilirim
Ve gittikçe çoğalan ve elimde olmayan
Bir boğuntudan doğmuş gibiydi
Bunu anlatabilirim.

Kolacıdan gömleğimi aldığımda saat on sekiz
Bir bira ancak içebildim
Bilardo oynayanları seyrettim –bilardo bilir misiniz–

Yani bir kilisenin avlusunda biraz gezindim
Bir konsolosluk binasının önüne ancak gelebildim ki
Üç kavas gördüm, başbaşa vermiş konuşuyordular
Üç kavas
Hatmiler, şimşirler, menekşe gülleriyle çevrilmiş
Bir mezarlığın sözcüleri gibi
— Zakkumları mezarlara yakın dikmeseler ne iyi
— Ölümün rengi oluyor
Ancak duyabildim.

Ve tıraş olduğum zaman saat on üçtü
Diyebilirim
Kapı numaram yirmi bir
Kâğıt oynuyordu üç kavas
Ölümün bekleme salonları olmalı ki
Kâğıt oynuyordu üç kavas
Eşyaları beklemekten ve bilmem
Neden olmalı ki
Ben ancak girebildim.

Saat yirmi birdi ve neydim
Bin dokuz yüz yirmi birdi ve neydim
— Bir göl çocukluğumdan beri duruyor
Ve dibinde güneş açtıkça sırıtan
Üç kavas—
Bir bira ancak içebildim
Neden derseniz
Bir yaradılış gibiydi ölüm, bana hiç danışmadan
Ve müthiş bir boğuntudan doğmuş gibiydi
Ve saat yirmi birdi ve benim
Aklımda bir şey vardı
Üç kavas tarafından paylaşılan
Gibi bir şey vardı aklımda.

ANLATIYOR OLTACI EYÜP ANLATILMAZINI

Sanki bir öyküm varmış, herkes bir öykü bilir de ondan
Benim öyküm yok
Çayımı içtim, ekmeğimi unuttum, dik bir yokuşu usulca indim
Kıyıya vardım, denize dokundum, bir süre boşluğa baktım
baktım baktım
Sabahın ilk saatleri, dedim, kendi kendime
İnce bir aydınlık daha yoğun bir aydınlık tarafından kovalanıyor
Dedim ve çiçekler kendi renkleri tarafından
Kovalanıyor
Ve taşlar bir katılıktan bir başka katılığa o kadar çok geçiyorlar ki
Kumlar, kumların üstündeki ufacık kurtlar
Bir görünmezlikten bir görünürlüğe adım adım
Durmadan geçiyorlar ki, ben bunları görüyorum
Görüyorum da bir yana, kendimi itiyorum, kendimi sıkıştırıyorum
ortalığa
Ve büyük bir şekilde bağıriyorum: senin korkun insanın
korkusudur Eyüp
Eyüb'ün korkusudur
–Evet anlıyorum–

Anlıyorum da bir yana, sorduğum en derin şeydir Eyüp
 Sorduğum en derin şeydir ve korkum nedir
 Dışında bana doğru büyüyen birtakım adamlar gezinir
 Başboş bir atın ayak sesleri gezinir içimde
 Anlamı bir gibidir, anlamı bir gibidir
 Beni kimse bulamaz
 Beni kimse bulamaz, ben kendimi ayrı tutarım, Eyüb'ü
 Çünkü
 Ben onu ayrı tutarım
 Nasıl dersenez, yeşil bir misinam vardır yeşil bir misinam
 vardır yeşil bir misinam vardır
 Dediğim kadar da uzundur
 Ben onun bir düğümünü çözerken o bir deniz dibinden
 doğmuş olamaz
 Ben kendimi çözerken?..

Çıktım. Sabahın ilk saatleri. Gizlene gizlene kıyıya vardım
 Denizi geçtim, kayalar bir iki üç halinde arkamda kaldılar
 Belki de olmadılar, sonra da hiç olmadılar
 Bir yelkovan sürüsü, bir toz bulutu
 Yavaşıya geçtilerse de yanımdan
 Ben sordum: doğanın akıl almaz bir görünüşü olabilir mi bu
 korku
 O benim korkum
 Olabilir mi
 Bilemem, kendimle konuşuyorum şimdi ve yüksek sesle
 Bunu böyle yapmasam o anda kıyamet kopacak gibime
 geliyor
 Yani yok olmam ve çıldırmam gerekecek
 Bana öyle geliyor
 Ve yatay bir düzlük içinde yüksele yüksele
 Denize uzuyorum
 Ben denize uzadıkça da kocaman bir Eyüp oluyor deniz
 Kim bilir, bu da bir saklanma biçimi –belki–
 Ya da ben kendimi ayrı tutmaktan o kadar çoğalıyorum ki
 Saklanıyorum böylece

Sulardan ve beyaz martı göğüslerinin izlerinden
 Başkaca bir şey kalmayınca ortalıkta
 Diyorum: geldim
 Ayrıca bunu gövdemdeki bir yol alıştan da anlayabilirim
 Bir iki daha çekiyorum kürekleri, seslenerek
 Dur şimdi Eyüp! duruyorum, dinlerim ben Eyüb'ü
 Ayağa kalkıyorum
 Önce bir kerteriz tuttur! tutturuyorum, bir düşle bir başka düşün
 kesiştiği bir yerden
 Ve kürekleri bırakıyorum kendime sokularak
 Seni hiç bulamazlar
 Beni hiç bulamazlar, Eyüb'ü
 Bir yunus sürüsü geçiyor, bir karabatak havalanıyor bu ara
 Ve ipler halka halka denize akmaya başlayınca
 Eyüp!
 –Evet anlıyorum–

Bir korku ne de olsa bir korkudur, diyorum
 Bir gizdir kelimesinden doğmayan
 Eşyalar ve şekilsiz insanlar halinde
 İnsanlar ve şekilsiz eşyalar halinde
 Ben bunu biliyorum
 Bilince de diyorum, karım beni arıyordur şimdi de
 Üç çocuğumla birlikte beni arıyordur
 Ve benim korkum Eyüb'ün korkusu olduğuna göre
 Eyüp!
 –Evet anlıyorum–
 Ve birden hatırlıyorum kendime görünerek
 Ne gibi bir yüzleri vardır, biliyor muyum
 Ne gibi bir eşyaların içinde

Ve bütün bunların içinde... biliyor muyum
 Hayır, size yemin ederim ki bilmem
 Daha doğrusu bilemem, çünkü ben evlenmedim
 Eyüp hiç evlenmedi
 Yani
 Böyleyken korkuyorum, çarşıdan geçmiyorum
 Eyüp! Eyüp! Eyüp!
 Dönüp arkama bakmıyorum, oltalarımı eskitmiyorum
 Ve sorarsam ben soruyorum: Eyüp ne haber
 Ne olsun, yok işte bulunamıyorum.

Onlar beni bulmaya dursunlar, ben bazı kâğıtlar buluyorum
 Eve dönüyorum ya, bir de bakıyorum taşlığın üstünde
 Birtakım renkli kâğıtlar
 Bazan da bir zarfın içinde, üstünde pullar ve mühürler olan
 Kocaman bir Eyüp yazan en üst köşede
 Korkuyla bakıyorum
 Bakmamla yırtmam bir oluyor. Sonra bir güzel çukur kazıyorum
 Dolduruyorum derken çukurun içine onları
 Diye bulmasınlar Eyüp'ü
 Ne olur bulmasınlar
 Ama hiç bulmasınlar, olur mu
 Sağ elimde bir sakatlık var, onu da
 Sapsarı dişlerimi, göz beyazlarımı
 Bulsalar ne yapacaklar
 Bulsalar?..

./..

Bulsalar?

Bunu korkuyla söylüyorum ve yüksek sesle, bir kalabalığa
dalıyorum

İkiye, üçe, sonra tekrar ikilere, üçlere

Dağılan bir meydanın ortasında ben

Ve olanca Eyüp'lüğümle işte

Ve kimseye sezdirmeden çevremi kolluyorum.

Yarısı kopmuş bir hayvan kabartması görüyorum bir binanın
üstünde

Anlaşılması güç bir açının boşluğunda etkinliğini deniyor
Denedikçe de

Ben anlatmaya yetişemiyorum anlatılmazımı

Yetişemiyorum

Demek oluyor ki, benim hızım başkalarının hızı değildir.

Öyleyse

Beni kimse bulamaz

Eyüb'ün kendi bile

Bulamaz

Saat desem –meydan saati– zaten işlemiyor

İşlemeyince de

Her şey bir ıssızlığın içinde. Bir de bu “her şey”

Soruyormuş gibi bir ıssızlık diliyle

Öyle mi

Bir yanıt: evet öyle.

İki tel parçası oynuyor yalnız taş kabartmanın üstünde
İki tel parçası ve
Zorlanmaz bir şekilde katılıyor boşluk
Gittikçe katılıyor
Ve bir köstebek gibi dolaştırıyor bizi içinde
Alışıyoruz buna da, kimse kimseye bir şey sormuyor
Neden mi, bilmem ki, sormuyor işte

Mesela bir çocuğun dondurmasını düşürüyorum yere, gidip bir
yenisini alıyor
Sonra bir daha düşürüyorum, düşüren ben değilim de sanki
Ve düşen dondurma değil de
Dünya hiç kımıldamadan öyle duruyor
Yalnız durmak da değil, bir beton heybetiyle soruyor bize
Öyle mi
Bir yanıt: evet öyle.

Bulsalar?.. Şunu anlıyorum ki kimse kimseyi bulamaz
Bulmak istese bile
Bulamaz
Ama ben oltacı Eyüp olduğuma göre, bulunmasam da
Eyüb'üm gene
Eyüp'lere bölünmüş bir Eyüb'üm ben
Gece
Fenerimi yaksam mı, karanlığımı
Bekleyip dursam mı öylece.

HİZMETÇİ FİRDEVS VE CAM BÖLMELER

Hepsini bitirdin mi'ye kadar vaktim var
Varsa var, ben koca götlü bir tanrıyım alt tarafı, cam bölmeleri
siliyorum
Binlerce cam bölmeyi siliyorum, neden hiç bitmiyor'a kadar
Durmadan siliyorum, bunu hep yapıyorum, kurtulamıyorum
Kurtulsam da ne çıkar, ben içi geçmiş bir tanrıyım alt tarafı
Anlarsanız siz anlarsanız beni başka tanrılar.

Ve bana kızıyorlar, bilmem ki, nedense kızıyorlar
 Başımda duruyorlar, yanımdan geçiyorlar, ansızın geri
 dönüyorlar
 Üstüme dikiyorlar birden gözlerini
 Konuşsam konuştuklarımı
 Düşünsem düşündüklerimi götürüyorlar
 Ne yapsam götürüyorlar, meselâ
 Sabahları ben uyanır uyanmaz
 Dışarı çıkar çıkmaz yolumu kesiyorlar
 Yalnız yolumu kesseler iyi, bir de bakıyorum ki yüzlerine
 Çoktan onların olmuş gece gördüğüm rüyalar

Sanki dünyada değil, dünyayı paylaşmış gibi yaşıyor onlar
 Ben içi geçmiş bir tanrıyı alt tarafı, cam bölmeleri siliyorum
 Binlerce cam bölmeyi siliyorum, neden hiç bitmiyor'a kadar
 Durmadan siliyorum, bunu hep yapıyorum, kurtulamıyorum
 O kadar kurtulamıyorum ki, bir gün ansızın
 Yaşamak ben oluyorum. Firdevs ki birden yok oluyor
 Ve zaman ben oluyorum, Firdevs'se tamamlanmıyor
 Boşluğun kendisi ben olunca da, Firdevs cam bölmelerin içinde
 Boşluğun arta kalan parçalarına benziyor.

Boşluk mu? istenmiş, denenmemiş★
 Boşluk mu? yapılmış, sevilmemiş
 Boşluk? sonuçsuz, belki'li, kaygan.

Ben koca götlü bir tanrıyı alt tarafı
 Anlarsanız siz anlarsınız beni başka tanrılar

★ Bu ve sonraki dört dize, Adam Yayınları nüshasında yoktur (Ed.)

İSKELE MEMURU YAHYA★

Ben bu şehirde yoktum, bu korkunç uğultular
Bir çölde susuyordum yanımdan fışkırdılar.

SAHYON, AYAKKABI TAMİRCİSİ★

Nelerin sonradan olmadığı, nelerin unutulduğu
Bir soru.

Akşamları her yerde, sabahları her yerde
Kaldırıp yüzümüzü ve dalıp gitmişçesine öyle
Bir şeyin bir şey için durmadan konuşulduğu
Sadece konuşulduğu avuntunun diliyle
Bir soru.

Sanırım bir ölünün gelip gelip durduğu
Ölü bir ülkeysem de, o ülkeyi yaratan
Etkileyen durumu
Unutunca ben olduğumu –soru mu
Değil. Çiviler ve çirişler müthiş uygun duruyor
Ellerime–

Onlarla konuşuyorum –kim onlar– bir raslantı arıyorum kendime
Nasıl, ne gibi
Desem ki sözler vardır, biriyle karşılaştırır beni
Konuşmanın içinde
Yaşamama girmeyen, saptayan düşlerimi
Ve derim ki bir gülün tersine açmasıdır solması
Ben kendime uygun dururum
Yakar alçaktaki bir kuş yakından görünmemi.

./..

Korkunç bir şekilde gerekliydi
 Acısını duymam ve
 Alışmam ve gereksinmem
 Korkunç bir şekilde gerekliydi.

Güçlüydüm, yerimdeydim, eksikim benim
 Yenik bir savaşçı gibi önceden
 Bana hiç verilmeyenden, bu yüzden
 Elimde olmayan bir şeyden.

Soru mu? değil. Çiviler ve çirşler müthiş uygun duruyor
 Bıktım içleri dopdolu, yaşayan çizgilerden
 Tezgâhımda gezinen ve ellerimde
 Bıçağımın altında yolumu kesen
 Büyüyen, yayılan, dolduran dört bir yanımlı
 Ve bölen benliğimi, ayıran beni kendimden
 Bıktım içleri dopdolu
 Yaşayan çizgilerden.

.....

Ya da bir tükeniş mi bu edilgenliğimden.

Nasıl, ne gibi
 Kime ve neden.

Bir özlemdir sadece her açtığı gedikten
 Sızan, acısını duyuran ve gereksindiren.

IV★

Siz bana Dökümcü Niko, diyorsunuz, sizin beni gördüğünüzün
dışında
Pek denenmemiş bir duruşum var
Günün “her şey”lerini geçiyorum şimdi, kendime iyilikler
söyleyerek
Tane tane başkalıklar bırakarak arkamda
Birinde bir umulmazlık olan, birinde bir kargaşalık sallanan
Başkalıklar bırakıyorum
Ve yürürlükten kalkmış bir sözü tekrarlıyorum: sevin ki her şey
olur
Sevin ki her şey olur
Olmuyor, biliyorum.

★ Bu şiir, Adam Yayınları nüshasında III no’lu şiir olarak yer almaktadır. (Ed.)

Uzaklar açıklıyorum kendime, ölçüm o uzakların kesinliğinden
Yakınlar açıklıyorum kendime, ölçümse yenilmek olan her türlü
çelişkilerden

Unutulmuş bir acıyım ben, suçu pek kesinleşmemiş
Bir sanığım bu yüzden. Ve bilmem neden
Sırası gelmemiş bir sanığım –o kadar bekledim ki
Beni dinler misiniz... ne iyi... demek istediğim
Sanırım çok önemli.. beni... pek öyle değil
Değil de... demek istiyorum ki.. evet
Sıram geldi... geçecek... eğer isterseniz–

“Çıt yok” bile değildir, “bir ölü hiç duyamaz”

O bile değildir de

Ya nedir

Onlardır, onların iğrenç ve gereksiz sessizliğidir. Yargıların
İnsanları barındırmayan içinde
Suçluysam, sanıksam da, sıram hiç gelmemiştir.

Ve sıram gelecektir, siz bana Dökümcü Niko, diyorsunuz

Doğmanın sonu yoktur ve sanık değilimdir

Günün acılarını geçiyorum işte kendime iyilikler söyleyerek

Tane tane yenilgiler bırakarak arkamda

Birinde bir Eyüp’lük olan, birinde bir Salih’lik bulunan

Firdevs’ler bırakıyorum ben

Yahya’lar bırakıyorum, Sahyon’lar bırakıyorum, bilmiyorum

Ve olması gereken bir şey oluyorum bu yüzden

Direnen, başeğen, tekrar direnen

Biz, yani dökümcü Niko

Ölümsüzlüğümü tanımlıyorum sizlere

Dünyanın sonsuz ve değişken bütünlüğünden.

KIRLI AĞUSTOS

İstanbul, 1970, De Yayınevi

KABARTMA★

Yeryüzü, şu sallantılı yeryüzü, penceremdeki
Eski bir kabartmayı andırıyor, geçmiş çağlardan
Yola çıkmış bir geminin pruvasındaki

ODA★

I

Ben o doğum sancılarıyla kıvranan odamda
 Bir süredir hiç kımıldamıyorum
 Hiç kımıldamıyorum, dersem, ölümün eskizlerini çiziyorum eskisi
 gibi
 Yüzümün rüzgârıyla oynuyorum arada
 Yüzümün rüzgârıyla... bu ufak yolculuk değiştiriyor beni
 Bir koltuktan bir başka koltuğa geçiyorum meselâ. Kendimi
 Yerlerde sürüyerekten. Yerler ki taş gibi soğuk
 Soğuk bir taş kabartmasına benzetiyor gövdemi
 Ne zaman – Ben bunu hiç bilmiyorum
 O zaman – O zaman mı, bilmiyorum
 Eski bir uygarlık kalıntısı gibi
 Bir başıma duyuyorum artık yalnızlığımı
 Bir başıma duyuyorum artık yalnızlığımı. Ve beni
 Bu çağ üstü duyarlık azıcık yatıştırıyor
 Ayağa kalkıyorum birden, boşluğa uzatıyorum ellerimi
 Mırıldanıyorum sanki ara vermeden
 Sesi yitmiş bir tanrının bana diyeceklerini.

★ *Yeni Dergi*'nin Nisan 1966, 19. sayısında yayımlanan “Kabartma” ve bir sonraki “Oda I” başlıklı bu şiirler *Kirli Ağustos*’a alınmamıştır. (Ed.)

ODA★

II

Gün günden odamın şeklini alıyorum
İşliyorum bu iniltili varlığı yeniden
Kim bilir, duyuyorum yazgısını belki de
Kuru bir dal parçasını içinden yiye yiye
Dal olan bir böceğin
O garip yazgısını

Ne ölüme benzer ne ölümsüzlüğe.

★ Bu şiir *Kirli Ağustos*'ta sadece "Oda" başlığıyla yer almaktadır. (Ed.)

CİN

Tapınırken bulduk kendimizi
O sonsuz geceye
Gece mi, değil mi, bir gece hayaleti mi belki
Dolaştı durdu bizimle
Bütün gün dolaştı durdu ve
Sindi
Büyülenmekten arta kalan bir bitkinliğe.

Sahi, o ölen kimdi.

İlkel bir acı gibi
 Düşüverdi ilk bakış gözlerinden
 Kaskatı. Ve belirdi sanki yüzünde
 Görünürdeki tek şey: daha sonra da olmak
 Çıkardı birden şapkasını ve çıkardı şapkasını, şapkasını
 Şapka mı, değil mi, bir şapka hayaleti mi belki
 Bir bira içti ve vurup gitti kapıyı ardından
 Yürüdü, geçti, kuru otlar
 Yapraklar yakılan bir caddeyi.

Peki, ölen kimdi.

Tam o sıra bir dolu bardak cin istemiştin sen
 Bir dolu bardak cin, öğle üzeri
 Damıtılmış gündüzden
 Cin, cin!
 Seni bir daha kendine gömen, bir daha
 Kendine gömdükçe de bir önceki acı yenisinden
 Elbette ki güzeldir
 İnsanın insana verebileceği en değerli şey
 Yalnızlıktır.

Cin bitti.★

./..

★ Şiirin bundan sonraki bölümü *Kirli Ağustos*'un ilk basımına alınmamıştır. (Ed.)

Cin bitti. Peki, o ölen kimdi
İğreniyoruz ölümden
Uçsuz bucaksız bir deniz profili gibi
İpince
Dalgasız, kıyısız, rüzgârsız
İki tek parantez içinde
Duruyoruz öylece. Ve durdukça da
Bir evet gibi çok
Bir hayır gibi تنها
İğreniyoruz ölümden
Ölüm mü, değil mi, bir ölüm hayaleti mi belki
Hangisi
Bilmiyoruz. Bildiğimiz bir şey var
Bir dolu bardak cin, öğle üzeri
Damıtılmış insandan
Ve yalnız orda işte
O derin imgesinde ölümsüzlüğün
“Hitler bir yahudiyle yatar.”

OTEL

I

Denizin alçalışıyla otel bir düştü
Binlerce kalıntı şehir değerinde
Sularla kaçışan ölümlüler türküsü
Sırdaş olan denizlerin diline
Taşlaşmış hayat ürpertileri ardından
Şekilsiz, oynak ve iniltili
Pembe, daha doğrusu bir çocuk gülüşü renginde
İzleri deniz hayvanlarının
Belli ki bir adı var onların, varsa da
Gezinir hiç mi hiç adı olmayan burada.
Bir dirilişe bile ayak uyduramayan burada
Mevsimi olmayan mevsim sürüleri
Yumuşak yüzgeçleriyle dalgınlığımı yalayan
Anılar, anı sürüleri
Hep birden unutulmuşluğa dadanan
Hep birden, ama tek bir yaratık gibi
Çıkarak gözlerime yarı loş mağrasından
Görülmemiş bir şekilde intihar ederdi.

O zaman belki bendim, belki bir şekil bildirisi
Gibi o zaman işte çok değerli bir taş
Bakar gibi ben
İstekli, sonra durgun, giderek düşünceli
Derdim ki –daha doğrusu yaşadım–
Mutluluk alışılmış bir kötümserlikti
Ki tarih aldatılırdı, korkardım
Gözü dönmüş bir kuşun göğsünü didikler gibi
Bağrını açar gibi bir azizin

Açardım ben de içimi –bu şehir kimin?
Kimsenin değil–
Baktıkça, baktıkça oraya bakır
Ne düşerse içine zehir
Köpürür köpürür köpürür
Önce asit, derken bir doğa parçası gibi
Yaprak bir parça yaprak olana kadar
Su bir parça su olana kadar
Ben onlara su ve yaprak diyene kadar
Demek istediğim yaşamak bir parça yaşamak oluncaya kadar
Zamanlar, zaman sürüleri...

Bazı adamlar ki bu zamanlara
Dokunur geçerlerdi
Yani bir piyanoya ve onun tek bir tuşuna
Dokunur gibi
Ses, o kalın ses, hiçbir şey umdurmayan
Doru bir at dilinde orman ve su
Korkuyu, sonra da yalnız korkuyu
Büyüten ordan oraya
Sayısız çeşitlendiren onu
Yani bir hayat olarak çıkaran karşımıza
Bir sestı ki bu
Sadece bir ses idiyse, bir durup bir boşaldıkça
İçimize düşüren boynumuzu
Yerleşen bizi pek az tanıyan yüzümüze sonra da
İğrenmenin koşulu bir at gibi durduğu
Bir uzunluğu ya da bir alanı olmayan yüzümüze
Yerleşen
Sızdıkça sızan bir çay saati gibi içimize
Yani bütün bir burukluğu birden içeren
Ve soran birden sorusunu
Hanlarda denk saran yolcuların
Yağmura kuşkuyla bakan
Gözleri gibi
Ses, o büyük ses, desem ki
Sorardı bize durmadan
Sorardı ölümün bütün bildiklerini.

II

Ölüler dirilirdi. Çıkamazdım ki otelden
Ben otelden hiç çıkamazdım ki
Her şeyi bilen bir adam gibi gelip geçerci
Kış
Ve hayaletler halinde yaz sürüleri
Gündüz ve gece
Gece desem gece, gündüz desem gündüz
Ve desem ki, sonuncu günü
Dünyanın insan eliyle yaratılmasının
Sonuncu günü
Koridorlardan geçercim.

Koridorlar ki uzun desem uzun, kısa desem kısa
Aslında bana göre bir şekil
Bir monolog da diyebilirim buna, içinde bir konuşma ürpertisinin
yer aldığı
Kelimeleri olmayan bir yazı türü belki de
Koridor
Ve benim çağrışımsız sesler düşüren ellerime
Meyhanelerden gelen ve bir daha gelmeyen
Ölü sesleri
Sokaklarda karşıma çıkan ve bir daha çıkmayan
Ölü sesleri
Masa örtülerinin altına saklanan ve bir daha saklanmayan
Resim ve para sesleri
Ölülerin
Merdivenleri inercim.

Merdivenleri inmek kolay desem kolay, kolay demesem gene kolay
Bir diyalog olduğu için değil, zaten bir diyalogdur merdivenler
İçinde insan uğultularının yer aldığı

Ve kimsenin kimseye bir şey sormadığı. Ne var ki

Ben onun yanından geçerken

O benim yanımdan geçerken

O döner dönmez köşeyi

Ben yere eğilir eğilmez

O dönüp bakarken gizlice

Ben cebime sokarken elimi

O gözetlerken beni köşeden

Ben başımı çevirirken ansızın

Bir anahtar sesi

Bir sigara gürültüsü

Yere düşen bir çakmak

Kırmızı bir benzin istasyonu belirtisi.

./..

Güya tanrının hep birlikte olalım diye çizdiği
Bir salon
Ben o salona varıncaya kadar
Tanrı yok –ne kadar da geçmiş aradan–
Salon ki otelin salonu yani
Ve dirilmiş ölüler ayakta
Bir ikon tasviri gibi
Ya da bir Bruegel tablosundaki çılgın
Belli bir zaman parçasını kımıldatıp da içinden
Sayısız zamanlara götüren
O birtakım adamlar
Ki artık ölü bile değil hiçbir, değil de
Gelecek bir zamanı ısıtır gibi
Kocaman dişleriyle
Çeneleriyle ve göz çukurlarıyla
Avurtları, göbekleri ve falluslarıyla
Yani kaç yerinden delinmiş olmalı ki dünya
Dünya desem dünya
Değil desem değil
Yaralı bir hayvan gibi soluk soluğa.

III

O ben ki seviyordum beni yargılayan
 Bir otel diye seviyordum oteli
 Kendi yasalarıyla
 Aslına bakılırsa kendimi dolaştırıyordum bir bir
 Sokakları olmayan bir şehir için
 Yaralı ayaklarımla
 Alanları, parkları ve afişleri
 Olmayan bir şehir için
 Ben kimim –ki fülütler çalıyordum bazı–
 Çenk ve santur sesleri düşürüyordum Tevrat’tan
 Bir ot, bir çöl motifi
 Bir kafatasını, bir hû kuşunun haykırışını düşürüyordum
 Karışık ve acıklı çöpleriyle
 Bir cellat ipi, bir korsan gemisi
 Bir yargıç ya da bir idam gerekçesi
 Zaten düşüyordu kendi kendine
 “Çıt” diye bir şey oluyordu bazan da –sessizlik
 Diyelim bir ölü yer değiştiriyordu
 Tam yüz “sene” daha atlayarak geçmişti
 Yüz “sene”
 Ama belki de
 Issız ve sıcak duvarların ötesinde yaz
 Sert ve ince bir kabuk gibi
 Çatlayıp dökülüyordu gizlice
 Gidip ellerimi yağ kandillerine sürüyordum
 Nedense erimenin bu dıştan tadına
 Bırakıyordum kendimi
 Yukarda eski bir kule oluyordu, tahta

–Uyarılmış sürgünlüğüm benim!–
Tahta desem tahta, değil desem değil
Ya da bir kırıntı bir boşluk canavarının ağzında
Oluyordu ki, bir rüzgâr bile hiç yok
Yok dediğim bile hiç yoksa
Batırınca durgun göğsünü
Gök kendini kanatıyordu orada.

Fırtına fırtına fırtına!
Ben ki en azından bir durgunluğa çağrılıyordum
Her şeyi bir bir yaşamış da...
Ve yanıtsız ve sessiz
Bana kalırsa...
–Yani o sular ki içinden
Peygamber yüklü bir yunus balığı çıkarsa
Hangi ilgi onu bir süre boşlukta tutacak
Canım elbette
Yunus batacak
Yunus batacak–

IV

Denizse her şeyi unutturan bir adam gibi
 Gelecekti bir gün yeniden
 Demeye kalmadı geldi
 Sinirli bir gürültüyle yükseliverdi hemen
 Ardından bir iki şey daha oldu –nasıl anlatsam
 Kimse bunu daha yaşamadı ki–
 Sanki bir akvaryumun içinde
 Yapayalnız kaldım da ben
 Yanımda başka akvaryumlar ve
 İçinde başka birileri
 Doğrusu müthişti bu, denizin icat ettiği bir mezarlık gibiydik
 Başka değil

Hepimiz az çok kımıldanıyorduk çünkü
 Hepimiz ağzımızı açıyorduk arada
 Bir sesi dışından olsun yakalamak için
 Ama nafiye
 Yoktu ses
 Yok bile yoktu ki bir yerde
 Kapıdaki bir yaylı arabayla
 Süslü bir cenaze arabasına benzeyen bir arabayla
 Soluklarım iniltili bir dram yaratmasa
 Yoktu ses
 Ve yaşlı barmenin başı tezgâhının ardında
 Saint Jean de Baptiste'in kesik
 Kesik desem kesik, yaşayan desem yaşayan
 Başı gibi sakın durmasa.

EK

Silik bir izlenim gibi kalıyordum kendimde
Elimle filân bir şeyler yaptığımı görüyordum
Seyrek de olsa konuşuyordum, meselâ
Eski bir efsaneyi anlatıyordum birilerine
Ya da bir yerleri tarif ediyordum yüzümü buruşturarak
İçki de içiyordum, hem de sert içkiler içiyordum
Bazan bir iki bardak
Bazan da sabahtan akşama kadar
Durmadan içiyordum
Canım elbette, diyordum, nasılsa
Otel batacak, otel batacak!

En önemlisi de tanıştırılır gibiydim biriyle
Hiç kimselerin ilgilenmediği
Bazı olayların tarihçisi olarak.

UÇURUM

Bir ağaç sürüsünün üstünden
Çok ağaçlı bir ağaç sürüsünün üstünden
Kesilmiş limon dilimleri gibi düşüyor güneş
Votka bardağımın içine
Benim olmayan bir sevinç duyuyorum.

Kesiyorum durduğumuz yeri ortasından
Ey görünüş! seni bir yerinden hiç anlamıyorum
Dibinde değil ayaklarımın, damarlarında
Derinliğini orda tutan, ordan harcayan
Uçsuz bucaksız bir uçurum.

Zamanla değil, bir yerde
Benim olmayan bir şeyle yaşıyorum
Geçiyorum ilk şeklimi tüketerekten
Ağır ağır yanan bir tuğla harmanını
Billurdan sarkaçlarıyla.

Kalbim, serseriliğim benim.

DÖRT GÜNEŞ

Her şey o kadar anlamsızdı ki, yaz
Bunu bir daha pekiştirirdi
Avuçlarımı sıcak tutar, bulundurdum
Sevgisiz ve gereksiz kalmak için
Öyle, kendime yorgun hazırlamışlar beni.

Şehir ki aydınlıktan görünmeyen birini
Açılmış iskambiller gibi bilerken
Orada, içimde şimdi
Dört güneş bir arada
Gözlerimde hiç bitmeyen bir deli.

O YALNIZ

O kadar ki, o yalnız
Ona ilk rastladığım bir şeydir aklım
Bir el sürer mavisini uzağa
Uzaktan daha uzağa. Ardından
Yetişir sayısızlığım.

Kuzeyde, ince bir kar dağıtımında
Çocukların oyun oynamadığı yerlerde
Bulunmaya hazır ve
Eski çağlara ait bir parayım.

Akşam, soyulmuş gün ışıkları
Bölüşülmüş insan yüzü gar
Sayısız beni toplar bakışlarım
Dört güneşten biri o. Kendimi tarif edemem
Güneşler ıslak, soluğum kalın.

KİRLİ AĞUSTOS

O da var olanın ağır ağır yokluğu
Şurda bir gündüz kımıldamakta
Dağılmanın beyaz organı: tuz birikintileri
Gibi bir gündüz
Kalın kabuklarını kaldırır doğa.

Düşer bir balıkçının tersi olan şey
Kirli ağustos! beni ordan oraya götüren eşya
Aklımda üç beş otel ya kalır
Ya kalmaz üç beş otel aklımda
O da değil bir otelin kendisi
Yalnızlığın kahverengi organı: düş birikintisi
Bir de kahverengi alevlerden yapılma.

Başka değil, yokluğu görmek için
Kirli ağustos! gözkapaklarımı da yaktım sonunda.

UÇAK ALAN

Güneş hızla duruyor
Biriyim yolculardan
Eski bir gökyüzünden başka alana
İki büyük çantam var
Kocaman bir ek gibi şaşkınlığıma.

Ve olmakta olmanın sallantılı alanı
Kuşlar boşluk boşluk uçtukça
Bir şey hızla duruyor
Her şey hızla duruyor
Bir uçak sanki bin uçak
Bir gün öğleden sonra her gün öğleden sonra.

KIRDA KARANLIK

Kırda, metalsi bir uçurum kalınlığında
Hiç kimselerin geçmediği sesi
Orda burda yaşlı ışınlr. Ötede az
Bir korkuluk: ölümün kırçıl içeriği
Saklı bir seyircinin resim kalışındaki leke
Her evin bahçesinde bir lamba yanıyor sanki.

Gündüzler kimi yerde gecedir artık
Bakışım kumdan şimdi
Önce yaşlı ışınlr, sonra sonra karanlık
Avuçlarımı yüzüme kapatıyorum
Ben kapatır kapatmaz
Evet, biliyorum, iki kere karanlık.

KESİT

Gülleri, glayolleri ve pezevenkleriyle pasaj
Geçitlerin sinirli yerleri
Gizleniyorum orada
Kazılardan yorgun çıkmışım
Gözlerimde düş fosilleri.

Aşıyorum sevgiyi çılgınlık korkutmasa
Hiçbir şey korkutmasa
Kanatılmış duruyor ölümü bilmek için
Dişi bir oğlanın ağzı
Çakılı bir dışbükey aynaya.

Kan, her şeyin aslı kan...

YILAN

Her şey biraz öyledir: açtık ve solduk
Yapraklarımız yontulmamış topaz renginde
Çocukla gülün, gülle geçmişin
Karışık tenimizde sesi
Koyu kırmızı sesi
Her şey biraz öyledir: açtık ve solduk.

Belki sonra unuttuk, mevsimler değiştirmede yılanı
Yılan değişse bile
Durdu bir helezon gibi gömleği
Sırtı yontulmamış topaz renginde.

Dalgınız şimdi
İçinde yağmurlar yağmurlar...

CÜCELER

Geceler geçmiyor ki, ağır ağır kalıyor
Hırçın! sızıyor camlardan deli
Cücelerse şarkı söylüyorlar mutfakta
Dillerini çatallarıyla yırtarak
Kandan ve sinirden ürpertilmiş şarkılar.

Yüzümü içime kırbaçlıyorum, korkunç yüzümü
Gülüyorum orda acıya
Gülmüyorum bile acıya
Çok kollu bir deniz hayvanı gibi
Çıldırıyorum onu şehvetten
Cüceler şarkı söylüyorlar mutfakta.

İçelim ey cüceler, içelim
Vaktimiz var nasıl olsa
Doğacak yeni acılar için.

ÜRPERTİ

Sisini kendi yaratan gemi
Kayıp gidiyor ayaklarımın altından
Çırpıyor kanatlarını zıpkın kuşu
Sisin içinde
Denizde zaman yok.

Yanmış bal kokuları getiriyor rüzgâr
Kıyıdaki çamlardan
Döl tozlarıyla.

Ben de bir tohumum burada
Uyarılmış bir tohum
Beni kıyıya
Bırakan bana
Denizde zaman yok.

Saflığın ve güzelliğin
Büyük zamanı...

ÖĞLE SONU

Titriyor sazan balıkları
Suyun altında
Daha altında suyun saçları kesik
Bir kızın yürüyüşü
Gök bulanık ağlarken.

Kırlangıç tarlaya yaslanmış
Buğday giyinmiş duruyor
Tuğla yüklü bir araba
Geçiyor yoldan
Göğsünde kırlangıcın
Tuğlaların iniltisi.

Öğle sonu yaşlılıktır biraz.

ÖLÜMÜN KONUMU

Ölüsünün ağzında bir düzlüğün ölüsü
Ben kendimi isterim her yerdeki bir yerde
Ayak bileklerimin üstünde iki kıvrım
Unuttuğum bir şey var, onun içinde
Ve yadırgadığım. Ben kendimi taşıyorum
İçinde olmadığım bir güne
Bir yaprak biçiminde –boşluksa tırtıl–
Bir de işte tek kalmanın acısı, bir de
Nemli toprakta yüzükoyun
Yokluğuma kar biriktiren yazla birlikte

İmgesiyim ölümün.

ÖLÜMLE BAKILAN★

Kar nefti yağar ölüye
 Ölüdeki ormana kar
 Orda, sık ağaçlı bir bedeviye
 Kar sorar, ölü sorar
 Ölümün anlamı ne.

Gözle görülmeyen, düşle de
 Pek görülmeyen bir orman
 Ölümle bakılan, bakılınca da
 Tersine dönmüş bir gündüz gibi
 Her türlü akşamın mezarlığından.

Kar nefti yağar ölüye
 Yağsın ölüdeki ormana kar
 Değil ki ölüler, onlar bile göremez
 Bu mevsimde akşamı
 Bembeyaz gözleriyle insanlar.

★ Yeni Dergi'nin Nisan 1967, 31. sayısında yayımlanan "Ölümle Bakılan" ve "Ölümle Akit" adlı şiirler, *Yerçekimli Karanfil*'e alınmamıştır. (Ed.)

ÖLÜMLE AKİT★

Karın beyaz gölgesi denizde
 Ölü denizde beyaz gölgesi karın
 Ne yapsak?
 Ölü bir soğuşuz işte
 Ve soğuk bir işlemiz, bir kulenin
 Hayata ödünç verdiği bir kule
 Pisiz, ölü bir soğuşuz, yok içimiz
 Çünkü dünya eski eski işgal etsin de bizi
 Kalmasın içimizde
 Yoğuz biz.

Olmayalım! her şey beyaz ve solgun yakışıyorsa kendine
 Gözlerimizin başka renk görmeyen rengi
 Ben mi
 Bilmediğim bir günden koşturulmuş bugüne
 Bir haberci miyim, neyim
 Niçin ve neyi
 Şaşmaktan ve karşılaşmaktan ölü bir işlem
 Ölü mü
 Ölü söndü bir uzun uykunun su tutan yerlerinde
 Renk: ölü
 Baştanbaşa düğmeler ve acımak içinde
 Sallantılı ve süslü
 Seyreden su diplerinde
 –Balıkların tarçın renklileri güzeldir
 Ağzımızı sonsuzluğa açtıkları için
 Tabutun o aydınlık ininde–
 Bitivermesi belki de elimizdeki kadehin
 Biranın ya da şarabın... elimizdeki
 Bilmem ki, içtiniz mi
 Ya içmedinizse
 –Aptalların ve şairlerin gözleri güzeldir
 Dünyayı yeni gördükleri için

Bir tabutun gözalıcı ininde-.
Ya da ansızın adres soran birine.
Nerede -biraz duralım- nerede
Sahi mi, bildiniz mi
Yoksa bir anlaşma mı bilmemeye.

Kayalar oyuk, su kapları desek pek çok derin
Masa örtümüzün üstünde beyaz bir örtü
Sokaklar yağmurdan ıslak
Bitirilmiş bir aşk gibi sisli
Alanlarda buruşturulmuş heykeller
Neden
Biz nerden görünürüz, belli mi
-Bir soru: ben günümü kimden alırım
Cevap: her zamandan önce bulmuş gibisin
Sen büyük çaresizlikleri-
Sonra bir yaşın en güzel orantısı: deniz ve kaygılanmak
Bir yüzün en doğru basılmış şekli: yalnızlık
Bir kadeh votka şöyle şöyle uzunlaşabiliyor
Yani eşyaların kadın olma saati
Bir cesaret bir yere gitmek için bir bilet almak.

Tabut

Onun olmaması yok bir türlü
 Vakitlerden az az geçen bir tabut
 Bir elin, bir dışın bir anlık aptallığı
 Eşyanın işleyemediği
 Belli belirsiz işlediği yani
 Biz sildikçe kahverengi kahverengi kabaran
 Camların böyle böyle bir şeyler edindiği

Tabut

Su içerken çok benzeyen ona da
 Suya
 Su
 Sormaktan ve aranmaktan pek geçmeyen
 Biz geçsin istedik mi
 Yanlış kalalım, uzak kalalım, tek kalalım
 Biz bunu istedik mi.

Şehirlerden şehirlere telefonların başka sesi
 Ve yanlış konuşmalarımız ki, bir dil olacak yarın
 Bir dil ve şehir
 Şehrin göğü ve altı
 Doğurganlığı ve kimsesizliği
 Mezarlarında çiçek açan inilti. Sonra şey...
 İstemedik ki bunu biz
 Hepsi hepsi bir tabut karanlığımızı süsledi
 Vardı ki bir mahzun aklımız
 Tabut
 Çakarak kendini yıllarca üstümüze
 Her şeyi bir hiçe döndürmeyi bildi.

Yıllarca dolaştırdık tabutu

Su

Aradı buldu suyu.

ESKİ BİR TAKVİM İÇİN ŞİİRLER

I

Evlerin saat beş olma hali
Ben yorgunum anlamaktan
Bir duvar, bir tebeşir gibi yazmaktan yazılmaktan.

Ve akşam
Alanların caddelerin bana biraz fazla geldiği
Üstümü başımı bilmediğim bir akşam
Ne yapsam
Alkollere gitsem. Giderim alkollere bir mektup gibi
Alkollerden gelirim bir mektup gibi
Bellidir sırtımdaki kan lekesinden ve puldan.

Yağar ki sokaklarda bir uzun yağmur
Islanırım ıslanırım anlamam
Sanki nedir bir yağmurun güzel olması
Sahi bir yağmurun güzel olması
Yağarken kendine severek bakmasından.

II

Duran ben değilim ki ayakta
Gövdemden daha büyük ve akşama doğru
Görünmekte olan bir sıkıntı var
Dönüp arkama bakamam.

Su gürültüleri! ey benim güneşimi ikiye bölen hızarlar!
Ben işte günün birinde belli olurum
İki olmam, bir olurum günün birinde
Hızarlar! bir olurum, tarih de düşerim
Cep defterime bir şeyler de yazarım
Bir gün bir akşama doğru bulunurum da
Bir kapıdan uzanmış binlerce boyun tarafından
Hızarlar! neden olmasın, elbette sorulurum.

Ey benim güneşimi ikiye bölen hızarlar!

III

Çimen kokusundan hızlı
 Bir sıyrık gibi bitiveren elde ayakta
 Nedir bu benim yalnızlığım?

Neyiz ki bu karanlık kar yağışında
 Ey ipini kendi gerip ufka bakanlar
 Ölüler, diriler, daha doğmamışlar
 Toplanıp birdenbire hep aynı yaşta
 Ve nedir bu benim yalnızlığım?

Ve içimde gezerim ucu sivri bir bıçakla
 Söylesen size söylerim ey ipini kendi gerenler
 Kedere kederle, ağrıya ağrıyla karşı çıkarım.

Masam ki şuracıkta solgun bir köy akşamı
 Bir uzun yoksul, bir başka yoksul
 Düşer ellerim bir çağın artıklarına
 Çatalımda kemikler, ölü gözleri
 Ve inilti, cıgıllıklar
 Benden bir şey sorulamaz gibiyim. Biri gelsin şu tabağımı kaldırsın
 Çatalımı da
 İğrenmenin, tiksindenmenin en eskisiyim
 İki eşya arasında bir hiçlik
 Ne iskemle, ne masa, tam orda tökezlenirim.

Bir haziran, bir temmuz nasıl olsa gelir de
 Sorsanız size söylerim ey ipini kendi gerenler
 Ben döğüşken olanlara açılmış bir mendilim.

YENGEÇ

Belirsiz olan ne? Ölülerden
Boşalan yeri doldurur doğa
Yansır beyaz hayvan kemikleri, taşılar
Yok oluşun içinde
İri bir yengecin sırtı arasına.

Ben ki yengeçleri bilirim daha çok. Birini
Yıllar var unutamadım
Dönüp duruyordu bir taşın etrafında
Sanki bir hırçınlıktan damıtılmış ya da bir sıkıntıdan
Ve geçer gibiydi tekrar bir başka sıkıntıya
Gömüldü kumlara iyice, şöyle bakındı
Gördüm kendi büyüyle keserken kısılcacını
O gün bu gündür anladım ağrıyı, taşıdım da.

Büyüdür ölüm, külrengi harcıdır sonsuzluğun
Bir vahşet gibi yaratılır orda umut
Gerer kayalar kaburgalarını
Katırtırnakları arasında
Arabalar biter, atlar birikir
Bir tanrı gelir belli belirsiz, ne kadarlık bir tanrıysa
Büyüdür çünkü ölüm
Külrengi harcıdır sonsuzluğun.

Gerçi kurnazdır doğa, alımlıdır da
Her gün biraz olsun geri verir aldıklarını
Sızar kentlere, evlere, döllyataklarına
Bir gün ki ölü bulmuştum kendimi, korkmuştum
Öyle bir yok olma saatinde, bir kuytuda
Sanırım boynumdaki bu yara izi ondan

Kaplanır sabahları göğsü uzatsam
Gecedden kalma bir yıldızla
Buz rengi bir yıldızla. Ve uykum
Yeni bitmiştir daha, üstelik
Geri veriliyordur bana
Düşlerimin o karmaşık mimarisi
Dalgalar susmuştur çoktan, denizse gümüş sikkeler gibi
harcanıyordur
Aşağıya yukarıya
Yukardan aşağıya
Nedense her başlangıçta bir acı vardır. Sabah
Kuşatır bu acıyı önce
Eskiyip gider sonra da

../..

Ve yengeç batırır göğsünün ortasına kısılcını
 Tam göğsünün ortasına. Artık
 Görüp göreceğiniz ölü bir yengeç kabartmasıdır
 Her gümüş sikkenin üstündeki
 Yalnızca bir kabartma. Derken
 Kaskatı kesilir gök, fırlatıp atar bir kırlangıcı
 Ürperir yosunlar, deniz şakayıkları, batık gemiler
 Yaşlı balıkçılar sandallarında
 Kayalar, balık sürüleri ve fenerler
 Ve hayalet gemiler türer çıkarak kınlarından
 Yonulara döner tayfalar, çarşı
 Camlara, aynalara yapıştırılmış bitkiler
 Yoktur ki görünsün bir intihar anının gölgesi
 Ölü bir şeyin gölgesi yoktur ki
 Fıskırır kazılardan birbiri ardısıra yengeçler
 Sütunlar, kemerler, eski çağ mozaikleri üstünde
 Posta kurşunları üstünde, kandiller ve çanaklar
 Armalar, tapınaklar, yüzük taşları üstünde
 Ve yengeç ki onca dönüşten sonra geriye
 Yetişir kendi ölüm törenine yeniden
 Ve ölüm, o gözüpek savaşçı
 Bir yandan kendi büyüyle çizerken yazgısını
 Yazar bir kelimelik tarihini de.

Belli ki bir yol bulmuştur yengeç
 Kumlardan değil, kendinden gidilen bir yol
 Ne var ki, rüzgâr ileri olduğu için külden
 Ölümünden önce geldiği içindir ki sezgi
 Duyar insan bu gereksiz yüzgeçleri
 İki gök arasında kımıldayan
 Tanımazsa da kendini bir başkasının düşü gibi.

Üç kişiyle başka türlü konuşulur, bir kişiyle
 Kendini açıklar insan
 Bir vahşet gibi de olsa yaratılır orda umut
 Hızlı bir ibreye döner yürekse
 Yaşamını içerirken bir yandan
 İşler ölümünü de.

ÖLÜ SİRENLER

Gerçekte duymadığım sesler bitti
Öğleye doğru bir gökgürültüsü yalnız
Karıştırdı ortalığı bir süre
Gök akıttı bir parça yağmurunu
Ve deniz kuşları umutsuz
Arıyorken kokularını gölgelerinde
Sıyırdı bir iki bulutu güneş de
Yığılıp kaldı yorgun
Denizin gözbebekleri üstünde.

Bir uyum muydu durgunluk, fırtınayı
Gökgürültüsünü de barındıran içinde
Duyuyordum o tanıdık sesi yeniden
Tiz bir çingırağı andıran
Benzeyen zil sesine de
Daha önce unutmuşum gibi denizde
Yankılanıp durdu ara vermeden.

Hangi dili öğreniyordum? Mutluluk
İki tek ağustos çarpıştıran
Sızdıran kanını bu yaz gününe
Yaşayan bir mutluluk muydu? Ve işte
Kaç yerinden kesilmişti ki ellerim
Bekletip durdu da acısını bunca yıl
Şimdi bir gülümseme gibi sindi yüzüme.

Ansızın ortaya çıkmış bir şehirdi
Bu içiçe geçmiş durgunluklar
Birin öldürölüşünden arta kalan sanki
Ve yoğun bir sis parçası başımın üstündeki

Eski bir görkemi anımsatıyordu bana
Görmüşüm daha önce de bir Lidya kralının boynunda
Bilmekti yazgısı ölümünü, gene de
Yıllarca beklemişti kendini
Yeşimden sapı olan bir kılıçla
Bense ne içimi yakan rüzgârı
Ne denizdeki yangını, ne gökgürültüsünü
Duymuş gibi olduğum sesleri de değil
Yaşamın gövdesini arıyordum yalnızca
Bir çürük dişle alnımdaki
İki üç kırılgı yedeğine takmış da.

Özledim ilkelliğimi dalgalarında
Buldum savaşı bitmez derinliklerini
Karıştırdıkça bir kargının ucuyla
Gördüm, bekliyordu kendini o da
Germiş de al kısılcacını Lidya kralı gibi
O turuncu ruh, değişken
İzledim onda ilk oluşumu sanki
Hafifçe kesilmiş gibi oldu dudağım bir yerinden.

İşledim payıma düşen her görüntüyü
Kamaştı gözlerim kıyıya varınca
Rüzgârın itişiyile kumlarda
Durmadan yer değiştiren
Sayısız siren iskeleti
Çın çın ötüyordu sessizlik kaburgalarında
Dedim, besbelli başıboş bırakmışlar da korkuyu
Tarihin onlara bağışladığı
Bu garip raslantıdan
Doğma bir rahatlıkla parıldıyorlar şimdi
Kemikleri som altından.

Sığındım çatısına bu yok olmuş şehrin
Şehir ki herkesin bir şehir düşündüğü gibiydi
Tanrım! tunç bir kapı kilidi
Bronz bir sokak
Kumlar içindeydi. Ve bu çakıl taşı
Kim bilir kimin külrengi kalbi
Tanrım!
Neden herkes başka tarafa bakıyor
Neden herkes başka biriydi.

Yıkıntılardan geçtim, eski mezarlardan
Şimdi artık bir anımsamada yeri olmayan
Arı kümeleri taşların arasında
Ve yukarda kuşlar yanmış kâğıt parçaları gibi
Uçuşuyordu da
Ağır ağır yanıyordu da şehir
Yanmayan kadınlar gördüm
Nasıl görünürse dünya gözyaşının altından
Tam öyle, dönüp duruyorlardı bu cehennem oyununda
Ve büyümeyen adamlar gördüm, hiç şaşırmadım.
Konuşuyorlardı sırayla, ilgisiz
Ağaçlara asılmışlardı bir yandan da
Bir kapı kirişine asılmışlardı ve ufka
Ölüm müydü konuştukları? Ölümdü anlaşılan
Silince bir aynayı çıkıveren karşılarna
Bir ölümdü ki, işte bir muska asılı dururdu duvarda
Bir büyü gösterilirdi
Bir kuyu sezdirilirdi
Hiç yoktan bir zincir boşalırdı avluda.

Akşam geri verince bana gözlerimi
Şehir de kayboldu, denizin durgunluğu da
Bir anka kuşu yeniden kariyorken küllerini
Bir kaya oyuğu kendini alıştırıyorken boşluğa
Dedim, deniz de bendim, düşleyen de denizi
Ve sabah olur olmaz üstünde derinliğimin
Bir gülümseme gibi bulacağım kendimi.

GÖKANLAM

I

Hani nerde o yalancı kadınlar
 Söyleşen kapı önlerinde –kalın erik kokusu
 Bembeyaz örtülerde çürümüş karanlıklar
 Sızıp da köşelerden ve yağmur sularından
 Dökülen taşlıklara esmer, selçukî
 Onlar, o hiçbir şeyden yapılmamış adamlar.

Gecelerden sabaha usulca kanayanlar
 Üşümüş, yorgun ve bütün gün adres soranlar
 Hangi telefonu açsalar gökyüzü
 Hangi telefonu açsalar gökyüzü
 Ya da aç bir kuş sürüsü onları boşuna kollar
 Çünkü onlar ki yalnız kendilerinde gömülü
 Yüzlerinde dağa çıkmışların yüzü var.

Giderler, gelirler ve asıl gök kıvamındalar
 Her şey bu sıkıntı vakti için ve pullar
 Posta mühürleri, burçlar –bir gün hiç satın almadığımız kır
 menekşeleri–
 O limonlu votkalar, yerine asılmamış şapkalar
 Sanki hiç açmayacak bir erguvanın
 Yaşamsız, loş erguvanlığında
 Upuzun bir yolculukta, bir tanrı kılığında
 İçimizden biridir, yakın olmayan şeyleri ufalar.

Onlar, o hiçbir şeyden yapılmamış adamlar.
 Üşümüş, yorgun ve bütün gün adres soranlar.

II

Durur ya masmavi otomobiller garajlarda
 Biz oralarda buralarda
 Hiçbir yerde tutmayan yaşanmış soğuklarda
 Ne umutsuz ne değil, acıyla aynı yaşta
 Dolaşır ölü bir av hayvanı gölgesi ayaklarımızda
 Buruşup kıvrıldığıımız, asılıp tekleştığımız biraz da
 Evlerde, sokaklarda ve asıl çıkmazlarla düğümlü kravatlarda

Sen sıkıntı mavi ve uzun
 Boşalan bardakları bir daha bir daha doldurduğumuzun

Çıkar ilkyaz, kocaman bir ilkyaz tanrısı uçurtmalarda
 Çıkarız her yerimizle, sonra ki bir kadının toz alışlarında
 Küflenmiş elmalarda, çürümüş tahtalarda
 O bıçak paslarında, düşlerde, aynalarda
 Buz tutan içimizde bembeyaz aşklarımızda

Sen sıkıntı mavi ve uzun
 Boşalan bardakları bir daha bir daha doldurduğumuzun

Kalır ilk aşk, kalırız öyle yenik, savaşız tapınaklarda
 Buzullar ve ölümsüzler gibi tadılmaz sallantılarda
 Sonra ki gerçek olur aşklar da unutulmakla
 Güçlenir yalnızlığımız –çünkü bir gün nasılsa
 Çirkindir birgörünmek, yarışmak olağanlıkta–

Sanki böyle kalmıssak ne çıkar karanlıkta
 Yaşarız yaşanırsa azıcık ayrıntılarda
 Sen sıkıntı mavi ve uzun
 Boşalan bardakları bir daha bir daha doldurduğumuzun

III

Rauf Mutluay'a

Sen buzul mavi, sen kaç yılın aynalı dolapları
 Kırılan bardakları elbiselerin ve çocukları
 Lekesiz gözleriyle ne kadar maviyse o kadar hiç konuşmadıkları
 Sen buzul, sen devamlı, sen...
 Yaklaş bana, kimse hiçbir yere dokunmasın
 Bana sessizlik et, düğümle saçlarımı
 Çözölsün bu kartopları, gece yanan fırınlar, içimin sayıları
 Akıt kanımı biraz, kimse hiçbir şey söylemesin
 Kimse artık hiçbir şey söylemesin
 Bana yalnızlık et, birleştir yalnızları
 Sen buzul, sen devamlı, sen...
 Sen kaç yılın aynalı dolapları.

Kim bilir neydi biraz bir yüzü dünyadan çıkardıkları
 Bir şeyi hiç sevmedikleri, sevince tekrarladıkları
 Yani bir yaşam gibi yaşattıkları ölümlü, korunamadıkları
 Dököl artık, çözöl artık ve akıt bütün kanları
 Büyüt en büyük şeyi
 Bize yalnızlık et, birleştir yalnızları
 Yeni bir kan ol, getir en yeni anlamları
 Bomboşuz, korkuyoruz da.. bunu anlatmak için şehirde
 bayram vardı
 Öyküler vardı dergilerde, beyaz fareler, cansıkıntıları
 Bir gün ki şehir yandı, şimdi hiçbir şey anlatılmasın
 Artık hiçbir şey anlatılmasın
 Denilsin, soğumuş ceylanların ateşten dilleri kaldı.
 Sen kaldın, bir de sen ey buzul mavi
 Bizi bul, bizi yarat, bize güzellik et şimdi
 Bomboşuz, korkuyoruz da.. ve kemikleri bunlar gökyüzünün
 Altında öyle tedirgin ilk çocukları ölümün.

IV

Kimse bir şey bulmazdı bizde
 Kâğıtlar, kitaplar doldururdu bizi
 B harfiydik sözlüklerde: Balıkçıl
 Bölünen, kesilen, katlanan matematiklerde
 Saatlerde hiçbir şey göstermeyendik yalnız
 Sahi hiç söz açmayandık kendimizden
 “Ne desek yalan gibiydi,” doğuran bir kadının izleri vardı her
 yerde
 Asıl iş takvimlerde.

Çevirin takvimleri, anlamı ağır olan gözlükleri
 Ekim, kasım aylarını özellikle
 Kirli kış göklerini, kaybolan şehirleri
 Bir adam, güneşten bir kadın dişlerinde
 Neyse ki biz Eylül'dük de bitmezdik resimlerde
 Sırasız, dengesiz, yapraksız öyle
 Hem vardık, hem de yoktuk –biz sahi nereliydik?–
 Belki de T harfiydik: tutunmak, tanrı, tabure
 S’lerde soluksuzduk ve solgun, savunamayan
 Issızın ıpıssızla birleştiği yerde.

Kaldı ki görmüştük de bitkiler bölümünde
 Bir adam dururdu öyle, altında hiçbir şey yazılı
 Dururdu, kendisiydi bir çiçek gibi elinde.

V

Dokunsam okşasam eski eski şeyleri
Arduvazdan bir damı, revaklı ahşap evleri
Sabahsa, bir uzun boyunlu haziransa kent
Kent bir uzun boyunlu haziransa
Aşklar da kayıpdaysa ne yer ne içer şimdi.

Kaç eski çocuktum? Acısız bir vakit olsa
Yokuşlardan aşağı, köşebaşlarında durunca
Ey dalgaların devrilirken bıraktığı gül
Asaraktan seni asaraktan boynuma
Çarşılarda hem büyük hem biraz mavi durur
Ve öğle sığağında ve sonsuz bir hafta sonunda
Bir uzun boyunlu haziransa kent
Kent bir uzun boyunlu haziransa
Sapsarı gözleriyim kuşkusuz bir vakit olsa.

VI

Dursa ki kapılardan girince süslü bir ayna mı olur
Kullanılmamış bir bıçak mı
Dursa ki bir anda bir iki yıl birden dursa
Pas üşüşür bıçağa
Ayna gizli gizli dökülür
Ben o zaman giderim, ötelerden bir şeyim
Kıyısında bir otelden fazla bir şey bulunmayan'a.

Giderim, yemindir dudaklarımda donan su
Martılar diner, deniz yaşanır
Zıpkınını paletlerini toplar yabancı
Anlatamam bu nasıl bir gidişse
Yıllar var ki her gemi benim gittiğim yere gider en önce
Korkuya benzer bir telaştır alır yolcuları.

Mavi düz bir kâğıdın yorgunluğuyla
Kıyısında bir otelden fazla bir şey bulunmayan'a.

VII

Kurdum her türlü kaçınılmazlığın
Kentini gözkapaklarımda
Bir vakitler tutar tutar tırnaklarımı keserdim.

Bir vakitler avuçlarım yoktu, şimdi boynum yok
Hüzünle eğmek için
Herkes bir ozandır, bağışlanırım
Sulardan mı? sulardan ırmakları tutarım
Ben geçerken koyu yorgun bir şey eğilir
Tadar yüzümden
Bir güzelden bir güzele az mı sevinir
Ben sulardan ırmakları tutarım.

Varsa da aşkımın bir uzak yeri
Kırmızı bir salkım üzümle sularda ayak izleri
Ey yalnız olan gök, ey su verilmemiş bıçak!
Herkes senin ozanıdır
Herkes senin ozanıdır bağışlatmak için kendini.

VIII

Kaplasam her yerleri mavilerden bir soluk bilsem
Olmazsa biçip biçip denizlerden giyinsem.

Yas mıydı alacakaranlık mıydı gözümü alan
Bir de var nasıl bir ıslıkla tutturacaktım bunu
Yastı alacakaranlıktı çünkü ıslığı bozan.

Kaplasam onca yeri buna bir çare bulsam
Olmazsa kesip kesip denizlere soyunsam.

Dokuz kollu bir ahtapotum ben sığ sularımda
Kollarından birini hiç mi hiç kullanmayan
Bir çiçek kurumasıdır gözgöze gelmem kendimle
Oysa ufuk olurum her aşka kollarımı uzatsam.

Geçsem de kendimi yüzerekten bir geçsem
Olmazsa kesip kesip denizlere soyunsam.

Göğsümden içeriye bir kırık avlanırım da
Önce bir olmazı sonra bir engeli avlanırım
Sıçrar ki avım menekşeden üryaniye bir süre
Karışır coşkısına çavlan ağızlarının.

Başboş bir sandalım ki artık bir kıyıya varsam
Çocuğumsun ki deniz ölümsüz bir ölü olsam.

IX

Ey deniz! sen bile ıslanırsın
Ben senin sonsuzundan bir alkolik çocuğum.

Düşer ilkyaz kalır bir zeytin dalı hemen
Bir doğa sayımından değilse kendiliğinden
Ben çıkarım bir yükseklikten düşme'ye
İnerim inerim bir kuğunun sağa ve sola bakma serüvenine
Ey deniz sen bile ıslanırsın ki, anla
Günlerden saatlerden bir alkolik çocuğum.

Az mı kaldım sayılır bir otel'de bir yerde
İçi buz dolu bir bardakla aynı değerde
İsterim geçmek isterim az az yaşamakla bir şeyleri
Mavi bir zamandan kalma'yı, mavi bir zamanı bilme'yi .
Oysa ben yaşamaktan da yoğun
Bir sıra yalnızlıktan bir alkolik çocuğum.

X

Ben büyürüm ne zaman her yerde hep deniz olan'a
Yarısı kesik inceden bir parmakla
Ondan ki yaşlısıyım durup durup sevmenin
Ondan ki çoraklarda büyüdüm bir dilim tatlı kavunla.

Seni bir çare yaptım sana özendim
Bazı şiirler yırttım yenilerini edindim.

Geçtimse bir durumdan bir başka duruma hızla
Kanla ölümle değil bir çeşit sokulganlıkla
Artık ki güçlüsüyüm bir kişiden fazla olmanın
Bir anıdır susmamsa bakınca kesik parmağıma.

Açınca gözlerimi ipe çekilmiş güneşler varsın
Mavi bir çocuksun aşkımız mavi bir ambarın ortasından bakarsın.

XI

Bana sessiz gelip mavi gitmenin
Yeryüzünün düz kâğıdı üstünde

Yaşlı bir uzaktayım, ondan da yaşlı
Ön ayakları duyulmayan bir yağmurun içinde

İşte ilk ellerimi yontuyorum, bileklerimi
Edirneli bir taşçıyım bir başka şaire göre.

XII

Tenha menha bir yerlerde dururum
Su olur dilimde aydınlığın tadı
Bir kaçak değilimse, bir kırgın hiç değilimse
Kızgın mavi bir mühürün borcuyum.

Göğün avlusunda kimler dolaşır
Göğün avlusunda kimler dolaşır
Bu ışık selinde bu ayazmada
Binlerce çocuktan biri güneş
Binlerce çocuktan biri güneş
Binlerce çocuktan biri güneş
Parasını gösterir gibi başkalarına.

Ey uyumsuz giyiniklik doğrula beni
Kızgın mavi bir mühürün borcuyum.

HA YANIP SÖNDÜ
HA YANIP SÖNMEDİ BİR ATEŞ BÖCECİ

I

Vurdum güneye o zaman
Eski bir su dibi mühendisiyle
Yoklukta olan bir şimdi içinden
Damarlarıma dolan bir şimdi içine
Aktım patlayınca avlular balkonlar açan höyüklerden
Ben. Yüzümde o zambak işareti, eski
Bir benim bir onun bir kimin ikindisi
Vurdum güneye
Üstünü konuşulmamış sözlerle örten.

Bembeyaz alevlerdi kanını yakan bir geminin
Hırslı bir tanrının soluğuyla süslenen
Ve deniz atlarının üstünde
Dizginleri tunçtan gümüştən
Yağmacılardı o gemiye üşüşen
Emiyorlardı armasından sızan son kanı
Öpüyorlardı güvertesinde çırpınan yüreğini
Seviyorlardı şehvetle
Yıldızlar çiviler altınlar
Şaraplar sakızlar amberler saçan bordasını.

Boş durmaz açık deniz, üretir kargaşayı
İlk gelişi gibi yazın
Kanırtır yol kenarlarını, uyarır
Yürekten gözkapaklarına giden ırmağı
Ve değiştirir birden çığlığın anlamını
Geçirir dişlerini kısıkaçlarını kumlara

Salar hiç değilse rüzgârını fırtınasını
 Evet, der bir balıkçı
 Ne saatler işler ne de bir takvim sesi duyulur
 Denizle kurulur insan, denizlerden öğrenir yaşını.

Denizle deniz arası ey ıslak vakit
 Gördüm içini otlar bürümüş kalenin son kralını
 Geçerken mavi gömleğinden, ağzı
 Bir ağıttı geçmişe. Anlattı bana
 Anlattı Rodoslu bir derebeyinin
 Kaç kadının meme uçlarını kesip de bıçakla
 Sedef işlemeli bir kutuda sakladığını
 Defne yaprakları arasında
 Ki zulüm yeşertmemiş ki onun kanını
 Sert ve soğuk kanını
 Uçsuz bucaksız verimli toprağında
 Kıpkızıl bir kayanın hamuruydu şimdi gövdesi
 Ve bilir diyordu herkes, bilir Rodos'ta
 İnleyen bir kaya olduğunu arasına
 Kuşların konmadığı, yılanların sokulmadığı
 Kurtların uzak tuttuğu yavrularını
 Bir kaya, tek başına...

Anlattı bütün bunları ayrıntılarıyla, sustu
 İnsandan, daha doğrusu bir insan yüreğinden kadehini
 Götürdü birden ağzına
 Damladı bir damla kan, bu sevgi elçisini
 Kutsamak için
 Ateşten çarşısına kentin
 Bir deniz kırlangıcı kendini yakaraktan geçti.

II

Ne kaldı o yükselişlerden. Kalan ne
 Gökyüzü kayalıkları durdurdu beni
 Kayalar mıydı, yoksa
 Sessizliğimden ve kaburga kemiklerimden
 Çatılmış bir gökyüzü müydü, neydi
 Sinema biletsiz bir akşamüstü vaktiydim. Ufukta
 İşte diye bir şey yok
 Yoktu işte diye bir şey ufukta
 Bir iki atlı geçmiş, bir cesedin
 Neden bir ceset olduğu artık anlaşılmış
 Ve sanki bir maç saatinde boşalmış da, şimdi
 Tek bir çivinin bile çakılmadığı bu ıssız kasabada
 Bir yeryüzü kahvesinin durumsuz garsonuydum.

Ve oydum: kendime alıştım, uzunca boyluydum
 Gözleri vardı onların, ölümle ve yaşamla değişmeyen balık
 gözleri
 İnanılmaz yapardık bir gerçeği, bir şeyi. Kendimize
 Efsane idik. Yemek yememiz
 Uykudan uyanmamız, bir yerden bir yere gitmemiz
 Sigara, gazete, daha bir sürü şeyler satın almamız
 Armasına bakmamız su içtiğimiz çeşmenin
 Efsane idi.

Ey zencefilin yiğidi
 Suyun huysuzu
 Alına satıla eskitilen düş Irmağın toprağı delip çıkışı
 Ey bir gül.

Dişin ve damağın bilinçten geri dönen efsanesiydi tepelerde
kızaran bitki

Ey kızaran

Ey boşluğun ince diş yeri

Ve kentin efsanesi, kentin

Çok yalınç: bir mavzer, bir susuş, bir sunak taşının tarihsel sesi.

Ve yalanlarımız vardı. Ey yalanlarımızın sarı iskemleleri

Ey sarı

Dünyada bir vakitten düşen ya da artakalan bir vakit olmaz mı ki

Peykelerde ve sedirlerde

Ve dar sokakların erguvan içleminde

Yani bir göklük olan her yerde

Olmaz mı ki

Kapıları açılınca gülümsemeye giden evlerde

Acıdan korkup da çok, gülümsemeye

– Bu nedir

– Bir cep saati

– Bu nedir

– Nar şerbeti

– Ya bu ne

– Büyü

Hayır, hiçbiri değildir

Yalan her تنها kasabanın akşam saatidir.

III

Bir ilişkiydim içkiydim
Masanın eksik olanına
Türkünün bizsiz gelenine
Ayvanın hamına, balığın olmamışına
İlişkiydim içkiydim
O zeytin dalından eşiğe yazmasına
Ah sinema biletsiz çocuk yaşına
Anımsarsınız, bir şiir vardı, çok geç bitecek
Her şeyin her şeyin her şeyin
Ah her şeyin bir bir olmasına.

Ey yitik deniz senin az çok oğlunum
Kazdımsa ben nereni orda mavi bir ceset buldum
Ey yitik deniz, yitikliğin de denizi
Mil mi çektiler suyuna
Erkek suyuna
Bir yandan bir yana geçer şimdi adamlar
İçi boş bir lokanta kalır ortada
Ben ceketimden kayarım
Durur gözbebeklerim kendi ormanında
Ve salar gölgesini, o soğuk gölgesini durmak

Biz böyle sıkıldık, ya onlar nasıl sıkılacak
Ya onlar nasıl

Sensiz bensiz bir sorudur
Temmuzlar kedi yavruları gibi sokulurken ağustosa
Ve ağustoslar eylüle
Bir yol alış duygusudur ki, biliriz
İnsanlar zamanlardan önce boğulur.

Balkonlar açar çocuk yaşında, yalnızlık kurur
Bir iki ölmeyle bir iki yaşamayla ancak kurtulunur.

Ne kaldı o yükselişlerden. Kalan ne
Ey kiremit renkli büyü, güneyin kızgın birimi
Biri öldüyse çok geç
Biri öldüyse çok erken belki
Pırnallar, arı kuşları, ayçiçekleri
Gece
O kadar yalnızım ki birden, gördüm de
Binlerce yıldızıyla bu sonsuz mağaranın içini
Ha yanıp söndü, dedim
Ha yanıp sönmedi bir ateş böceği.

BİR YİTİŞTEN SONRA

I

Hangi adalardan topladıktı bu taşları
 Bir öğle üstü, girip de Pan kılığına. Hani
 İçimizde o baş dönmesi. Güney bulantısı
 Parmaklarımız bir balık sürüsü kıvraklığında
 Ve ayaklarımız kokulu otlar arasında
 Başımızda Minos kralının büyülü tacı
 Deyin bana, ey zümrüdüanka, ishak kuşu, ebabil
 Ey kayalar okyanusu, kartal yuvaları
 Deyin bana, hangi adalardan topladıktı biz bu taşları.

Tütünümüz yok, suyumuz da bitmiş işte
 Dönüp bakmıyor yüzümüze kimseler şimdi
 Peki biz bu kentte doğmadık mı, bu kentte yaşamadık mı
 Şu çitin berisinde, kızgın taşların üstünde (günbatımında
 narrengini alan)
 Oyunlar oynamadık mı hayvan kemikleriyle. Alinyazımızı
 Kulağımıza fısıldayan gizlice
 Büyüler derlemedik mi hurma ağaçlarından
 Ve deniz böcekleri toplamadık mı diz boyu sularda bağrışarak
 Seğirtirken düşmesin diye gömleğimize doldurduğumuz
 (göğsümüzden ince ince kan sızardı bu yüzden)
 Dualar göndermedik mi gemicilere, sudan ve ılık meltemlerden
 karılmış dualar
 Sonu hep deniz köpüklerini andıran
 Limandaki kımıltısız çöpleri andıran
 O dilsiz balıkçıyı andıran. Manastırın ordaki saz kulübenin
 Yanıp da kül olduğu akşamki
 Sarsıcı ıslığı da.

O günden bugüne çok kül olmuşluğumuz var
 Miho kuşu yüksekliğine çıkmışlığımız, Balıkçının Gök Gemisine
 binip de
 Arkamızda izler bırakarak gökkuşaklarından
 Savrulup durduğumuz bir adadan bir başka adaya
 Kim bilir, belki de biz yonttuktuk, biz çiçekledikti bu obsidyan
 taşlarını da.

Ne ettik de yitirdik böyle kendimizi
 Ölüm ne, dirim ne, bilmiyoruz anlaşılan
 Kimimiz bir ateş yakıyor durup dururken, dağılan tavus tüyleri
 renginde
 Gecenin içinde, olduğundan da büyük kimi zaman
 Sanırım böyle böyle yaratmışlar tanrıyı da
 Bir gün bir ateşin başında doğurmuşlar onu
 Bir kişi doğurmuştur bana kalırsa
 Sonra birlikte beslemişlerdir el ele verip
 Büyüyünceyedek
 Su kabından haşladıkları dikenli balıklara kadar
 Bakır iğnelerinden gümüş alınlıklarına
 Şimşekten göl perilerinin şarkılarına kadar
 Portakaldan bir uzay kabuğuna
 Nerde ne varsa (o zaman her şey dediğimiz çok azdı)
 Şimdi kocaman kentlerde kimseler uğraşmıyor onunla.

Baksana, ey miho kuşu, baksana
 Gözlerinde senin kadar küçük
 Senin gibi uçuşan dünyamıza.

Bilmem hangi ülkelerden getirdikti bu rengârenk kolyeleri de
 İlk başta kadınlarımızın gözünü alan
 İmbatla birlikte gündüzleri
 O acaip ülkeleri yansıtan boyunlarında

Sonra bir yatakta yatma hamurunu yoğuran (iğde kokuları arasında)

Çocuklarımızı doğuran

Onların cam kırıkları gibi parlayan gözlerini

Tırnaklarındaki ilkyaz renklerini

Ve kim bilir ne kadar zaman geçti ki aradan. Şimdi

Bizden de büyük çocuklarımız. Elinde asma bıçağıyla

Gördüm geçiyorken birini. Saçları

Ben nasıl taramışsam öyle duruyordu başında.

Ve yaşadım yeniden hangi günbatımında havalandımsa

Kanım iplik iplik uçuşuyordu (arasında kuşlar oynayan)

Bir adaya inmiştim, üstüne bir nar ağacının

İri bir nar ağacının. Ve yanıp durmuştuk üç gün üç gece

Kırmızı bir şarap tası oluncayadek. Beklemiştik

Gelsin iyi huylu tanrılar da, kurtarsınlar diye bizi

Oysa ne bir hayal, ne bir fısıltı, ne bir ayak sesi

Ne de bir gören, bir soran var yitikliğimizi

Döküldüktü denizin kıyısına çaresiz. Nice sonra

Tattım bazı balıklardaki nar ve kan lezzetini.

II

Geçmişin zonklamasıdır yüzümü suya tuttuğumda
Etimi geren mozaik
Sayısız miller katettim orada bulununcaya
Ve su duruldu birden. Balık yumurtaları, nektonlar
Çekildi herbiri bir yana
Yükseldi o derinliğin çarpıcı sesi
Dedi ki bana, insan
Bir bilgin de olabilir, ceketi omzunda
Bir ruh da.

Ve dal yonta yonta büyütülür. Bir tükeniştir inmek anılara da
Geçmişin balkımasıdır su
Yaşamın giz geçirmez örtüsüdür toprak
Ve sen istersen şapkası yana kaykılmış
Bir ozan da olabilirsin, bir altın arayıcısı da
Hele bir üveyik ölsün içinde, bir tarla kuşu havalansın
Saburluk, o yaman bitki çiçeğini adasın
Altın
Cömertçe gösterecektir yüreğini sana
Şiir
O da.

Ey Güney'in büyük ozanı, taşları çizen ayaklarından öğrendim
O büyük dünya sıkıntısını
Bir deniz fenerinin dibinde
Sorma bana, nereden geldim, neyim diye
Anlaştık işte seninle, konuşmasak da
Sevgiler tutkular devrimidir benim tarihim de.

Çünkü mızrak çürür er geç, kan rengini yitirir
Kaleler yıkılır bir bir, bayraklar solar
Vuruşmak eskir
Ama aşk
O durur, aşk her yüzen geminin su kesimidir.

Çok denedim, karanfilin sapı suya değince
İçimde biri vurulur sanki
Yeşime oyulmuş bir diriliş olur bir de
Çalınır her sabah kapımın zili
Açarım: ben haziranım
Yaşamak, süresiz yaşamak eğilimi belki.

Ey bir kelebek, ey bir damla çiğın karışık rengi
Ey Güney'in büyük ozanı, sen
Ey bütün okyanusların ölümsüz dili.

KAR YAĞACAK

Evet baylar bu taraftan
Yolların otobüslerin iççeğişlerin anıtına
Durmanın duraksamanın
Yoksul gözün yoksul gülünün anıtına

Bir eğilişle başladı, elimi alnıma siper etmemle
Doyasıya baktım buz renkli bulutlara
Ne kadar büyük olursa olsun umudum
Zorunluktur umutsuzluk da bir parça

Anlaşıldı yarın bir gün kar yağacak
Eski bir aşkın da anısına
İyidir, her şey durulunca kaygımız bütün olur
Hem nereden bileyim herhangi bir çocuk kaç yaşında.

Ne buruk bir dönemdeyiz, suyla bakarız
Bir çiçek sergisine bir panayıra
Suyla görürüz suyu ve her şeyi
Bir saçak altında buluşmanın kuğusunu da

Bakıp bakıp bir daha yazıyorum
Ufacık defterime saat kayışına
Ve bu kentin gül renkli armasına
Bir daha.

Anlaşıldı yarın bir gün kar yağacak
Bir çorapçının gözlerine kollarına
Kedi gibi yumuşak bir çarşının
Bir türlü bitmeyen eşyasızlığına.

Kar yağacak
Sevdim mi sevildim mi bir vaktin orasına.

KUŞ SÜRÜLERİNDEN BİR DUVAR

Eskişehirli bir tüccar tanurdım, bıyıkları
Gereksiz konuşan bir adamın sakarlığında
Enfiye çekerti, bahçesindeki gülleri anlatırdı
Çocuğu yükler bırakırdı birtakım ambarlarda

Sonbahar böyle geçerti, o tüccarın sıkıntısı gibi
Deniz kıyılarında, hayvan leşleri arasında
Kış sanki iyi geçecek, bakıp duracaksın
Yılbaşında eski bir sevgilinin gönderdiği bir karta

Niye mektup yazmıyorum eskisi gibi
Kahverengi bir şeyler oluyordu mektuplarda
Yaşlı bir korsanın öğle uykusu doluyordu
İçime ve uykusuzluğuma

Kaypak bir haritam var şimdi, önüme seriyorum
Birbirine karışıyor Avrupa ve Asya
Bütün kara yollarında ölüme yakın bir şey var
O kadar yaklaştığım ki şu ölüm duygusuna

Okyanuslardan hiçbir şey anlamıyorum
 Küçük denizlerde yaşadım da ondan mı acaba
 Değilse neden bir türlü ısınamıyorum
 Yoksa büyük acıların kaptanları mı dolaşır okyanuslarda

En büyük kaptan, Bodrumlu sarmaşıkçı
 Ey gün günden yüreğimi kanatan ada
 Bir yer istiyorum üstünde, doğduğum bir yer olsun
 Ve uzun yollarda hiç konuşmayan şöförlerin yanında

Ey orman yollarındaki su sarnıçları
 Duyuyorum içinizdeki eski ses yüklü plaklarda
 Ölümün bitmiş yasını, sevincin yok olmuş fırtınasını
 Sözlerini çok değişik aşkların da

Eskişehirli bir tüccar vardı. Var mıydı
 Duygular, zamanlar da bir çeşit insan mıydı yoksa
 Kuş sürülerinden örülmüş bir duvar★
 Hangi kuşu çeksem ölüyor avucumda.

NACİ İLE TURGUT'UN AKŞAMI

Saçlarını taramayı unutma
Yüz yıl sonra böyle kalacaksın saçlarınla

Akılda olmayan her mevsimin yazarıdır
Yeni açılmış sigara paketi gibidir her şey ona
Elini ve ağzını karıncalandırır

Üç yılda bitirdi bir şemsiyeyi
Kendini yerleştirdi sapına
Bir de bir gökyüzünü hiç mi hiç anlamadığına

Akşamı nasıl istersiniz –nasıl istenir akşam–
Bir kaşımayla kanar yaranız
Bu sizin akşamınız. Sonra...

Bir odam var, diyordun, yeni bir kalem almıştın
Akşamını sakladığın

Onun o kış yürüyüşleri yok mu
Hemen tanıdın
Yürüyüp kayboluncaya içinde bir kasımpatının

Ey uzak ülkelerden gelen kartlar
Dünyalı ve dünyasız bütün mektuplar

Ey yağmur olukları, ey pencereden
Bazı kâğıtlar atan adam
Akşamını yollamak için
Yolculukta ondan bundan adresler alan

Konyağın, yeşil koltuğun.

METİN'İN AKŞAMI

Bir soğuk kış akşamına, bir tütün kesesine
Bir lokantanın çiçeklere bakan penceresine
Bir paket sigaraya, bir kibrite
Bir satıcının metaİsi gözbebeklerine
Bir ormanın unutulmasına, bir kulübenin
Belki her şeye

Balık avına, su korkusuna, askerliğe
Matisse'in bir resmine
Ve fotoğraf makinesine, su kesimine
Bir şiirin küçük oğlu olmaya
Meselâ mesela apansız bir aşk özlemine

Karpuzun ikiye bölünmesine de
Günün sarı bir çiçeğin yolunuşu gibi bitmesine
İskele kahvesine, domino seyircisine
Sinirlerini boyayan her şeye

Belki bir şeye daha
Sabahın ilk biblosu uzunca boylu bir allaha.

ŞAHİNİN KOPARDIĞI ELMAS

I

Bir zamanlar hep fotoğraflar çekerdim
Bütün gün orda burda dolaşıp
Gemi yolcularını, liman meyhanelerini
Çan kulelerini, düğün törenlerini, kız kardeşlerimi
Göğsünde döğmeler olan bir dilenciyi
Güllerden ve deniz kızlarından
Sonra el olan ama parmakları olmayan denizi
Yüz olan gözbebekleri olmayan
Eski fotoğrafçı dükkânlarında çizgili mayo giymiş kadın
fotoğraflarını hep yeniden çekerdim
Bir saatçi vardı, adı Saharyan mıydı ne, onu da
İstanbul'u ve bu kentin hiç kimsenin bilmediği armasını
Bir sokak bileycisini
Ellerinde bukinalarıyla uçuşan melekleri (eski taş binaların
üstünde)
Ve balkonda üç güvercinin bir sülünü yiyip bitirini (yani
olağanüstü her belgeyi)
Daha mı neyi
O kadar çok şeyi ki, her neyse
Bir gün bütün bunlar bana ucuz geldi.

Sonra bütün bunlar bana ucuz geldi
 Attım fotoğraf makina mı bir yana
 Vurdum sokaklara kendimi (ara sokaklara, çıkmaz sokaklara,
 İstanbul denizinin mavi bir kapı gibi açılıp kapandığı)
 Ve dolaştım eski Bizans meyhanelerini bir bir
 Ağzımda sönmeyen bir sigarayla.

Nemli, küf kokan sütunların dibinde hemen
 Adamlar gördüm, yürekleri gözlerine taştan adamlar
 Boşalan oradan da gözyaşı gibi
 Tam gözyaşı gibi (öyle diyorum, çünkü yasları eksikti, silinmişti
 kaygıları da, acıları desen, yoktu ki. Yani bir gözyaşıydı ki,
 şahinin boşluktan kopardığı elmas, kaskatı, gene bir elmasla
 kesilebilen ancak)

Ne dualar geçerliydi onlar için, ne de
 Dünyayı sanatıyla öğrenen bir gökyüzü işçisinin bilgisi
 Hiçbiri
 Ve anlattımdı efsanesini onlara
 Suya yeni indirilmiş bir teknenin
 Nasıl filizlere boğulduğunu. Ve sonra
 Dedimdi, kaynağıdır mutluluğun insan da
 Kuruyup kalsa da bir ağaç gövdesi gibi
 Ve ardından kirli bir su birikintisi beni
 İzledi durduydu sanki yıllarca.

Ey Galata rıhtımlı sonbahar, ey gök kuyusu!
 Ölü bir martıyı tekrarlıyordun boyuna
 Ağzında güneşten bir solucanla
 Düşürüp yükseltiyordun onu
 Sen, dışı kent, sense
 Az kalsın dışı bir şiir yazdıracaktın gittikçe azalan yaşıma
 Ayaklarımı denize sallandırarak
 Gözlerimi bir deniz kuşuna doğru uzattıkça
 Tuba ağacından kesilmiş iki dal parçası gibi
 Yazdıracaktın nasıl olsa, yazdıracaktın da...

II

Anımsıyorum şimdi, bir Akdeniz seferinde yapayalnız kalmıştım
 Yıl bin dokuz yüz elli altı
 Aylardan nisandı olsa olsa
 Ne param vardı ne satacak bir şeyim
 Gerçi gemide yatıp kalkıyordum ama
 Takmıştım aklımı bir kere
 Tahtadan bir Ren geyiğine
 Gene tahtadan bir Truva atına
 Bulmuştum kafayı çoktan: "Hey, çocuklar!
 Bilen var mı, neresidir Truva?"
 Demeye kalmadıydı gül yaprağı kemiren birisi
 Taktydı bir gül yaprağı yakama
 Bir başkası kapıya sürüklediği beni
 Ve dediği, "İşte,
 Çenenin şurasında Truva!"
 Hani yüzyıl yaşar da insan, nasıl
 Unutmazsa taşın üstünde seğirten bir karıncayı
 Kayan bir yıldızı göz açıp kapayıncaya
 Unutmadım işte bunu da
 Kan içinde kaldıydı ağzım burnum
 Doğrusu dövülmeyi sevmesem de
 Aklımdan bile geçirmezdim dövmeyi
 Oysa gemiciler icat etmiş derler keyfine döğüşmeyi
 Yalan!
 "Sandal ağacı gibi olacaksın
 Üzerine inen baltayı kokuna boğacaksın."
 Ben böyle öğrendim üvey babamdan
 Hayal meyal hatırlıyorum gemiye döndüğümü
 Rıhtımda bir iki sarhoş tayfa:
 "Arkadaş tayfanın sarhoş olmayanı kurumuş dal gibidir
 Gece karşına çıktı mı uğursuzluk getirir."
 Güç halle kaçtımdı oradan da
 Yırtık mavi gömleğimse rüzgârda
 Köpürüyordu denizini bir parçası gibi
 Ve burnumda o yabancı kan kokusu

Kan! dedimdi kendi kendime, kan
Ne zaman çıkmaz ki yüze fırsatı yakalayınca.

Zamanlar geçti aradan, yıl bin dokuz yüz kırk iki
İçimi tüketen bir şenlik vardı İskenderiye’de
Kim bilir, bir başka yerde belki de
Gece yarısıydı, ellerim
Çılğınca kanıyordu
On parmağımdan akan kan on ayrı renkte
İçimde yakalanmaktan korkan bir gölge kuşunun nefesi
Tüyleri kahverengi eflâtun
Boyü elli santimden fazla
Çırpınıp duruyordu. Sözlüğe bakmıştım da daha sonra
Yani şenlikten kurtulunca, tükenmekten
Bir gölge kuşu sahiden vardı
Ben ki gerçekte yiter, düşünle ayılırdım hep
Bu çelişken yaşamım beni hiç bırakmadı
Sabaha doğru usulca havalandı oradan
Kaybetti sanki kumarda, var mıydı içimizde kumardan
anlayan.

Ey Gülistan sokağı, bir tomar gazete unuttuğım ev
Yıl bin dokuz yüz otuz üç
Vurup da kapını çıktım dışarı
Dönüp arkama bakmadım bile
Taşdım aylarca yalnız
Bağayla kaplanmış bir duvar saatinin tik takını
Öyle ya, bana sorarsanız terketmeli insan yaşamı
Ölümü göze almadan
Ve anlamalı bir ağaç gölgesi gibi durmaktaki sakıncayı
Gitmek
Durmadan gitmek
Ne ölümünü bilsinler ne yaşadığını.

III

Bir gün bir su birikintisinde tanıdım sakallarımı
Gözlerimi, o yaman kuşkuyu daha sonra öğrettiler
Tuba ağacından kesilmiş iki tek dalı
Bilmem ki, tutmadım hiçbir fırtınanın da hesabını
Ne şiir yazdım gittikçe azalan yaşıma
Ne de giz diye sakladım umutsuzluk için yazdıklarımı
Keşfe çıktım doğup büyüdüğüm kenti yeniden
Tırmandım genelevlerle dallanan sokakları
Bozuk plakların, eski püskü eşyaların üstünden atladım
Kâğıt oynadım hiç tanımadığım adamlarla
Zar attım
Ve imrendim o kuleyi yaptıran adamın işaret parmağına
Sinemalara girdim (bir filmin ortasında ya da sonunda)
Oturmadım bile çoğu zaman
Girdim ve çıktım
Doğrusu hiçbir şey anlamadımsa yaşamımı anladım
Öyle hep kesik kesik olan, karışık olan
Ve utandım galiba sabahları demli çaylardan
(Ki mavi bir taş sıkıştırdım dişlerimin arasına hırsımdan
Denizler, açık denizler
Daha doğmamış olurdu dünyanın sıcak karnından.)

Bir sabah da Bizans paralarına baktım antikacı dükkânlarında
Gözyaşı şişelerine, pesüslere baktım
Tutuldum bir tasvirle kedi gözünden bir heykelciğe
Onca yıl sonra Truva atına tutulduğumdan
Ama hiç mi hiç gereği yokken bakır bir madalya satın aldım
Bilmiyorum ne yaptımdı o madalyayı ben
Ya birine verdimdi ya da bir arsaya fırlattım.

Bir gün de bir cami avlusunda güvercinleri taşıdım
Gözleri kör bir kadın mısır satıyordu
Ağlamak istedi ben güvercinleri ürkütünce
O an düşünmedimse de sonradan aklıma takıldı
Gözleri kör bir insan nasıl ağlar diye.

Son olarak üstünde bir taşın
Oturdum saatlerce.

DÜŞ SUDA

I

O zaman neydi, eskidi sandıktı gölü
Kapı önlerinde söyleşen kadınları
Boyasız bir sandal sazların içinde

Nasıl koyverdık sonra kendimizi
Görünce suyun dibinde
Boğulmuş beyaz kenti

Genede
Göz açıp kapayıncaya dek gittik geldik
Üç kişiydik üçümüz de
Geçmişe uzanan üç ayrı gün gibi.

II

Sevindik görünce birden
Limandaki eski tekneyi
Koştuk yokuş aşağı bir süre
Yakalanmamak için
Geceyi anlatan ishak kuşuna

Sabaha benzedik tahta iskeleye varınca
Suya
Yıkıldık. Üç kere kımıldadı koy
Ödünç aldığı sandı bizi
Demirledi göğsümüze eski tekne
Suyla sabahın göğsüne

Oysa biz
Çarçabuk geri döndük geldiğimiz yere
Üç kişiydik üçümüz de
Öldük ve dirildik
Hani unutmuşuz da yolumuzu, birine
Yol sorar gibi
Demirin tırnakları kaburga kemiklerimizde.

III

Adını söylediler, ölümünü ardından
Ardından hemen ölümünü
Fısıldar gibi soyadını, ilgisiz
Sokağın bitiminde sazlardan
Şapkalar ören adama

Kim ne der artık, boş hepsi
Yüzünü yüzdürüyor suda
Buruşturarak elindeki saz şapkayı

Her şey, ama her şey
Yüzüyle buruşan şapkanın arasında hızla.

IV

Konuşulmaz fırtınada, çünkü ölüm
Katar özünü fırtınaya da

Neyi bekliyoruz böyle neyi
Yendik mi yenik mi düştük yoksa
Bir ufak kuş yukarıda
Sürüyüp durur gölgemizi

Çözmüşüz nasıl olsa ipini sandallarımızın da.

V

Duymuyoruz dokununca duymuyoruz
Taşlara kayalara taşlara
Nasıl kanmıyorsa yüreğimiz sevince
Sevince, acılara da

İşliyor kireçli taşı yontucu
Saat kaç, vakit ne vakit şimdi
Bırakıp da elindeki keskiyi
Sırtını duvara dayayınca anlarız

Severiz çünkü ara vermeden
Anlamaya uymayan vakitleri

Ey yerle gök arası mutlu kalebentliğimiz.

VI

Su

Vuruyor kıyıdaki gemi leşlerine
Yalıyor sokaklarını kentin
Savuruyor öfkeyle rüzgârını
Masmavi yangınından

Bir evin bir odası yanıyor yalnız
Habersiz bütün kent bundan

Bir ruh gibi yanıyor çünkü
Giz dolu varlığından taşarak
Aydınlığın içinde
Aydınlıktan bir sarkaç gibi

Sinsi bir gülüşle görüyor o
Kayığını boyuyor bir yandan da.

VII

Uzatmışlar ölüsünü kumlara
Mavi yüzlü çocuğun
Unutulmayan maviden
Hiç unutulmayan

İri bir balık asılı durur ağaçta
Dik ve bulanık

Ayrı ayrı yönlerine sonsuzluğun
İkisi de
Eriyen kar sıcaklığında

Ve ufuk
Kurtulmuş tanrıların kucağından
Uçsuz bucaksız bir yolculuğun koynunda.

VIII

Düşürdük gölgemizi suya
Ardından kendimizi
Sessizlik gibi sade, telâşsız
Hani var ya oldukça yavaş uzanır el ağlayana

Yüzdük bütün gün adalardan adalara
Hiçbir şey düşünmeden. Yalnız
Akşama doğru bir demet mavi süsen topladık
Sunmak üzere bizi yaratan ozana

Düşüyoruz mavi dudaklı büyük ozanın.

IX

Öyle yorgun ki kentimiz
Düşlerden ve söyleşmekten
Yok duyacak kimse sesimizi

Gönderdik göndermesine, yüzümüz
Oradan da
Yok olarak geri geldi

Sesler, şarkılar... alışkanlık elbet.

X

Yok düş kuracak vakit bile
Her şeyi bir yana bırakıyoruz söylene söylene.

GÜL DÖNÜYOR AVUCUMDA

I

O akşam söylediydim ona
Gördüm Hüma kuşunun iskeletini
Haber de saldıydım Pegasos'un sırtındaki ozana
Seyretsin diye ölümün bu sırça gelinliğini
Duyan da var bunu duymayan da.

O gün bugündür ılık çala çala
Gelip geçiyor kapımın önünden
Konuşuyoruz da arasıra. Geçen gün dedi ki
Farketmez gözyaşı kimseyi, ruhsa
Başboş bir deniz gibi anlamsız yatar
Kocaman bir ıssızlığı yonta yonta.

Anlattı sonra uzun uzun

Nasıl onardığını eski tekneyi

Nasıl kalafata çektiğini, boyasını

Hangi dağ çiçeklerinden kardığını. (Bir çocuk dişi gibi parladiydı. Çekmişti onu kırmızı bir akşamüstünün dişetlerine. Ya direkleri? özenli bir kılıfa girer gibi girmişti göğ. Doğrusu görkem iki parmak arasında büyüyen ama hiç gölgesi olmayan uçsuz bucaksız bir bitkiydi. Giz olmayan bir gizdi belki. Evleri dolaşan cinsiyetsiz bir tanrı da olamazdı ki. İnandığı bu yüzden kanının tekneyi dolaşp şafakları çevirdiğine. Ve gördüydü yer değiştirdiğini gövdesiyle teknenin böylece ruh olduğunu anlıyordu bira köpüğü gibi altınsı altınsı parlayan tahtalara. Ve yetinmedi. Bir öğleüstü konservesini yedi. Çekti bıçağını sapladığı yerden kaldırdı havaya. Birden parladı bıçak dünya zamanından başka bir zamanla ve noktalandı uzayın çilekleri işbaşındayken. Besbelli bir uzay tapınağındaki ilk duaydı bu. Ve seyretti uzun uzun tarihte yeri olmayan bu titreşimi. Bir şey ki artık birdenbire her şeydi. Ve yazdı bordasına İki Parmak diye İki Parmak'tı çünkü teknenin ismi.)

II

Ey iki elle iki el arasındaki çaresiz vakit
Yıkanmış çekmiş çamaşırlar gibisin
Azsın, öyle çok kıyılısın ki genişliğime
İçinde asfaltların dondurmaların eridiği bir salı
Mühürler gibi kazılmış çarşambanın üstüne
Tuz uzun, bakışlarımsa bir avuç tuzla orantılı
Tam yüreğimin hizasında o otel
Bir otel ki sabah akşam buruşturan kıyıyı
Dönüp dönüp arkama baktığım işte
Severek bir ıslak battaniyeyi belki
Didiklenmiş bir saati, yıpranmış
Tırnak uçlarını ve her şeyi.

Oysa ey denizlerin ıslak geçidi
Her yandan sızan şeridi akarsuların
Balığın dil bilmeyeni ben
Neden hep tuzdan anlardım o zaman
Tuzdan mı, evet tuzdan
Denizin merasından yani.

Uzat elini artık, kutla kendini
Götür bir bardak sonsuz suyu ağzına
Bak
Gördün mü, hem de nasıl
Bir gül dönüyor öteki avucunda.

III

Ağrıtmayan böylece dindirmeyen o sabah
Puhu kuşu muydu, neydi, öttü uzun uzun
Biçimini vermeye çalıştı bir yıkıntıya
Biz geçince dönüp baktı arkamızdan üç çocuk
Üçü de
Bir tahta perdenin önündeki ömründe
Gözleri dümdüz, kireç kuyuları gibi
Bir yanıp bir sönüyordu umuda ve ezikliğe.

Farketmez deniz de gözyaşını, dedim ustama
Ve gözyaşı denizi
Ey göstergelerin en güzeli, göster ki beni
Ben ıssız yonta yonta gürültüler ederim
Kendimi yonta yonta dağılan bir mermerim

O sabah demir atmış bulduk
Tekneyi bütün kıyılarda.

AKDENİZ SALGINI

Halikarnas Balıkçısı'na

I

Öyle bir alışımdır ki seninle deniz
Bir açık deniz
Bakınca hiçbir şey göremediğin
Gözlerini duyduğun yalnız

Sözlerin var, dudak izlerin yok sözlerinde.

II

Denedin ki oralarda zaman olmayı
Şimdi bir Akdeniz salgınının sen
Sonsuz bir otobüs yolcusu gibi, tam öyle gibi
Her gün kırmızı bir bilet düşürürsün dışlarından

Ki senin bir yerin olmadı hiç olmayarak soldu
Diri bir sabahın eylülüsün birden
Sonra bir solgunluğun yeniden solgunluğu
Tırnakların dibine batar durup dururken
Acılardan bir acının geri tepmesidir
Sızar yüreğinden sevinç olarak
Yani eylülünden

Acımdan bir zamansın ki bazan susarsın
Çocuklar büyükler gibi konuşur sefaletten.

III

Omurgasını kırmış bir balık yatar
Seninle denizin üstünde
Öpülmüş bir dudak gibi

Derinlerden derinlerdedir yüreğinse
Okşar gizli gizli deniz kızlarını
Dondurulmuş güneşlerin içinde
Öpemezsin, dudaklarını duyarsın yalnız.

IV

Sonra sonra yapıştırılmış pullar gibisin, öylesin
Üstü uçaklı zarflara
Ve alanlara tutturulmuş, çiçek sepetlerinin
Kenarındaki kartlara
Bir gider bir gelirsin, gider gelirsin
Hızlı bir park akışından anusal bir yığıntıya

Sayısız parmağın var, bir parmağın daha mavi
Vurursun vurursun kapılara onunla
Kapılar açıldı mı, avlular güne çarptı mı
Boşalan bir güğümsündür her umutsuzluğa.

V

İki yaprak yerde konuşur ya, o zaman
Tam o zaman bir sonbahar düğümü
Yani bir gülüşün bir çay kaşığının sıradan ölümsüzlüğü
Seni sürekli kılan
Tam o zaman

Bir limonluk hüznün olsun kal orada
Her gün kendi kendinin oğlusun
Bir nesne buluyorsun yerde, mutluluktur senin için
Denizken üzerine atılan ağaç kökleri gibi
Soyulmuş elma kabukları gibi
Boş şişeler, çürümüş hayvan iskeletleri gibi

Kekikler yemlikler arıyordun, kayalardan
Yokluğa doğru yükselerek
Çorbanı karmak için
Ama görmedik bir kaşık içtiğini bugüne dek
Olsa olsa ateşini yakıyordun yalnızlığın

Biliyorsun, bizim her türlü yalnızlığımız
Yeni bir dil olacak yarın.

VI

Uğurladık bir sabah seni
Söz vermiştin geri döneceğine
Anladık bakınca aldandığımızı
Gerilerde küçük
Kıyılara doğru büyüyen ayak izlerine

Ötelerde, ama çok ötelerde
Kocaman bir gözyaşıydın ey usta deniz
Konuşuyordun, sözlerini bulamıyordun yalnız.

KÜL

Küile Başlangıç

Puhu kuşu muydu, neydi, kanatlarını toplayıp durdu
Boşluktan yontulmuş tüneğinde
Sıradan bir cumartesinde, yazılı kâğıtların
Kalemle delinmiş yerlerinde
Uzaklardan, çok uzaklardan doğmuş kıyıları gibi
Yorgun, tozlu yol kokulu kıyıları gibi
Şaşırmış kalmış da sanki deniz fenerlerine
Öyle.

Havalandı birden yayarak kanatlarını
Gözlerini gözlerinde bileye bileye
Bir düğme iliklenirken, bir yapma çiçek
Yakaya iliştilirirken acele
Ve soluk bir gülüş ki eskiye eskiye
Anılara dönerken çaresiz
Havalandı kuş ve yitip gitti
Külrengi bir tarih bırakarak geride.

Küle Geriliş

Hepsi kül. Ah o zaman kül başka
Yüzümü tutuyordum sığ kıyısına anılarımın
Ayak bilekleri külden adam
Bir avuç kül doluydu ağzımda.

Hepsi kül. Kirli, bulanık sular
Patlamış sonbaharın da memesi

Emzirir balmumundan bir göğü. Damlarda
Gezdirir ürkerekten pas renkli dilini
Ve döner birer birer ülkesine acılar
Saplanırlar birden soluğuma
Bilirim, o kadar iyi bilirim ki ayrıca
Değil miydi külden kafatasları onların★
Ve dökülmüş saçları avuçlarında
Bir bir anımsadığım şimdi
Yanmış hepsi, kül olmuş.

Yanmış hepsi, kül olmuş
Bir trendi sanki hiç inilmemişti
Çıplak gövdeleriyle kâğıt oynayan adamlar
Ve çürük dişleriyle
Ve geçmişi olmayan geleceği de
Herkesin kendine göre bir boynu vardı yalnız
Hüznün ve çaresizliğin eklem yerlerinde
Gözleri vardı kurtlu erikler gibi
Ne zaman ki bakılacaktı bir yere
Bakılırdı hep birden bir avuç gözle.

★ Bu dize Adam Yayınlan nüshasında yoktur. (Ed.)

Ve yanık istasyonlar gördüm arada
Titrek dumanlarıyla bozkırı
Kuru, kupkuru otlar yakıyordu biri.
Çekerekten içine
Kır kızılı bir hanı★

Han

Yıkılmış zaten o da, şurda burda üç beş duvar
Toplamış kanatlarını puhu kuşu da
Boşluktan yontulmuş tüneline değil
İri bir pençenin tırnakları★★ boşalan oyduğunda
Soğuyor bilmek için yaşadığı zamanı
Oysa görmüyor önünü bile, görmüyor
Bir başka puhu kuşu koysan da karşısına
Bozulmasın istiyor kül, anlaşılan
Hiç bozulmasın

Ah her yanda küller her yanda.

★ Bu dize Adam Yayınları nüshasında eklenmiştir. (Ed.)

★★ Adam Yayınları nüshasında "tırnaktan" biçiminde. (Ed.)

Külün Doğası

Vermediler kapının önüne düşürdüğüm
Sararmış yarasa iskeletini
Bir denizci vermişti bana çıkarıp da boynundan
Kapkara bir kasketi olan
Her limanda birkaç kere unutulan
Hemen hemen parmaklarıyla konuşan bir denizci
Ürkütür demişti azılı fırtınaları
Ve yırtıcı kuşlarını açık denizlerin
Oysa ne kuşlarla boğuşmuşluğum var bugüne kadar
Ne de fırtınalar gördüm azılı
Yaşadım günsüzlüğümü ve saatsizliğimi durmadan
Bazan bir sözüm oldu, sonra o sözün külü
En çoğul
En yaygın
En ne zaman külü.

Ve dedim, anlaşıldı, küllerin doğasıdır yarasa
Bütün küllerin
Elbette yalan denizcinin konuştuklarıysa.

Sızar Kül

Sızar saçaklardan, su borularından
 Camlardan, kapılardan, yangın merdivenlerinden
 Bir dönemeçten, ayaküstü konuşmalarından
 Sorgulardan, alışverişlerden, pazar gürültülerinden
 Bayraklardan ve gemilerden
 Kıyılardan, varoşlardan
 Bundan böyle konuşulmayacak bir yaşantıdan
 Sanki bir benzin istasyonundan
 Geride kalan bir benzin istasyonundan
 Bir tankerin güvertesinden, hüzünlü bir benzin kokusundan
 Bir menekşenin iki tek boyutundan
 Garlardan
 Bir gülün bir boyutundan
 Bir duvarın duvarsızlığından
 Yokluğun bir daha yok oluşundan
 Ve kulak çınlamasından
 Bir kentin resimli bir balon gibi patladı patlayacak olmasından
 Üstünde bir yüzün yarısı olan bir puldan
 Ve tutkal kokusundan
 Tutkaldan
 İsa'yı sırtından gökyüzüne yapıştıran
 Fişlerden, bankalardan, kesilen makbuzlardan
 Bir hayvanat bahçesinden
 Bir yalvaçın ağlamaklı fotoğrafından
 Bulaşık sularından, çöp kutularından
 Parklardan parklardan parklardan
 Bir homoseksüelin kırmızı kazağından
 Oksijenli saçlarından
 Vitrinlerden, mağaza patronlarından, sokak satıcılarından
 Çanlardan
 Bir doğurmamışlıktan, bir doğurma korkusundan
 Yaşama korkusundan
 Çelenklerden ve cenaze levazımatından
 Bir ölüye kadar
 Her şeyden.

Külden Adamlar

Bir saat ne kadar yaşar bir eskici dükkânında
Bir ırmak bir taş köprüye sarmaşıksa.

Koşar bakışları külden adamlar
Ordan oraya
Soğuk etlere, sosislere, yumurtalara
Konservelere ve jambonlara
İtişirler, üşüşürler, saatlerine bakarlar
Koşuşurlar masalara, bardaklara, ayakta durmalara
Bir sosisli sandviç peynirli bir sandviçle
Bir işaret parmağı bir başka işaret parmağıyla
Bir ceket bir kazakla
İki düğme birbiriyle... Sonra
Yavaş yavaş çiftleşir kalabalık
Yağlı kâğıtlar, cıgara izmaritleri, ruj lekeleri kalır ortalıkta
Ve doğar ıslak cesedi külün
Bir daha doğar
Kurudukça savrilmaya başlar havada.

Her şey kül için! her şey kül için! her şey!
Bağırır bakışları külden adamlar
Toplanır tüneğinde puhu kuşu da
Ve bakar bunca zamandır geldiği yola
Yorgun, tozlu yol kokulu yola
Açar kanatlarını, saldırır ötelere yeniden
Bu külle sıvanmış kentten
Dalar boşluğa.

Ah her yanda küller her yanda.

AYDINLIĞIN DÖRT BİR YANI★

Fiiruzan'a

- JALE : Acı bir oyundu sonunda
 Ölümsüz olmadığımı unutmak
 Güzdü, adaçayı yakıyordu gemiciler
 Ay ışığında güvertede
 Dipsiz bir denizin üstünde. Kokusunu duyuyorum.
- CENGİZ: Gözü dönmüş bir tanrı
 Eline aldığı gibi kargıyı
 Hançer sanarak
 Saplayınca ayağına...
- JALE : Acı bir oyundu sonunda...
- SELİM : İçimde bütün öldürdüklerim. Ölüm
 Ölüm ne?
 Sesini duyuyorum bir kartal sürüsünün içinde
 Kartal kanatlarının. Ölüm
 Ölüm ne?
 Telefon mu çalıyor? Hangi telefon?
 Işık mı? Evet! birden ses gibi düşüyor yere
 Ses gibi düşüyor da ışık
 Sabah akşamı doğuruyor, akşam sabahı
 İniltilerle
 Böyle
 İniltilerle iniltilerle.
- JALE : Gece olsa gece olsa!
 Ellerimsem beklesem
 Yüreğimsem kuytuda.

CENGİZ: Yaratılmaya gidiyor

Kim?

Ne?

Saat altı, dönüp durur tarla kuşu gecede

Bir sap yeşil fidan bulsun diye kendine

Tarla kuşu gecede.

(*Sessizlik.*)

Tarla kuşu gecede.

JALE : Karıştırmışlar gene çantamı

Kim karıştırdı benim çantamı?

Bulamıyorum

Neyi bulamıyorum, onu da.

CENGİZ: Su karıştırıyorlar konyağa, bu kaçınıcı!

JALE : Bir çantayla bir başka çantadan

Başka ne olabilir ki ben

Bir çantayla bir başka çantadan?

SELİM : Neden? Bir bardak da olabilirsin pekâlâ. İçinde

İyi hazırlanmış bir içki...

CENGİZ: Nerde hani o becerikli tanrı.

Kırmasın da yaratırken bardağı...

JALE : Zincirine iki göz takılı

Olsa olsa bir anahtarlıksın sen de.

SELİM : Hangi kapıyı açacak? Üstelik

Diyelim açtı

Açmakla biter mi Cengiz'in kapıları?

CENGİZ: Bütün odalar birbirine benzer de ondan

Biri sizi çağırır, girersiniz

Beklersiniz bir süre. Ne kadar mı?

Bilmem! kimse de bilmez ki zaten

Yoktur ki orada zaman kavramı

Yalnızca çağrılırsınız, o kadar

Bir odadan bir başka odaya

Derken binlerce, yüz binlerce yazı makinesi

Tutuşturun bir o kadar evrağı elinize

Bir türlü anlamazsınız da ne olup ne bittiğini

Sorup durursunuz kendinize: yani ben

Bir evrak çantası mıyım, yoksa

Bir araç mıyım insan sesiyle işleyen?

- JALE : Ne düşünüyorum, biliyor musunuz
Toplayalım üçümüzü bir vitrinde.
- CENGİZ: Ve bir de öfkeden fırlayacak bir düğme!
- JALE : O Selim mi ne?
- CENGİZ: Selim de olabilir, ben de
Hiç tanımadığımız biri de olabilir.
- JALE : Peki, satışı kim yönetecek, kim kime ne satacak?
- SELİM : Kendimiz kendimize...
- JALE : Öyleyse bir gece elbisesi isterim ben, genç kızlar için
Etekleri simle işlenmiş...
- SELİM : Yok o senin istediğin şey bizde!
- JALE : Bir rugan pabuç da mı yok, ya da
Açık pembe renkli bir kurdele
Masada vişne reçeli, çiçekler
Yaz çiçekleri
Sahi, ben kiminle konuşuyorum pencerede?
- SELİM : Yok, hiçbiri yok bunların!
- CENGİZ: Bir türküydü, anımsıyorum
*"Derler ki şubat temmuza vurmuş
Soğuk lekesi üstünde
Yitirmek için mi buldum seni ben..."*
Tam böyle değilse bile
İstersem bunu isterim ben de.
- SELİM : Aşkın da, sevginin de!..
- JALE : Neden kızılıyorsun peki, anlamıyorum
Önemsiz bir oyundu bu, o kadar
Sadece oyalanıyoruz.
- CENGİZ: Kim bilir neler ister Selim de
Ama söylemez.
- JALE : O hiçbir şey istemez! o hiçbir şey istemez!
- SELİM : Garson! bana bir votka daha versene!
- JALE : Bozdu oyunu...
- SELİM : Hayır! bozmadım, benimle yatar mısın bu gece?
- JALE : Seninle? Gece değil ki şimdi... baksana
Gün ıdı çoktan.

- SELİM : Gün ısıdı, yani...
- JALE : Ama dur! neden olmasın
Evet, olabilir de...
- SELİM : İstemem, geri alıyorum sözlerimi.
- JALE : Sahi mi, neden?
Tam övecektim şimdi cömertliğini.
- SELİM : Sevmiyorum göğüslerini
Bacaklarını da
Biliyor musun, yaşlısın da üstelik.
- JALE : Çirkinim! çirkinim de değil mi?
- SELİM : Çirkinsin!
- JALE : Düşler mi aceleci olan, bilmem ki
Öldükçe ölüyor bir yerlerin senin de.
- CENGİZ: Çıkalım isterseniz, sıkıldım
Çıkalım! yoruldum artık kendimden.
- JALE : Kıskanıyor musun yoksa bizi?
- CENGİZ: İğrençliğinizi mi? elbette.
- SELİM : Çıkalım çıkalım!
- JALE : Ama nereye?
- CENGİZ: Biz bilir miyiz nereye, ben bilir miyim?
- SELİM : Dün gördüm, boş çelenkler vardı bir çiçekçide
Ölüler için
Kendimize bir çelenk ısmarlayalım.
- CENGİZ: Kalınca bir ip de alalım.
- SELİM : Jale bol zehir ister.
- JALE : Bana sorarsanız havagazı en iyisi
Ucuz da olur üstelik
Yeter de artar bile üçümüze.
- CENGİZ: Hadi şerefe!
Ölümün şerefine, ölümün!
- JALE : Bıktım artık bu ölüm sözünden
Ben ölürsem size ne
Siz ölürseniz bana ne?

- CENGİZ : Hiiiç! Kalküta'da bir Budist
 Londra'da bir homoseksüel
 Amerika'da bir beyaz
 Daha da beyaz duysun diye kendini
 Vurmuş da alnının ortasından bir zenciye...
- SELİM : Sussana! nerdeyse kusacağım şimdi...
- CENGİZ : Ve o gün bu gündür Amerika'da...
- SELİM : (*Kusar*)
- CENGİZ : Eh, biraz açıldın mı bari?
 (*Sessizlik*)
- SELİM : Garson! gelir misiniz?
- GARSON: Efendim?
- SELİM : Neden hep aynı plağı koyuyorsun deminden beri?
- GARSON: Ben koymuyorum ki, bitince yeniden başlıyor
 Bitiyor, yeniden başlıyor işte
 Ben istesem de istemesem de.
- JALE : Doğrusu pek anlamadım
 O kadar anladım ki belki de
 Düşünemiyorum...
- SELİM : Peki, ya biz gelmeden önce
 Hep aynı plak mı çalışıyordu gene?
 Yoksa...
- GARSON: Siz gelmediniz ki, burdasınız
 Öteden beri
 Kaç gündür burdasınız
 Özür dilerim ama, kaç yıldır
 Burdasınız hep
 Baksanıza tıraş bile olmadım
 Tıraştan geçtim, gömleğimi bile değiştiremedim
 Ya giysilerim! nasıl da eskidi bilseniz
 Doğrusu yaşlandım da
 Ne yalan söyleyeyim, adımlı bile unuttum.
- CENGİZ : Yani bu akşam gelmedik mi biz?
- GARSON: Hayır!
- CENGİZ : Desene burda doğduk, ya da
 Burda olmamızı bizim
 Sahneye koyuyorsun kendince.

GARSON : Yok canım! o kadar da değil
Tanımıyorum bile sizi ben
Bildiğim, her zaman burdasınız, yalan mı?
Bir de bir çift geliyor işte, bakın
Tezgâhta oturuyorlar şimdi
Belli bir saatte gidiyorlar, onları anlıyorum
Yeniden geliyorlar bir başka akşam
Yeniden gidiyorlar sonra
Bir gidip bir gelmek bütün işleri
Çocukları da oluyor bazan
Adam ölüyor arada bir
Bir kez denizde ölmüştü, bir kez de trafik kazasında
Sizin anlayacağınız bir süre dul kalıyor kadın
Siz deyin on yıl, ben diyeyim yüz yıl
Derken evleniveriyor bir gün, ne denir
Yeniden çocukları oluyor
Adam dönünce işler düzeliyor mu sanki
Elbette
Birlikte gidip geliyorlar gene
Baksanıza yüzlerine, nasıl da durmadan değişiyor
Kimi zaman ikisi de yaşlı
Kimi zaman ikisi de genç
Kimi zaman da biri genç biri yaşlı
Her neyse...
Size gelince... doğrusu tanımıyorum ki sizi
Ne ölmeyi biliyorsunuz, ne ölmemeyi.
(Sessizlik)
Başka bir isteğiniz var mı?
Olursa çağırırsınız beni
Olmazsa çağırmazsınız
Ben işte gidiyorum
Şuraya gidiyorum
Orada duracağım
Çağırırsanız gelirim
Çağırmasanız gelmem
Bazan çağırmasanız da gelirim

Şuna inanın ki, plakla hiçbir ilgim yok
 Nasıl olsun ki hem, o kendini yönetiyor
 Ben de kendimi
 Size gelince, siz de kendinizi yönetiyorsunuz
 Ve dönüp duruyoruz kaskatı bir aydınlığın çevresinde
 Siz yok'la yok'un arasında
 Ben yok'la yok'un üstünde
 Plaksa... ne diyeyim bilmem ki
 Öyle bir uyum katıyor ki ilişkimize
 Bence önemli olan bu
 Yani kim ne derse desin burdayım işte
 Sizler de burdasınız
 Cenaze taşıyıcıları da burada
 Sırmalı yakaları
 Deriden şapkaları da
 Onların elbiselerini diken terzi de burada
 Terziyi ilk yıkayan kadın da
 Gerçekte kalabalık bir aileyiz, değil mi?
 Kaldı ki, daha çoğunu saymadım
 Saymadım ya, ben cenaze taşıyıcılarını çok severim
 Onlar da beni sever
 Elbette, siz ne zaman isterseniz
 Birinci sınıf bin lira
 İkinci sınıf dersenez beş yüz
 Sahipsiz çiçekler için de yüz lira
 Siz bana bakmayın, ben nasıl olsa beklerim
 Yüz yıl da deseniz beklerim
 Bir sürü işim var görülecek, saymakla bitmez
 Örneğin kira borcum var. Gerçi
 Pek önemi yok ya bunun
 İnanın ki daha ev sahibinin yüzünü bile görmedim
 Ne alacağını istiyor, ne adresi belli
 O kadar güç durumdayım ki, dayanılır gibi değil
 Düşünün, bir evim olduğunu anlayamıyorum artık
 Ne yatabiliyorum içinde ne oturabiliyorum
 Siz bakın ki bir de bir elbise diktireyim dedim kendime
 Bilmem söylemiş miydim demin

Kaç yıl oldu, daha dün gittim ilk provaya
 Dedi ki terzi: "O kadar erken geldiniz ki
 Sakın gücenmeyin, gelecek yıl haziranda
 Şöyle bir uğrayın isterseniz
 Elimde değil, öyle uzun takmışım ki iğneye ipliği
 Tek dikiş bir ayımı alıyor
 Oysa siz geniş yaka seversiniz
 İki de yırtmaç istersiniz, düşünün
 Yelek, pantolon derken
 Anlıyorsunuz ya
 Hiç kesin bir tarih verebilir miyim sizce?
 Sonra kaç müşterim var sizin gibi..."
 Dedi de terzi

Kesmedim umudumu gene de
 Hem neden kesecekmişim, zaman dediğin nedir
 Nedir ki terzi dediğin.
 (Sessizlik)

Hep kendimi anlatıyorum, gelelim size...

SELİM : Sen bırak bizi! dört votka daha versene!

JALE : Dördüncü kim, anlamadım...

GARSON: Dedim ya, çağırmasanız da bazan gelirim
 Unuttum söylemeyi, biri sizi aradı bu gece.

SELİM : Ne dedin?

GARSON: Biri sizi aradı...

CENGİZ : Bizim adlarımız ne? Hani tanıımıyordun sen bizi?

GARSON: Yormayın kendinizi
 Tanımıyorum gene de...

JALE : Öyleyse?

GARSON: Yok gereği adlarınızın, alt tarafı bir yanıt bu
 Kim kimi sorarsa "yok!" diyorum

JALE : Kim kimi sorarsa, öyle mi?

GARSON: Elbette, bence susmaktan daha iyi
 Ne de olsa bir ses işte: yok!

CENGİZ : Kalkalım!

JALE : Kalkalım! Aaa! baksanıza kim geldi.

CENGİZ : Oğuz değil mi o?

JALE : Ta kendisi Oğuz'un.

- CENGİZ : Yalpalıyor, çok içmiş gene.
- JALE : Biz de çok içtik.
- SELİM : Neden olmasın, o da içecek biz de
Doyumsuz bir ayın bu alkolün çevresinde.
- GARSON: (*Kendi kendine*)
Aydınlığın çevresinde aydınlığın
Bakalım kim düşecek.
- OĞUZ : Merhaba çocuklar! bir dakika oturabilir miyim?
- HEP
- BİRDEN : Elbette!
- JALE : Sanki bu çekingenlik neden?
- OĞUZ : Bilmem! günlerdir hiçbir yere yakıştıramıyorum
kendimi.
- CENGİZ : Bu votka senin olmalı.
- OĞUZ : Hem benim hem de değil
Ama içirim
(*Sessizlik*)
Nursen'e uğradım bu gece...
- GARSON: Hayır uğramadı Nursen'e!
- OĞUZ : Önce buraya uğradım, sizi aradım.
- JALE : Yokmuşuz ki biz...
- GARSON: (*Kendi kendine*)
Evet, burda bir garson olduğuna göre...
- OĞUZ : (*Garson'a*)
Sizdiniz! Yok, hayır, siz değildiniz.
- GARSON: Bendim, size öyle geliyor.
- OĞUZ : Neden "kimse yok!" dediniz öyleyse?
- GARSON: Farketmez, size yok denildi ya.
- OĞUZ : Bana yok denildi ya... Doğru
Eve yollandım ben de
Baktım kapısı aralıktı, itiverdim.
- SELİM : Çoktandır görmedik biz de.
- OĞUZ : Bundan böyle sanmıyorum göreceğinizi.
- CENGİZ : Ne dedin?
- OĞUZ : Nursen intihar etti!
- JALE : Nursen intihar mı etti?
- OĞUZ : Evet, bu gece!

GARSON: (*Kendi kendine*)

Sakın ha, inanmayın!

Ölümünü görmek istiyor yüzünüzde

Sizin yüzünüzde... Bir tortu gibi emmek istiyor onu.

CENGİZ : Neden acaba? Bir bakıma hepimizden neşeliydi.

SELİM : Kim kimi tanıyor ki... Ayrıca

Vaktimiz çok anlaşmaya.

OĞUZ : Sıkılıyordu

Taşıyamıyordu sanki kendini.

(*Sessizlik*)

Uzanıp kalmıştı odanın ortasında. Avucunda.

JALE : Bir mektup filân?

OĞUZ : Yoktu. Sadece

Salovanter tipi bir tabanca!

CENGİZ : Bir tabanca mı?

OĞUZ : Evet! bir de

Bulanık bir fotoğraf vardı öteki elinde

Yüzü silinmiş bir kadın

Tuhaftı doğrusu

Belki silinmemişti de, bizim hiç görmediğimiz bir anlatım

Öyle bir yaratık gibi duruyordu yüzünde.

GARSON: (*Kendi kendine*)

Çıkarıp gösterece, çıkarıp gösterece!

JALE : Öyle şaşırdım ki, ağlamak bile gelmiyor içimden.

OĞUZ : İyi günler size, iyi geceler!

GARSON: (*Kendi kendine*)

İyi ölümler, iyi ölümler!

JALE : Rujumu bulamıyorum şimdi de. Selim, sende mi?

Bir şeyler çiziyordun demin peçeteye.

SELİM : Sanırım geri verdim. Vermedimse

Çok uzaklardadır. Çünkü o

Ters oyulmuş bir kurşun yarasıydı belki de.

GARSON: (*Kendi kendine*)

Ters oyulmuş bir kurşun yarasıydı... doğru söylüyor.

Ama Nursen'de değil, az sonra Oğuz'un beyininde.

CENGİZ : Gidelim mi görmeye?

SELİM : Gidelim.

JALE : Gece yarısı, dedi, öyleyse
Ölü morgdadır şimdi
Kilitlemişlerdir bir kasaya
İyi biliyorum, küçüktüm
Göstermişlerdi bana annemi
Kim bilir, uyduruyorum belki de
Cinayet! bu herkesin ölüsüdür.

SAAT : Saat tam yediyim ben.

MASA : Bitti son votkalarınız da.

KAPI : Bekleyin, birini yolluyorum size!

CENGİZ : Korkunç bu! Sanrı mı görüyorum yoksa?
Baksanıza kim geliyor...

GARSON: Nursen'e benziyor mu, ne dersiniz
Sürüyor mu Oğuz acı habercilerini üstünüze?

JALE : Nursen değil mi o, nasıl olur?

CENGİZ : Nursen de ne kelime, elbette o.

GARSON: Siz bakın ki, asıl
Oğuz koydu ölümünü sahneye
Koydu ve gitti
Hadi davranın bari, gömün ölünüzü bir güzel
Ona yaraşır bir törenle
Size yaraşır bir törenle, gömün
Gömün hiçliğine. Çünkü bir mutluluktan hiçlik
Onun için
Daha bir derinliğine yaşasın bundan böyle.

NURSEN: Kötü bir haberim var size!

JALE : Sen ölmedin miydi? İşler çok karıştı gene.

NURSEN: Ben mi? Eğleniyor musunuz?
Ben işte karşınızdayım, az önce
Oğuz intihar etti.

- SELİM : Oğuz burdaydı demin. O da...
- NURSEN : Benim bildiğim boylu boyunca
Uzanıp kalmıştı odanın ortasında. Sımsıkı
Kavramıştı bir tabancayı...
- SELİM : Anlatma, yeter!
- JALE : Ben gidiyorum.
- CENGİZ : Ben de.
- SELİM : Beklesenize!
- GARSON : Bir sır vereyim mi size
Terzi telefon etti demin
Bitivermiş bizim elbise
İyi günler, iyi geceler!
Beklerim gene
Elbette, tabii, beklerim
Ve bu akşamdan tezi yok
Yepyeni bir elbiseyle.
(*Hep aynı müzik tekrarlanmaktadır.*)

SONRASI KALIR

Mefharet Cansever'e

İstanbul, 1974/ Cem Yayınevi

SU

Bir gün, bir uzun gün hep denize baktık
Miller ve ağırlıklar bitti
Gelip geçmeler bitti, gemilerin
Beyaz ve kocaman gövdeleri
Gözün kahverengi suyuna geldik.

Palamutlar yaktık, çalılar her zamanki gibi
Süsledi bizi bu ufak değişiklik
Çok ağır bir şeydi gün dörtgenleri üstümüze düşen
Aydınlıktan kopan aydınlıktan kesilen
Ağır mı ağır
Kaldık ne kadar kaldıksa böyle
Sonra gün diye bildiğimiz ne varsa akıtıldı
Duvarlar, sarmaşıklar, evler akıtıldı
Güneşler, hızarlar, kıymık taneleri
Vinç sesleri, çekic sesleri bir bir.

./..

Sokağın bitiminde dönüp arkama baktım
Her şey nasıldı diye
Sundurma hazin
Çarşı kararsız
Düzlerde yarlarda tepelerde
Kurtlar, tavşanlar, yılanlar erimekte
Herkes dünyayı bir yanından onarıyor sanki
Meltem belli belirsiz bir şeyleri kıpırdatıyor
Gözümü kapatıp baktığımda
Sudur gün.

Ah sudur, ne yandan baksam sudur
Suyun imgesi sudur
Trenlerin kalktığı her yerde
Bavullar sudur
Bir gün bir Erzurum çalkantısı
Öbür gün bir Konya pası
Manisa'dan görünen İstanbul kıyıları
Çantası açık duran bir kadının anısı ve
Dudak boyası
Ardahanlı bir kartal
Kızılcahamamlı bir pirinç
Tülbentler, yazmalar, krepler
Hep sudur

Askerin son defa memleketine baktığı
Yüzünü çevirince bir bardak gibi düşüp kırılan memleket
Ve gemilerin ağır ağır limanlardan çıktığı
Ah sudur.

Bir gün, bir uzun gün bir aynanın önündeyim
Kırpikler ve saçlar bitti
Gövdem duvara sürte sürte inceltilmiş bir nesne gibi
Dalgın ve uzun
Uzun ve sisli
Ben ki gövdemle tattım gövdemi, iyi bilirim
Bir hurma, bir başdönmesi
Kokusu başdönmesinin
Güzel kaplar aldım bu yüzden, ne kadar güzel kap varsa
aldım
Bilmek için suyum
Ve hazırlıklı değildim ve bildim
Ben suyun bir dakika durduğu
Durunca boğulduğu bir yerdeyim.

./..

Bir kilimi yere sermek kadar güzel ne var
Sonra püsküllerini düzeltmek kadar
Ya sofraya dilim dilim kesilmiş bir domatesi koymaktaki
görkem
Kamyon sürmek yükünü bilmeden
Ve ikimiz bir akşamüstü sırasında
Ve akşamüstünün Anadolu'ya giden bir otobüs gibi kalkması
srasında
Dağlarda, tarlalarda, köprü altlarında
Sazların, taşların, yosunların arasından geçerek
Bir akik gibi yansıyarak hem de
Kırmızı bir karpuzun doğum sancısına
Su akar ben akarım
Ben akarım su akar
Vakit yok bakışmaya
Günlerden suya.

ELMAS YÜKLÜ BİR GEMİ

I

Yeniden bulduk tapınağımızı. Başlıyoruz
Çevirmeye ağır ağır sayfalarını günün
Gökte kuş sürüleri, su kabarcıkları gibi öyle, biri çıkıyor, biri
sönüyor ya da yer değiştiriyorlar aralarında
Belli belirsiz
Yüzümüzde düş gölgeleri, menevişler
Kavuniçi ve beyaz, kavrayıcı ve keskin
Gök sırça gibi dökülüyor, omuzlarımıza, havlularımıza,
paletlerimize, güneş gözlüklerimize
Sarıp sarmalıyor bizi
Mimarsın, diyoruz ona, hışımla söylüyoruz bunu, dilimizin
üstünde kaydırarak kelimeleri
Herbiri bir akide lezzetinde
Mimarsın işte, bizim uçsuz bucaksız mavi mimarımız

./..

Hafifçe kararıyor, kısa bir süre ama, usta bir gravürcü olup çıkıyor
 o zaman da
 Usta bir gravürcü bilir kanı, bir toprakaltılığı, evin süt beyaz ya
 da kahverengi anlarını
 Odur insandaki çelişkiyi kazıyan, yapraktaki ormanı, bir uzaklık
 örgüsünü, uzağın katsayısını
 Ve odur kendini ortasından yarıp çıkaran tanrıyı tanrısızlığı ve
 yalnızlığı
 Sırtımızda lekeler bırakıyor, yer yer de çizgiler (kûfi, çivi, dövme,
 doğal ve gelişigüzel)
 Bileklerimize altın varaklar serpiştiriyor (ince, ürkek, dışavurumlu)
 Ve göğsümüze (yaprak, lâle, bazan da haç biçiminde)
 Haç! gök ve kum kokulu, zeytin ve hurma ağışlı, yağ kıvamında
 kirli bir akarsu kadar da oynak
 Yattığımız yerden görüyoruz bunları. Kuyumcu o
 Çoğu kez kuyumcu (İstanbul hanlarının daracık odalarında
 gölgeleşmiş gibi. Akşamadek odasından çıkmayan, çiş
 gelince arada bir... kollarını hiç sallamadan)
 Gerekli olanı ayırıyor, eritiyor, kalıbına sokuyor, karşısına geçip
 bakıyor sonra
 Süslü papaz elbiseleri işleyen bir nakışçı da (Ayvansaray'da, yarısı
 güneşin kısıracındaki bir evde, çocukları olmayan, sesleri
 çıkmayan olsa da)

Bursa'nın kamyon geçmeyen bir semtinde şadırvan yazıları kesiyor
Gök bu
Çocuğun birini kayısı gibi tutup bırakıyor
Kadının birini
Dudaklarını ağaççileği gibi ısıldatarak
Yeni doğmuş bir kanguru yavrusu bazen de (pembe ve ıslak)
Her saat başı bir güneş çıkarıyor karnından
Bir güneş yavrusu
Kulaklarını dikerek
Öfkesi yalan
Ve aldatıcı
Yunanlı, kalın sesli bir şarkıcı gibi eğilmiş santuruna bir de, işi-
tilmedik parçalar çalıyor. Hiç değilse Jamaica'lı bir serseri,
Londra barlarının altını üstüne getiren (hişt! evet, en çok da
ellerine tutkun ve yumruklarının masanın üstünde duruşu-
na öykünen ve Sudan çekirgesi gibi hem teklikten hem kala-
balıktan artakalmanın suretini çizen)
Onu ne zaman gördük ki zaten tam olarak
Ne zaman
Gök biziz
Sonlu ve sonsuz tapınağımız bizim.

II

Dalgın kuşlar var üstümüzde, kanatlarını yayarak süzülüyorlar
 oynak kavisler bırakarak arkalarında
 Gagalarından mektup gibi geçiyor boşluk
 Ve sessizlik bir yüzük taşı gibi parlıyor, gözlerimizde,
 dudaklarımızda, yanık sırtlarımızda
 Parmaklarımızla konuşuyoruz biz de, işaret daha çarpıcı, tapınır
 gibiyiz bu yüzden
 Çok gerilerde, bilincin ve bilinçaltının da gerisinde, bize hiç
 verilmeyenin
 Boşluk bu
 Ölü gövdenin küçük mezarı
 Bir çift kiraz iliştirmiş de sanki mermerine
 Bazan tek bir kuşu alıp götürüyor götürüyor
 Yıldızdan bir sınır taşına bırakıyor (göğün yakamozu bu da)
 Aramayı unutuyoruz birden, herhangi bir şeyi, şurda mı, burda
 mı bakmıyoruz bile
 O kadar az, o kadar ortada her şey çünkü
 Ve soruyoruz kendimize: bir şey mi aratmak istiyordu bize boşluk
 Bilmediğimiz bir şey mi
 Bunu bir çocuk yeni kopardığı bir dal parçasını ruhuna batırarak
 anlatıyor
 Anlatmış oluyor belki.

III

Elmas yüklü bir gemi geçiyor kıyıları iterek
Parmağını daha iyi göstermek için çenesine ustaca koyan birinin
parmağı gibi

Kentleri yansıtıyor, yasları sevinçleri yansıtıyor, hepimizi bir bir
Çoğalıyoruz elmastan

Birbirimizden çoğalıyoruz, sonlu ve sonsuz birbirimizden

Bir yaz akşamı gibi, kesilmiş domatesin buğusu gibi, ezilmiş
tuğlanın asfaltta yayılışı gibi

Günbatımının...

PAS

Duvar diplerinde ve sakınaraktan
Duvar diplerinde ve alacakaranlıkta
İyi yenmemiş bir kiraz çekirdeği gibi yıprak
Gidip geliyorsa durmadan
Gücenik bir köpeğin bir okul şarkısını anımsattığı gibi
Gidip geliyorsa
Ve çocukluğunun bir düğme kadar delik yerinden bakılırsa
Gözleri bir çağla çekirdeği gibi beyaz ve kocamansa o zaman
Gözleri iki safran ipliği şimdi.

Ve güneş kar topluyorsa bakışlarından
Biz ki utançlı bir kar seyircisi
Sen bak ki o beyaz karın kırmızı
O beyaz karın ürkek
O beyaz karın utanaraktan geri geldiğini
Seyrediyorsa susarak
Biliyordur tam göğsünün altında yaşar gibi
Biliyordur ki bir eylemdir yerine göre susmak.

Duvar diplerinde ve sakınaraktan
Bütün paslar kabarıyor bir bir
Ağzın ve dilin ve parmakların pası
Yüreğin ve bilincin
Bak işte, patlamış kentin su boruları da
Duyduğu bir çürük su şırıltısı
Ki hemen geliyor aklına
Bir şarkı ne zaman güzel değildir
Sonu olduğu zaman
Sonu yoktur çünkü güzel şarkıların
Kimse bir şarkıyı sonuna kadar söyleyemez
Nasıl ki ölüm öldürenlerinse
Ve korku korkmuyor görünenlerin
Şarkı tersine
Tut ki kırılgan bir menekşeden sapmıştır onun yüreğiye
Hem de bir menekşeyi yeniden icat etmiş gibi
Gererek yapraklarını
Gererek gözkapaklarını
Yumruklarını sıkarak
Ağlamayı unutmak için.

Duvar diplerinde ve sakınaraktan
Bir akşamüstü sırasında
Saygı anılarınıza
Saygımız ki bir kurşun yarası kadar derin.

SAATE BAKMAK

Varsın her şey sonraya kalsın

Sonraya, en sonraya

Sözgelimi iki bin altı yüz kırk bir mil. Bir papatya ne kadar uzağı
görebilirse

O kadar yakın kalplerimiz birbirine

Ölü bir denizi bile bir tartışmaya çevirdik

Kayaları taş devrine göre ölçtük biçtik

Kalemlerimizi kesilmiş çiçek sapları gibi attık

Kapıları açarken birbirimize ağladık

(Ne kadar da çok severmişiz birbirimizi

Sahi ne kadar da çok severmişiz

Yıllarca, yüzyıllarca öpüştük

Sigaralar tuttuk, içkilerin en iyisini sunduk

İstersen bu gece burada kal, dedik

Sağlığımızı sorduk, bir sürü ilâç adları saydık

Sık sık görüşelim, olmaz mı, dedik

İyi bildiğimiz ne varsa yaptık, ayrıldık

Ortada

Her zamanki gibi bir karanfil kaldı.)

Köşedeki tütüncü silaha çevirdi sigaralarını
Ödemesi çok güç sigaralara
Manav yarı anlamlı güldü biz geçerken
Eriklerden, çileklerden, o canım kirazlardan bile utanmadan
Hani o çocukluk küpesi olan kirazlardan
Hani rengi içimize göre değişen: mor, mavi, pembe, sarı
İlk defa merhaba dedi bir balıkçı
Çırpaktan elindeki suyu ölgün lüferlere
Sigarası dudağında: merhaba!
Ya peki biz ne dedik, ne dedik
Yoldaki bir taşı şöyle bir kenara koyduk
Yakamıza rastgele bir çiçek ilişitirdik
Su satılan dükkânlara baktık, yüzümüz cam cam ısıdı
Ve leylak kokuları gibi kendi kokumuza uzandık
Köşeyi döndük, bütün köşeleri hızla döndük
Su birikintilerinin ağaçlandığı eski bir sokağın tarihinde
Şöyle yazdı:
Her şey sonraya kaldı.

Ey ayaklarımızın dibindeki yoksul gül
Gölgesi yüreklerimizin
Öfkemiz sevgiye benziyor şimdi, sevgimiz öfkeye
Ve tartışmaya çevirdiğimiz deniz ölümler bırakıyor
Çıplak ölümler
Birbirine kenetlenmiş çöpler halinde.

Bir otobüse biniyoruz, sahiden biniyor muyuz
 Söyle, nerde “Göge bakma durakları”, nerde*
 Birinin elinde gazete ve süt
 Gazete mi, evet gazete
 Bütün manşetler tutsaklığı ve yenilgiyi çağrıştırıyor
 Paramızı veriyoruz, üstünü alıyoruz, bozuk paralar
 Cebimizde nikel
 Cebimizde sarılmış ölümler halinde.

Her şey bir hızlı adım olmamaya
 Ama dün gibi taşıdığımız bir umut gözlerimizde★
 Saatlerimize bakıyoruz hiç yoktan
 Çok uzaklara bakmaktır, diyoruz, durmadan saate bakmak
 Yemyeşil bir su takılıyor akrebe, bir çavlan
 Yüzü akide gibi parlayan bir gün takılıyor yelkovana Anılardan
 anılardan çoktan vazgeçtik
 Yaşadığımız bugün nasıl
 Güzelliğimiz hangi güzellik.

Biliyor muyuz, hayır, bilmiyoruz da
 Acılarımızdan bir yaz kurduk onarıyoruz
 Belki bir hazırlık bu başka yazlara
 Yakın yazlara, uzak yazlara
 Çünkü her şey eskiye kaldı, anılar bile
 Her şey, ama her şey eskiye kaldı
 Vakit yok bir daha yemyeşil eylül tramvaylarına.

* Turgut Uyar / “Göge Bakma Durağı” – Dünyanın En Güzel Arabistanı içinde (Ed.)
 ★ Adam Yayınları nüshasında, “Ama gün gibi taptaze bir umut gözlerimizde” biçiminde. (Ed.)

SUÇTUR ÇOCUĞUN OLMAK

Sulanmış caddelere bakıyoruz: bugünün ikindisi
Buğular içinde yüzüyor ağaçlar
Sarı bir kedi yalıyor uzun uzun
Ayaklarını gererek
Pespembe ayaklarının dibi
Ve güneş ufak ufak damlıyor üstümüze
Güneş ufak ufak damladıkça da
Yeni yıkanmış bir taşlık görünüyor aralık bir kapıdan
Boynunu uzatarak
Yeni yıkanmış her taşlığın sonu: güze bakmak
Biz güzü istemiyoruz, ama yaz dursun
Bir gündüzü eğirelim, diyoruz, eğirilmiş bir gündüzün sonu
Değil mi hayatın iplikleri, dokusu
Ama yaz dursun, öyle bir dursun ki yaz
Çiçekler ağaçlarda kalsın, uçurtmalar göklerde
Haziran temmuz ağustos
Birbirine sokulsun
Ne olur bu böyle olsun
Geçmesin, geçmesin onlarsız bir yaz
Açsın sıcak kollarını özlemlerine
Beklesin dursun.

Özlem ki bir başkasının özlemine tutkunluksa
Bir yerde hep aynı şeyi özlüyoruz
Ayaklarımız karıncalanıyor büsbütün
Büyük ayaklarımız, küçük ayaklarımız, ayaklığını yitirmiş
ayaklarımız
Kanıyla ölçülüyor besbelli, kendi kanıyla
Kör karanlıkta, bir ayak büyüklüğünde kan
İki ayak büyüklüğünde, üç ayak büyüklüğünde, ayak dizileri
halinde
Islak betonların üstünden denizine dökülüyor
Bir çavlan, bir şelale gibi coşarak değil
Usulca sessiz
Kıpkırmızı ve iniltiyle
Demek oluyor ki sarışın bir çocuğun ayaklarıdır deniz
Terlemiş yüzü, ıslanmış saçlarıdır
Ve demek oluyor ki, suçtur bir çocuğun olmak
Suçtur daha başka şeyler gibi

Ve düşün bir de, ya bütün o çocuklar seninse
İster Doğu Beyazıt'ta karlar içinde büyüsün
İster bir düzlükte Tatvan'dan Van'a doğru
Ve isterse İzmir'in تنها bir semtinde
Kim ne derse desin, suçtur çocuğun olmak
Akarsuyunu kendi
Denizini kendi yaratan bir çocuğun
Gittikçe kararan o kırmızılıktan
Ki biraz sonra paçaları kıvrık adamların
Çeşme suyuyla yıkayacakları
Su
Sağılmış gibi düşecektir gündüzün saydamlığından
Su
Utanmış gibi kayıp gidecektir
Geceyle gündüzün olmadığı bir zamandan.

./..

Sulanmış ağaçlara bakıyoruz: bugünün ikindisi
Buğular içinde yüzüyor ağaçlar
Saat on haberlerini dinliyoruz
Alıştık, bütün haberleri dinliyoruz zaten
Önümüzdeki bir bardak su bile öyle derin ki
Dalıp dalıp gidiyoruz suya
Bakıyoruz da kocaman bir yıkıntı duvardaki çivi deliği

Ve ellerimiz masa örtüsünün püsküllerinde
Kapı tokmağı, çaydanlık
Divan örtüsündeki leke
Yerlerde kitaplar, gazeteler
Pencere camındaki çatlak
Pencere camından ufak ufak damlayan güneş
Ve en önemlisi konuştuklarımız
Değişen çizgiler yüzümüzdeki
Fincanı tutarken titremesi ellerimizin
Yani hayatın dokusunda ne varsa
Yeniden yaşıyor, yeniden kullanıyoruz sanki.

Özlem ki tutkunluktur bir başkasının özlemine
Dalgalı camın ardında büyüyerekten
Bir çocuk hızla geçiyor bisikletiyle.

İDRİS'LE KONUŞMA

- İdris, sen ne yapıyorsun kuşların yanında
- İdris'le konuşuyorum

Kuşları okuyorum içimde, ağacın kuşlarını
Yeni pişmiş çilek reçeli gibi kaynayan
Dalların üzerinde
Gemilere dadanan kuşları okuyorum bir de
Göklerde bir başına dolaşan
Görkemle
Büyük dezinlerdeki yalnız kuşları
Ve okuyorum yıllardır bütün yalnızlıkları
Okuyorum da
Kuş olsun, insan olsun
Yalnızlık sevmesini bilmeyenlerin icadı
İşte
Suları fiyakayla göğüsleyen yelkovan kuşları
Geçiyorlar martıların peşi sıra
Ve küçük bir evin üst katı martı
Duvarlarından sümbüller akan
Sanki çok öpüşmelik kuşlar bunlar, çok sevişmelik
Ve seninle biz iyi ki
Sevmelerin ustasıyız, güzel şaşkınlıkların
Önce yüreklerimizi alıştırılmışız buna, sonra kafalarımızı
Ki bu yüzden içimiz hiçbir zaman yoksul değil
Yoksul olmadı.

Bak

Bu kalın kalın ellerimi soruyordun, bu çürük çürük bakan
gözlerimi

Dokunuyor ellerim gördüğün gibi

Anlıyor dokunduğunu benden önce

Emiyor suyu gözlerimse

Emziriyor güneşi

Ve uçsuz bucaksız bir maviliği yaratıyor onlar

Her gün

Yaratacaklar elbette

Ve sözgelimi ben

Üstünde gökyüzünün

Kum taşıyan mavnalar gibiyim

Kimi zaman kavuniçi, kimi zaman Osmanlı yeşili
Sabahtan akşama seyrederim
Ve derim ki biz
Çok değerli bir yüzük taşının halkasında sıralanmışız
Ana sütü gibi bir aydınlık içinde
Yani şu yeryüzünü bir uçtan bir uca kuşatmışız
Dik tutarak gövdemizi
Umutla
Bazan da yıkılarak kendiliğimizden ya da bir kurşunla
Ve bu hızlı akışa yaşayıp ölmek deriz.

Yaşayıp ölmek, deriz, ne denir daha başka
Denir, çok şeyler denir, biliyorum
Gececektir hayatımıza mutlaka
Çok inandığımız bir şeyin çocukluğu
Sonra gençliği, sonra oturmuşluğu
Sonra hayat hayat gibi olacaktır.

Bakma sen, kuşlar bir uçumluktur ne de olsa
Denizler bir fırtınalık görkemli
Bizse kendimizi insan olarak
Bir tohum gibi dikmişiz sonsuzluğa.

GELİNCİKLER

Gelincikler tek tek göründü mü çayırarda
İşi iş kasabanın
Su yüzlü çocuğun işi iş
Bir de poyraza döndü mü hava
Başlar masmavi damarlar fışkırmaya yanaklarından
Faytonların turuncu tekerlekleri
Yansır gaz tenekeleriyle çevrili bahçelerde
Asılı çamaşırlardan bir tutam çivit kokusu alıp gider
Gelincikler tek tek göründü mü çayırarda.

Saat on ikilerde
 Postanede mektup yazan adamlara bakar bir semt delisi
 Durmadan bakar
 Ki o mektuplar nereye giderse gitsin

Öylesine uzundur ki kasaba
 Gelinciklerden bükülmüş bir ibrişim gibi
 Gidip gelen mektup zarflarıyla tarif edilebilir ancak
 İçlerinde kar serpintisi
 İçlerinde bozkır
 İçlerinde herkesin bir güneyi olan
 Ve marangozlar upuzun kayıklar yaparlar bunun için
 Kesersiz, çivisiz, elsiz
 Sadece ruhlarından
 O kayıkları içinde domates doğranan bir akşamüstünde
 yüzdürürler
 Canlanır suya değince hemen
 Bordalarındaki nakışlar
 Bir derya gülü alıp başını gider.

Yeter ki görünsün gelincikler
 Önce tek tek görünsün sonra topluca
 Usta bir doğramacı gibi kırmızılar doğrar kasaba
 Gelincikler indi mi çayırlardan
 Su bardaklarına, berber dükkânlarına girdi mi
 Duvarlara sicimle tutturulmuş şişelere
 Girdi mi bir kere
 – Aynaları boğacak nerdeyse
 – Taşlıkları basacak sel gibi
 O zaman...

Tam o zaman
Marangozlar mis gibi rakılar içerler kayıklarında
Konuştukça binlerce kayık
Konuştukça binlerce köpük, binlerce kıyı olurlar
Ve nedense bir vapur bizi alıp götürecekmış gibi bakarız
birbirimize
Unuturuz sonra alıp başını gitmeyi de
Yeter ki iki dudak arasına konsun gelincikler
İpince bir ısığa yerleştirilsin
Türküler süzsün tüveyçlerinden
Kahveler eski renklerine boyanır yeniden
Biralara çış ışıkta bile parlak
Yıkanır tertemiz oluncaya kadar yaşamak.

Gerçekte bir sevinç, bir mutluluk yok değildir yüreklerimizde
Sevgiler umutlar yok değildir
Öyleyse neden çabuk küseriz birbirimize
Çabuk öfkeleniriz
Durup durup böyle hüzünlenmemiz neden
Anlamıyoruz da ondan mı yoksa
Bir bütün olduğunu mutluluğun

Umudun bir bütün olduğunu
Seziyor muyuz yalnızca
Baktıkça gelincik tarlalarına uzaktan
Öyle bir arada güzel
Yaşamanın lezzetini
Kanımızı tutuşturdukça gün günden
Buğusunu saldıkça
Bir tütün dumanı gibi yaktıkça genzimizi.

DOSTLAR

Fethi Naci'ye

Geldin mi, iyi
Yollarından yürüyüşler sızdıran sonbahar
Bir tenhalığı eskisinden çok sezmeyi
Bakımsız bahçeler mi olur, büyük ahşap evlerin boş odaları mı
olur
Ne olur
Ey bana sevmeme gücü veren güzellik
Eski bir kadını eski bir park kanepesinde bırakan sonbahar
Aldatılmış bir yüzü yağmur oluklarında
O yüz ki bir denizin tekrar tekrar bittiği
Gece yarısı kokularında
Yosunlu bir kıyıda ancak
Dilinde çakılların ve derinliğin en son tadı
İşte
Bir vakit daha geçti, şimdi ne yapsak
Ne yapsak, bir vakit geldi ve geçti

Ey bana sevmeme gücü veren güzellik
Sonbahar
Sen mi kaldın bir
Yok bir şey yapacak.

Bin dokuz yüz yetmiş bir yazı, ey unutulmayan yaz
Bıraktığın gibi mi kalsak
Bir çiçek milyon kere katılaştı eridi
Açtı dağıldı
Yaşamadı hiç belki
Geldi bulanık gözlerimize çarptı deniz★
Bir ışık olsun yakmadı
Tuzlu ve ıslak bir ışık
Tankerler geçti kıyılardan gene
Suyu zonklataraktan
Gül koktu saçlarında taşıdıkları benzin
Senin saçlarında
Alnın üstünden kuzular inen bir tepe gibi eğildi
Boynun bir uçurumdan çekiliyormuş gibi gergin
Bitti o yaz, şimdi
Yerleşti çoktan
Bize sevmeme gücü veren güzellik.

Tenha bir meyhanede oturuyorduk sevgilim
İzmir'in eski rıhtımında

./..

Bilirsin, severim çok İzmir'in eski rıhtımını
Hani bir çeşit kuşları vardır bulanık denizinin
İnsanlar gibi konuşur o kuşlar bazan
Ve unutulmuş diller gibi pek anlaşılmaz ne konuştukları
Millerce yıl öteden bir tenhaliğı sözlendirirler
Hatırla
Ne demiştin o gün ben sana
"Her تنها semte kurulmamış bir saat yakışır"
Benim o bunaltılı günlerimden kalma bir mısra
Ve sense bana Aragon'un
– Parisli şair, yüzü aslan dolu –
Sımsıcak, dipdiri bir mısraını anlatmıştın
Sesinle ve parmaklarınla
Bardakta duran suyun bir akarsuyu
Nasıl kıskandığını anlatmıştın boyuna
Nasıl mı
Dedim ya, sesinle ve parmaklarınla
Neden olmasın, yeni yakılan bir sigarayla da anlatılabilir şiir
Apansız bir yolculukla da
Bir karpuzu ikiye bölmekle, bir portakalı dilim dilim ayırmakla
Anlatılabilir.
Ama bizim memleketimizde şiir
Yazık ki ölümle anlatılır biraz
Ölümle anlaşılabilir

Olsun, diyeceksin, ne çıkar bundan
 Biz hayatı şiirden
 Şiiri hayattan özümlemedik mi
 Ölüm de girse araya
 Sahici aşklar kurmadık mı seninle
 Tertemiz, dosdoğru aşklar
 İzmir'de
 İzmir'in eski rıhtımında
 Unutmak için şimdilik
 Kolayca unutulmaz ya
 İçimizdeki bin dokuz yüz yetmiş bir yazını.

Yeni bir yüz müydü ne
 Kuru bir bozkın çıkarıp göğsünden
 Yeni yazdığı bir şiiri düzeltiyordur Ahmet Oktay
 Alnını dayayarak cama
 Kalemsiz kâğıtsız yazar çünkü Ahmet Oktay
 İçinden geldiği gibi
 Ve mısra çeker durmadan, hafifçe eğri sırtını doğrultarak
 Nemlenir kimi zaman da gözleri
 Şiir yürür, şiir sever, şiir içer mi
 Şiir mi
 Yürür de, sever de içer de elbet.

Kocaman bir sevgi miydi ne
Dünyanın bütün zamanlarını dolaşan
Bastırıp göğsüne bozkırını
Ey, baksana, diyor, ne biçim kent bu
Geçerek caddelerinden
Dalarak meyhanelerine
Ne biçim kent bu
Bilmiyor ki nice insan kolsuzdur
Sevgisizliğe, bir sevgisizliğe kullanırlar kolu.

Hohlayıp siliyorum iyice
Gözlüğümün camlarını
Göge bakıyorum gözlerimi kısarak
Güneye gidiyor bir leylek sürüsü
Yeni Cami'nin üstünde
Son bir defa daha süzülerekten
Erimeye yüz tutuyor kentin pembe kapıları
Günbatımı!
Günbatımı! yeni konuşmaya başlayan bir çocuğun diliyle
Kolumu tutuyor Fethi Naci, şu manzaraya bak, diyor
Tam Galata Köprüsü'nün üstünde
Diyor ya, biz alıştık, yüreklerimize bakıyoruz gene de
Uykusuz gecelerimize bakıyoruz: onurun uykusuzluğu

Susturulmanın
Ve günbatımıyla leylek sürüsü
Hüzünlü bir görüntüyü akıtıyorlar Naci'nin yüzüne
Kırılmak, ama birlikte
Birlikte, ama kırılmamak
Ve sanki kalplerimiz her yanı dökülen bir otobüste
Öyle
İşte son damlalarını da bırakıyor güneş
Karanlık bastıracak nerdeyse
Tırmanıyoruz Yüksekaldırım'ı
İyi biliyoruz, sevgimiz de öfkemiz de yalnız bizim olmamalı
Güneş çekiliyor iyice
Ne manzara kalıyor, ne göğün evlerindeki kızartı
Ak bulutlar kara bulutlar
Ötede bir bulut yavrusu
Bilenmeli, diyoruz yeniden
Yeniden başlamalı, yeniden
Dostum, görüyorsun ya işte
Bozuldu bir kere umudun ordusu.

Gelsene, diyordu İzmir'deki sevgilim
Son mektubunda
Kemeraltı'ndaki kahveleri anlatıyordu
İnce belli çay fincanlarını
Kim bilir, belki de avutmak istiyordu beni

Unutup kendi mahzunluğunu
O kadar çabuk yeşerir ki, diyordu umut
Öyle çabuk çiçeklenir ki
Güçtür çünkü, her şeyden daha güç
Denize, göğe, toprağa karışmış bir kalebentlik
Üstelik biliyorsun da
Öfkeliyiz, öfkeyse sonuçtur er geç
Bir aşk gibi yaşamak gerek öfkeyi
Sevginin ağıtıdır bir bakıma
Ve bir gün de gelebilir ki sevgilim
Kapkara bir davet olabilir kin
Zulmün ve tutsaklığın diyeti olabilir
Sen bunu bilemezsin
Bilsen de şairsin, havalar da soğudu, kendine iyi bak
Ve sakın unutma: sıra öfkenin.

Bin dokuz yüz yetmiş bir yazı
Yok böyle bir sevgilim benim
Ama dayanıklı, ama gözü pek, ama umutla dolu
Olunca böyle bir sevgilim olsun isterdim.

Elimde bir çanta, şurda burda dolaşıyorum
Hep bir yerlere gideceğim sanki
Güvercinler konuyor saçlarıma bileklerime
Uçuşuyorlar
Bir çınar yaprağı düşüyor ayaklarımın dibine
Kupkuru
Elime alıyorum, çiziyorum üstüne kalbimi
Kalbim, diyorum
Yorgunsa da, yaralıysa da, hepinizin aşkına sevgili.

FLAŞ

Hava poyrazladı yağmur yağacak
Yanıp yanıp sönüyor ışıklandırılmış gözlerin
Yukarda
Küle gömülmüş bir elma gibi gökyüzü
Patladı patlayacak
Olanca hışmıyla üstüne kentin.

Sensin
Akıyor ön dişlerin beyaz beyaz yanıma
Her şey rengine göre kanar bilirsin
Tırnakların pembeye boyanmış bir koy gibi
Pespembe kanar
Ve her bir renkte kanayan gözlerin
Çınlatır Eluard'ın mısralarını orada
"İçinde uçtuğum gözlerin
Yolların gidişine
Dünyanın dışında bir anlam verdi."
Demek oluyor ki bu dünyada olmak öyle derin
Öylesine anlamlı ki insan
Bizse bu anlamın işçilerinden ikisi
Yağmur yağacak.

Yarı karanlık odamız, üstelik soğuk
Isıtıcı bir soğuk bu, değişik
Sensin, bir yüzümde geziniyor şimdi yüzün
Bir elimizdeki kitaplarda
Şiirler okuyoruz bugün
Limanlık bir deniz gibi kıpırtısız önümüzdeki taş masa
Uykuya yatmış gibi bütün balıkları
Gemileri kaptansız tayfasız
Gidip gidip geliyor kimi zaman da
Anayurduna, dağlara
Şiirler okuyoruz bugün.

Yaşlandık da ondan mı
Susarak katlanıyoruz her mutsuzluğa
Saatlendiriyoruz günü
Bölüyoruz dakikalara
Bir hiç oluncaya kadar bölüyoruz onu

./..

Bölüyoruz yani bütün mutsuzluklara
Bir yaprak saniyesi geçiyor usul usul
Penceremizden
Mavi mavi hatmiler parlıyor dışarda
Dışarda, küçük bahçemizde
Ayak izleri gibi gökyüzünün
Hatmiler
Bırakıyoruz bu sessiz uyuma kendimizi
Derken bir mavi damar, bir dudak büküş
İyi anlaşılmayan bir ses sokaktaki
Çırpına çırpına yükselen duman
Bir tutam saçın öne düşüşü
Sanki bir sardunya bir yaz boyu ne kadarcık uzarsa
Kaça alınırsa bir tükenmez kalem
Doluyor içimize öyle.
Hayatın birdenbire anlaşılması gibi bir duygu gürültüsü
Yağmur yağacak.

Yaşını çoktan aştım Orhan Veli'nin
Ölümle duruyorsa eğer yaşanmak
Onun bir sonbahar yağmuruna gömülü ölüsü
Yağdı yağacak

“Ölünce kirlerimizden temizlenir
Ölünce biz de iyi adam oluruz... “

Sade ve ince

Dünyaya uzun parmaklarıyla dokundu dokunacak.

Yorulduğun zaman söyle

Susalım, hiç konuşmayalım istersen

Sussak da, hiç konuşmasak da, sözlerin senin

Açık denizler gibidir zaten elimde

Her zaman, ama her zaman bir kıyıcı sezdiren

Hatırlıyorum da kelimelerini bir bir:

Şairlerin flaşları kalpleridir

Dışarıya da parlamalı biraz

Kaldı ki ben içimde gezinmekten yoruldum

Sensin, iyi anlarsın beni

Gözlerine başka türlü bakıyorum

Ben bütün gözlere başka türlü bakıyorum şimdi

Nemli bir tülbent olup buğulanıyor

Ve yaşlı ve mahzun

Ve devrilmiş bir boya kabı gibi de yoğun

Memleketimin gözleri

Yağmur yağacak.

Öyle bir yağmur ki bu, bilirsin

Dam saçak demeyecek, yağacak

Yağacak bir hışım gibi canevine kentin

Kalplerimiz küle gömülmüş elmalar gibi

Patladı patlayacak

Alacak sonunda kendi rengini.

DALLARDAN YAPRAKLARA

Ağaçlardan sızan sular
Uzakta bir gül olmaya gidiyor
Mutluluk, gülden

Ey benden sızan aşklar
Bu dünyaya kan taşıyorum ben
İspanaklardan, menekşelerden
En aşırı, ama en aşırı şeylerden
Aşırı duygululuktan bir de
– Mutluluk nedir

Sen bak ki iyi sözler söyledikçe
Dünyaya iyi sözler söyledikçe ben
İyi sözler söylenmiş bir kadın gibi güzelleşiyor dünya
– Mutluluk nedir

Ve bak ki yüzümün şurasına
Sağıma soluma
Önüme arkama bir bak ki
Ay mı, rüzgâr mı, deniz mi
Koparılmışım topraktan
Hızlandırılmışım sudan
Kokudan renkten hülyalandırılmışım
Bir sap çiçekten uzandırılmışım da göğ
Nemden, küften, pislikten arındırılmış
Duymaktan ve düşünmekten kıvamlandırılmışım işte
– Mutluluk nedir

– Nedir mutluluk

Çam ağacındaki yürek gibi
Köpüklü sakız kokusu gibi
Dallardan yapraklardaki kılcal damarlara giden
Ve damarlardan koskoca bir ormanı öpen

İnsandan insanlığa doğru
Olsun ki usul usul
Mutluluk, bizden.

YOK MU, VAR

Şunu aklında tut iyice
Çilekte var, altın gibi parlayan ferik elmasında var
Güneşte, gümüşte, fildişinde
Tahtada, kömürde, sütte
Suyun ateş olduğu, ateşin su olduğu yerde var
Kızımıza ördüğün yeşil atkıda bile
Beni seven ellerinde var
Bir sabah geçiyordun
“Bir sabah geçiyordun” ne demek
Nasıl, niçin, nereden
Bil ki böyle bir eksiklikte var
Dilini acı yapan tütün kırıntısında
Örneğin bir yolculukta, katran gibi çaylar içtiğin
Kirazlar, bavullar, akasyalar sevdiğin
Her türlü virajlarda
Ağaççileği gibi, ince çekirdekli
Dile, dişe, damağa, yayılan
Akide olan gözlerinde
Gözbebeklerinde yeşim
Yakut olan, zümrüt olan damarlarında
Özleminde günbatımı
Yok mu, var.

Nasıl var hem de
Var içimizde bizi eksiltmeden
Dışarda var
Oranda, orantıda, dengede
Bir hüznü bile sinmemiş plastik çiçeklerde
Gene var
Yüzünü yıkadın mı, iyi
Sildin kuruladın mı
Çıktın mı sokağa
Yalnız su aramaya gidilen yollarda
İnce bir bardak gibi gövdelensin diye susuzluk
Orda var.

Ayakların değsin de suya
Sözgelimi herhangi bir hazıranda
Haziranın köylü yüzünde
Çizgili mintanında
Denizlere uçan aklında
Değsin de suya ayakların
Sudan üşüyen parmaklarını çekerken
Tam orada

Kapıyı ardımdan kapadığında
Bilmez olur muyum hiç
İçerde kalan yüzünde, telâşlı
Olmaz olur mu, var.

Yalnızlık gibi, ama yalnızlık değil
Bildiğin, çok iyi bildiğin bir şeyin
Uzağında kalmak duygusu belki
İyi ya, var
Hani sayıldığını duyar ya pencereler, tıpkı
Göz görmez, ama bakıldığını duyar ya insan
Hani ardında seni izleyen birisi
Tanımazsın da sezersin birden izlendiğini
Niçin mi
Tam niçin dediğin zaman var.

Bilir miydik, sever miydik, inanır mıydık
O olmasaydı hiç
Ama bugün, şimdilik
Yenik düşmeden hiç de
Var, diyoruz sadece, çünkü var.

O MAVİLİK DERDİ

Beni uykudan uyandırır uyandırmaz
Dünyanın bütün huyları yüzünde
Ben bunlardan birini seviyorum en çok
Sana bir nar kesip uzatıyor ya doğa
Tutsam tanelerini
Sevincin gözyaşları derdim buna.

Bir süre bakışıyoruz karşılıklı
Ben uykudan uyanır uyanmaz
Benimle şiir gibidir bu
Tam karşımda ama yazılmamış
Durmadan bileniyor aklımda.

./..

Seni unutarak baktığımda bile
Dünyanın her yerlerinden geçiyorsun
Yayılıyorsun kalabalıklara
Yalnız yayılmak mı
Aşkın en büyüğü, en dayanılmazı demeli buna.

Özlenirsin, alabildiğine varsın da
Daha da var oluyorsun gün günden
Olgun bir meyva gibi güleceksin zamanla
Bir kadın da değilsin, bir kişi de değilsin
Bir kuş olsa mavilik derdi buna.

MENDİLİMDE KAN SESLERİ

Her yere yetişilir
Hiçbir şeye geç kalınmaz ama
Çocuğum beni bağışla
Ahmet abi sen de bağışla.

./..

Boynu bükük duruyorsam eğer
İçimden böyle geldiği için değil
Ama hiç değil
Ah güzel Ahmet abim benim
İnsan yaşadığı yere benzer
O yerin suyuna, o yerin toprağına benzer
Suyunda yüzen balığa
Toprağını iten çiçeğe
Dağlarının, tepelerinin dumanlı eğimine
Konya'nın beyaz
Antep'in kırmızı düzlüğüne benzer
Göğüne benzer ki gözyaşları mavidir
Denizine benzer ki dalgalıdır bakışları
Evlerine, sokaklarına, köşebaşlarına
Öylesine benzer ki
Ve avlularına
(Bir kuyu halkasıyla sıkıştırılmıştır kalbi)
Ve sözlerine
(Yani bir cep aynası alım-satımına belki)
Ve bir gün birinin bir adres sormasına benzer
Sorarken sorarken üzünçlü bir ev görüntüsüne
Camcının cam kesmesine, dülgerin rende tutmasına
Öyle bir cıgara yakımına, birinin gazoz açmasına
Minibüslerine, gecekondularına
Hasretine, yalanına benzer
Anısı ıssızlıktır
Acısı bilincidir
Bıçağı gözyaşlarıdır kurumakta olan
Gülemiyorsun ya, gülmek
Bir halk gülüyorsa gülmektir
Ne kadar benziyoruz Türkiye'ye Ahmet abi.

Bir güzel kadeh tutuşun vardı eskiden
Dirseğin iskemleye dayalı
– Bir vakitler gökyüzüne dayalı, derdim ben–
Cıgara paketinde yazılar resimler
Resimler; cezaevleri
Resimler: özlem
Resimler; eskidenberi
Ve bir kaşın yukarı kalkık
Sevmen acele
Dostluğun çabuk
Bakıyorum da şimdi
O kadeh bir küfür gibi duruyor elinde.

Ve zaman dediğimiz nedir ki Ahmet abi
Biz eskiden seninle
İstasyonları dolaşırdık bir bir
O zamanlar Malatya kokardı istasyonlar
Nazilli kokardı
Ve yağmurdan ıslandıkça Edirne postası
Kıl gibi ince İstanbul yağmurunun altında
Esmer bir kadın sevmiş gibi olurdun sen
Kadının ütülü patiskalardan bir teni
Upuzun boynu
Kirpikleri

Ve sana Ahmet abi
Uzaktan uzaktan domates peynir keserdi sanki
Sofranı kurardı
Elini bir suya koyar gibi kalbinden akana koyardı
Cezaevlerine düşsen cıgaranı getirirdi
Çocuklar doğururdu
Ve o çocukların dünyayı düzeltecek ellerini işlerdi bir dantel gibi
O çocuklar büyüyecek
O çocuklar büyüyecek
O çocuklar...

Bilmezlikten gelme Ahmet abi
Umudu dürt
Umutsuzluğu yatıştır
Diyeceğim şu ki
Yok olan bir şeylere de benzerdi o zaman trenler
Oysa o kadar kullanışlı ki şimdi
Hayalsiz yaşıyoruz nerdeyse
Çocuklar, kadınlar, erkekler
Trenler tıklım tıklım
Trenler cepheye giden trenler gibi
İşçiler
Almanya yolcusu işçiler
Kadınlar
Kimi yolcu, kimi gurbet bekçisi
Ellerinde bavullar, fileler
Kolonyalar, su şişeleri, paketler
Onlar ki, hepsi
Bir tutsak ağaç gibi yanlıştır yerlere büyüyenler
Ah güzel Ahmet abim benim
Gördün mü bak
Dağılmış pazar yerlerine benziyor şimdi istasyonlar
Ve dağılmış pazar yerlerine memleket
Gelmiyor içimizden hüznlenmek bile
Gelse de
Öyle sürekli değil
Bir caz müziği gibi gelip geçiyor hüzn
O kadar çabuk
O kadar kısa
İşte o kadar.

Ahmet abi, güzelim, bir mendil niye kanar
Dış değil, tırnak değil, bir mendil niye kanar
Mendilimde kan sesleri.

GÜL KOKUYORSUN

Gül kokuyorsun bir de
Amansız, acımasız kokuyorsun
Gittikçe daha keskin kokuyorsun, daha yoğun
Dayanılmaz bir şey oluyorsun, biliyorsun
Hırçın hırçın, pembe pembe
Öfkeli öfkeli gül
Gül kokuyorsun nefes nefese.

Gül kokuyorsun, amansız kokuyorsun
Ve acı ve yâğıt ve nasıl gerekiyorsa öyle
Sen koktukça düşümde görüyorum onu
Düşümde, yani her yerde
Yüzü sararmış, titriyor dudakları
Şakakları ter içinde
Tam alnının altında masmavi iki ateş
İki su
İki deniz bazan

Bazan iki damla yaz yağmuru
 Mermerini emerek dağlarının
 Şiirler söylüyor gene
 Ölümünden bu yana yazdığı şiirler
 Kızarıktan birtakım şiirlere
 Büyük sular büyük gemileri sever çünkü
 Ve odur ki büyüklük
 Şiir insanın içinden dopdolu bir hayat gibi geçerse
 O zaman ölünce de şiirler yazar insan
 Ölünce de yazdıklarını okutur elbet
 Ve senin böyle amansız
 Gül koktuğun gibi
 Yaşamanın herbir yerinde.

Gül kokuyorsun, amansız kokuyorsun
 Bu koku dünyayı tutacak nerdeyse
 Gül, gül! diye bağırarak çocuklar bütün
 Herkes, hep bir ağızdan: gül!
 Ve her şeyin üstüne bir gül işlenecek
 Saçların, alınların, göğüslerin üstüne
 Yüreklerin üstüne
 Bembeyaz kemiklerin
 Mezarsız ölülerin üstüne
 Kurumuş gözyaşlarının
 Titreyen kirpiklerin üstüne
 Kenetlenmiş çenelerin
 Ağarmış dudakların
 Unutulmuş çığlıkların üstüne
 Kederlerin, yasların, sevinçlerin üstüne
 Her şeyin üstüne bir gül işlenecek.

Bir rüzgâr, bir fırtına gibi esecek gül
Yıllarca esecek belki
Ve ansızın dünyamızı göreceğiz bir sabah
Göreceğiz ki
Biz dünyamızı gerçekten görmemişiz daha
Geceyi, gündüzü, yıldızları
Görmemişiz hiç
Tanışmaya komamışlar bizi güzelim dünyamızla.

Öyleyse dostlar bırakın bu yalnızlıkları
Bu umutsuzlukları bırakın kardeşler
Göreceksiniz nasıl
Güller güller güller dolusu
Nasıl gül kokacağız birlikte
Amansız, acımasız kokacağız
Dayanılmaz kokacağız, nefes nefese.

ÖLÜ KALMIŞ BİRİ
YAŞIYOR HER İKİSİ DE

Hatırlanmasıydın sanki
Su üstü düzgünlüğünde bir çakılın
Anısını kaybetmiş bir çakılın
Deniz diplerinde seğirtirkenki.

Şimdi sen öldükten sonraki güzelliğindesin
Sırtın denizi yalayan gemi ipleri gibi
Biçilmiş bir çayırdır yarı kapalı duran gözlerin
Güneşin altında
Hızını süzüyorken asfalt yolun
Bir gidiş de olabilir bu bir bekleyiş de.

Ben doğduğum günkü kadarım
Sense bir ölüm sonrası güzelliğinde
Basaraktan geçeceğiz yeniden
Yeniden yeniden yeniden
Daha öfkeli
Yenikken bıraktığımız ayak izlerimize.

AŞKLAR İÇİNDE

Denizin en az yeri bir köpüğü başlatıyor
Yürüyorum kumların çakılların yanı sıra
Yüreğimde bir sancı keskin bir akasya kokusundan
Avuçlarımda bir yanma
Büyüyen bir ürpertiyim sanki, kayıp gidiyorum üstünde
 sabahın
Oldu olacak
Eğilip bir taş alıyorum yerden, fırlatıyorum denize
Ufacık bir gülüş gelip geçiyor suyun üzerinden
Bir çocuğun gülüşü gibi
Aşkların, nice aşkların ayrılık günü gibi
Bir sokağın ucunda kaybolup solan
Daha çok solan, aşkların solgunluğu suyun üzerinde
Korularda yoğun bir erguvan sisi.

Hisarlı balıkçı ağlarını ayıklıyor
 Ağları pembeden hüzne giden
 Dip sularında mercanlar gibi koyulaşan
 Kirpiksiz gözleri böyle daha güzel
 Çil basmış yüzünü bütün
 Parmakları capcanlı, pavuryalar gibi
 Merhaba, desem bir kucak balık atacak önüme
 Biliyorum atacak
 Böyledir memleketimin yoksul halkı
 Bir onlarda rastladım bu cömertliğe
 İstavritler kıpır kıpır dibinde sandalının
 Balık dedin mi, oynamaz gözleri hiçbirinin, tertemiz bir resim
 gibi bakarlar insana
 Günlerce bakarlar, bıraksan yıllarca bakarlar belki
 Gözlerin gibi senin, yıllardır unutamadığım
 Bu yüzden olacak düşünmedim şimdiye kadar bir balığın
 ölebileceğini

Hızır sesleri geliyor yakından, güneşin döndüğünü görüyorum
 Çınar yapraklarının arasında yeşil yeşil
 Yeşille sarı birlikte dönüyor
 Denize düşüyorlar kırıla kırıla
 Bir örtü oluyor düşündüğün her şey denizin ve asfalt yolun üstünde
 Gözyaşları bir örtü, onurla cesaret bir örtü
 Senin upuzun gövden – kapkara saçlarınla –
 Daha da uzun şimdi bir örtü olarak
 Denizin kıvrımlarında aşka hazırlanıyor
 Göge düğmeler gibi yapışmış kirazların altında
 Yıllar var ki unuttuğumu sanırdım bu örtüyü ben
 Sevgiyi bilmezdin de ondan, sevişmeyi bilirdin yalnızca
 Birtakım sözler de bilirdin, niye saklamalı, en ustalıklı sözlerdi onlar

Ama bak

Kaybolup giderdi herbiri, karşılaştılar mı bir yerde şiirle
Aslına bakarsan en güzel aldanmaları yaşadık seninle biz
Hatırlıyorum da öyle.

Tepelerde otlar yakmışlar, kuzular dolaşüyor dumanların
arasında

Bir kızla bir oğlan geçiyor, birbirlerine iyice sarılmışlar

Kızın ağzında ince bir dal parçası

Dalın ucunda bir tomurcuk, ağzıyla dudaklarıyla beslemiş
sanki onu

Öylesine bilmek istiyorum ki ne konuştuklarını, ama
duymaktan korkuyorum gene de

Söyle, en son nerde görmüştüm seni

Böyle dumanlar vardı gözlerinde, boynunda bir de

Şimdi gene var

Bileklerinde, bileklerinin renginde

Dudaklarında, dudaklarının

Gözlerinin dolar gibi olması renginde ve

Yorgunsan bir kıyı kahvesinde dinlenirkenki

Üşüdüğün, başını omuzuma koyduğun, sonra elele

Bir aşkı yaşamak, bir aşkın bilinmesinden bambaşka değil miydi

Ve bu ikisini ayıran duman, yani bir aşkı bizim yapan

Bu dumanların hepsi gibi varsın şimdi de

Acele etme yoksun belki

Ben her şeyin bir bir yok olmasına o kadar alıştım ki

Ve her şeyin bir bir var olmasına o kadar alışacağım ki

Bilirsin neler için çarpıyor bir yürek.

Küçüksu çayırını şantiye yapmışlar
İşçiler beton döküyor, demir eğiyor, zift kaynatıyor
Vakit öğleyi geçti çoktan, yemeklerini yemiş olmalılar
Coca-Cola'ya doğrayıp ekmeklerini
İşçilerimiz, yarını kuracak olan işçilerimiz
Ben görür müyüm bilmem, ama kuracaklar mutlaka
Coşkuyla vuracaklar her çiviye, türkülerle dökcekler betonu
Ve onlar
Onlar, diyorum sadece
Bir yolculukta karşılıklı konuşan adamların
Parmak uçlarındaki sigaralar gibi şaşkın
Bilmeden ne yapacaklarını
Anlayacaklar ne kadar güçsüz
Ne kadar zavallı olduklarını
Vakit öğleyi geçti çoktan.

./..

Bir tanker geçiyor şimdi de tam akıntının ortasından
Baştanbaşa gül rengi
Kimseler görünmüyor içinde
Neden görünmüyor, bilmiyorum
Yolcu uçaklarına, yük kamyonlarına, fabrikalara petrol taşıyor
Tanklara, savaş gemilerine, raketlere de
Yılların, yüzyılların
Bitmeyen vahşetini ateşlemek için
Sanki bu yüzden kimseler görünmüyor ortalıkta, utançlarından
Utancı bilerek yaşamak korkunç
Daha korkuncu da var: utancı bilerekten yaşatmak
Gördük hepsini işte, daha da görüyoruz.

Pembeye dönük bir aydınlık yağıyor usul usul
 Bir poyraz çıktı hafiften, kuzeye çevrildi teknelerin burnu
 Ve güneş kaydıkça kayıyor batıya doğru, birazdan kan kırmızı bir
 gök buğulanacak
 Birazdan kan kırmızı bir akşam yağmuru da dökülebilir
 Neler neler olabilir birazdan

Bir uçak geçiyor yaldızdan bir iz bırakarak
 İçindeki mutlu yüzleri düşünüyorum
 Ben bütün mutlulukları birden düşünüyorum
 Bir hüznün basıyor gene, ne kadar istemesem de
 Çabuk geçiyor
 Nerede okumuştum, hatırlamıyorum şimdi, biri mi anlatmıştı
 yoksa
 Mahpusunu kıskanan bir gardiyanı
 Ve düşün sevgilim, mahpusunu kıskanan bir gardiyan düşün
 Ne kadar acı bunlar
 Kıskanıyorlar hepimizi ve kıskanacaklar
 Güç iştir çünkü bir tarihi insan gibi yaşamak
 Bir hayatı insan gibi tamamlamak güç iştir
 Birazdan akşam olacak sevgilim
 Bütün heybetiyle akşam olacak
 Sevgilim, diyorum, oysa kimsecikler yok yanımda
 Bilmiyorum kime sevgilim dediğimi
 Bildiğim bir şey varsa
 O kadar yeni bir anlamda söylüyorum ki bu kelimeyi
 Unutun birden zamanı ve yeri
 Onunla bir günü kutluyorum coşarak
 Onunla bir günü kutluyoruz sanki.

UZAK YAKINLIK

Soruyordun
İlk yaz, işte
Uyanıp bir bahçeyi dinliyoruz
Tenhalık böyle

Dallar mı kırılmış, sarmaşıklar mı toz içinde
Beklesem hemen gelecek olduğun
Tam öyle olduğun
Oysa hep yanımdasın, seninle her şey yanımda
Kırık dökük de olsa yanımda
Meselâ çok sevdiğin bir deniz bile yanımda
O deniz ki aramızda hiç kımıldamadan
Erkeğini iyi tanıyan bir kadın gibi yorgun.

Yarısı yenmiş bir elmaydık bana sorarsan
İkimizdik, iki kişi değildik
Bakıyorsak birlikte bakıyorduk gözlerimin içine
Birlikte gözlerinin içine bakıyorduk senin
Yanıştı, doğruydu, hiç bilmiyorum
Sanki bir bakıma ayrılık böyle.

Karşılıklı otursak da ne zaman
Masa örtüsünü ikiye bölen ellerimizdik
Bir tırnak yeşilinden gerisin geriye
Ayak bileklerimizden gerisin geriye
Bütün bunlar gereksiz, bilmiyorum sanma
Gereksiz ama yalnızlık böyle.

Bir hüznün kaç kişinin hüznü olurdu
Çıkarsak toplamak yerine
Her hüznün başka türlü olurdu
Ne yaparsan yap saati kurma
Öyle dağıldık ki hepimiz
Her günün geçmesi yeni bir gerçek oluyor
Seninle her uzaklık gibi böyle.

KURT

Orada, kurtta
Alacakaranlığında kurdun
Düşünüyorum olanları bir bir
Olacakları da.

Bunlarsa, ellerimse, yorgunsa
Duyabildiğim en küçük ikindi
Ve içimde bir avuç kül
Alçaktan bir kuş geçiyor, ölerekten.

Yağmura bakan gözde
Unutulmuş gözyaşım sanki
Günler de öyle uzun, öyle uzun, öyle uzun ki – anlat –
Başını masasından kaldırmayan adam – gene orada –
Bir geçerken gördüğüm, bir de dönerken.

Parklarda dolaşıyorum, parklarda, gene parklarda
Alacakaranlığında kurdun
Çimenlere basma, çiçek koparma
Herkes kendine göre bir sonbahar arıyor
O mu, o daha çocuk
Sonbahar onun aklında.

Neden hep parklardayım, bilmiyorum
Bilmiyorum, sahiden
İstanbul'da bir şair, saçları kum renginde
Kederlere akıyor yüzü
Güneşin dallarla oynamasından revnaklanıp
Yanına düşmüş iki kolu
Şarap içiyor biberli pirinçle
Sirkeye batırılmış dereotu
Sımsıcak bir rüzgâr dolaşıyor sırtında
Sonra nasıl oluyorsa oluyor, birdenbire o
Gölgesi geçiyor kurdun
Kurt
Her yanda bu kurt, her yanda.

Parkın yeşilinden oyduğum
Yemyeşil bir güldür bu da
Bakınca güle, gülün işleyişine bakınca
Söylüyorum, bir giz değildir yarın
Ölümlerden, işkencelerden oyduğum
Terli bir kısrak gibi yanımda.

İçimde bir avuç kül
Kemiklerine dönecek bir gün o da
Sarıncak damarlarına, kanına
İçimde bir avuç kül
O önde, ben arkada.

Ve akıttığı kanda boğulmuş
Kocaman bir kurt ölüsü daha arkada.

GÜNLERDEN

Evet evet
Doğrusu bilmiyorum
Dalıp dalıp gidiyorum böyle
Dalıp gidiyorum ve dalgınlığımda bir kent
Bir duvar, bir de sen, duruşunda güz özellikleri
Dostlar, bütün dostlar içerde.

Bir kent mi, bir yüz mü, binlerce yüz mü, bir kent mi
Beyaz mı, daha mı beyaz, o kadar çok mu beyaz
Bütün bunları kendime bir adres gibi sorup
Hüznüme, kalbime, soğuşuma
Gelecekten arta kalan bir mutluyum.

./..

Ben gelecekten korka korka dönen bir mutluyum
Dünyanın bu küçük sesini işit
Bak, bir dalı, bir örtüyü, bir denizi tutan ellerime
Nanelerden, ıtırlardan, ıhlamurlardan gelen
Anlayamadığın sevgililik
Var ya
Yani uzaktan yüzünü bile seçemediğin birinin
Adı en sevdiğin şairin adıyla.

Soruyorsun bir de
Gülüyorsun, gül ya, neden gülmeyeceksin
Ağlayacaksan ağla işte
Bir gülüp bir ağlayacakken böyle sen
Soyulmuş bir dilim ayva yetiştiriyor gözlerime
Kaynamış suda pembeleşirken.

Sözüm, şarkım, duygum★
Kederlerde bütün yüzler birleşir
Ve unutma gereklidir
Bir başka bakışında da gökyüzleri vardır, düz
Kuş sürüleri vardır, eğri
Bir sana bir ayak bileklerine bakanların dünyası da vardır ki
İster kıyıları çekine çekine döven sulara benzet
İster ağır ağır yanan yaprak kümelerine
Anlıyor musun
Anlıyorsun elbette
Ne yaparsan yap yürürlüktedir yetinmezlik.

./..

Maviyi soruyordun, gözlerimden yüzüme yayılan maviyi mi
Bir renk değildir mavi huydur bende
Ve benim yetinmezliğimdir
Ve herkesin yetinmezliğidir belki
Denecektir ki bir süre
Ve denecektir
Bir akşamüstünü düşünmek bir akşamüstünü düşünmekten
başka nedir ki.

Gelecekte utanarak dönen bir sevinçliyim
Ya sizler
Ey sırasını beklemeden gelen akşamüstleri.

YAZ MUTLULUĞU

Sen bir karanfilsin, delisin
İçlisin de, бүkersin hemen boynunu
Mendilimin içindeki kirazdır
Mendilin içi kiraz
Bilmem ki, ne desem, yaz mutluluğu.

Nasılız ay ışığındaki dostum
Bütün bir gecenin uykusuzluğu
Bak şimdi her şey bir dengeye uydu
Bir domates, birkaç domates hemen hemen tartıldı
Bir sancı gibi yerleşti şuramıza özgürlük
Kirazlar kirazlar
Gözyaşları günbatımının
Karanfilin kokusu.

./..

Demiştim, evet
Söz haziranın
şurdan burdan bir vapura binildi
Gümüş kafesinde denizin
Bir sürü kuştan geçildi
Sevgilim, canım mendilim.

Bir karabatak sürüsü dadandı bordamıza
Dadansın iyi
De bana kim bulacak denizin kalbini
Yeşimden oyulmuş ağaçlar
Kıyılarda
Kim bulacak kıyıların kalbini
Hepsini anlat, hepsini.
Anlat ki
Güneşli günler de sıkabilirmiş insanı
Bir rastlantı gibi gelen mutluluklar da
Susarsak susarmışız da, ölçemezmiş kimse derinliğini
Kim bulacak derinliğin kalbini
Sana kızarmıyım hiç
Bana bir gül ver.

Sevgilim, canım mendilim
Mendilim kiraz dolu
Anlatamıyorum galiba
Hüzün değil yaz mutluluğu.

SONRASI KALIR

On kalır benden geriye, dokuzdan önceki on
Dokuz değil on kalır
On çiçek, on güneş, on haziran
On eylül, on haziran
On adam kalır benden, onu da
Bal gibi parlayan kekik gibi bunalan
On adam kalır.

Ne kalır ne kalır
Tuz gibi susayan, nane gibi yayılan
Dokuzu unutulmuş on yüz mü kalır
Onu da unutulmuş bir şiir belki kalır
On çizik, on çentik, on dudak izi
Bir çay bardağında on dudak izi
Aşklardan sevgilerden
Suya yeni indirilmiş bir kayık gibi
Akıp geçmişsem, gidip gelmişsem
Bir de bu kalır.

Ne kalır benden geriye, benden sonrası kalır
Asıl bu kalır.

On yerde adım geçse geçmese
Dağlardan tepelerden inen bir düzlüktüm, anlaşılır.

Akşam olur bir günden dibe çökerim
Su içer dibe çökerim
İyimser bir duvarcıyım her gün bir tuğla düşürürüm elimden
Bu yüzden gecikirim
Size bu sıkıntı kalır.

Ne kalır

Kahvelerde kalın kalın kayısı vakti
Dişleri kesmeyen en az kayısı vakti
Dişleri hiç kesmeyenden
Gün geçer kendi kalır
Kahvelerde kayısı.

Gezginim, açık denizlerden yanayım
Biraz da Akdenizliyim, bu işte böyle kalır
Akdenizli herkes konuşur duyarlığını
Başka ne kalır
Biz ki bir konuşuruz geriye on şey kalır.

Benim göğüm gövdem böyle yuvarlak vakti
Kolları açılmış kalır.

Ben buyum, dersin, arkadaş
Sevgilim ben buyum
Yüreğim vurgun, dişlerim altın
Ceketim sol omuzumda
Vakit vakit incelen vakit.

ALAŞIM

Baksan
Ben geldim sanki
Yaz ustalarına kış resmi.

Duysan
Bilmediğin bir sevgiyle mi seveceklerdi seni
Sen
Taşlıklarda sızlanan yaşlık
Sonbaharlara kapanan kapılarda
Unutulmuş ürpertiler gibisin
Toplarsın dalıp dalıp gitmelerini bir daha
Soğuk kış filelerinden ılık kış gazozlarına
Su geçirmez gölgeleri gibi tepelerin.

Ben uzakları iyi bilen bir adamın yakın elleriyim
Çürük bir elmanın pembemsi gerinişinde
Hiçbir göğün gelip gelip götüremediği
Bembeyaz bir örtüde birkaç çilek lekesi gibi
Dinliyor musun
Dinlemesen de
Olunca birdenbire oluyor bu
Bütün yıllar bütünleşiyor içimde
Birleşip bütünleşiyor
Anımsayamıyorum tek tek hiçbirini
Zaten
Duymuyorum böyle bir gereksinme de
Bir alışım halinde olup bitenler
Acılar, ölümler ve bütün sevgisizlikler
Ve ödetilmesi bütün bunların
Sana söylüyorum ey gereksiz kış vakti
Boynumsa bu benim nerdeyse nerde.

Bir yalnızlık üç diş ediyor dudaklarıma değdiği yerde
Dudaklarım ki kuru
Sakallarım sa hırçın
Portakallar soluk, lokantalar gösterişsiz
Ve orda burda buruk buruk duran birinin
Gövdesinden
Bu kış öğlesinin ayrıntılı içeriğinde
Uzakları iyi bilen bir adamın yakın elleriyim.

Kızgın bir sarmaşık gibi
Dolaysız ve anlaşılan
Özlemleri ve sevgili
Ey toprağın güneşi, toprağın ıslak güneşi
Döndürdükçe sen başımı böyle
Takılıp kalıyor öyleyse neden
Gözlerim biliyor musun
Parıltısıyla
Bir bıçaktan hıncını alana kadar.

Yalnızsam böyle yalnızım bana çok azı kaldı
Çevirip göğsüme çoktan
Yalan mı yitirdiğim işaret parmağımı.

YER DEĞİŞTİRİYOR KORKU

Nesini anlatalım
Şurasından burasından bakınca bir yaz bitti
İyice bitti
Giriyor aralık kapılardan bir iki değil
Çınar yaprakları kurumuş
Sesler çıkararaktan çocuk patikleri gibi.

Bakakalmadık baktık
Yeni bağışlanmış bir kızcağızın kiliseden çıkarkenki
Yazıksızlığına özdeş
Geniş caddelerden ara sokaklara
Ara sokaklardan cam kenarlarına
Cam kenarlarından anılara bir dönemeç çizerek
Yıpranmış bir tülbent gibi ıslana kuruya
Açınca gözlerimizi
Kapayınca

Yuvalanmışız da sanki
Terli ve kaygan bir avucun olanaksızlığına
Bir gazete almanın, ütülü bir gömlek giymenin
Ne bileyim işte kararsızlığına
Bir denizle karşılaşmanın, yoğun ve bulanık bir deniz değil
Dalgalı ve engin bir deniz de değil
Tam bize uygun, yani
Acındırmasını bilmeyen, ama
Sorgun bir sonsuzun masalarda kalmışına
Sanki

O kadar bakmışlar ki bir narı yeni koparıp
O narın sessizliğine ve utancına
Nereden bileceklerdi dirilmek elimizdedir
Her zaman elimizdedir
Taşırılmış bir biraysak, eğilmişsek
Öyleyse, eğilmişsek şimdilik
Kabımızdan
İlk defa.

Belki de son defa, nasıl söylemeli
Kızgın bir kurdun yandaşlığında
Baktık ki bir sabah güneşle göz aynı şeydir
Ağızla koyaklar aynı şeydir
Dünyada yol almak için
Beklemek yoksullaşmaktır biraz da
Ne de olsa.

Bir balığın ölçüsü değil bizimkisi
Bir kelebeğin kanat çırpıntısı değil
Demirin asite tepkisi gibi
Sorular geliyor artık kahvelerden
Şarkılar yerine
Gazinolardan, yaldızlı porselen tabaklardan
Yansıyan
Kapıların içerdiği kahkahalar buruk
Caddelerden, tarlalardan, fabrikalardan
Yükseliyor homurtular
Yolu kesilmiş bir kamyonun motoru gibi
Ey içinde halk olduğum halk
Bir eriyik gibi olduğumuz birlikte
Bil ki yer değiştiriyor korku, önemlisi bu
Korku
Benim yüz verilmemiş kayıslardan anladığım
Etin, ekmeğin, şekerin dokunulmazlığından anladığım
Bakkal defterlerindeki toplamlardan anladığım
Bir park kanepesinin dibinde
Bir karpuzun başına çökmüş dört delikanlıdan anladığım
Kıpkırmızı anladığım
Kapkara anladığım
Hiddetle anladığım

Hiddetin kine bulanmasından anladığım
Kin nedir, kinden ne anladığım
Yazık ki anladığım
Beyaz donlarını çeke çeke
Kum kömür iskelelerinden mavnalara yürürkenki onların
Zaten onların olan suya
Onların olan her şeye baka baka
Yakasından ayrılmış bir papatya gibi
Balkonundan düşmüş küçük bir düzlük gibi
Demetinden çözülmüş buğday sapları gibi
Ve hayatın hayat olmadığını tanıtlar gibi
Ayrılığın yalnızca bir türlüünü bilen onlardan
Anlarsam anladığım
Yer değiştiriyor korku.

Nesini anlatalım
Denebilir ki bir birikimdir duygulanmak
Akıl almaz bir yüceliştir
Hayır
Duygulanmak, bize göre
Mutlaka bir harcaştır
Nasıl ki denize düşmüyorsa artık karpuz kabuğu
Belli ki harcanmıştır.

Şurasından burasından bakınca yaz bitti artık
Acıydı
Daha büyük acılara hazırlık.

ÖLÜ MÜ DENİR

Ölü mü denir şimdi onlara
Durmuş kalbleri çoktan
Ölü mü denir şimdi onlara
Kımıldamıyor gözbebekleri
Ölü mü denir peki
En büyük limanlara demirlemiş
En büyük gemiler gibi
Kımıldamıyor gözbebekleri
Ölü mü denir şimdi onlara.

Suratları gergin
Suratları kararlı
Belli ki çok beklemişler
Kabuğundan çıkan bir portakal gibi gelen sabahı
Suratları gergin
Bir savaş alanına benziyor suratları
Dudakları nemli
Son defa kendi etini öpüp
Yani son defa gerçek bir insan etini
Hazla kapanmışlar öyle
Geçirmiyor gövdeleri soğuğu
Geçirmiyor sıcaklığı da
Ve ikiye ayrılmış bir nehir gibi bacakları
Akıyorlar sonsuza
Ölü mü denir şimdi onlara.

Kimse hüznölü olmasın
Sırası değil hüznün daha
Bir gün bir şehrin alanında
Bir mermer yığınının gözlerine
Omuzlarına düşerse bir çınar yaprağı
Hüznölensin yaşayanlar o zaman
Sırası değil hüznün daha.

Öylesine sıkılmış ki yumrukları
İyice sıkılsın diye yumruklar
Saklansın diye bir armağan gibi bu katılık
Öylesine sıkılmış ki yumrukları
Kimse hüznölü olmasın
Kimse hüznölü olmasın diye
Sırası değil hüznün daha.

./..

Unutulsun bir gövdeye duyulan hasret
Unutulsun bu alışılmış duyarlık
O kadar sade, o kadar kalabalık ki
Unutulmaya değer onların insan gövdeleri
Ve unutulmalı mutlaka
Dolsunlar diye yüreklere
Dolsunlar damarlara.

Ölü mü denir
Ölü mü denir şimdi onlara.

VARDIR★

İki kişi arasındaki bir gül meselesinden
 Domates sularından, portakal gürültüsünden
 Akşamın boyundan, sabahın eninden
 Gündüzün inceliğine uyan çocuğun
 Kırmızı bir elmayı dişlemesinden sanki
 Soyulmuş gibi olmana ve
 Parklarda uzun uzun taşıdığın el titremesine kadar
 Vardır
 Şuranda vardır, tam göğsünün üstünde
 Dünden kalan bir şeyden değil, bugünden
 Bir kalebentlik sanrısından
 Bir kurşun deliğinden
 Duran, sızmayan kana kadar
 Vardır.

Şuranda da vardır, şakaklarında
 Zonklama değil, ağrı değil
 Suyun gölgesi gibi gelip geçen
 Ve yalnız kalmak endişesinden
 Ve yalnız kalmamak endişesinden
 Ve her şeyin bir endişe olması endişesinden
 Vardır.

Kötü yerlerde açan iyi huylu çiçek
 Çocuğun bin yaşından döndüğü yaprak
 Kayayı birden ikiye bölen çürük
 Bir kumsal çıkıyorsa bütün bu ikiye bölünmelerden
 Niye olmasın, vardır.

Vardır ki, her şey varoluşun süsünden
 Bir başka nedir
 Ve kalbin sıcaktır ve buğday yenir

★ *Yeni Dergi'nin* Haziran 1970, 69. sayısında yayımlanan bu ve izleyen iki şiir, *Sonrası Kalır'a* alınmamıştır. (Ed.)

Eninde ve boyunda durursun kendi kendinin
Enleminde ve boylamında durursun herkesin
Ki başka nedir
İyi şeyler söyleme vaktinden
Bir hüzünlü vaktine kadar
Daha doğrusu hüznün
Dağlarda, bir kış akşamında, eski bir resimde ufalanmasına kadar
Yok mudur, vardır.

Ve vardır kullanılmamış saatlere benzeyen
Sapında adın
Ve sen istedikçe işleyen.

KIRIN GRAMERİ★

Dağlar ki sümbülüydü yerle gök arasının
Dokunmak en güzeldi bırakmak bir ölüydü
Görmenin kıyısında bir turna asılı durur
O turna bir ölünün elbette ki dünüydü

Bir sesse aradığımız bu yüzden bir yerlere baktığımız
Yüzgeçi içimizde bir balığın sözüydü

GÜLBİLİM★

Ne yapıldı, durmadan yaza hazırlanıldı
Kıştan kalan ne varsa döktük
Bir kavanoz reçeli, azılı bir fırtınayı döktük
Ürkek ayak seslerimizi, eski diş fırçalarımızı
İçindeki cesedimle bir dükkânı döktüm döktük.

Sen güllerin denizinde saydam yüzüslü olan
Bir şeyle bakışmamdan doğan bir şeylere karşılık

Şubatlar unutuldu, ey şakayıkların
Kaptanı yavru diken
Çevir gemini artıkbileğin ve avuçların adresine
Terin, bilincin ve içgüdünün adresine
Açık duran gözün, yere düşmüş gövdenin adresine
Ki benim her zamanki durumumdur bu
Kesilmemiş iki tırnak gibiyimdir gene.

Kent kent kanadım, yıl yıl kanadım, bu olmayınca
Nasıl kopulur acılardan nasıl
Bir çırağın sayı sayısına uyan
İki çırağın sayı sayısına uymayan
Ve kaç yaşından damlaya damlaya...

Sen ki bir yaz sorumlususun, şimdi
Vur kazmayı kanırt
Toprağın altındaki karanlığı
Tohumun ilkel buğusunu
Tarçının tarçın renkli göğünü
Sarıl bir mozaik gibi kalınlaşan gündüze
Üç beş kayığın tane tane sallanmasındaki büyüye
Ve en iyisi nedir, bilir misin
Saati yanlış tutmaktır ki
Her şey çabuk, her şey aceleye gelsin diye.

Bir vakti bir vakitten ayırmamak gerek
Benim sorgum çoktan yapıldı
Buyşa bir yenisine hazırlanmak demek.

OYUN OYNAYANLAR★

Menzil Cambazı

I

Tam orada, kuru ağacın altında
Ey gök, gülümseme, kayboluyorum.

Menzil Cambazı

(Ağacın kurdu içinden olmazsa ağaca zevk yoktur)

II

Vardı ki bir menzil cambazı pembe iskeletini
Sığdırıp kankırmızı ölüsünün içine
Doğrulur, evet, oyun özgürlüktür, der
Asar kendini sonsuz deve kemiğinden çengeline

Onurudur anlaşılmamak elbet
Sarı saçları sarı kalbini örten onun
Ki bütün gün bir damla gözyaşının içinde

Bir gül bas oraya, tekrarla kalbini.

★ *Yeni Dergi*'nin Şubat 1971, 77; ve Mart 1971, 78. sayısında yayımlanan on bölümlü bu şiir *Sonrası Kalır*'a alınmamıştır. (Ed.)

Menzil Cambazı

(Çerçi ne satar? Kalbindekini satar)

III

Odur kasabaya her gün bağırان bir çocuk
Taş kesilen bir oyuncuyu anımsamaktan
Yankılanır : paşmağı ince nohudı
Bir boynu ki gök doyuran soyundan

Bir tek evi bile olmaya olmaya olmuş bir kentten geldi
Ufuksuz günlerinde bir han soluyan buraya
Bunaltısını sümbülî bir kuzgunun çektiğı
Ve götürdüğü yaz saydamı bir menzil cambazına

Ve odur
Uyanınca her zamanki uykusuzluğundan
Sevilmemek umududur diye gösterdiği her şiirin
Ve taşlaşmış kasabasında yalnız
Çocuk çocuk içindir bir daha.

Menzil Cambazı

(Ses gelir oynar, söz gelir ağlar)

IV

Aynı zamanda bir çağrışımlar atlasıdır
Dizer şeylerini dünyasına bir bir ve harcar
Yaşayanlar iyi bilir, yaşamak
Bir altın fesleğeni kanatmaktır biraz
Ruhlarında büyüyen

Ve o fesleğenin simgesidir yaşlandıkça
 Yüzlerce çocuğa bölünmüştür ve yanıtı yoktur
 Akşamları ruhtan ve gülümsemekten gelen
 Gölgesi beyaz bir kederin yok olmuş biçimidir

Odur değil mi
 Kokusundan gelip kokusuna koşarken
 Harcar ölümsüzlüğünü
 Fesleğenin bir yaz akşamı dalgınlığında.

Menzil Cambazı
(Gün çarığı, çarık ayağı sıkır)

V

O gider oyun kalır yanmış bir kâğıt gibi
 Çiçekli bir mintanın yalnız çiçeği kalır
 Gene mi yaşlandın yüzün ağır ağır gitmekte

Ey sürahisinden hiç çıkmayan çocuk
 Dürter yumuşak bıçağıyla gözlerini
 Gözleri dışardaki kuşların kalbinde

O gider oyun kalır bir dağılmışın üstünde
 Bir bayram öncesi suskunluğuyla kalır

Ve şudur
 Ben ben deyince dudak dudağa düşer.

Menzil Cambazı

(Ot parmakta durduğu kadar durmaz)

VI

Demek ister ki en çok: doğadır sözüm
Ateşler papatyasını göz çukurlarından
Sesi işlemeyen saatidir bir saatçinin
Böceklerin tırnaksızlığından duyulan

Sunar elleriyle saygısını
Süslü bir Bizans haçı gibi kızaran şafağa
Haç mı değil mi
Parmaklarının ucunda bozulur
Parmaklarının ucuyla duyduğu

Oynar sessizliğe ve şafağa
Doğadan büyük oyun var.

Menzil Cambazı

(Bazı kuşların yuvaları kanatlarıdır)

VII

Orhan Peker'e

İki limon düşürür ellerinden dua gibi
Gökten soluğuna bir işaret beklerken
Kısar gözlerini, o gözlerini kısıncı
Gündüzün kabuğundaki deprem
Dörde böler ona ışıktan bir güvercini
Kanatları dört gözlü bir akşamı ateşlemekten gelen

Sürer efsanesi yıllar yılı üstünde tuzlu menekşelerinin
Mor bir gözyaşı fosiline benzeyen
Ey bozkır! ey saçmalara, karabina kurşunlarına takılı
Acı kuş
Acılığı bozkıra bir belge gibi iliştip giden
Niye bir menzil cambazının ölümsüz yüreğidir

Ve yolcu, sanrı değildir senin gördüğün
Gelir o yüreğin pınarına bir kurt bile çömelir.

Menzil Cambazı
(Kekliğin alası içinde olur)

VIII

Sarı bir dakikanın mor bir dakikaya sorduğudur
 Dudakları bakır çalığı bir menzil cambazı
 Evlenmemiştir ve çocuğı yoktur o çocuklarından başka
 Gece gündüz kara bir mendille oyununu savurur
 Anısız ve çocuklarsız bir han avlusunda

Ve gider bir gün bir kenti bir kente bırakmak için
 Ki bunun düşünden önce kendisi varır kente
 Sarı bir dakikanın öldüğüdür ki, sıvar ipince gövdesiyle düşünü
 Silerekten elini bozkırın ince bezine

Ne demiştik, konuk bir aşk gibidir
 Her an kendi titreyişinin selinde.

Menzil Cambazı
(Kan ısbatsız kaynar)

IX

O beyaz bir kısırağın taranmış yelesidir
 Boyasıyla ve bakır çalığı dudaklarıyla
 Çocuklarından gelmiştir bu zamana, çocukları onun
 Uçsuz bucaksız bir tiyatronun soluklanışdır

Çok değişken armalardır açık gözkapakları
 Ah bin yaşlarında değişken armalılar
 Sorar ki menzil cambazı: ben şimdi nerelerdeyim

Anadolu kuyularında ve kar yağışlarında
Cevap: o hangi hancıdır ki yurdunu tanır

Ve zamanlar armasıdır bozkırların
Yorgun bir menzil cambazını içererekten.

Menzil Cambazı
(Görgülü kuş gördüğünü işler)

X

Sahici bir kavaksa tek başına kalır
Gül eğiren bir kadının pembe teninde
Gülü mü eğirir yoksa kendini mi
Bir otelde yazman mısın ki, soruyorsun
Kaç yıllıktır diye bir menzil cambazının kalbi

Kendi kurar kendi yıkar meyhanesini
Yalnız iyi insanlara yazılmış bir şiirde
Geçe kalmış biri misin ki o meyhanede, soruyorsun
Bir menzil cambazı yüzünü nasıl işler diye

Söyle
Kim kopardı bu armayı ölümsüzlüğünden.

Alexis Gritchenko

İstanbul'da İki Yıl - 1919-1921 —

Bir Ressamın Günlüğü

Haz. Kemalettin Köroğlu - Erkan Konyar

Urartu: Doğu'da Değişim

İnan Çetin

Vadi

Tony Judt

Kusurlu Geçmiş — Fransız Entelektüelleri 1944-1956

Ian McEwan

Sahilde

Kefaret

Amsterdam'da Düello

James Wood

İyi Bir Hayat

George Eliot

Middlemarch — Taşra Hayatı Üzerine Bir İnceleme

Ezra Pound

Kantolar

Tahir Alangu

Türkiye Folkloru El Kitabı

Eugène Ionesco

Beyaz ve Siyah

Javier Marías

Tüm Ruhlar

Berta Isla

Cem Behar

Orada bir musiki var uzakta...

XVI. Yüzyıl İstanbul'unda Osmanlı/Türk Musiki

Geleneğinin Oluşumu

Manuel Benguigui

Alman Koleksiyoncu

Edip Cansever

Umutсуzlar Parkı

Kirli Ağustos

Doğan Hızlan

Hatırlamak — Günlük Yaşamdan Dipnotlar

Mehmet Rifat

Sait Faik'i Yorumlayanlar: Eleştirinin Eleştirisi

Derya Bengi

80'li Yıllarda Türkiye: Sazlı Cazlı Sözlük —

"Yaprak döker bir yanımız"

70'li Yıllarda Türkiye: Sazlı Cazlı Sözlük —

"Görecek günler var daha"

50'li Yıllarda Türkiye: Sazlı Cazlı Sözlük —

"Şimdiki zaman beledir"

Haz. BAHANUR GARAN GÖKŞEN - Murat Yalçın

Bir Yalnız — 100. Doğum Yılında İlhan Berk

İlhan Berk

Bir Limandan Üç Resim

Galileo Denizi

Şiirin Çizdiği

Max Frisch

Mavi Sakal

Montauk

Sándor Márai

İşin Aşlı, Judit ve Sonrası

Ahmet Ümit

Bir Ses Böler Geceyi

Kukla

Çıplak Ayaklıydı Gece

Beyoğlu'nun En Güzel Abisi

Şeytan Ayrıntıda Gizlidir

Ninatta'nın Bileziği

Kar Kokusu

Aşkımız Eski Bir Roman

Orhan Pamuk

Babalar, Analar ve Oğullar — Cevdet Bey ve Oğulları -

Sessiz Ev - Kırmızı Saçlı Kadın

Şeylerin Masumiyeti

Balkon / Fotoğraflar ve Yazılar

YAPI KREDİ YAYINLARI / YENİLERDEN SEÇMELER

Haz. Erkan Irmak

Benim Adım Kırmızı Üzerine Yazılar

A.N. Wilson

Tolstoy

Behçet Necatigil

Konuş ki Göreyim Seni

Vaktin Zulmüne Karşı — Düzyazılar 3

Dost Meclislerinde Kasideler

Camille Laurens

On Dört Yaşındaki Küçük Dansçı

Yıldıray Erdener

Kars'ta Çobanoğlu Kahvehanesi'nde Âşık

Karşılaşmaları — Âşıklık Geleneğinin Şamanizm ve
Sufizmle Olan Tarihsel Bağları

Franz Kafka

Şato

Ceza Sömürgesi

Dönüşüm

Amin Maalouf

Uygarlıkların Batışı

Hal Herzog

Sevdiklerimiz, Tiksindiklerimiz, Yediklerimiz —

Hayvanlar Hakkında Tutarlı Düşünmek
Neden Bu Kadar Zordur?

Nâzım Hikmet

Benerci Kendini Niçin Öldürdü?

Kemal Tahir'e Mahpusaneden Mektuplar

Doğan Tekeli

Çebiş Evi'nden Hisar-tepe'ye

Doğan Yarıcı

Hodan

Abdülhalık Renda

Günlükler 1920-1950

Hatırat

Metin And

Dionisos ve Anadolu Köylüsü

Kısa Türk Tiyatrosu Tarihi

Osmanlı Tasvir Sanatları: 2 — Çarşı Ressamları

Elif Sofya

Hayhuy

William Faulkner

Emily'ye Bir Gül — Seçme Öyküler

Elmore Leonard

Bücürü Ayarla

Rom Kokteyli

Emily Ruskovich

Idaho

Uğur Kökden

Unutmayı Bir Öğrenebilsem

Ömer F. Oyal

Gemide Yer Yok

Önceki Çağın Akşamüstü

Paul Signac

Eugène Delacroix'dan Yeni-İzlenimciliğe

Philippe Soupault

Görünmeyen Yönleriyle

Derviş Zaim

Ares Harikalar Diyarında

Rüyet

Ahmet Emin Yalman

Naziliğin İçyüzü

Marianna Yerasimos

Evlüyâ Çelebi Seyahatnamesi'nde Yemek Kültürü

İstanbullu Rum Bir Ailenin Mutfak Serüveni

Ali Teoman

Yazı, Yazgı, Yazmak

Yüksel Pazarkaya

St Louis Günleri

Waller R. Newell

Tiranlar — Gücün, Adaletsizliğin ve Terörün Tarihi

Nursel Duruel

Geyikler, Annem ve Almanya

Yazılı Kaya

Oliver Sacks

Biliş Nehri

YAPI KREDİ YAYINLARI / YENİLERDEN SEÇMELER

